

❖ **เจ้าของ**

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **สำนักงาน**

179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-246537 ต่อ 403 โทรสาร 043-246539

www.cas.ac.th

❖ **วัตถุประสงค์**

1. เพื่อเผยแพร่บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัย
ที่เกี่ยวกับ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขา
วิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขา
นิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยี
สารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา ใน
แนวทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ทางวิชาการ

2. เพื่อเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์
วิชาการ และประสบการณ์วิชาชีพ ในสาขาวิทยาศาสตร์
การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม
สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐ
ประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา
สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขา
การศึกษา รวมถึงเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานของสมาชิก
วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **ที่ปรึกษา**

นายกสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

อธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองอธิการบดีวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

❖ **บรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์

❖ **บรรณาธิการผู้ช่วย**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร

❖ **กองบรรณาธิการ**

ศาสตราจารย์ ดร.กนกกร สมปราชญ์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รองศาสตราจารย์ ดร.สุกกิจ ศรีปัดดา

อดีตข้าราชการบำนาญ

รองศาสตราจารย์ ดร.เชษฐ โทณะวนิก

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ จันทร์ศรีสุต

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม ธรรมทัศนานนท์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริ

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

รองศาสตราจารย์ นฤมล ลินสุพรรณ

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศรพนธ์ เนื้อไม้หอม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีย์ นัยพินิจ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงคินิตย์ จันทร์จรัส

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

❖ กองบรรณาธิการ (ต่อ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงษ์

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุหลาบ ปุริสาร

วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

ดร.นิกัญชลา ลั่นเหลือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

ดร.ดาวรรุณณ ฤทธิการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

❖ ฝ่ายจัดการและเลขานุการ

อาจารย์กุสุมา ดำรงชัย

อาจารย์อรนุช ยังเจริญ

อาจารย์ชัยวัฒน์ วัลลະภา

นางสาวอัญชลี มูลทิพย์

นางสาวกัญญาลักษณ์ กว้างสวัสดิ์

นางสาวนางสาวพรรณนิภา อุดรนคร

นายธีรทัช มีมาก

❖ กำหนดออก ปีละ 4 ฉบับ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

❖ การส่งเรื่องลงตีพิมพ์

www.casjournal.cas.ac.th

❖ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ เค.ปรินท์

เลขที่ 12/27 ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 081-6611883

E-mail kprint999@gmail.com

- บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง จากภายในและภายนอกวิทยาลัย
- การตีพิมพ์และเผยแพร่ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เนื้อหาบทความ ทรรศนะและข้อคิดเห็นใดๆ ในวารสารถือว่าเป็นของผู้เขียน โดยเฉพาะทางกองบรรณาธิการวารสาร หรือวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาอ่านบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ประจำปี 10 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2563)

รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา อารีรัตน์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญนิ แนนรท	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฬารณ โสตะ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ศรีปัดดา	ข้าราชการบำนาญ กรรมการสภาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ วิมา อิศรางกูร ณ อยุธยา	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
รองศาสตราจารย์ นฤมล สีนสุพรรณ	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ ชนวงค์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี สิริสุขศิลป์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร ลำเลิศธน	มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาภ ปุริสาร	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนใจ ไชยบุญเรือง	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ ผกามาศ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยนต์ เพาพาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัครพล เนื้อไม้หอม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวมินทร์ ประชานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ อนันตกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศารัตน์ โชติเชย	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกอร บุญมี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมินทร เป้าธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พรหมกุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.สายันท์ ผาน้อย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ดร.ศุภโชค สอนศิลป์พงศ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ดร.นิกัญชลา ลั่นเหลื่อ	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25
ดร.ชีวัน ทองสอดแสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้เป็น ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน 2563) เป็นวารสารที่มีคุณภาพ ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 2 ซึ่งวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียมีความภาคภูมิใจ และได้พัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดมาตั้งแต่ปี 2555 เป็นต้นมารวม 10 ปี โดยมีเป้าหมายมุ่งมั่นเพื่อขึ้นสู่ฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) กลุ่มที่ 1 ให้ได้ในปี 2565 อีก 2 ปีต่อไป บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับนี้ เป็นบทความทางวิชาการและบทความวิจัยของ คณาจารย์ นักวิจัย บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ จากหลากหลายสถาบันทั่วประเทศที่ผ่านกระบวนการคัดกรองตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มข้นจากผู้ทรงคุณวุฒิ Peer review ทางบรรณาธิการและบรรณาธิการผู้ช่วย ร่วมกับเจ้าของบทความที่ต้องแก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐาน สำหรับฉบับนี้ผลงานภายในสถาบัน 9 เรื่อง และภายนอกสถาบัน 13 เรื่อง รวม 22 เรื่อง ผลงานทุกเรื่องในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ล้วนได้มาตรฐานและคุณภาพ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาบทความเชิงวิชาการในด้านความถูกต้องของ Methodology และ Research Design อย่างเป็นระบบ คุณภาพการวิจัยในเชิงวิชาการ สามารถนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติ จึงได้รับการยอมรับด้านคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกและภายในเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับอย่างต่อเนื่อง กองบรรณาธิการได้ทุ่มเทแรงกาย แรงใจ แรงสติปัญญา เพื่อให้วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นวารสารคุณภาพได้มาตรฐานทางวิชาการสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิงทางวิชาการในระดับชาติ และนานาชาติ อันก่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อวงวิชาการได้อย่างกว้างขวาง สำหรับฉบับนี้มีผลงานวิจัยจากหลากหลายสาขาวิชา อาทิ สาขาการศึกษา สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ การพยาบาล สาขาศิลปศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ และกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เป็นต้น คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตนักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ทั่วไปจะได้เป็นแหล่งสารสนเทศในการศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ที่ทันสมัยสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคม และในวงวิชาชีพต่อไป

กองบรรณาธิการยินดีรับบทความในกลุ่ม สาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ สาขาวิศวกรรมศาสตร์และอุตสาหกรรม สาขาปรัชญา สาขานิติศาสตร์ สาขารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาสังคมวิทยา สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ และนิเทศศาสตร์ สาขาการศึกษา และมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ จากทุกองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน บทความทุกเรื่องจะได้รับการพิจารณาตรวจประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิประจำกองบรรณาธิการ 2 ท่าน ต่อ 1 เรื่อง ที่เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาเพื่อให้ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมาตรฐาน TCI (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย) ที่กำหนดไว้

ท้ายที่สุดนี้วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จะมุ่งมั่นในการสรรค์สร้างผลงานวิจัย บทความวิชาการเพื่อสร้างคุณประโยชน์สำหรับนักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และผู้อ่านอย่างไม่หยุดยั้ง และขอขอบคุณเจ้าของบทความทางวิชาการ และบทความวิจัยทุกเรื่องที่ท่านได้ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพ และสนใจส่งมาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ตลอดจนขอขอบพระคุณท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มาอย่างต่อเนื่องตลอดมา และทางกองบรรณาธิการมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะพัฒนาคุณภาพ ของวารสารให้สูงขึ้นเพื่อก้าวสู่ฐาน TCI กลุ่ม 1 และมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อเข้าไปสู่ในระดับนานาชาติต่อไปในอนาคต พบกันใหม่ฉบับหน้าปีที่ 10 ฉบับที่ 4 ปี 2563 ในเดือนธันวาคมนี้

ในปี 2563 เป็นปีแรกกองบรรณาธิการวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ได้รับความเห็นชอบของสภาวิทยาลัยได้ อนุมัติให้กำหนดการออกวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีละ 4 ฉบับ ทั้งนี้โดยเริ่มตั้งแต่ฉบับปีที่ 10 ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ท่านผู้อ่านสามารถติดตามบทความวารสารทุกฉบับได้ โดยได้ Up load ไว้ใน Website ของวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ท่านสามารถติดตามและเปิดดูได้ที่ www.casjournal.cas.ac.th ขอขอบคุณท่านผู้อ่านทุกท่าน มา ณ โอกาสนี้

ด้วยความปรารถนาดี

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25	1
กุหลาบ ปุริสาร, นิกัญชลา ลั่นเหลือ, วิเชียร ชิวพิมาย	
กระบวนการทัศน์ใหม่ของการกำกับดูแลการจัดการศึกษาขององค์กรวิชาชีพ ภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	8
พงษ์มนัส ดือด, เพ็ญณี แนนธ, กิตติบดี ไยพล, ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์	
ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศของผู้บริหารทางการศึกษาในยุค New Normal	17
กุหลาบ ปุริสาร, วิเชียร ชิวพิมาย, นิกัญชลา ลั่นเหลือ	
Enhancing Reading Comprehension of Thai EFL Undergraduates Using Reading Strategy Instructional Model	23
Nawaphorn Wannathong, Uthaivan Danvivath	
The Development of the Upper Secondary School Students' English Speaking Skill at Khon Kaen Sports School	31
Sonjai Chaibunruang, Khemapas Chanawongse, Thawatchai Chaibunruang, Sirikul Praeseesakul, Sujanya Sombatteera5	
การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1	40
แจ่มจันทร์ เหตุถึง, สมบัติ ท้ายเรือคำ	
สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชินี จันทร์ทับทอง, อมรวิรัช นาครทรัพย์	48
การดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดอุดรธานี	57
ภาคิน อนันตโสภณ	
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	65
วรวิทย์ ดันชนะเทวินทร์, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, กุหลาบ ปุริสาร, วรากร ดันชนะเทวินทร์	
การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่1 ด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา	74
ปุนยวัฒน์ คำทองจันทร์, รัชนิวรรณ อนุตระกูลชัย, สุรัชย์ อนุตระกูลชัย	
การปรับปรุงและพัฒนาร้านค้าปลีก : กรณีศึกษา ร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท	80
อารีย์ นัยพินิจ, สุกานดา นาคะปักขิน, ภัทรขวัญ พิลางาม, ภัทรวดี เพิ่มวณิชกุล, เทียนทิพย์ บัณฑุพานิช, เกศินี วิเชียรชัย, พิไลวรรณ ปักเคนง, ปฎิพัทธ์ พองพรหม, ประกายทิพย์ แสงชาย, รตินันท์ อินทร์มณี	

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

มาตรการทางกฎหมายการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ	87
วิทวัส ฉาบลิ้มมา	
การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	96
พงศกร ทวันเวช, สุรัชย์ บุบผา, สำเภา พันเสนา	
ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1	104
สุพัตรา ศักดิ์ไสย, ภัทร์ธมณณ์ เรื่องวิทยาวุฒิ	
แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	111
พิชญ์ชญานัญ พหลรัตน์, สุธิดา หอวัฒนกุล, ชัยยงค์ พรหมวงศ์	
ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด	119
ชลกัลป์ วรรณโก, อารีย์ นัยพินิจ	
แนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมืองจังหวัดขอนแก่น	125
ประยูร เกาหมอ, ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ	
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1	133
จิตราพร สุทธิสาร, สุรชา อมรพันธุ์	
ความพึงพอใจของผู้บริโภคร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม กรณีศึกษาผู้บริโภคในเขตอำเภอยะเิงเก่า จ.ขอนแก่น	140
สุวรรณี ศรีบุญ, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, สมโภชน์ วัลยะเสวี, นพดล มั่งมี	
การรับรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	147
ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล, ปวีศา เทาดี, นฤมล พรหมสา, วิลาวัลย์ เวทสิทธิ,	
วรารณ ดิบุตรสี, อินทิรา โนนกลาง, จินดารัตน์ แสงมี	
การศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของโรงแรมโสมะ จังหวัดขอนแก่น	159
เศรษฐ์ศิการ โชคบัณฑิต, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, สมโภชน์ วัลยะเสวี,	
ทรรศิกา จารุกำจร	
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี	166
ออมใจ แสงสว่าง, ภัทร์ธมณณ์ เรื่องวิทยาวุฒิ	

การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus

NONGKHAM Platform: กรณีศึกษา โรงเรียนหนองขามพิทยาคม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

The Development of Quality of Educational Management using SIAO Model Plus

Innovation NONGKHAM Platform: A Case Study of Nongkhampittayakom school,

The Secondary Educational Service Area Office 25

กุหลาบ ปุริสาร¹

นิกัญชลาลันเหลือ²

วิเชียร ชิวพิมาย³

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและศึกษาผลการใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 วิธีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ **ระยะที่ 1** ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียน ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model และ NONGKHAM Platform และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามจุดเน้น 6 จุดเน้น **ระยะที่ 2** สร้างและพัฒนาในรูปแบบนวัตกรรม **ระยะที่ 3** ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบนวัตกรรม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 13 คน และนักเรียน จำนวน 132 คน รวมทั้งสิ้น 146 คน ปีการศึกษา 2561

ผลการศึกษาพบว่า 1. รูปแบบ SIAO Model Plus NONGKHAM Platform ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) S : Sufficiency Economy Philosophy คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) I : Involvement คือ การมีส่วนร่วม 3) A : Achievement คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ 4) O : Organization คือ การจัดองค์กร 5) N : Need คือ ความต้องการจำเป็น 6) O : Objectives คือ วัตถุประสงค์ 7) N : Networks คือ เครือข่าย 8) G : Good Practice คือ วิธีปฏิบัติที่ดี 9) K : Knowledge คือ ความรู้ 10) H : Happiness คือ ความสุข 11) A : Attitude/Assessment คือ ทักษะ/การประเมินผล และ 12) M : Management คือ การบริหารจัดการ 2. ผลการใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform สามารถพัฒนานักเรียนตามจุดเน้น 6 จุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ, SIAO Model , NONGKHAM Platform

Abstract

The purposes of this mixed research were to study the composition and to study the results of using the innovation SIAO Model Plus NONGKHAM Platform. Nongkhampittayakom school, the Secondary Educational Service Area Office 25. The research were divided into 3 phases as follows: **Phase 1 : study the current conditions and problems** of educational administration for improving the quality of students of the school, study the components of the innovation SIAO Model Plus NONGKHAM Platform and determine the quality of student development based on 6 focus areas; **Phase 2 : create and develop** innovative formats; **Phase 3 : experimentation and study the results of using innovative models, target group**

¹รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย / อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองขามพิทยาคม อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

³รองอธิการบดี / อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

used in the experiment included; 1 school director, 13 teachers and educational personnel and 132 students, a total of 146 people academic years 2018.

The study found that : 1. The SIAO Model Plus NONGKHAM Platform model consisted of 12 components as follows 1) S : Sufficiency Economy Philosophy, 2) I : Involvement, 3) A : Achievement, 4) O : Organization, 5) N : Need, 6) O : Objectives, 7) N : Networks, 8) G : Good Practice, 9) K : Knowledge, 10) H : Happiness, 11) A : Attitude/Assessment, and 12) M : Management; 2. The results of using SIAO Model Plus NONGKHAM Platform innovation were able to develop students in accordance with the 6 focus points of the Secondary Educational Service Area Office 25. The teachers, educational personnel, and students were satisfied with the model at the highest level.

Keywords : Development Toward High Performance, SIAO Model , NONGKHAM Platform

บทนำ

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและทรัพยากรมนุษย์ ที่มุ่งให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2561-2564) แผนการศึกษาชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 เรื่อง การปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งเน้นให้หน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับบูรณาการการทำงานเพื่อเป้าหมายในการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน รวมถึงนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนโยบาย จุดเน้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ต่างมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาวะที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรให้ เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง สามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามนโยบาย มีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย กลยุทธ์ จุดเน้นและโครงการที่ชัดเจน เพื่อให้การขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเกิดความยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2562) รูปแบบการเป็นองค์กรชั้นนำในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพด้วยนวัตกรรม “SIAO Model” เป็นนวัตกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สร้างขึ้นและกำหนดเป็นนโยบาย

การขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดจำนวน 84 โรงเรียน โดยการนำรูปแบบไปใช้เป็นนวัตกรรมในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของแต่ละโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ถือเป็นรูปแบบนวัตกรรมที่ทำให้ผู้นำไปใช้สามารถมีมุมมองเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นกระบวนการทำงานเชิงระบบครบวงจร มองเห็นการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นกรอบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย “S : Sufficiency Economy Philosophy” คือ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง “I : Involvement” คือ การมีส่วนร่วม “A : Achievement” คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ “O : Organization” คือ การจัดองค์กร นำไปสู่จุดเน้นที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 กำหนดไว้ ดังนี้ คือ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) คุณภาพผู้เรียน 3) สิทธิและโอกาสทางการศึกษา 4) ทักษะภาษา 5) ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล และ 6) ทักษะชีวิต (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25, 2561) โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามศักยภาพของนักเรียน มีการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของโรงเรียน และจุดเน้นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 25 จึงนำรูปแบบการเป็นองค์กรชั้นนำในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพด้วยนวัตกรรม “SIAO Model” สู่การปฏิบัติผสมผสานกับบริบทและวิถีการทำงาน ของโรงเรียน ในรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและจุดเน้นตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนหนองขามพิทยาคม ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model ศึกษาองค์ประกอบของ NONGKHAM Platform และกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามจุดเน้น 6 จุดเน้น

1.1 ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารรายงานการประเมินตนเอง SAR ของโรงเรียนหนองขามพิทยาคม ปีการศึกษา 2559 – ปีการศึกษา 2560

1.2 ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model จากเอกสารคู่มือการนำ SIAO Model สู่การปฏิบัติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 และศึกษาองค์ประกอบของ NONGKHAM Platform ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ Focus Group โดยท่านผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนารูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยระยะที่ 1 มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform

2.2 สร้างและพัฒนารูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform จากการ Focus Group โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform นำนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform ไปทดลองใช้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ

โรงเรียน จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 13 คน และนักเรียน จำนวน 132 คน รวมทั้งสิ้น 146 คน ในช่วงภาคเรียนที่ 1-2 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2561 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2562 โดยมีการดำเนินการตามจุดเน้นและเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนี้

3.1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำ MOU ระหว่างผู้อำนวยการโรงเรียนกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อร่วมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การประกันผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรให้เพิ่มขึ้น และการประกันผลการทดสอบระดับชาติ O-Net เพิ่มขึ้น จากเดิมอย่างน้อย 5 คะแนน (ปี พ.ศ.2560 -2561)

3.2 ด้านคุณภาพผู้เรียน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลายและแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา/แผนปฏิบัติการประจำปี วิเคราะห์ผลการสอบ O-Net 3 ปีซ้อนหลัง จะทำให้ทราบว่ามาตรฐาน/ตัวชี้วัดใดที่มีปัญหา แล้วสร้างนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาให้ตรงกับผลการวิเคราะห์ โดยใช้กระบวนการ PLC (ระดับสถานศึกษา/สหวิทยาเขต) ครูแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ Shopping List ผ่านเว็บไซต์ สพม.25 หรือ ดูจาก Test Blueprint จากเว็บไซต์ สทศ.

3.3 ด้านการให้โอกาสทางการศึกษา ครูใช้นวัตกรรม DLIT,DLTV ในการจัดการเรียน การสอน พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสหวิทยาเขต ,มหาวิทยาลัย,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ

3.4 ด้านทักษะภาษา นำ Echo English มาใช้ในกลุ่มครู จัดค่ายเสริมทักษะภาษา English ให้กับนักเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรม

3.5 ด้านดิจิทัล การจัดการเรียนรู้แบบ Online การใช้สื่อนวัตกรรม เช่น YouTube การประเมินผลแบบ Online

3.6 ด้านทักษะชีวิต ส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้กับนักเรียน ปลูกฝัง Soft Skill นักเรียนรู้จักค้นหาตัวเอง และแสวงหาความรู้จากข้อมูลที่ล้นเข้ามาในโลกดิจิทัลอย่างถูกทาง

สรุปผลการดำเนินการวิจัย

ผลการดำเนินงาน ปรากฏตามระยะของการพัฒนา ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนของ

โรงเรียนหนองขามพิทยาคม ทำให้โรงเรียนสามารถมองเห็นตัวตนของตนเองอย่างชัดเจน ทราบจุดแข็ง จุดอ่อนของโรงเรียนและมองเห็นแนวทางในการนำรูปแบบนวัตกรรม

SIAO Model มาใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตามองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ รายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบเชิงระบบของ SIAO Model และผลการศึกษาองค์ประกอบของ NONGKHAM Platform จากการ Focus group โดยผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนครูและบุคลากรทางการศึกษา

และตัวแทนนักเรียน จำนวน 15 คนพบว่าองค์ประกอบของ NONGKHAM Platform ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงองค์ประกอบและนิยามเชิงปฏิบัติการของ NONGKHAM Platform

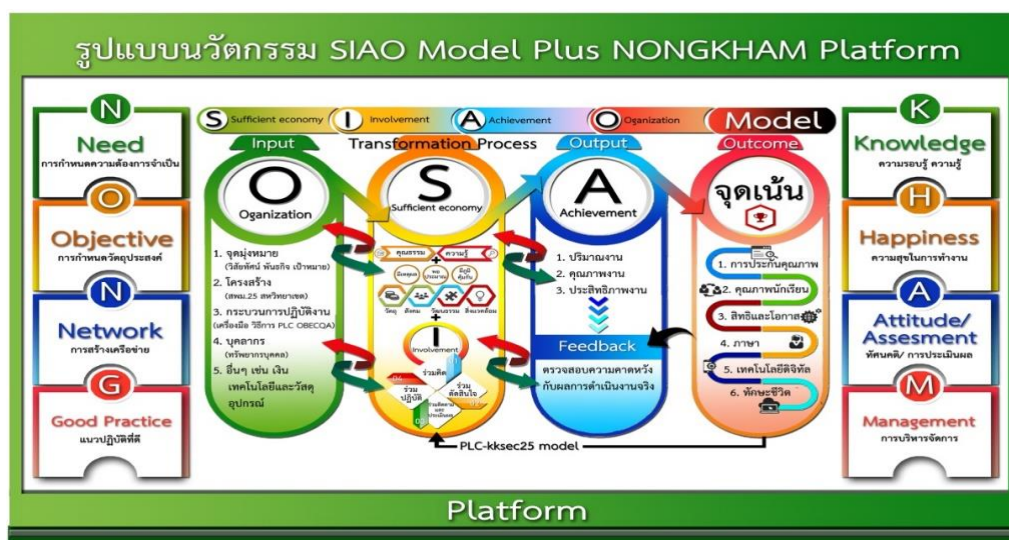
ที่	องค์ประกอบ	นิยามเชิงปฏิบัติการ/พฤติกรรมของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่แสดงออกถึง
1	N : Need (ความต้องการจำเป็น)	การทำงานที่ทราบถึงความต้องการจำเป็นในการทำงานทำกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาตนเอง โรงเรียน สามารถเรียงลำดับความสำคัญของงาน
2	O : Objectives (วัตถุประสงค์)	การทำงาน/โครงการ/กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เป็นประโยชน์และคุ้มค่าส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียน
3	N : Networks (เครือข่าย)	การมีเครือข่ายในการทำงาน/โครงการ/กิจกรรม โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมและนำสู่ชุมชน สังคม
4	G : Good Practice (วิธีปฏิบัติที่ดี)	การเลือกวิธีปฏิบัติที่ดี เหมาะสมกับสภาพ บริบท กับงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ทำของโรงเรียน
5	K : Knowledge (ความรู้)	การทำงาน/โครงการ/กิจกรรมบนฐานของความรู้ รอบรู้ รอบคอบ อย่างระมัดระวัง
6	H : Happiness (ความสุข)	การมีความสุขในการทำงาน/โครงการ/กิจกรรม ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
7	A : Attitude/Assessment (ทัศนคติ/การประเมินผล)	การมีทัศนคติที่ดีในการทำงาน/โครงการ/กิจกรรม และมีการวัดและประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ
8	M : Management (การบริหารจัดการ)	การบริหารจัดการบนข้อจำกัด บนความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค

Platform : ฐานที่ใช้เป็นวิถีชีวิต/วัฒนธรรมการทำงานของครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน

ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาารูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform

จากผลการศึกษาระยะที่ 1 นำมาสร้างและพัฒนาารูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform จากการนิเทศติดตาม ประเมินผล สังเกต สัมภาษณ์

กลุ่มเป้าหมาย นำมาประมวลผลและจัด Focus group โดยผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนครูและบุคลากรทางการศึกษา และตัวแทนนักเรียน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ รายละเอียด ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่าง SIAO Model กับ NONGKHAM Platform ที่หลอมรวมและเชื่อมโยงกลายเป็นวิธีการทำงานเชิงระบบ โดยใช้ NONGKHAM Platform เป็นฐานคิด ฐานปฏิบัติ เป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษารวมถึงนักเรียน โดยการนำ SIAO Model มาจัดระบบการทำงานครบวงจร ทำให้มองเห็นการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นกรอบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2561 – เดือนมีนาคม 2562 (ปีการศึกษา 2561)

ระยะที่ 3 ผลการใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform โรงเรียนได้นำรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform ไปใช้ในการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของโรงเรียนตามจุดเน้น 6 จุดเน้น ในปีการศึกษา 2561 ผลการใช้รูปแบบ รายละเอียดสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลเชิงประจักษ์การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform

ที่	จุดเน้นการพัฒนา	ผลงานเชิงประจักษ์การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform
1	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	1. ระบบประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็ง ผลการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับดีมาก 2. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น 1.02 คิดเป็นร้อยละ 6.17 3. ผลการทดสอบระดับชาติ O-Net ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2560 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวม 4 วิชาเพิ่มขึ้น 7.77 คิดเป็นร้อยละ 6.36
2	ด้านคุณภาพผู้เรียน	1. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพิ่มขึ้น 1.02 คิดเป็นร้อยละ 6.17 2. ผลการทดสอบระดับชาติ O-Net ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2560 พบว่า คะแนนเฉลี่ยรวม 4 วิชาเพิ่มขึ้น 7.77 คิดเป็นร้อยละ 6.36
3	ด้านการให้โอกาสทางการศึกษา	1. ครูใช้นวัตกรรม DLIT,DLTV ในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 75 2. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเข้มแข็ง
4	ด้านทักษะภาษาอังกฤษ	1. กิจกรรมค่ายเสริมทักษะภาษาอังกฤษ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมให้กับนักเรียนบรรลุตามเป้าหมายและนักเรียนมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด
5	ด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล	1. ครูจัดการเรียนรู้แบบ Online ใช้สื่อนวัตกรรม เช่น YouTube และการประเมินผลแบบ Online เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 75
6	ทักษะชีวิต	นักเรียนมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ดังนี้ 1. รางวัล ระดับประเทศ สถานศึกษาพอเพียงที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 2. รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ 1 ระดับชาติ การประกวดเล่าทานคุณธรรม ม.1-ม.3

ที่	จุดเน้นการพัฒนา	ผลงานเชิงประจักษ์การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform
		3. รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติ การแข่งขันเขียนภาพไทยประเพณี ม.1-3 4. รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติ การแข่งขันประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น ม.1-ม.3 5. รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติการแข่งขันประดิษฐ์ของใช้จากวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น ม.4-ม.6 6. รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติ การแข่งขันศิลปะมวยไทย ม.1-ม.6 รางวัลเหรียญทอง ระดับชาติการแข่งขันทักษะพื้นฐานด้านกีฬา(มวยสากลสมัครเล่น) ม.1-ม.3

อภิปรายผล

การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform สู่การปฏิบัติสามารถพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้ตามจุดเน้น ดังนี้ 1) การประกันคุณภาพการศึกษา 2) คุณภาพผู้เรียน 3) สิทธิและโอกาสทางการศึกษา 4) ทักษะภาษา 5) ทักษะเทคโนโลยีและดิจิทัล และ 6) ทักษะชีวิต ถือเป็นรูปแบบนวัตกรรมที่ทำให้ผู้นำไปใช้สามารถมีมุมมองเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งจะช่วยให้เห็นกระบวนการทำงานเชิงระบบครบวงจร มองเห็นการทำงานตั้งแต่ต้นจนจบ เป็นกรอบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพบริบทของโรงเรียน ความพร้อมของคณะครูรวมถึงทรัพยากรและชุมชนในการร่วมพลังขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีวิน อ่อนละอ และคณะ (2563) เรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับนักบริหารการศึกษา ระบุว่า ภาวะผู้นำสำหรับนักบริหารการศึกษาในยุคปัจจุบัน เป็นการบริหารภายใต้การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรได้คือ นักบริหารการศึกษา ต้องมีความรู้ ความสามารถตามแบบภาวะผู้นำ เข้าใจเกี่ยวกับบริบทของเทคโนโลยีที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงสังคมของโลก และในยุคปัจจุบันแบบภาวะผู้นำที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง คือภาวะผู้นำยุคดิจิทัล ซึ่งนักบริหารการศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ 5 ประการ 1) ส่งเสริมการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความเชื่อมั่นในทักษะการใช้เทคโนโลยี (Digital Native) 2) มีความคิดต่อองค์ความรู้ใหม่ สร้างสังคมแห่งปัญญา และพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ 3) เต็มใจทดลอง ด้วยความอยากรู้อยากเห็นทางปัญญา และคิดค้นนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการบริการใหม่ ๆ 4) พัฒนาความคล่องตัว ความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นมืออาชีพทางดิจิทัล และ 5) การสร้าง ปรับเปลี่ยน วิสัยทัศน์ และแผนกลยุทธ์ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต และสอดคล้องกับบทความวิชาการของ กุหลาบ ปุริสาร (2562) เรื่อง ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 ของ “คุณหมอแมกไซไซ” ระบุว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพในศตวรรษที่ 21 (The 21st century) ซึ่งมีความสอดคล้องกับ

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ อาทิ เดวิส (Keith Davis) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า ผู้นำต้องมีความเฉลียวฉลาด (intelligence) ซึ่งหมายถึง ความหลักแหลมในการวิเคราะห์ปัญหา หรือสัมพันธ์ภาวะระหว่างบุคคลที่ยั่งยืนซับซ้อน รวมถึง การบรรลุภาวะทางสังคม (social maturity) นั่นคือ ผู้นำต้องมีความมั่นคงทางอารมณ์ทนต่อภาวะคับข้องใจได้สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองและให้เกียรติผู้อื่นเสมอ นอกจากนี้ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จะมีการมุ่งใจภายในและมีแรงขับเคลื่อนความสำเร็จ (inner motivation and achievement drive) และมีทัศนคติที่ดีด้านมนุษยสัมพันธ์ (human relations attitude) โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 ผู้นำจะต้องนำในเชิงวิชาการ เชิงความคิด เชิง concept ที่มองทะลุในศาสตร์ต่างๆ เกิดความรอบรู้ในทุกด้านทั้งในรูปแบบของ IT Digital มัลติมีเดียต่างๆ รวมถึง รอบรู้ในพหุวิทยาการ (Multi-disciplinary) และพหุวัฒนธรรม (Multi-culture) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิศ โสภ (2560) เรื่อง การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคม ที่ระบุว่า แนวทางในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนแนวใหญ่วิทยาคมตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ (Thailand Quality Award: TQA) 7 องค์ประกอบ 1) การนำองค์กร ควรมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคล 2) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ โรงเรียนควรมีการแสวงหา สร้าง พัฒนา และใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม 3) การมุ่งเน้นนักเรียน โรงเรียนต้องมีแนวคิดที่มุ่งการพัฒนาโรงเรียนให้มีความยั่งยืนมุ่งอนาคตอย่างจริงจัง และสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ 4) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนควรมุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน 5) การมุ่งเน้นบุคลากร ผู้นำระดับสูงจะต้องกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียน มีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจ 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ โรงเรียนควรมีการวางแผน

ตัดสินใจ และดำเนินการต่าง ๆ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้มากที่สุด และ 7) ผลลัพธ์ ผลลัพธ์ที่ได้จากการตรวจประเมินจะเป็นสารสนเทศตัวชี้วัดความก้าวหน้า ดังนั้นจะเห็นว่า การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจะต้องมีรูปแบบ หรือนวัตกรรมทางการบริหารที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีรวมถึงมุ่งสู่ความเป็นเลิศในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform สู่การปฏิบัตินั้นครูและบุคลากรทางการศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบที่ใช้และมีมุมมองเชิงระบบในการทำงาน เพราะทุกอย่างมีความเชื่อมโยงกัน

3. การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform สู่การปฏิบัตินั้น สามารถปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของแต่ละโรงเรียน

4. การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform ยังมีครูและผู้ที่เกี่ยวข้องบางท่านยังขาดมุมมองเชิงระบบ มองรูปแบบนวัตกรรมแบบแยกส่วน ขาดการเชื่อมโยง จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ/กิจกรรมยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ดังนั้นจึงต้องพัฒนาศักยภาพครูทั้งโรงเรียน (The Whole school)

5. การใช้รูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform ในการพัฒนาจุดเน้นด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล โรงเรียนและนักเรียนยังขาดอุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี จึงทำให้การพัฒนาด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ดังนั้นหน่วยงานระดับสูงควรให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในส่วนนี้ด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยและพัฒนาในรูปแบบนวัตกรรม SIAO Model Plus NONGKHAM Platform อย่างต่อเนื่อง เป็นวงรอบในทุกปีการศึกษา เพื่อสะท้อนผลการใช้และพัฒนาการด้านคุณภาพการศึกษาครอบคลุมทุกด้าน

เอกสารอ้างอิง

1. กุหลาบ ปุริสาร. (2562). ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลในศตวรรษที่ 21 ของ “คุณหมอแมกไซไซ”. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน, หน้า 136.

2. ชีวิน อ่อนละอ และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับนักบริหารการศึกษา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม, หน้า 108.
3. โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. (2561). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2560. ขอนแก่น: โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.
4. _____. (2562). รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน(O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561. ขอนแก่น :โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
5. _____. (2560). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2559. โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
6. _____. (2561). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self - Assessment Report : SAR) ประจำปีการศึกษา 2560. โรงเรียนหนองขามพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25
7. สุพิศ โสภ. (2560). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดกลางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 จังหวัดขอนแก่น: กรณีศึกษา โรงเรียนเวียงใหญ่วิทยาคม. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม.
8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. (2561). นโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา “เสียโมเดล”. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 , ขอนแก่น.
9. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25, ขอนแก่น

กระบวนทัศน์ใหม่ของการกำกับดูแลการจัดการศึกษาขององค์กรวิชาชีพ
ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

The New Paradigm of Governance for Educational Management of Professional
Organizations under the Constitution of the Kingdom of Thailand 2017

พงษ์มนัส ดือด¹

เพ็ญณี แนนรท²

กิตติบดี ไยพูล³

ณรงค์ เกียรติคุณวงศ์⁴

บทคัดย่อ

ในอดีตที่ผ่านมาองค์กรวิชาชีพมีอิสระอย่างยิ่งในการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาโดยมุ่งหวังเพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาจากหลักสูตรวิชาชีพเหล่านี้ได้มาตรฐานและผ่านการรับรองเมื่อสำเร็จการศึกษาตามที่องค์กรวิชาชีพกำหนด อย่างไรก็ตามมาตรา 40 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ก่อปรกับมาตรา 16 ของพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กำหนดห้ามมิให้องค์กรวิชาชีพออกข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ที่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทการกำกับดูแลการจัดการศึกษาขององค์กรวิชาชีพที่มีต่อหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาก่อนและหลังบทบัญญัติตามมาตรา 40 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีผลบังคับ 2) ศึกษาขอบเขตขององค์กรวิชาชีพที่มีต่อการกำกับดูแลหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาขององค์กรวิชาชีพภายใต้มาตรา 40 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บทสรุปข้อเสนอแนะที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารคณะที่มีหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา และผู้บริหารองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ พบว่า ผู้บริหารคณะ เห็นว่าการกำกับดูแลหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาขององค์กรวิชาชีพนั้นยังมีความจำเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ตามองค์กรวิชาชีพควรปรับเป้าหมายการกำกับดูแลโดยเน้นที่การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างยั่งยืนมากกว่าเน้นการกำกับดูแลกระบวนการจัดการหลักสูตร โดยมีผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และถือเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ของการกำกับดูแลการจัดการศึกษาขององค์กรวิชาชีพภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ ทุกฝ่ายเห็นว่าหากองค์กรวิชาชีพปรับเปลี่ยนแนวทางการกำกับดูแลหลักสูตรวิชาชีพต่าง ๆ ในสถาบันอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางนี้แล้ว แม้องค์กรวิชาชีพออกข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์มากำกับดูแล ก็ถือว่าไม่มีลักษณะเป็นการก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา

คำสำคัญ: การสร้างคุณค่าร่วมกัน, สถาบันอุดมศึกษา, องค์กรวิชาชีพ, การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Abstract

In the past, professional organizations were extremely free to take control over the educational management of various professional programs in higher education institutions, with the aim of providing graduates who graduated from these professional programs to be competent and qualified as required by professional bodies when completing their studies. However, Section 40, paragraph 2 of the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560, together with Section 16 of the Higher Education Act, BE 2562, prohibits professional organizations from issuing regulations or rules that were characterized by interference in

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³ คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁴ อาจารย์ประจำวิทยาลัยวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

educational management of higher education institutions. This qualitative research aimed to: 1) investigate the roles of educational management of professional organizations were in various professional courses in higher education institutions before and after the provision of Section 40, paragraph 2 of the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560 is effective, 2) investigate the scope of the current collaboration approaches between professional organizations and the higher education institutions as well as provide some additional suggestions supervision on various professional courses in higher education institutions will be impacted after the enactment of section 40, paragraph 2 of the Constitution of the Kingdom of Thailand BE 2560. Based on the data gathered through in-depth interviews with executives of various professional courses in higher education institutions and administrators of various professional organizations, it was found that they viewed that supervision of professional courses in higher education institutions of the professional organization by professional organizations is still very necessary. However, professional bodies should adjust their goals of supervision by focusing on creating sustainable learning for students rather than focusing on the process of course management by using a learner-centered and collective decision approach. By doing so, this is considered to be the new paradigm of governance for educational management of professional organizations under the Constitution of the Kingdom of Thailand 2017. All participants agreed that not with standing guidelines or regulations issued by the professional organizations for supervising professional courses in higher education institutions, if in line with this direction of the new paradigm, they were considered to be not interfering with the educational management of higher education institutions.

Keywords : co-creation; higher education; professional organization, 21st century learning

บทนำ

ความร่วมมือกัน ถือได้ว่าเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ทำให้องค์กรเสริมสร้างประสิทธิภาพหรือมีปฏิสัมพันธ์กับพันธมิตรอื่นได้ (Rege, Telle, 2004) อย่างไรก็ตามมีคู่แข่งชั้นหรือผู้เคยขัดแย้งกันได้มีความร่วมมือกันนั้น ย่อมส่งผลให้นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพให้ดีขึ้น (Peng, Pike, Yang & Roos 2012) เช่นเดียวกันกับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรวิชาชีพย่อมที่จะมีการร่วมมือระหว่างกันเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจกันอันส่งผลให้คุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเปรียบเทียบจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ในการผลิตนักศึกษา องค์กรวิชาชีพเปรียบเสมือนรับนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว (สุภัทร บุญส่ง, 2560) เห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษา องค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาย่อมที่จะมีการร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา

องค์กรวิชาชีพส่วนใหญ่มีบทบาทในการส่งเสริมวิชาชีพของตนทั้งในด้านการฝึกอบรม การพัฒนาวิชาชีพ การทำวิจัย การให้คำรับรอง ควบคุม มาตรฐาน การแนะนำด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ ในวิชาชีพ การพัฒนาความเป็นผู้นำ และการส่งเสริมด้านการเมือง แต่มีงานวิจัยไม่มากนักที่ศึกษาให้เข้าใจ ชัดเจนถึงการแลกเปลี่ยนสื่อสารระหว่าง

องค์กรวิชาชีพและผู้อยู่ในแวดวงวิชาชีพและผู้ที่อยู่ในวงราชการที่ชัดเจนโดย ผู้ที่ทำงานราชการส่วนใหญ่ จะอยู่ภายใต้องค์กรวิชาชีพใดองค์กรวิชาชีพหนึ่ง Mosher (1982) ได้จัดกลุ่มองค์กรวิชาชีพไว้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มที่ 1 เป็นวิชาชีพและทำงานในทุกภาคส่วน เช่น กฎหมายและวิศวกร และกลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มที่อยู่ในภาครัฐเช่น นิติกร ถือได้ว่าเป็นกลุ่มการบริหารภาครัฐ การจัดตั้งองค์กรวิชาชีพเป็นการจัดตั้งเพื่อควบคุมมาตรฐาน คุณภาพและรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกซึ่งประกอบวิชาชีพเดียวกัน อันเนื่องมาจากมีบุคคลประกอบอาชีพเดียวกันเป็นจำนวนมาก อาจทำให้เกิดความเห็นแก่ตัวได้และส่งผลทำให้เกิดความเสียหายแก่วิชาชีพของตนได้ ดังนั้นจึงทำให้เกิดแนวความคิดในการที่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกันเข้ามารักษาคุณภาพหรือมาตรฐานของตนไว้ (จิตติ ดิงศภัทย์, 2560) โดยมีการกำหนดหลักสูตรที่ถือได้ว่าเป็นตัวชี้วัดมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพ (นัยนา บุญหล้า, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2561) แต่อย่างไรก็ตามมองในมุมของความสัมพันธ์เชิงบทบาทขององค์กรวิชาชีพที่มีต่อสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ผ่านมาแล้ว จะเห็นได้ว่าองค์กรวิชาชีพได้มีส่วนร่วมในการเข้ามาจัดการระบบการศึกษาของระบบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เช่น ในส่วนของสภาพนายความเรื่องหลักสูตร

ต้องมีโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระของรายวิชาไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต หรือส่วนเรื่องของคณาจารย์นั้น หากเป็นสถาบันที่อยู่ในส่วนภูมิภาคควรจัดพิจารณาหาอาจารย์พิเศษจากส่วนกลางไปเป็นผู้บรรยายด้วย นอกเหนือจากอาจารย์พิเศษในส่วนท้องถิ่น เป็นต้น แต่ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี พ.ศ. 2560 มาตรา 40 วรรคสามนั้นไว้บัญญัติว่า “การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพตามวรรคสอง ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ หรือก้าวก่ายการจัดการศึกษา สถาบันการศึกษา” และในพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 มาตรา 16 ได้มีการบัญญัติเช่นเดียวกับในรัฐธรรมนูญ ซึ่งจะเห็นได้ว่าบทบัญญัติที่กล่าวถึง การที่ห้ามมิให้องค์กรวิชาชีพเข้ามาเลือกปฏิบัติหรือก้าวก่ายการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษา ซึ่งหากมองเรื่องเจตนารมณ์ของมาตราดังกล่าว เป็นความต้องการของภาครัฐให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นอิสระจากองค์กรวิชาชีพ คือให้องค์กรวิชาชีพมีหน้าที่เพียงประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการประกอบวิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพที่สภาวิชาชีพนั้นควบคุมอยู่ (รายงานของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562)

โดยจะเห็นได้ว่าช่วงก่อนมีรัฐธรรมนูญ 2560 และก่อนมีพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา ยังไม่ได้มีการบัญญัติถึงเรื่องการเข้าควบคุมสถาบันอุดมศึกษาที่จัดทำโดยองค์กรวิชาชีพ ส่งผลให้องค์กรวิชาชีพนั้นสามารถเป็นองค์กรอิสระที่สามารถกำกับดูแลตนเองได้ (Self Regulated Organization) และเข้าไปร่วมกำกับหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของผู้ประกอบวิชาชีพ และยังเป็นประโยชน์แก่อาชีพ

แนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

การร่วมมือ คือ การสื่อสารก่อให้เกิดความคิดความเข้าใจที่ตรงกันในการปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมาย ไม่เกิดความเข้าใจผิด ความขัดแย้งกัน (รัตนภรณ์ ศรีพยัคฆ์, 2553) ผู้ส่งสารต้องการจะอธิบาย หากผู้รับสารนั้นได้รับการสื่อสารกับผู้รับสารเป็นประจักษ์ยอม ทำให้ผู้รับสารเกิดความผูกพันกันและมีความร่วมมือกัน (สุพิชญา เลิศประภานนท์, กุลทิพย์ ศาสตรระจุ, 2559) โดยความร่วมมือกันนั้น Koai, Ferreira, & Fredericks (2017) ได้ทำการศึกษาความร่วมมือ สามารถแบ่งออกได้ 3 ระดับด้วยกันกล่าว คือ 1. การร่วมมือกันในระดับที่เป็นทางการ

2. การร่วมมือกันในระดับกึ่งเป็นทางการ 3. การร่วมมือกันในระดับที่ไม่เป็นทางการ โดยการร่วมมือจะขึ้นอยู่กับระดับใดนั้นย่อมเกิดจากเหตุได้หลายปัจจัย เช่น สังคม เศรษฐกิจ การเมือง (Heifetz, 2012) ที่ถือว่าเป็นปัจจัยทำให้เกิดความร่วมมือในระดับต่าง ๆ

คำถามการวิจัย

บทบาทขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา ก่อนและหลังที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 มาตรา 40 วรรคสามเป็นอย่างใด อีกทั้งลักษณะความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน มีรูปแบบเป็นไปในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาบทบาทขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา ก่อนและหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ มาตรา 40 วรรคสาม
2. ศึกษาขอบเขตความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน พร้อมข้อเสนอแนะ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาสถานภาพและบทบาทขอบเขตความร่วมมือขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา โดยวิธีการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสารนำมาวิเคราะห์สถานการณ์และเปรียบเทียบ การศึกษาบทบาทของความร่วมมือและสถาบันอุดมศึกษา ก่อนและหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกประกอบการวิเคราะห์ และได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้กลุ่มเป้าหมายภายใต้วิธีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informants) คือผู้บริหาร คณะนิติศาสตร์ และผู้บริหารขององค์กรวิชาชีพ ได้แก่ สภานายความ และเนติบัณฑิตยสภา เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) และเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารนำมาจัดหมวดหมู่เพื่อสังเคราะห์ประมวลองค์ความรู้ด้านสภาพความร่วมมือของสภาวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา จากนั้นนำประเด็นสำคัญจากข้อมูลที่ได้มาเป็นกรอบพัฒนาเครื่องมือสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ข้อเสนอเทศจากการที่ได้สัมภาษณ์ถูกมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) สรุปได้ดังต่อไปนี้

1) บทบาทขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาโดย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร พบว่า ในส่วนของบทบาทขององค์กรวิชาชีพทนายความนั้น มีส่วนสำคัญในด้านการส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์และผู้ประกอบการอาชีพทางกฎหมาย (พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2507, พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528) อีกทั้งมีหน้าที่ในการพิจารณามาตรฐานปริญญานิติศาสตร์บัณฑิต เพื่อทำให้มีโครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาสาระครบถ้วนตามมาตรฐานหลักเกณฑ์ตามวิชาชีพที่กำหนดไว้ (มติคณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายฯ ครั้งที่ 305, 2554) ซึ่งหากสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวอาจทำให้นักศึกษาถูกตัดสิทธิบางประการ เช่น ผลการประชุมคณะกรรมการ ตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ครั้งที่ 15/2558 มีมติ "ไม่รับรอง" ปริญญาโททางกฎหมายปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ในการสมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา ประจำปี พ.ศ. 2558 (สำนักคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม, 2558) จึงเห็นได้ว่าทำให้เกิดเสียสิทธิในการสมัครสอบเป็นผู้พิพากษาอันเนื่องมาจากหลักสูตรยังไม่ได้มีการรับรองจากหน่วยงานองค์กรวิชาชีพทางกฎหมาย ในส่วนของบทบาทของสถาบันอุดมศึกษานั้นสถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนประกอบสำคัญของสังคม ประเทศ อันเนื่องมาจาก ถือได้ว่าเป็นแหล่งทำหน้าที่ในเชิงบทบาท สัญลักษณ์ทางปัญญาหรือความเจริญทางด้านความคิดอันก่อให้เกิดประโยชน์ (จรัส สุวรรณเวลา, 2540) และในส่วนของคณะนิติศาสตร์จะต้องมีการปฏิบัติตาม มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขานิติศาสตร์ พ.ศ. 2561 (มคอ. 1) ถือเป็นการรอบเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงการจัดการเรียนสอน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่ามีประเด็นสำคัญให้เห็นว่าบทบาทและสภาพความร่วมมือของทั้งสององค์กรว่า โดยจะมุ่งให้ความสำคัญกับองค์กรที่ตนได้จัดตั้งเป็นหลัก ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐานของการประกอบอาชีพของตนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งไม่ทำให้ผู้ประกอบการวิชาชีพเดียวกันนั้นประหลาดใจไปในทางที่ไม่สุจริตอันเป็นการทำลายวิชาชีพซึ่งถือเป็นจุดเด่นขององค์กรวิชาชีพ "...การส่งเสริมจริยธรรมหรือมาตรฐานคุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์

ทำหน้าที่ควบคุม จึงถือได้ว่าเป็นหน้าที่ขององค์กรวิชาชีพที่เข้าไปควบคุมจริยธรรม คุณธรรม ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ทำให้เกิดเสื่อมเสีย..." (ผู้บริหารจากเนติบัณฑิตสภา, 24 มิถุนายน 2562) "พร้อมทั้งนี้การวัดผลขึ้นทะเบียนเป็นทนายความ (ผู้ประกอบการวิชาชีพ) มีการวัดผลในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ทำการสอบด้วย" (ผู้บริหารจากสภาทนายความ, 24 มิถุนายน 2562)

สถาบันอุดมศึกษาได้จัดบริการทางการศึกษาโดยให้องค์ความรู้ในศาสตร์ที่กว้างกว่าการศึกษาในองค์กรสภาวิชาชีพ "โดยสถาบันอุดมศึกษามีหลักสูตรในการสอนทั้งทางด้านหลักการ ทฤษฎี และในเชิงคุณค่าของศาสตร์" (ผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) ส่วนแรกนั้นคือ การศึกษาในหลักการของศาสตร์ เป็นการศึกษาในเชิงภาคปฏิบัติของศาสตร์ที่ได้ศึกษาหากนักศึกษาสำเร็จการศึกษาสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ ส่วนต่อมาเป็นการศึกษาในเชิงทฤษฎี เป็นการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ของศาสตร์ที่ได้ศึกษาโดยเพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในหลักการของศาสตร์ที่ได้ทำการศึกษา เช่น การศึกษาความเป็นมาในแง่มุมเชิงประวัติศาสตร์ หรือศึกษาเหตุผลเบื้องหลังของการองค์กรวิชาชีพ ส่วนสุดท้ายเป็นการศึกษาในเชิงคุณค่า การที่นักศึกษานั้นสามารถที่จะเปรียบเทียบในทางปรัชญาเหตุผลเบื้องหลังของการปฏิบัติได้เพื่อสามารถทำให้เข้าใจในแง่มุมต่างๆ หากสังคมมีพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป

2) ทิศทางของสถานะขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร ทราบได้ว่า แนวคิดการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพสามารถแบ่งได้ สามประการ กล่าวคือ เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการรับผิดชอบผู้ที่เป็นสมาชิก และเป็นผู้ควบคุมวินัยแก่ผู้มีใบประกอบวิชาชีพที่ตนเองนั้นได้อนุญาตให้ใบประกอบวิชาชีพ สภาวิชาชีพมีอำนาจอยู่เหนือผู้เป็นสมาชิกในการออกกฎหรือระเบียบแม้จะมีสมาชิกจะไม่เห็นด้วยกับข้อบังคับที่ออกมา (พนิดา พงศ์สุวรรณ, 2551) องค์กรวิชาชีพจะต้องมีลักษณะเป็นการให้บริการสาธารณะ อันเป็นการสนองความต้องการของประชาชนโดยภาพรวมอันก่อให้เกิดประโยชน์ของประชาชน (จิตติ ดิงศภิทัย, 2550) โดยองค์กรวิชาชีพทนายความได้มีการก่อตั้งตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2507 และพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 จึงทำให้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่ได้บัญญัติไว้นั้น ส่งผลให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามข้อบัญญัติซึ่งประกอบที่บ่งชี้ถึงสถานะขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 และ

พระราชบัญญัติการอุดมศึกษา 2562 ที่สามารถออกกฎ เกณฑ์ ในการบังคับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้ปฏิบัติได้

สถาบันอุดมศึกษานั้น ถือว่าเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายมหาชน (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2557) เนื่องจาก มีพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจในการบริหารจัดการดูแล ตนเองได้ อีกทั้งจะต้องมีการปฏิบัติตาม มาตรฐานและการ ประกันคุณภาพการศึกษาที่ได้บัญญัติโดยพระราชบัญญัติ การการศึกษาแห่งชาติ 2542 อีกด้วย อย่างไรก็ตาม สถาบันอุดมศึกษา หากมีการสอนในศาสตร์ที่มีองค์กร วิชาซับซ้อนเข้ามาควบคุม ก็จะต้องปฏิบัติตามองค์กรวิชาชีพ ดังกล่าว เนื่องจากต้องการเป็นที่ยอมรับทั้งทางด้านวิชาการ และด้านองค์ความรู้ด้านปฏิบัติขององค์กรวิชาชีพ (สุภัทร บุญส่ง, 2560).อันส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันได้ มาตรฐาน

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิง ลึก พบว่า มีประเด็นสำคัญขององค์กรวิชาชีพ ในเรื่องของการ ออกข้อบัญญัติ ในการขอเทียบมาตรฐานการศึกษาของ ผู้สอบไล่ได้ปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ “...การกำหนด มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นการรักษาคุณภาพ ของวิชาชีพให้มีคุณภาพและให้ความเชื่อมั่นแก่ประชาชนใน มาตรฐานวิชาชีพ...” (ผู้บริหารจากเนติบัณฑิตสภา, 24 มิถุนายน 2562) โดยการรับรองมาตรฐานการศึกษาของ ผู้สอบไล่ได้ปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ “การรับรอง ตรวจสอบเพียงจากเนติบัณฑิตสภามีเพียงการตรวจสอบ ตามข้อกำหนดเพียงครั้งเดียวคือตั้งแต่มีการขออนุมัติใน ครั้งแรกของการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาในสาขาวิชาชีพ” (ผู้บริหารจากเนติบัณฑิตสภา, 24 มิถุนายน 2562) โดย หลักเกณฑ์ดังนี้ใช้สภาพนายความมีมาตรฐานเดียวกันกับ เนติบัณฑิตสภา “หลักเกณฑ์การรับรองสถาบันอุดมศึกษา ใช้เกณฑ์เดียวกันกับเนติบัณฑิตสภาอันเนื่องมาจาก เนติ บัณฑิตสภานั้นได้มีการก่อตั้งมาก่อนสภาพนายความ” (ผู้บริหารจากสภาพนายความ, 24 มิถุนายน 2562) ซึ่งจะ เห็นได้ว่า เป็นการเข้าไปตรวจสอบมาตรฐานในสถาบัน อุดมศึกษาเพียงครั้งเดียว

สถาบันอุดมศึกษา ได้มีการปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์ขององค์กรวิชาชีพ “การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ขององค์กรวิชาชีพเพื่อเป็นการปฏิบัติตามเพื่อให้เป็นกรอบ ในการทำงานให้กับสถาบันอุดมศึกษาเพราะว่าเหมือนว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปจะต้องมีโอกาสเข้าถึงวิชาชีพ ได้มีใช้สำเร็จการศึกษาไปแล้วไม่สามารถเข้าไปสู่องค์กร วิชาชีพได้ อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่ไม่ได้เลือกเข้าสู่องค์กร

วิชาชีพนั้นก็มีโอกาสไปสู่อาชีพอื่นได้” (ผู้บริหารคณะ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) การร่วมมือกันขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา ก่อน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 และพระราชบัญญัติการ อุดมศึกษา 2562 เห็นได้ว่าบทบาทของระหว่างสององค์กร ก่อนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ มีลักษณะเป็นการปฏิบัติ หน้าที่ของตนเพื่อให้บรรลุผลตามที่ตนต้องการ

3) ทิศทางของสถานะขององค์กรวิชาชีพและ สถาบันอุดมศึกษาหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร โดยค้น พบว่า คณะกรรมการการศึกษามีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ การอุดมศึกษา (2562) ได้มีการขยายความเจตนารมณ์ของ บทบัญญัติไว้ซึ่งสามารถให้เหตุผลว่าการบัญญัติกฎหมาย ดังกล่าวออกมาเพื่อให้ สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระ จากองค์กรวิชาชีพ คือให้องค์กรวิชาชีพมีหน้าที่เพียง ประเมินความรู้ ทักษะ และสมรรถนะในการประกอบ วิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพที่สภา วิชาชีพนั้นควบคุมอยู่ อีกทั้งเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์สำคัญที่ ต้องการให้สถาบันอุดมศึกษามีความเป็นอิสระทางวิชาการ มุ่งความเป็นเลิศทางวิชาการ อีกทั้งส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษา มีการพัฒนาวิจัยเพื่อความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม ของประเทศ (มติคณะรัฐมนตรี 7 สิงหาคม 2561)

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า องค์กรวิชาชีพ ได้มีการปฏิบัติที่ไม่ถือเป็นการก้าวก่าย สถาบันอุดมศึกษาอยู่แล้ว “ไม่ได้เข้าไปก้าวก่าย เพียงแต่ เข้าไปกำกับดูแลให้มีมาตรฐานมากยิ่งขึ้นและสามารถทำให้นักศึกษา จบไปแล้วมีงานทำได้อย่างมีคุณภาพ” (ผู้บริหารจากสภาพนายความ, 24 มิถุนายน 2562) อีกทั้งการร่วมกันกำหนดมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา ถือได้ว่าเป็นเพียงการปฏิบัติตามกฎหมาย ที่กฎหมายได้ให้อำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรวิชาชีพและไม่เป็น การขัดต่อหลักความเป็นอิสระของสถาบันอุดมศึกษา “การกำหนดมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา เป็นการกระทำตามกฎหมายให้อำนาจ ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่องค์กรวิชาชีพสามารถที่จะกระทำได้และ ถือได้ว่าไม่เป็นการขัดต่อหลักการความเป็นอิสระของ สถาบันอุดมศึกษาเนื่องจากความเป็นอิสระนั้นจะต้องอยู่ ภายใต้กรอบของกฎหมายเดียวกันกับหลักปฏิบัติทั่วไป” (ผู้บริหารจากเนติบัณฑิตสภา, 24 มิถุนายน 2562) จะเห็นได้ ว่ากรอบการทำงานขององค์กรวิชาชีพภายหลังที่มีการประกาศ

ใช้กฎหมายนั้น ยังสามารถที่จะเข้าไปรวมกำหนดหลักเกณฑ์ได้อันเนื่องมาจากเป็นสิทธิตามกฎหมายและเป็นหน้าที่อันพึงกระทำ

สถาบันอุดมศึกษา เห็นได้ว่าปัจจุบันองค์วิชาชีพนั้นได้มีการกำหนดมาตรฐาน เป็นเพียงข้อกำหนดขั้นต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษาปฏิบัติเท่านั้น “...การกำหนดมาตรฐานโดยองค์กรวิชาชีพ ถือได้ว่าเป็นเพียงการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งหากไม่มีการกำหนดมาตรฐานอาจทำให้วิชาชีพต่าง ๆ เกิดผลเสีย ไม่มีมาตรฐานทำให้บุคคลที่ประกอบวิชาชีพนั้นไม่มีคุณภาพ...” (ผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) โดยการออกกฎหมายมิได้ขัดต่อหลักความอิสระของสถาบันอุดมศึกษา อีกทั้งเป็นเป็นสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายที่องค์กรวิชาชีพมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์ “...ความเป็นอิสระไม่ได้หมายความว่าเป็นการทำตามอำเภอใจ ดังนั้นมหาวิทยาลัยจะต้องผลิตบัณฑิตตามตลาดแรงงานหนึ่งในนั้นของตลาดแรงงานคือองค์กรวิชาชีพ เปรียบเสมือนเป็นกฎเกณฑ์เข้าไปสู่องค์กรวิชาชีพได้ องค์กรวิชาชีพหรือตลาดแรงงาน โดยหลักพื้นฐานมีสิทธิที่จะกำหนดเพราะเป็นสิ่งที่องค์กรวิชาชีพต้องการ แต่อย่างไรก็ตามคณะนิติศาสตร์ก็จะผลิตแต่บัณฑิตเข้าสู่วิชาชีพอย่างเดียวเท่านั้น ยังมองถึงวิชาชีพที่นักศึกษานั้นมีสิทธิเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ด้วยเป็นไปได้เพื่อเป็นการหาโอกาสอื่นให้แก่นักศึกษา” (ผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) แต่อย่างไรก็ดี การที่องค์กรวิชาชีพเข้ามากำหนดหลักเกณฑ์บางประการ ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถที่จะพัฒนาองค์กรของตัวเองได้บางประการ “องค์กรวิชาชีพนั้นบางที่เข้ามากำหนดรูปแบบแผนตายตัว อันทำให้ไม่เกิดการพัฒนาก่อเกิดขึ้นได้ เห็นได้ชัดจาก เช่น ในบางที่รูปแบบการเรียนการสอน ยังต้องใช้วิธีการบรรยายโดยใช้คำพิพากษาฎีกาเป็นหลักอยู่” (ผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) จะเห็นได้ว่าภายหลังการประกาศใช้กฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าวสถาบันอุดมศึกษายังคงปฏิบัติตามกรอบขององค์กรวิชาชีพ อันเนื่องมาจากถือได้ว่าเป็นหลักในการปฏิบัติการทำงาน

4) ขอบเขตความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน สามารถที่จะแบ่งออกเป็นหัวข้อได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร การร่วมมือกันระหว่างองค์กรนั้นถือได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้องค์กรหรือบุคคลภายนอกที่ถือเป็นผู้รับสาร ได้มีการรับรู้

ข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้ที่ส่งสารต้องการจะอธิบาย หากผู้ที่ส่งสารนั้นได้รับการสื่อสารกับผู้รับสารเป็นประจำย่อมทำให้เกิดผู้รับสารเกิดความผูกและความไว้วางใจเกิด (สุพิชญา เลิศประภานนท์, กุลทิพย์ ศาสตรระจุ., 2559) เช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรวิชาชีพย่อมที่จะมีการร่วมมือกันเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความไว้วางใจ เชื่อใจกันอันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเปรียบเทียบจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ในการผลิตนักศึกษา องค์กรวิชาชีพเปรียบเสมือนรับนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว (สุภัทร บุญส่ง, 2560) เห็นได้ว่าสถาบันอุดมศึกษาขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาย่อมที่จะมีการร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษา เมื่อศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า (1) องค์กรทั้งสองนี้มีการยอมรับและความไว้วางใจซึ่งกันและกันโดยอาจดูได้จาก สถาบันอุดมศึกษาได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรวิชาชีพมาบรรยายในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษา อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจในองค์กรวิชาชีพที่สามารถทำให้ร่วมการจัดทำหลักสูตรการสอนในสถาบันอุดมศึกษา “การสอนในสถาบันอุดมศึกษาบางวิชาได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากสภานายความและเนติบัณฑิตสภาเข้ามาร่วมบรรยายให้ความรู้แก่นักศึกษา” (ผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) และในขณะเดียวกัน “การที่ทางสถาบันอุดมศึกษาได้มีหนังสือเชิญให้ไปบรรยายรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งเนื่องจาก ถือได้ว่าเป็นการแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่าง อาจารย์ ผู้บริหาร หรือนักศึกษา อีกทั้งนั้นยังได้เป็นเข้าไปดูรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในตัวอีกด้วย” (ผู้บริหารจากเนติบัณฑิตสภาและผู้บริหารสภานายความ, 24 มิถุนายน 2562) (2) องค์กรทั้งสองนั้นมีการร่วมมือในทางหลักสูตร กล่าวคือสถาบันอุดมศึกษาหากมีการปรับปรุงหลักสูตรได้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิจากองค์กรวิชาชีพเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสอดคล้องและเป็นที่ยอมรับในทางวิชาชีพ “...หากมีการปรับปรุงหลักสูตรทุก 5 ปี ตามเกณฑ์มาตรฐานของ สกอ. ทางสถาบันอุดมศึกษาย่อมที่จะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากทั้งเนติบัณฑิตสภาและสภานายความเข้ามาร่วมให้ความเห็น...” (ผู้บริหารคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 28 พฤษภาคม 2562) และในทางเดียวกันองค์กรวิชาชีพนั้นเรื่องเกณฑ์การรับรองคุณภาพมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา “...การเปลี่ยนเกณฑ์การรับรองคุณภาพมาตรฐานจะมีเพิ่มขึ้นอย่างไรนั้นมีผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาร่วมในการ

ประชุมทุกครั้ง เพื่อเป็นการสอบถามในมุมมองการปฏิบัติหน้าที่...” (ผู้บริหารจากเนติบัณฑิตสภาและผู้บริหารสหราชอาณาจักร, 24 มิถุนายน 2562) ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งสององค์กรนั้นมีความร่วมมือกันลักษณะกึ่งทางการ ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อที่จะให้สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ทั้งสองได้กำหนด

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถ สรุปผลการวิจัยโดยได้ดังนี้

1) **บทบาทขององค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา**ก่อนที่มีการใช้รัฐธรรมนูญ 2560 นั้นเป็นลักษณะที่องค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนอันส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาจะต้องมีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ขององค์กรวิชาชีพ เพื่อที่จะทำสถาบันอุดมศึกษาของตนเป็นที่ยอมรับและทำให้ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาสามารถประกอบวิชาชีพได้

ในประเด็น หลังที่มีการใช้รัฐธรรมนูญ 2560 นั้นพบว่า องค์กรวิชาชีพและสถาบัน อุดมศึกษา โดยทางสถาบันอุดมศึกษา ยังปฏิบัติตามกฎ เกณฑ์ขององค์กรวิชาชีพ อันเนื่องมาจากยังต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษาของตนสามารถประกอบวิชาชีพได้หลังจากสำเร็จการศึกษา อีกทั้งถือเป็นกรอบการปฏิบัติงานขั้นต่ำที่ควรจะต้องปฏิบัติให้ได้ ในขณะที่เดียวกันองค์กรวิชาชีพเห็นว่าการเข้าไปกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษาเพื่อที่จะทำให้การศึกษามีมาตรฐานและพร้อมที่จะทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ทันที

2) **ขอบเขตความร่วมมือขององค์กรวิชาชีพและสถาบันในปัจจุบัน** อยู่ในลักษณะความร่วมมือกันลักษณะกึ่งเป็นทางการ อันเนื่องมาจากมีลักษณะยังไม่ถึงขั้นที่มีการมีการออกกฎเกณฑ์ร่วมกันหรือมีการใช้ข้อมูลร่วมกันที่ส่งผลให้เข้าลักษณะตามกรอบความร่วมมือเป็นทางการ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ผลจากการทบทวนวรรณกรรม ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. **บทบาทขององค์กรวิชาชีพก่อนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา** พบได้ว่า องค์กรวิชาชีพ 1) กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการรับรองสถาบัน อุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตเพื่อให้มีความพร้อมในการประกอบวิชาชีพได้ทันที 2) องค์กรวิชาชีพได้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมความ

พร้อมนักศึกษาอีกทั้งเป็นการรักษามาตรฐานวิชาการ และด้านมาตรฐานจริยธรรม สอดรับกับ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, อรัญญา ศิริผล (2556) ที่ต้องการให้องค์กรวิชาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอันเนื่องมาจากทำให้นักศึกษาเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะได้ทำงานจริง และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนที่ได้กำลังศึกษา

บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พบว่ามีการปฏิบัติตามองค์กรวิชาชีพเพราะถือได้ว่าเป็นการกำหนดกรอบการทำงานขั้นต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่อันสำคัญทางการศึกษา คือ หน้าที่สำคัญของนักการศึกษา คือการพัฒนาเพื่อทำให้ผู้เรียนมุ่งพัฒนาอาชีพให้แก่ตนอีกทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพและทักษะที่สำคัญ โดยที่จะไม่ต้องการมีการกีดกันทางการศึกษาให้เกิด (กระแสน ชนวงษ์ และคณะ, 2559) อีกทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาสามารถเข้าสู่วิชาชีพได้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับบทความของ Tsai, Ghoshal (1998) ได้ทำการศึกษาเรื่องทุนทางสังคมและการสร้างมูลค่า พบได้ว่าหากองค์กรใดมีการรวมตัวขึ้นที่มีการเชื่อมโยงข้อมูลหรือมีการแลกเปลี่ยนทรัพยากรกัน ย่อมส่งผลให้เกิดนวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ในอัตราที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

2. **ขอบเขตความร่วมมือในปัจจุบันหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560 และพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา** พบได้ว่าทั้งองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษา ยังมีความร่วมมือกันในลักษณะกึ่งทางการ โดยทั้งสององค์กรไม่ได้มีการสร้างความร่วมมือที่มีพลังอันทำให้สามารถทำงานร่วมกันหรือมีกรอบการทำงานที่จะสามารถตกลงกันได้เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นทางการอย่างสม่ำเสมอ ความร่วมมือกันก็เป็นไปในทิศทางลักษณะกึ่งทางการ เช่น มีการเชิญอาจารย์จากสภาวิชาชีพมาบรรยายที่สถาบัน อุดมศึกษา มีการทำบันทึกข้อตกลงเพื่อบริการวิชาการสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าจุดร่วมมือกันในลักษณะอย่างนี้ เป็นลักษณะความร่วมมือกันที่ไม่แน่นอนด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์เชิงบวก เช่น ด้านสังคม การเมือง อันเนื่องมาจากด้านเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการแข่งขัน (พลอยชมพู กิตติกุลโชติวุฒิ, 2558) โดยหากความสัมพันธ์ระหว่างสององค์กรมีลักษณะกึ่งทางการย่อมทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นในข้อมูลของอีกองค์กรหนึ่ง ทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไปได้ สอดคล้องกับ ยุวรัตน์ รุติณรินทร์กุล (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบัญญัติของ

ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาที่ขัดต่อหลักการของกฎหมายและอาจเกิดผลกระทบต่อผู้เรียน พบว่าหากมีบัญญัติพระราชบัญญัติดังกล่าวจะทำให้ให้นักศึกษาหรือบัณฑิตนั้น ได้รับผลกระทบเนื่องมาจากองค์กรวิชาชีพนั้นได้มีการออกกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นแนวทางในการปฏิบัติก่อนหน้าของการตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาทำให้เกิดการขัดแย้งและไม่คุ้มครองประโยชน์ของบัณฑิตหรือนักศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1. ด้านขององค์กรวิชาชีพ

จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมแล้ววรรณกรรมและมุมมองของผู้บริหารองค์กรวิชาชีพนั้นจะมองไปในด้านการปฏิบัติอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยหามุมมองในด้านระหว่างการออกแบบหลักสูตรการศึกษาเท่าที่ควรจึงควรมีการปรับปรุงให้มีความรัดกุม ชัดเจนโดยมีการดำเนินการดังนี้

1) เปิดโอกาสให้องค์กรวิชาชีพมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา ตามกรอบของกระทรวงศึกษาธิการหรือกระทรวงการอุดมศึกษา

2) องค์กรวิชาชีพควรมีความชัดเจนในการประกาศการรับรองสถาบันอุดมศึกษาที่จัดตั้งใหม่ เพื่อป้องกันปัญหาทอดทิ้งนักศึกษา ที่เข้าศึกษาในสถาบันที่ไม่ได้มาตรฐาน

3) องค์กรวิชาชีพควรมีนโยบาย ด้านความร่วมมือในด้านอื่นนอกจากหลักสูตรหรือการกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ กับสถาบันอุดมศึกษา โดยอาจทำในรูปแบบ การวิจัย การแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้ใช้งานบัณฑิตร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน

2. ด้านสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษาวรรณกรรมและมุมมองของผู้บริหารในส่วนของสถาบันอุดมศึกษาเห็นได้ว่าควรที่จะมีการพัฒนา เพื่อให้เกิดความชัดเจน มีประสิทธิภาพด้านการบริหารการศึกษา คือ

1) สถาบันอุดมศึกษาควรมีการจัดตั้งเป็นหน่วยประสานงานเพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมกับองค์กรวิชาชีพเพื่อเสนอความคิดเห็นด้านต่าง ๆ

2) สถาบันอุดมศึกษาควรจัดทำนโยบายที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนหรือนักศึกษา มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้เรียนรู้ก่อนเข้าสู่วิชาชีพอย่างแท้จริง และทำให้เกิดความตระหนักในวิชาชีพของตน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เพื่อให้การศึกษาความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาภายใต้รัฐธรรมนูญ 2560 มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นควรจะทำการศึกษาในประเด็น การศึกษาเปรียบเทียบถึงความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาในแต่ละกลุ่มสาขาวิชา เพื่อให้ได้ความชัดเจนมุมมองด้านการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมและ ความแตกต่างก่อนและหลังที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2560

2. เพื่อให้เห็นถึงความเหมาะสมการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรวิชาชีพและสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้เกิดการศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ควรศึกษาถึงปัจจัยหรืออิทธิพลที่ส่งผลให้เกิดความสำเร็จในการร่วมมือกัน เพื่อให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กระแส ชนะวงศ์, นฤมล สีนสุพรรณ, กุหลาบ ปุริสาร, ศุภลักษณ์ อวมสำอาง. (2559). การปฏิรูปการศึกษาเพื่อความยุติธรรมในสังคม: ความท้าทายใหม่, วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6(2), 13-21.
2. จิตติ ดิงศภัทย์. (2558). หลักวิชาชีพนักกฎหมาย (13). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
3. จรัส สุวรรณเวลาและคณะ. (2540). บนเส้นทางอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
4. นัยนา บุญหล้า, สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2561). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดมณฑลอุบลราชธานี. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8(2), 16-22.
5. เนติบัณฑิตยสภา. (2554). มติคณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมาย ครั้งที่ 305 เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณามาตรฐานปริญญานิติศาสตรบัณฑิตของสถาบันการศึกษาอื่น. เอกสารอัดสำเนา (ม.ป.ท. : ม.ท.ป.)
6. ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี, อรัญญา ศิริผล. (2556). ย้อนพินิจการประกันคุณภาพ อุดมศึกษาด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา : รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการ. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2556.

7. พนิดา พงศ์สุวรรณ. (2551). **การควบคุมการใช้อำนาจขององค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณี สภานายความ. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต นิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
8. พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528. (2528). **ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 102 ตอนที่ 129, 1**
9. พระราชบัญญัติเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2507. (2507). **ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม81ตอนที่ 15, 3.**
10. พลอยชมพู กิตติกุลโชติวุฒิ. (2015). ความสามารถในการเรียนรู้ขององค์กรและประสิทธิภาพขององค์กร: การศึกษาเชิงประจักษ์ของธุรกิจอาหารในประเทศไทย. **Chulalongkorn Business Review, 37(2), 1-23.**
11. ยุวรัตน์ ฐิตินรินทร์กุล. (2561) บทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาที่ขัดต่อหลักการของกฎหมาย และอาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8(1), 64-68.**
12. รัตนารณ ศรีพยัคฆ์. (2553). **เทคนิคการประสานงาน. ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2562, จาก [www.stabunda mrong.go.th/web/book/53/b18_53](http://www.stabunda.mrong.go.th/web/book/53/b18_53).**
13. วรเจตน์ ภาศิริรัตน์. (2557). **คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน (พิมพ์ครั้งที่2).** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
14. สุภัทร บุญส่ง. (2560). การศึกษาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับองค์กรวิชาชีพ. **วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี, 13(4), 110-119.**
15. สุพิชญา เลิศประภานนท์, กุลทิพย์ ศาสตรระจุ. (2016). กลยุทธ์การสื่อสารของศูนย์การค้าอิมพีเรียลเวิลด์สำโรงที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมระหว่างศูนย์การค้าและชุมชน. **Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts), 9(1), 1012-1024.**
16. สำนักคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม. (2558) **ผลการประชุม ก.ต. ครั้งที่ 15 / 2558**
17. สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2561) **มติคณะรัฐมนตรี 7 สิงหาคม 2561. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2562 จาก <http://www.cabinet.soc.go.th/soc/>**
18. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2561) **ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา. ข้อมูลออนไลน์ สืบค้นเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <https://www.senate.go.th/view/1/%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%81/TH>.**
19. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2561). **รายงานของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562, ข้อมูลออนไลน์ ค้นเมื่อ 21 มีนาคม 2562, จากhttps://www.opdc.go.th/content.php?menu_id=14&content_id=3747.**
20. Heifetz, A. (2012). **Game Theory: Interactive strategies in economics and management.** Cambridge university press.
21. Koai, M. I., Ferreira, D. M., & Fredericks, B. G. (2017). The use of Sesotho in formal communication within the Free State Provincial Government. **Interim: Interdisciplinary Journal, 16(1), 16-25.**
22. Mosher, F. C. (1982). Democracy and the public service (Vol. 2). **New York: Oxford University Press.**
23. Peng, T. J. A., Pike, S., Yang, J. C. H., & Roos, G. (2012). Is cooperation with competitors a good idea? An example in practice. **British Journal of Management, 23(4), 532-560.**
24. Rege, M., & Telle, K. (2004). The impact of social approval and framing on cooperation in public good situations. **Journal of public Economics, 88(7-8), 1625-1644.**
25. Tsai, W., & Ghoshal, S. (1998). Social capital and value creation: The role of intrafirm networks. **Academy of management Journal, 41(4), 464-476.**

ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศของผู้บริหารทางการศึกษาในยุค New Normal

กุหลาบ ปุริสาร¹

วิเชียร ชิวพิมาย²

นิกัญชลาลันเหลือ³

บทนำ

บทความทางวิชาการเรื่องภาวะผู้นำที่เป็นเลิศของผู้บริหารทางการศึกษา ในยุค New Normal ผู้เขียนขอแนะนำเสนอกรณีตัวอย่างที่ดีของท่านศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ โดยวิเคราะห์ตามแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย (2563) และวิเคราะห์ตามแนวคิดของ รองศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2563) เพื่อเป็นการตอกย้ำให้เราเห็นถึงความเป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่ของคุณหมอกระแส ในทุกสถานการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เน้นการสร้างเครือข่ายของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย อาทิเช่น Fukuoka Jo Gakuin University, Japan. Daegu Haany University Medical Center, South Korea. และ Shinhan University, Korea. เป็นต้น ซึ่งท่านได้แสดงสุนทรพจน์ในหลายวาระหลายแห่ง ถึงความเป็นผู้นำที่เป็นเลิศของผู้บริหารทางการศึกษาในยุค New Normal ที่มีวิสัยทัศน์ ดังโอวาทที่ท่านให้เสมอว่า “ผมต้องการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้เกิดขึ้นในองค์กร และผมต้องการให้คณาจารย์และนักศึกษาของผมเป็นคนรุ่นใหม่ที่เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีภาวะผู้นำ”

การสร้างบรรยากาศองค์กรหรือวัฒนธรรมองค์กรต้องเป็นแบบสร้างสรรค์เป็นหนึ่งเดียวที่มีคุณภาพการทำงานเป็นทีมที่ทรงประสิทธิภาพ บุคลากรตั้งใจทำงานอย่างทุ่มเทเสียสละ การเป็นเอกภาพขององค์กร ความเป็นมืออาชีพในการจัดงานตามภารกิจต่างๆ การให้เกียรติซึ่งกันและกันของทีมงาน ความเป็นมิตร ความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เป็นความพยายามของผู้นำ ที่ต้องล้วนหล่อหลอมและพัฒนาทีละขั้นๆ ของผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม ทุกระดับเป็นทีมแข็งแกร่ง และบุคลากรต้องที่มีความรับผิดชอบสูง อดทน เสียสละ และจงรักภักดีต่อองค์กร การพัฒนาคุณภาพทุกหน่วยงานอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นภาวะผู้นำของผู้บริหาร และครูผู้สอน บุคลากรจะต้องเกิดจากการบ่มเพาะคุณงามความดี ความมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

สำหรับบทความวิชาการในเรื่องนี้ผู้เขียนขอแนะนำเสนอภาวะผู้นำที่เป็นเลิศทางการบริหารทางการศึกษาในยุค New Normal เป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงศรัทธาบารมีตามทัศนะของตามแนวทาง ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 จงปฏิบัติต่อคนอื่นอย่างที่คุณปรารถนาให้เขาปฏิบัติต่อคุณ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของลอร์ดไมเคิล เลวี อดีตทูตพิเศษของประเทศอังกฤษประจำตะวันออกกลาง ที่ว่า “Always treat other in the way you would wish to be treated yourself”

1.2 ความซื่อสัตย์เป็นสิ่งสำคัญเสมอและความถ่อมตนก็เช่นกัน

1.3 การเป็นผู้นำที่แท้จริง ต้องมีคนพร้อมทำตาม ด้วยความเชื่อถือ ไม่ใช่ทำตามเพราะความกลัว

1.4 จงมองคนในแง่บวกเสมอ

1.5 จงเป็นคนซื่อสัตย์และทำในสิ่งที่

ถูกต้อง

1.6 จงปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความรัก

และเมตตา

1.7 จงสำนึกถึงความรับผิดชอบ

1.8 จงเป็นคนมีความจริงใจและ

เปิดกว้าง

1.9 จงพัฒนาตนเอง ด้วยคุณสมบัติด้านดี ของมนุษย์ เพื่อตนเอง ครอบครัว ประเทศชาติ และมวลมนุษยชาติ ซึ่งคุณหมอมักจะบอกให้เราแขวนหลวงพ่อดี” ติดตัวตลอดเวลา

1.10 “ความขยันคือมารดาแห่งความสำเร็จ” ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วลาดิมีร์ ปูติน อดีตประธานาธิบดี และนายกรัฐมนตรีของรัสเซีย

1.11 ความเสียสละ อุทิศตน เพื่อความสำเร็จของงานในองค์กร

¹รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย / อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²รองอธิการบดี / อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³ผู้อำนวยการ โรงเรียนหนองขามพิทยาคม อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น

ทั้ง 11 หัวข้อ ที่ผู้เขียนได้นำเสนอต่อท่านผู้อ่าน ล้วนแล้วแต่เป็นแนวปฏิบัติที่เป็นเสน่ห์ หรือเป็น Charismatic Leadership ของคน ๆ นั้น ซึ่งต้องอาศัย “ใจ” ที่มั่นคงในการฝึกฝนและพัฒนาให้ประสบความสำเร็จตามรอย “กฎภาวะผู้นำ” คุณหมอแมกไซไซ บุชนียบุคคลที่ทรงคุณค่าของประเทศไทย

นอกจากนั้น ผู้เขียนได้วิเคราะห์ และขอเสนอสรุปคุณลักษณะภาวะผู้นำที่เป็นเลิศของผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 กรณีศึกษาคุณหมอแมกไซไซ มี 20 องค์ประกอบดังนี้

1. **เป็นผู้รอบรู้ในพหุวิทยาการ** (Knowledge of the education and business) จะเห็นได้ว่าคุณหมอเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านสติ (Intellectual ability) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความรู้ทางด้านการศึกษาและธุรกิจ รวมถึงผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (Effective Leader) ผู้นำที่มีความรู้ด้านการศึกษาและธุรกิจ เป็นคุณลักษณะของภาวะผู้นำการบริหาร (Executive Leadership) จะเห็นว่าการเป็นผู้บริหารระดับสูง ที่อุทิศเวลาทั้งหมด เพื่อการปรับปรุงความเชี่ยวชาญของท่านอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้ความเชี่ยวชาญ (Expertise approach) เพื่อการพัฒนาองค์กรต่างๆ ที่ท่านรับผิดชอบให้ก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลง

2. **เป็นผู้ที่มีความเคารพนับถือ** (Reverence) มีความรับผิดชอบสูง (Responsibility) ได้รับการยอมรับ (Respect) มีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น (Relationship)

3. **มีทัศนคติที่ดี** (Attitude) มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (Adaptability)

4. **เป็นผู้มีความพยายามสูงมาก** (Attempt)

5. **เป็นผู้มุ่งมั่นสู่ความสำเร็จ** (Successful) เป็นนักวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planner) เป็นผู้สามารถแก้ปัญหาสู่ความสำเร็จ เสียสละและอุทิศผลประโยชน์ส่วนรวมด้วยความจริงใจ และจริงจัง (Sacrifice & sincere) เป็นนักวางแผนกลยุทธ์ (Strategic planner) มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีลักษณะที่ความสงบ เป็นผู้นำที่ดีแม้จะอยู่ภายใต้ภาวะแรงกดดันและภาวะวิกฤต (Self - confidence)

6. **มีอารมณ์ขัน เป็นคนอารมณ์ดี** มองเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัวไม่รู้สึกเครียด เป็นบทบาทสำคัญของผู้นำ ช่วยลดความตึงเครียดความน่าเบื่อ และความไม่ถูกต้อง (Sense of humor)

7. **เป็นผู้ยึดมั่นในจริยธรรมการทำงาน** คุณหมอมจะเป็นผู้นำที่มีวินัยในตนเอง และมีจริยธรรมในการทำงานอย่างเคร่งครัด จะทำในสิ่งที่ถูกต้องและดีงามเสมอ

เชื่อในศักดิ์ศรีของงาน เป็นผู้ให้เกียรติและศักดิ์ศรีกับทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dubrin (2007) ที่ชี้ว่า บุคลิกที่มีจริยธรรมในการทำงานจะได้รับแรงจูงใจที่ดี เพราะเขาจะเห็นคุณค่าของการทำงานอย่างมาก ผู้นำควรขยันและทำงานอยู่ตลอดเวลา ถือเป็นตัวอย่างที่ดีของบุคลากรและประชาชนทั่วไปได้เป็นอย่างดี (Strong work ethics)

8. **เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล** (Eye on the horizon)

9. **เป็นคนกล้าแสดงออกต่อบุคคลอื่นที่เด่นชัด** ในสังคม บุคลิกภาพโดดเด่น คนทำงานด้วยความสบายใจ สามารถสร้างพลังกลุ่มและสร้างทีมงานได้ดี (Extroversion)

10. **เป็นผู้มีความมั่นคงทางอารมณ์** สามารถควบคุมอารมณ์ในการโต้ตอบได้อย่างเหมาะสมแม้ในภาวะวิกฤต (Emotional stability)

11. **สามารถแสดงออกด้วยความสนใจและตั้งใจในการทำสิ่งอย่างกระตือรือร้น** เพื่อจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการสร้างสรรค์การทำงาน ตลอดจนช่วยสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในทีมงาน (Enthusiasm)

12. **เป็นผู้มีความฉลาดทางอารมณ์** (Emotional Intelligence) เป็นผู้เสริมพลังอำนาจ (Empowerment) มีคุณสมบัติด้านการศึกษาและประสบการณ์ (Education & Experience) และมีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างจริงจังและจริงใจ

13. **เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ที่สุด** ซึ่งถือเป็นความสามารถที่จะทำในสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะ **ความรู้ความเข้าใจบุคคลอื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น** ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อการเพิ่มพูนคุณภาพของชีวิตของเขาได้ (Emotional intelligence)

14. **รู้จักตนเองและมีวัตถุประสงคิ์ในการทำงาน** (Self - awareness and self - objectivity)

15. **สามารถรู้จักวิธีการจัดการทางอารมณ์ของตนเองและของผู้อื่น** ซึ่งถือว่ามีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพภาวะผู้นำ ความฉลาดทางอารมณ์ประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ ซึ่งคุณหมอมีคุณสมบัติครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dubrin (1978) ที่กล่าวถึงลักษณะด้านบุคลิกภาพที่สัมพันธ์กับงานของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

15.1 **การรู้จักตนเอง** (Self - awareness) เป็นความสามารถที่เข้าใจอารมณ์ของตน รู้จุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง มีความเคารพและรักศักดิ์ศรีของตน ซึ่งสะท้อนให้เห็นการพัฒนาอัตลักษณ์ของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียที่คุณหมอมักจะพูดในโอกาสปณิธานนักศึกษาหรือ

โอกาสสำคัญของวิทยาลัยว่า “คนเราต้องรักศักดิ์ศรีของตนเอง” อย่าได้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

15.2 การจัดการตนเอง (Self-Management) คุณหมอผู้ที่มีความสามารถควบคุมอารมณ์ของตน เป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต และยึดหลักคุณธรรมได้อย่างคงที่ มีกิริยาที่ถูกต้องเหมาะสมเสมอ โดยผู้นำที่ดีต้องมีลักษณะด้านบุคลิกภาพของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ (General personality traits of effective leaders) (Dubrin, 2007) จะไม่ปล่อยให้อารมณ์ทำลายการทำงานของตนเอง

15.3 การรู้จักสังคม (Social Awareness) ในปัจจัยด้านนี้จะเห็นว่า คุณหมอจะแสดงความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และรู้ถึงปัญหาขององค์กรที่ท่านรับผิดชอบ จะแสดงถึงการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังเสมอ

15.4 การบริหารความสัมพันธ์ (Relationship management) ปัจจัยที่จะหลอมรวมไปถึงทักษะการติดต่อระหว่างบุคคล คุณหมอจะเป็นผู้ที่สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน และมีความมั่นใจในทุกโอกาสที่ท่านได้ปรากฏตัว แม้ในที่สาธารณะ ในงาน หรือองค์กรที่รับผิดชอบ และท่านจะเน้นในเรื่องของความสัมพันธ์ของบุคคลต่างๆ ได้อย่างแนบแน่นและเข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นการเพิ่มเครือข่ายบุคคลต่างๆ ให้มากขึ้น ซึ่งส่งผลดีต่อความสำเร็จในองค์กรที่ท่านรับผิดชอบ

16. เป็นครู (Coach) และเป็นผู้ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change) เป็นผู้เห็นความสำคัญของชุมชน (Community) ชอบช่วยเหลือผู้อื่น (Chance to help other) ร่วมแรงร่วมใจ (Collaboration) มีเสน่ห์ (Shaming) ทำงานท้าทายความสามารถ (Challenge) สามารถติดต่อสื่อสาร (Communication) มีทักษะความรู้ด้านคน ทำให้เชื่อมั่นและยอมรับนักถือ (Courage Competence)

17. มีความสม่ำเสมอ เกี่ยวกับความน่าเชื่อถือ การใช้ดุลพินิจที่มีการคาดการณ์อย่างแม่นยำในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ ความเสมอต้นเสมอปลายของคำพูดและการกระทำทำให้สร้างความเชื่อมั่นในตัวผู้นำได้ (Consistency)

18. มีความกล้าหาญ เป็นผู้ที่มีความกล้าหาญในการเผชิญกับความท้าทาย ต่อสิ่งแปลกใหม่ จะเห็นได้ว่าท่านเป็นผู้ที่ริเริ่มโครงการใหม่ๆ อยู่เสมอ ซึ่งจำเป็นต้องมีความรอบคอบ ระมัดระวัง มีความรับผิดชอบ และมีความกล้าหาญในการตัดสินใจ เพื่อที่จะสามารถคว้าโอกาสตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหา ขจัดปัญหา ขจัดอุปสรรค และใช้กลยุทธ์ใหม่ๆ ในแต่ละสถานการณ์ให้ประสบความสำเร็จ (Courage)

19. มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) คุณหมอเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ในด้านจินตนาการ สามารถแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้ สามารถค้นหาแนวทางแก้ปัญหาขององค์กรอย่างเป็นมาตรฐานและสร้างสรรค์ ซึ่ง Model WICS Robert J. Sternberg (Dubrin, 2007) ได้ระบุว่าผู้นำจะต้องการทักษะที่สร้างความสำเร็จด้านสติปัญญา ดังนี้

19.1 ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative skill) เพื่อสร้างความคิดใหม่

19.2 ทักษะด้านการวิเคราะห์หาเหตุผล (Analytical skills) เพื่อประเมินความคิดว่าดีหรือไม่อย่างไร

19.3 ทักษะด้านการปฏิบัติ (Practical skills) เป็นเครื่องมือทำให้ความคิดสำเร็จ และเป็นการชักนำผู้อื่นให้เห็นคุณค่าจากความคิดของผู้นำ

19.4 มีความซื่อสัตย์ (Honesty) ความอ่อนน้อมถ่อมตน (Humility)

19.5 มีความอดทนสูงต่อความตึงเครียด ความผิดหวังหรือคับข้องใจ คุณหมอเป็นผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยสุขภาพจิตที่ดี (High tolerance for frustration)

19.6 มีความนอบน้อมถ่อมตน (Humility) ถึงแม้ความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคุณลักษณะสำคัญของภาวะผู้นำ แต่ความนอบน้อมถ่อมตนก็เป็นสิ่งจำเป็นในวาระเวลาที่เหมาะสม การยอมรับว่าคนเราไม่สามารถที่จะรู้ในทุกสิ่งทุกอย่าง และไม่สามารถทำอะไรได้ในทุกสิ่ง การยอมรับความผิดพลาดและการอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นภาวะผู้นำที่มีคุณค่า

20. เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สำเร็จ (Achievement motivation) สำหรับความฉลาดรอบรู้เป็นคุณภาพที่สำคัญที่สุดที่ผู้นำสามารถมีได้ แต่ค่อนข้างจะหายากมาก คุณหมอเป็นผู้นำที่ฉลาดรอบรู้ในศาสตร์ที่หลากหลาย จนสามารถบูรณาการศาสตร์ต่างๆ (multi - disciplinary) ในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ โดยการใช้สติปัญญา การรู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ ใช้มวลประสบการณ์สำหรับสิ่งดีๆ อยู่เสมอ

2. สรุปผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบภาวะผู้นำ แบบ 9 Cos ในยุค New Normal ตามทัศนะของรองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย (สัมภาษณ์เมื่อ 9 กรกฎาคม 2563 ณ ห้อง 1201 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย)

ภาวะผู้ที่เป็นเลิศต้องมีคุณลักษณะ 9 ด้านตามรูปแบบการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากประสบการณ์ตรงในการทำงานในมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนมา

รวมถึงทำงานในระดับกระทรวง/ทบวงมหาวิทยาลัย/เป็นผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาตลอดระยะเวลาหลายสิบปี ผู้เขียนจึงขอเสนอรูปแบบ 9 Cos : รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Nine Co. A Leadership Traits Model) ตามแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพินาย ดังนี้

2.1 ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและบริบทขององค์กร (Content and Context)

2.2 สมรรถนะในด้านการสื่อสาร (Communication)

2.3 สมรรถนะในด้านการเติมเต็ม/สร้างความสมบูรณ์ (Complementary)

2.4 สมรรถนะในด้านความตระหนัก (Concern)

2.5 สมรรถนะในด้านการประสานฯ (Co-ordination)

2.6 สมรรถนะในด้านการเจรจาทำข้อตกลงด้วยวิธีการอมชอม (Compromise)

2.7 สมรรถนะในด้านการรวบรวมให้เป็นปึกแผ่น/เป็นหนึ่งเดียว (Consolidate)

2.8 สมรรถนะในด้านการสั่งการ/การบังคับบัญชา (Command)

2.9 สมรรถนะในด้านการบูรณาการทุกส่วนให้เป็นหนึ่งเดียว (Compound)

จากสมรรถนะความเป็นผู้นำตามแนวคิดของรองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพินาย 9 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาและบริบทขององค์กร (Content and Context) โดยต้องมีความรอบรู้ในเรื่องต่อไปนี้

- ความรู้ความเข้าใจในขอบข่าย ภาระงาน และหน้าที่

- ความรู้ความเข้าใจในงาน - ความรู้ความเข้าใจในเรื่องคน

- ความรู้ความเข้าใจในกระบวนการขับเคลื่อนองค์กร

- ความรู้ความเข้าใจในระบบการนำองค์กรสู่เป้าหมาย

- ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ

2. ต้องมีสมรรถนะในด้านการสื่อสาร (Communication) เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง การรับฟัง การพูด

โน้มน้าว ให้กำลังใจ การทำความเข้าใจ การเพิ่มพลังอำนาจให้กับทีมงาน

3. สมรรถนะในด้านการเติมเต็ม/สร้างความสมบูรณ์ (Complementary) ผู้นำต้องพัฒนาสร้างสรรค์คุณภาพงานในองค์กรให้มีมาตรฐานที่สูงขึ้นให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4. สมรรถนะในด้านความตระหนัก (Concern) ผู้นำต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาองค์กรตามแผนกลยุทธ์ไว้ และใส่ใจในรายละเอียดการประเมินและนำมาปรับปรุงพัฒนา

5. สมรรถนะในด้านการประสานฯ (Co-ordination) ต้องใช้เทคนิคการประสานงานอย่างเป็นระบบตามโครงสร้างองค์กร และมีความสำคัญของผู้ที่ได้รับหน้าที่ในการประสาน

6. สมรรถนะในด้านการเจรจาทำข้อตกลงด้วยวิธีการอมชอม (Compromise) โดยมุ่งไปที่การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเป็นสำคัญ

7. สมรรถนะในด้านการรวบรวมให้เป็นปึกแผ่น/เป็นหนึ่งเดียว (Consolidate) ความเป็น Unity ในหน่วยงานสำคัญมาก ความรัก ความสามัคคี จะสร้างพลังในองค์กร

8. สมรรถนะในด้านการสั่งการ/การบังคับบัญชา (Command) ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะใช้อำนาจเชิงบริหารและใช้อำนาจเชิงบวกเป็นส่วนใหญ่ในการสั่งการและต้องทำงานเป็นทีมเท่านั้น

9. สมรรถนะในด้านการบูรณาการทุกส่วนให้เป็นหนึ่งเดียว (Compound) การบูรณาการมีความสำคัญให้มองแบบ Holistic เป็นองค์รวมทั่วองค์กรและมองหลายมิติ

จากแนวคิด 9 Cos : รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำ หากผู้นำสามารถใช้หลักคิดตามแนวทางคิดนี้ไปปรับใช้ประโยชน์จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรในการพัฒนาสมรรถนะภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับอย่างแน่นอน

3. ผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ภาวะผู้นำตามแนวคิด 11 มิติสู่ความเป็นเลิศขององค์กร ใน 3 สมรรถนะหลักทางการบริหาร (Excellence Dimension in 3 Core Competency) ของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพินาย (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2563 ณ ห้อง 1201 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย) สรุปได้ดังนี้

3.1 11 มิติในการบริหารทรัพยากรบุคคลที่ไม่มุ่งตัวเองเป็นหลัก แต่มุ่งส่วนรวมให้ทีมงานมีความพึงพอใจและมีความสุขในการทำงาน (Impersonal Management)

Allocate)	1) การมอบอำนาจหน้าที่ (Investment) 2) การบริหารทรัพยากร (Resources)	10) นำไปสู่นวัตกรรมสิ่งใหม่ (Innovation) 11) มีค่านิยม (Value)
(Reward)	3) การจัดสรรรับคนใหม่ (Recruitment) 4) การได้รับส่วนแบ่ง (Allowance) 5) การลงโทษ (Punishment) 6) การส่งเสริมสนับสนุน (Promotion) 7) การจัดสวัสดิการ (Welfare) 8) การประเมินผล (Work Appraisal) 9) การสนับสนุนส่งเสริม (Facilitate) 10) การควบคุม (Control) 11) การให้ขวัญกำลังใจ การให้รางวัล	4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์รองศาสตราจารย์ ดร.เอกชัย กี่สุขพันธ์ เรื่อง “การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารทางการศึกษาในยุค New Normal” สามารถสรุปได้ดังนี้ 4.1 Agile Leadership for School Principal มีดังนี้ 1) การคิดอย่างมีทิศทางยั่งยืน (Long – Term Direction) 2) การปรับตัว (Adaptability) 3) การคิดยืดหยุ่น (Flexible Thinking) 4) การคิดสร้างสรรค์ (Creativity) 5) การสร้างแรงบันดาลใจ (Building Inspirations) 6) การมีส่วนร่วม (Collaboration) 7) การมีส่วนร่วมกับชุมชนต้องใกล้ชิดกัน (Community Engagement) 8) การร่วมมีพันธสัญญา (Commitment)
(System)	3.2 11 มิติของระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Management System) มีรายละเอียดดังนี้ 1) ต้องมีระบบการบริหารที่ชัดเจน	4.2 Transversal Competencies สมรรถนะหลากหลายด้านเพื่อให้มีความพร้อม ขอให้พิจารณาตัวอย่างทักษะ / สมรรถนะ ของผู้บริหาร ดังต่อไปนี้ 1) การคิดเชิงวิพากษ์ Critical Thinking 2) การคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking) 3) การคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creativity Thinking) 4) ความเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) 5) ทักษะการประยุกต์ (Application Skills) 6) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem Solving Skills) 7) ทักษะการนำเสนอ (Presentation Skills) 8) ทักษะการตัดสินใจ (Decision-Making Skills) 9) ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills) 10) ความเป็นผู้นำ (Leadership) 11) ทักษะองค์การ (Organizational Skills) 12) ให้ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) 13) การทำงานเป็นทีม (Teamwork)
(Adaptation)	2) มีกระบวนการขั้นตอน (Process) 3) มีการปรับตัวตามสถานการณ์	
(Review)	4) มีการประยุกต์ใช้ (Application) 5) มีการปรับปรุงพัฒนา (After Action Review) 6) มีการตรวจสอบ (Auditing) 7) มีระบบประกันคุณภาพ (Assurance) 8) มีโครงสร้างการบริหารตามสายงาน	
(Hierarchy)	9) มีระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) 10) การตรวจตราอย่างละเอียด (Inspection) 11) มีการนิเทศติดตามงาน (Supervision)	
(Excellence Organization)	3.3 11 มิติขององค์กรแห่งความเป็นเลิศ (Excellence Organization) มีรายละเอียดดังนี้ 1) มีปรัชญา (Philosophy) 2) มีวัตถุประสงค์ชัดเจน (Objective) 3) มีศาสตร์วิทยาการ (Methodology) 4) มีข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative) 5) มีข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative) 6) มีมาตรฐาน (Standardization) 7) ความเป็นระดับชาติ (Nationalization) 8) ความเป็นระดับนานาชาติ (Internationalization) 9) ความเป็นระดับโลก (Globalization)	

- 14) การร่วมมือ (Collaboration)
- 15) ทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict Resolution Skills)
- 16) ความเป็นพลโลก (Global Citizenship)
- 17) ความฉลาดรู้ด้านดิจิทัล (Digital Literacy)
- 18) แรงจูงใจตนเอง (Self-Motivation)
- 19) วินัยในตนเอง (Self-Discipline)
- 20) ความซื่อสัตย์ (Integrity)

4.3 Leading Change through การนำการเปลี่ยนแปลงต้องพัฒนาและขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

- 1) การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (Effective Communication)
- 2) การตัดสินใจ (Decision making–Depend on Area)
- 3) การสร้างความร่วมมือกับชุมชน (Collaboration)
- 4) Work Culture ต้องเปลี่ยนวัฒนธรรม (Culture) การทำงานแบบเดิมๆ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ต้องสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ

5) Innovation นวัตกรรมจะต้องมีการปรับปรุง (Improvement)

- 4.4 คุณลักษณะสำคัญของผู้บริหารยุคดิจิทัล
- 1) มีวิสัยทัศน์ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง
- 2) ใฝ่เรียนรู้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ
- 3) กล้าที่จะลอง เปลี่ยนแปลง สิ่งใหม่ๆ
- 4) แสวงหาความรู้ ความร่วมมือ และเครือข่าย

5) สร้าง Co-creator มากกว่า Participation

สรุปจากการวิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิดภาวะผู้นำที่เป็นเลิศของผู้บริหารทางการศึกษาในยุค New Normal จากการศึกษาวิจัย การสัมภาษณ์ และการเข้ารับฟังการบรรยายจากกูรูผู้นำทางการศึกษาของประเทศไทย ทั้ง 3 ท่าน ที่สรุปมาด้วยความสอดคล้องในแนวคิดที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ในโลกการเปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดยั้ง จึงหวังว่าทุกคุณลักษณะทุกองค์ประกอบหลัก และองค์ประกอบย่อยที่เสนอไว้ ณ ที่นี้ จะเกิดประโยชน์ต่อนักบริหารการศึกษาที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อเป็นผู้มีสู่ความเป็นเลิศได้ในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1. กระแส ชนะวงศ์. (2554). **ความสำเร็จอยู่แค่เอื้อม**. พิมพ์ครั้งที่ 9 สำนักพิมพ์พีมีเดีย, กรุงเทพฯ.
2. กุหลาบ ปุริสาร. (2556). **ภาวะผู้นำ**. เอกสารประกอบการสอน วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ขอนแก่น.
3. กุหลาบ ปุริสาร และนพดล ฉัตรชัยพลรัตน์. (2558). **ภาวะผู้นำที่ทรงพลัง (Resonant Leadership)**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 5(1) (มกราคม – มิถุนายน), 7-16.
4. กุหลาบ ปุริสาร และกระแส ชนะวงศ์. (2560). **ภาวะผู้นำที่เป็นเลิศ: กรณีศึกษาคุณหมอแมกไซไซ** ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์กระแส ชนะวงศ์. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 7(1) (มกราคม – มิถุนายน), 19-24.
5. กุหลาบ ปุริสาร. (2561). **แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์สู่ผู้นำที่มีประสิทธิภาพของ** ผู้บริหารในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 8(1) (มกราคม – มิถุนายน), 1-9.
6. กุหลาบ ปุริสาร. (2562). **ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพ** ในศตวรรษที่ 21 ของ “คุณหมอแมกไซไซ”. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 9(1) (มกราคม – มิถุนายน), 136-141.
7. วิเชียร ชิวพิมาย. (2563). **แบบภาวะผู้นำแบบ 9 Cos.** สัมภาษณ์เมื่อ 9 กรกฎาคม 2563 ณ ห้อง 1201 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
8. วิเชียร ชิวพิมาย. (2563). **การพัฒนาภาวะผู้นำแนวคิด 11 มิติสู่ความเป็นเลิศขององค์กร**. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2563 ณ ห้อง 1201 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
9. เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2563). **การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารทางการศึกษาในยุค New Normal**. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2563 ณ โรงแรมราชาวดี รีสอร์ท จังหวัดขอนแก่น.

Enhancing Reading Comprehension of Thai EFL Undergraduates Using Reading Strategy Instructional Model

Nawaphorn Wannathong¹

Uthaivan Danvivath²

Abstract

The objectives of the present study were: 1) to design a reading strategy instructional model to promote reading comprehension of Thai EFL undergraduates, 2) to develop the reading strategy instructional model to promote reading comprehension of Thai EFL undergraduates, and 3) to implement the reading strategy instructional model to promote reading comprehension of Thai EFL undergraduates. The participants were 27 third year English majors of Sakon Nakhon Rajabhat University. Research instruments included a pre-test and post-test, unit summary writings, a questionnaire of students' perceptions on the reading strategy instruction, and think aloud technique. The quantitative data were analyzed by mean, standard deviation, the t-test for data; the qualitative data were analyzed using content analysis.

The findings were:

1) The reading strategy instructional model consisted of five components: (1) principles, (2) objectives, (3) content, (4) six stages of instructional process including Activating background knowledge, Modelling, Reading with strategies, Summarizing knowledge from reading, Knowledge sharing, and Reflecting, and (5) assessment.

2) The effectiveness of the reading instructional model revealed that the efficiency of the RSI model of the developed model are 77.20/80.06, which meet the 75/75 standard.

3) The extent to which the students' use of reading strategies comprised of (1) the mean score of students' reading comprehension from the post-test was higher than that of the pre-test with the statistical significance at .01, and (2) the students gradually increased using both cognitive and metacognitive strategies throughout the experiment.

4) The students' perceptions on reading strategy instruction were at a high level.

Keywords: reading strategies, reading strategy instruction, reading comprehension, Thai EFL undergraduates

Introduction:

Reading is one of the important skills of language learning. As the reading process is complex, a reader has to cope with the difficult interaction with the texts both consciously and unconsciously (Freebody and Luke, 2003; Grabe, 2009; Kintsch and Kintsch, 2005). The difficulties that students encounter in their reading comprehension process can be explained with the

recent influential reading comprehension theory, which is called 'The Construction-Integration (CI) Model (Kintsch, 1998). The CI model has been widely used as the framework by various EFL reading researchers. In reading process, the integration among linguistics knowledge, the background knowledge and experiences of the reader is occurred. Consequently, the new knowledge is constructed from the reading text

¹Doctor of Philosophy in Applied Linguistics International Program, Khon Kaen University

²Lecturer of the Department of English, Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University

until the reader can use the knowledge in composing new form of discourse which is the result of the integration with the reader's personal experiences. A number of research studies (Laongthong, 2002; Schmalhofer, McDaniel, and Keefe, 2002) apply Kintsch's (1998) CI model as the framework of their reading instructional research.

Moreover, to promote deeper reading comprehension for EFL students, cognitive and metacognitive strategies are recommended. In Thailand, a number of studies conducted in reading comprehension development obtain the major focus on reading strategies employment for a period of time. To assist students to use reading strategies, explicit instructions of cognitive strategies are widely suggested from previous researchers (Chomthong, 2011; DeBoer, Ho, Stump, and Breslow, 2014; Hayikaleng, Nair, Krishnasamy, 2016; Kongkerd, 2013). However, there are groups of study have further suggested that only cognitive strategy instruction is inadequate. Then, metacognitive strategies become major a focus in research on reading. However, the two types of reading strategies were separately taught to improve EFL students' reading comprehension (e.g. Chanpresert, 2013; Oranpattanachai, 2010; Wichadee, 2011). At present, the reading strategy instructional model is no availability of using a combine set of cognitive and metacognitive strategies. Thus, it is essential to promote the use of cognitive and metacognitive strategies to enhance the reading comprehension of Thai EFL undergraduates using reading strategy instructional model.

Research Questions:

1. What components are to be included in the reading strategy instructional model?
2. What were the efficiency of the reading strategy instructional model?
3. To what extent did the Thai EFL undergraduates use reading strategies in reading comprehension?

4. What were the Thai EFL undergraduates' perceptions of the reading strategies?

Research methodology:

Participants:

The participants of the present study were 27 English majors who studied third year in the Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University. They were selected using purposive sampling method. These students have experiences in taking a TOEIC test in the parts of listening and reading and received the total scores ranked between 325-545. The TOEIC test scores were used to select ten case students for qualitative data collection to investigate students' actual behavior of using reading strategies. All participants were able to write a summary since summary writing tests are used in data collection.

Research Instruments

1. Pre-test and Parallel Post-test

A pre-test and parallel post-test were developed to investigate the students' reading comprehension improvement. The tests comprised of two parts: part a short answers and part B summary writing. A text booklet contains three texts on the same theme which were obtained from various internet websites, and a question booklet were given to all participants. The length and difficulty of each texts were measured using Flesch-Kincaid readability tests (1975). The questions in the tests were constructed based on the purposes of measuring students' comprehension by identifying main ideas, important details and relevant core ideas of the texts. The validity of the test content was checked by three experts who experienced in the field of Applied Linguistics for more than five years, and the reliability was tested with Cronbach's Alpha Coefficient.

2. Unit Summary Writings

The unit summary writings were used at the end of each unit. The summary

questions were generated to be relevant to the particular strategy focused in each unit. Students' summaries were assessed for the main ideas, supporting details, and relevant ideas or core information using the criteria designed for the present study. Content validity of the reading materials was by three experts, and the criteria for scoring was counting from the main ideas, supporting details, and relevant ideas or core information presented in students' unit summaries.

3. Questionnaire

A 28-item questionnaire (5-point Likert's rating scales) was developed to check students' perceptions of the training. It included 3 parts: demographic information of participants, close-ended items related to student's perceptions of reading strategy instruction and an open-ended section. Content validity was checked by three experts, and reliability of the questionnaire was tested by and Cronbach's Alpha Coefficient.

4. Think-aloud technique

The students' actual behaviors while using reading strategies were collected from ten case students. The students' think aloud protocols were coded according to the coding scheme designed for the present study. The collected data were analyzed by the researcher and an inter-rater who was trained to use think-aloud protocol.

Data Collection:

The data collection was conducted within 15 in-class sessions and six hours of pre-test and parallel post-test, totally 51 hours. The first week was the data collection from pre-test data. Then each reading strategy learning sessions of analyzing, synthesizing, summarizing, self-questioning, evaluating, and reflecting were conducted within 2 sessions (3 hours per a session) from session 1 to 12. After the instruction, session

13 and 14 were the reading strategy practice, and course conclusion was conducted in session 15. The post-test was set after the last session.

Data Analysis:

The quantitative data from reading, pre-test and post-test and a questionnaire were analyzed by statistics method and the qualitative data from think-aloud protocols were analyzed by using content analysis of students' utterances.

Results:

1. Components of reading strategy instructional model

These five components were used in designing course materials, reading activities and reading assessment. The five components are:

(1) Principles of reading strategy instruction: the principles are related to reading strategy instruction, Kintsch's (1998) Construction-Integration model and stages of teaching and reading activities in CLT method (Nunan, 2001), which were used in the design and implementation of the reading strategy instruction.

(2) Objectives: the objectives of each strategy focused in the particular unit used to be informed to students before instruction to emphasize and make clear to the students the usefulness of the strategies.

(3) Content: the content of reading texts have to be able to support the objectives and to promote the particular reading strategy in each unit.

(4) Instructional process: six steps of teaching were identified to teach reading strategies for students be applied in the reading activity cycles, which include activating background knowledge, modelling, reading with strategies, summarizing knowledge from reading learned, knowledge sharing and reflecting.

(5) **Assessment:** students' reading performances are assessed during pre-reading, while-reading and post-reading.

2. The efficiency of the reading strategy instructional model

The efficiency scores of the reading strategy instructional model were 77.20/80.06. The scores achieved the standard of 75/75. The results indicate that the reading strategy instructional model is effective.

Table 1 Efficiency of the RSI Model

Test	E_1	E_2
Efficiency	77.20	80.06

Notes: 1) $n = 27$; 2) E_1 = the efficiency of process, E_2 = the efficiency of product

3. The extent to which students used reading strategies :

(1) Students' reading comprehension were improved.

The great difference of students' reading comprehension scores of pre-test and post-test. The mean score of the pre-test was lower than 50% of the full score ($\bar{x}=46.77$). However, after the intervention of the RSI model, the post-test's mean score was higher ($\bar{x}=72.62$). When statistically tested, it was significant at the level of .01 ($p \leq .01$).

Table 2 Pre-test and Post-test Scores of Students' Reading Comprehension

Scores of Students' Reading Comprehension	Pre-test (100 points)		Post-test (100 points)		t-test	sig.
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
	46.77	4.539	72.62	4.972	58.27	0.00**

Notes:1) $p \leq .01$; 2) $n = 27$

(2) Students' use of reading strategies

Students' uses of reading

strategies were revealed from their think aloud protocols, which is presented in figure 1.

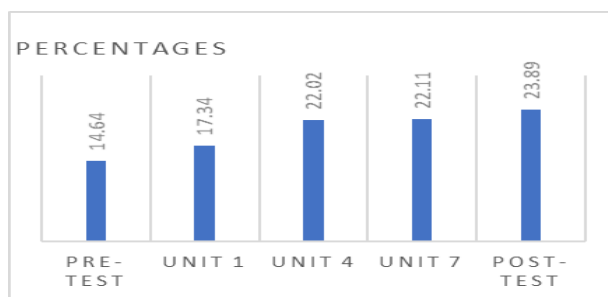

Figure 1. All reading strategies used by case students presented by percentages

The total frequency was 3,252, from pre-test, intervention and post-test. It is noted that the uses of reading strategies were gradually increased. Starting from the pre-test, students used less strategies compared to the other uses in unit 1, 4, 7 and post-test.

To be considered about students' proficiency, it was found that both cognitive strategies were highly used by all case students during pre-test, and were slightly reduced in intervention and post-test. In contrast, the students' uses of metacognitive strategies were gradually increased from pre-test,

intervention and post-test. During post-test, cognitive and metacognitive strategies were not differently employed by both groups of students. The proficient students used cognitive strategies more than less

proficient students for only 1.93%. Similarly, the use of metacognitive strategies of proficient students was only 0.53% higher than less proficient students.

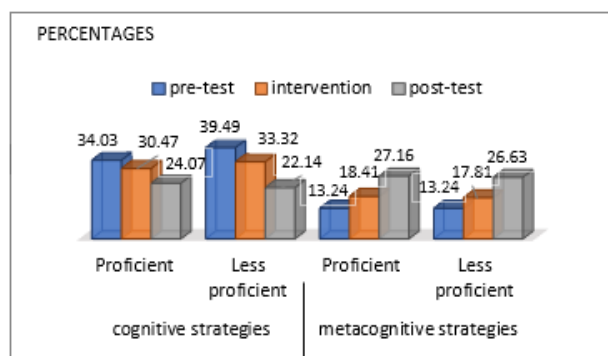

Figure 2 Cognitive and metacognitive strategies used by proficient and less proficient students presented by percentages

Considering the students' use of the six reading strategies, which were focused in the present study, it was found that they applied both cognitive and metacognitive strategies in the present study. The total use of the six reading strategies was during pre-test, intervention and

post-test 2,224. Summarizing was the highest used by the students (30.94%), following with, self-questioning (21.22%), analyzing (19.60%), evaluating (12.55%), reflecting (11.24%) and synthesizing (4.45%), respectively.

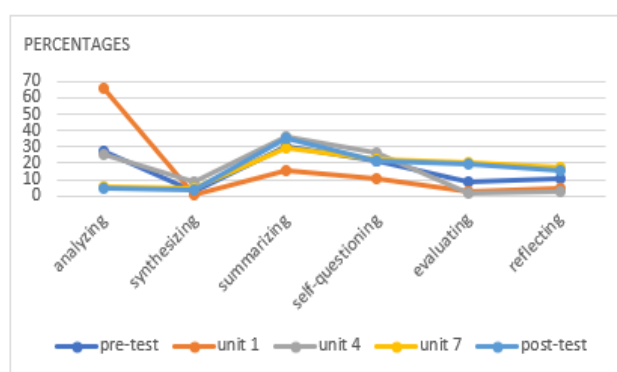

Figure 3 Six reading strategies used during pre-test, intervention and post-test presented by percentages

4. Students' Perceptions of the reading strategy instructional model

Investigating the students' perceptions of the reading strategy instructional model from the questionnaire were conducted in two aspects:

(1) The students' uses of reading strategies

The students perceived that they used both cognitive and metacognitive reading strategies. Among all six strategies, both cognitive and metacognitive were presented as the most

employed from students' perceptions. Evaluating was the most frequently used strategy ($\bar{x}$ = 4.28), reflecting ($\bar{x}$ = 4.27), summarizing ($\bar{x}$ = 4.26), synthesizing $\bar{x}$ = 4.23), self-questioning ($\bar{x}$ = 4.21) and analyzing ($\bar{x}$ = 4.16), respectively. It is noted that none of reading strategies was rated lower than 'high'. This shows that students highly perceived they employ these strategies intentionally.

(2) The reading strategy instruction

The students were aware of teacher's role and reading strategy instruction at high level ($\bar{x}$ = 4.35). When considering for each aspect, they realized that reading strategies were useful for them and they learned to make comments and give suggestions logically from reading at high level ($\bar{x}$ = 4.48). To consider about reading strategy instruction, the students realized the received the effective explanation ($\bar{x}$ = 4.44) and adequate instruction ($\bar{x}$ = 4.33).

Discussion:

The five components of the RSI, emphasizes the important of explicit instruction of both cognitive and metacognitive strategies. Explicit instruction is a need in setting a reading strategy instructional model (Block and Duffy, 2008; Pressley, 2006). The in-class teaching and repetition of strategy use by modelling and guided practice to help students independently use strategies before reading, during reading and after reading is necessary (Brevik, 2017; Wattanasuk and Thienpermpool, 2017). To be more specific, students' reading comprehension needs the intervention with a strong emphasis on metacognitive and cognitive strategies (Wanzek, Wexler, Vaughn and Ciullo, 2010; Van Kraayenoord, 2010). Moreover, it should be aware that the reading strategies and materials are relevant and supportive (LaRusso, Kim, and Seiman, 2016; Tzina and Vasso, 2012).

The students' use of reading strategies increased throughout the pre-test, intervention and post-test. From the students' think aloud protocols, the students' use more reading strategy after each strategy was instructed (DeBoer and Dallman, 2014; Sotoudehnama and Azimfar, 2011; Sri-sunakrua, 2007). Considering the use of reading strategies among students from different proficiency, the present study revealed the increased using of both cognitive and metacognitive strategies by the students in both groups. Thus, the possible explanation of the students' reading comprehension improvement is that the increasing of reading strategy employment affects the students' comprehension. The results were similar to Chanprasert's (2018) study. In her study, the students increase using reading both cognitive and metacognitive strategies during the intervention, and the students' post-test scores were also increase. The students used both cognitive and metacognitive strategies in their reading. Consequently, their reading comprehension were improved. The possible explanation is that the increasing of reading strategy employment affects the students' comprehension. The results were similar to Chanprasert's (2018) study. In her study, the students increase using reading both cognitive and metacognitive strategies during the intervention, and the students' post-test scores were also increased.

Moreover, the students' reading strategy use was varied according to their personal interests. The students' think aloud protocols reveal that the students selected the reading strategies according to their preferences in their reading during pre-test, intervention and post-test. According to Williams, Fitzgerald, and Stenner (2013), students selects their choices of reading strategy uses according to their intentions with no sequences. The findings of the students' use of different strategies support that there is no pattern and fixed order of reading strategies employment among the students (Akkakoson and

Setobol, 2009;, Cekiso, 2007; Jafari, 2012; Ozek and Civelek, 2006;).

Interestingly, the students' think aloud protocols revealed that in the intervention and post-test, they reminded themselves to pay more attention and use reading strategies. This results support Anderson (1999) and Arabsolghar and Elkins (2001) that students need to read consciously and keep in their minds about how, when, where and why to use reading strategies. The findings of students' perceptions supported the results of students' awareness of using reading strategies. They showed their perceptions that they pay attentions and try to remind themselves to use reading strategy during reading as "I learned to pay attention to the way reading strategies are use" ($\bar{x}$ =4.19). The study of Mokhtari and Reichard (2004) also found that effective readers were more aware of using reading strategies than less effective readers.

Conclusions:

The present study promoted the use of reading strategy to improve Thai EFL undergraduates' reading comprehension. The students' reading comprehension were improved after the reading strategy instruction. The students continue using both cognitive and metacognitive strategies in their reading. The students' actual use of reading strategies from their think aloud protocols confirmed that reading comprehension is improved by conscious reading and using reading strategies. The implications from the present study can be applied in pedagogy and research in reading strategy instruction for Thai EFL learners.

References:

1. Akkakoson, S., and Setobol, B. (2009). Thai EFL students' use of strategies in reading English texts. *The Journal of KMUTNB*, 19 (3), 329-342.
2. Brevik, L. M. (2017). Strategies and shoes: Can we ever have enough? Teaching and using reading comprehension strategies in general and vocational programmes. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 61(1), 76-94.
3. Cekiso, M P. (2007). *Evaluating reading strategies instruction*. unpublished PhD dissertation, Department of English, North West University, Potchefstroom.
4. Chanprasert, V. (2018). Metacognitive Reading Strategies to Improve Reading Comprehension and Performance. *Sripatum Review of Humanities and Social Sciences*, 13(2), 94-105.
5. Chomthong, D. (2014). Preparing Thai students' English for the ASEAN economic community: some pedagogical implications and trends. *Language Education and Acquisition Research Network (LEARN) Journal*. 7 (1), 45-57.
6. DeBoer, J., Ho, A.D., Stump, G.S. & Breslow, L. (2014). Changing "Course": Reconceptualizing Educational Variables for Massive Open Online Courses. *Educational Researcher*, 43(2), 74-84.
7. Freebody, P., and Luke, A. (2003). Literacy as engaging with new forms of life: The "four roles" model. In G. Bull and M. Anstey (Eds.), *The literacy lexicon* (2nd ed., pp. 51-66). Frenchs Forest, NSW: Pearson Education
8. Grabe, W. (2009). *Reading in a Second Language: Moving from Theory to Practice*. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Hayikaleng, N., Nair, S. M., and Krishnasamy, H. N. (2016). THAI STUDENTS' MOTIVATION ON ENGLISH READING COMPREHENSION. *International Journal of Education and Research*, 4(6), 477-486.

10. Jafari, D. (2012). Metacognitive Strategies and Reading Comprehension Enhancement in Iranian Intermediate EFL Setting. **International Journal of Linguistics**, 4(3), 1-14.
11. Kintsch, W. (1998). The Role of Knowledge in Discourse Comprehension: A Construction-Integration Model. **Psychological Review**, 95(2), 163-182.
12. Kintsch, W., and Kintsch, E. (2005). Comprehension. In S. G. Paris and S. A. Stahl (Eds.), **Current issues in reading comprehension and assessment** (pp. 71-92). Mahwah, NJ: Erlbaum.
13. Kongkerd, W. (2013). Teaching English in the Era of English Used as a Lingua Franca in Thailand. **Executive Journal**, 33(4), 3-12.
14. La-onghthong, S. (2002). **The Development of an English Reading Comprehension Instructional Model Using Metacognitive Strategies for Undergraduate Students of Rajabhat Institute Buriram**. Unpublished Doctoral Dissertation, Graduate School, Khon Kaen University.
15. LaRusso, M., Kim, H. Y., Selman, R., Uccelli, P., Dawson, T., Jones, S., Donovan, S., Snow, C. (2016). Contributions of Academic Language, Perspective Taking, and Complex Reasoning to Deep Reading Comprehension. **Journal of Research on Educational Effectiveness**, 9 (2), 201-222.
16. Ozek, Y. and Civelek, M. (2006). A Study on the Use of Cognitive Reading Strategies by ELT Students. **The Asian EFL Journal**. 1-26.
17. Van Kraayenoord, C.E. (2010). Response to Intervention: New Ways and Wariness. **Reading Research Quarterly**. July/August/September 2010-IRA.
18. Wanzek, J., Wexler, J., Vaughn, S., Ciullo, S. (2010). Reading interventions for struggling readers in the upper elementary grades: A synthesis of 20 years of research. **Reading and Writing: An Interdisciplinary Journal**, 23, 889-912.
19. Wattanasuk, S. and Thienpermpool, T. (2017). The Development of the English Reading Instructional Model by Integrating Higher Order Thinking Strategies to Enhance English Reading Comprehension Abilities and Analytical Thinking Skills of Second Year English Major Students. **Academic Journal of Buriram Rajabhat University**, 9(1)195-217.
20. Williamson, G. L., Fitzgerald, J., and Stenner, A. J. (2013). The Common Core State Standards' Quantitative Text Complexity Trajectory: Figuring Out How Much Complexity Is Enough. **SAGE Journals**, 42(2).

The Development of the Upper Secondary School Students' English Speaking Skill at Khon Kaen Sports School

Sonjai Chaibunruang¹, Khemapas Chanawongse²,
Thawatchai Chaibunruang³, Sirikul Praeseesakul⁴,
and Sujanya Sombatteera⁵

Abstract

The purpose of this paper was to present how the upper secondary school students at Khon Kaen Sports School could develop their English speaking skill according to the teaching-learning of English with emphasis on speaking. The writers also presented the principles and techniques of some language teaching methods applicable to Thai students so that foreign language teachers can apply them in their teaching. Moreover, the writers presented the contents and activities for the students at Khon Kaen Sports School, sample lessons, the methods of teaching and additional suggestions for the development of students' speaking skill.

Keywords: The development of English language speaking skill, the upper secondary school students at Khon Kaen Sports School, the methods of teaching English language speaking skill

Introduction

Academic services are considered important missions of the College of Asian Scholars. The Faculty of Education and Liberal Arts which is part of the College, thus, must follow what the College has designated its missions as services for local communities. The writers, responsible for the English Education Program are to offer services concerning the teaching-learning of English.

When we were contacted to arrange an English training program for students at Khon Kaen Sports School, we immediately held a meeting with the representatives from the sports school to discuss what needed to be done so as to prepare a workable and beneficial program despite time limit of eight days, three hours each, a total of 24 hours.

The Working Process

At that time, there were a foreign lecturer and four student-teachers from the

Philippines at the Faculty of Education and Liberal Arts. Thus, we decided to divide into two teams:

Team 1 included the Thai lecturers (the writers) preparing the content and teaching methods.

Team 2, the lecturer and student-teachers from the Philippines prepared supporting activities related to the content taught each day.

In terms of the content preparation, we were informed by the representatives from Khon Kaen Sports School that their students' background in English was below average. They could not communicate in English. Therefore, we decided to prepare them for the future use of English for communication. That is to say, we would help them develop their speaking skill so that they could communicate better with students from sports schools (from Brunei Darussalam, the Republic of Indonesia, Malaysia, and the Republic of Singapore) participating in the "Khon Kaen games 2019."

¹Asst. Prof. Dr., Dean of the Faculty of Education and Liberal Arts

²⁻⁴Lecturers of the English Education Program in the Faculty

⁵Asst. Prof. Dr., Lecturer of the English Education Program in the Faculty

Once we had the content prepared, we searched and studied the methods for “English for Communication” with emphasis on the speaking skill. We would present some of principles of the method and the teaching techniques to be applied by other English teachers.

The Methods of English Teaching

The Audio-Lingual Method

This method, sometimes called the Michigan Method, was introduced to the teaching of structural linguistics by Charles Fries at the University of Michigan in the United States of America. Later on, Skinner’s behavioral psychology was applied in teaching with the thought that the learners could learn from the conditions specified for learning.

The Essential Principles of the Method

1. The teacher must determine and believe that the learners should automatically be able to use the target language.
2. The teacher must lead the teaching-learning process. The teacher must be a good role model.
3. The learners should imitate the teacher on what they have heard, and should be able to respond immediately.
4. Vocabulary, sentence structures, and speaking should be introduced in the conversational patterns, from the simpler to the more difficult ones, with the emphasis on the pronunciation and grammatical patterns.
5. For the grammatical structure, the learners can learn from the samples given.
6. What is related to foreign cultural concerns can be found in the conversations e.g. the conversations on daily life.
7. Language skills are presented in order: listening, speaking, reading, and writing (specified in the conversation).

8. The language used in class is the target language, not the native language of the learners.

Teaching Techniques

1. Dialog Memorization

The learners listen to and read along the conversation silently. Then practice the conversation between the two partners:

- 1.1 The teacher and the whole class
- 1.2 Half of the class as A, and the other half as B
- 1.3 Pair work between Student A and Student B (after dialog memorization)

2. Backward Build-up Drill

If the sentences in the conversation are long, the teacher should divide each one into parts for the learners to practice one at a time. Let them practice from the end of the sentence to the front until they remember it all (the whole sentence). Try to encourage the learners to pronounce words native-like.

3. Repetition Drill

Let the learners quickly and correctly repeat after the teacher.

4. Chain Practice

Let the learners speak, one at time. The teacher may ask one student, and then let that student ask another student after giving the teacher the answer. Let the learners answer and ask questions like a chain. At the same time, the teacher can check each individual’s pronunciation.

5. Single-slot Substitution Drill

- 5.1 The teacher says one sentence from the conversation
- 5.2 The teacher says one word or phrase.
- 5.3 The learners repeat the sentence after the teacher. Then substitute the word or phrase the teacher said later in the original sentence properly.

6. Multiple-slot Substitution

The teacher gives several phrases to the students to properly substitute them in the dialog. However, the teacher should give one at a time for the students to replace a word or phrase in the dialog. The students may have to make some changes in the original sentence, e.g.a change concerning the subject-verb agreement. Then let the students say the new sentence.

7. Transformation Drill

The teacher gives one sentence for the students to change in to a new pattern. For example,

- 7.1 an affirmative sentence → a negative
- 7.2 an affirmative sentence → a question
- 7.3 an active voice → a passive voice
- 7.4 a direct speech → an indirect / reported

8. Question-and-answer Drill

- 8.1 The teacher asks questions, and asks the students to quickly respond.
- 8.2 Let the students practice asking questions.

9. The Use of Minimal Pairs

- 9.1 The teacher gives examples of minimal pairs with a different sound such as pill-peel, ship-sheep, chin-shin.
- 9.2 Let the students practice pronouncing each pair. (They can look for more word pairs, and practice pronouncing them together.)

10. Complete the Dialog

- 10.1 The teacher deletes some words from the dialog.
- 10.2 Let the students fill in the missing words, and practice speaking.

CLT: Communicative Language Teaching

The concept of language for communication is that learners must have communicative competence. They must know what to say, to whom they must say, and when to say it. That is to say, they must know how to use the language appropriately.

The Principles of CLT

1. The teacher should help the learners communicate in the target language. Let them know that the language has a variety of forms and functions, and one can have different functions.
2. The forms of language presented to the learners should be from a simple one to a more difficult one. For instance, the language used in making a request should be from “Would you ... ? Could you ...?” to “I wonder if you would mind”
3. The teacher acts as the facilitator in a language class. Therefore, he or she should organize or set up situations in which the learners could use the language in communication.
4. While working on the activities organized, the teacher can also act as a consultant giving advice to the learners, checking their performance, and, if possible, joining their activities.
5. The teacher can note down the learners’ mistakes for later correction.
6. The learners should try to make others understand what they are trying to communicate as much as possible; they must be responsible for their own study as much as they can.
7. Principal activities to be prepared for the learners can be in three forms: the information gap, the multiple choice, and the feedback. For other activities, the teacher may supervise some games, role plays, or problem solutions.

8. The teacher supervises small group activities so that the learners can share ideas, express opinions, and have interaction with each other and the teacher.

9. The learners' native language (Thai) can be used, if necessary. However, if possible, try to use the target language (English) when explaining how to work on activities, assigning homework, to make them realize that English is the language to be used in communication, not a subject they have to study.

Teaching Techniques

1. Use the instructional media actually used in the society, e.g. something from the newspapers, weather forecasts, menus, schedules, or parts of texts.

2. Let the learners scramble the given words or phrases and put them into sentences. They may be about what they have seen or never seen before. The teacher can also let them put the given sentences into a dialog.

3. Have a variety of activities for the learners to work on, e.g. filling in the blanks, choosing the right answer, expressing opinions, and telling a story from a picture.

4. Let the students organize role plays. They can be small group or individual work, or they can be anyone or anything they would like to be.

The Direct Method

The fundamental concept of the Direct Method is that language is the medium used in speaking according to situations. The only means of communication must be the target language. In this case, it is English.

Principal Principles of the Direct Method

1. Pronunciation must be emphasized from the beginning.

2. In learning, vocabulary is more important than grammar.

3. The teacher is the one to lead classroom activities.

4. The teacher must use only English so as to make the learners relate their learning and think in English.

5. The learners must try to think and communicate in English in various situations, such as going shopping and doing some financial business at the bank.

6. The learners are like partners in the teaching-learning process.

7. The teacher supports the learners in learning how to use the language properly, both in speaking and writing according to the cultures of the English speaking countries, not showing off his or her knowledge about the language.

8. The learners can learn about the grammatical structure by observing how it is used in the dialog; it will not be directly taught.

9. To correct the learners' mistakes, the teacher should try to help them learn how to correct their mistakes whenever possible.

The Teaching Techniques

1. When new words are introduced, proper pronunciation of the words must be correct and clear accompanying the use of such words in sentences. That is, the teacher must properly pronounce the words, convey the meanings in English only. He or she may use gestures, media which can be found easily nowadays. There is no need to translate the words into Thai.

2. Let the learners say the sentences using the words taught.

3. During the questioning-answering session, let the learners answer the questions in complete sentences in order to offer them a chance to practice using the new words.

4. Provide the learners chances to ask questions in English. If they make mistakes, the teacher should ask the same questions properly, so the learners can repeat them and learn how to say them the way they should be.

5. The teacher asks each learner a question with correct grammar.

6. Let the learners ask their friends questions. However, the teacher must help correct them if they use incorrect questions or answers.

7. Activities for language practice may include fill-in-the-blanks practice, dictation, drawing a map or picture, and paragraph writing.

Desuggestopedia

The concept of Desuggestopedia is that learners must get rid of the fear that they cannot do it; they cannot accomplish their goal. That is, they must get rid of their negative attitudes or the barriers to learning a foreign language. What can help them succeed in doing that is fine arts.

Fundamental Principles of Suggestopedia

1. During the teaching-learning process, the teacher should support the learners with morale and encouragement to help them get rid of their fear of learning English. The teacher should help them feel relaxed, confident, and see that they can simply and naturally learn it.

2. Fine arts play an important role in brightening the classroom, making it delightful with pleasant atmosphere and classical or Baroque music.

3. The teacher is the classroom teacher whom the learners can trust and have confidence in.

4. Vocabulary is a must for the students to learn. Grammar is something they should know. However, the emphasis must be on the use of language for communication.

5. The interaction in class should be between the teacher and groups of learners at first. Later on, it can be between the teacher and an individual one. At the beginning, the learners do not have to give oral responses, or they can respond with some words they have learned. After they have learned more and more, they can give more oral responses.

6. In order to correct the learners' mistakes, the teacher must do it with a soft or gentle tone of voice.

7. The teacher can use the learners' native language (Thai), if necessary. He or she can translate difficult words or phrases for them.

The Teaching Techniques

1. To create brightening, delightful and pleasant atmosphere, the teacher could have colorful posters—with grammar, something which is in a range of the learners' interests, what is related to the dialogs taught, and the reading passages they are reading. The posters should be changed every two-three weeks, for the learners' can absorb what they have been learning and acquire peripheral learning.

2. The teacher can directly and indirectly reduce the learners' stressfulness via the sound of music and positive suggestions, give them mental support, confidence in themselves, and help them believe that they can definitely learn the language. For example, in teaching them a sample dialog, the teacher can follow the following steps:

2.1 The teacher reads the dialog in line with the music.

2.2 The learners listen to the teacher, read the dialog silently, and look at the translated versions while the teacher is reading.

2.3 The learners practice reading the dialog. If it is a long one, the teacher can assign them to speak/read as homework.

The teacher can organize some other relaxing activities, e.g. speaking/reading in terms of dramatization, playing language games, singing English songs, working on asking and answering questions, imaginative writing, role playing, and writing one's own dialog according to a given situation.

3. For dialog reading in class, the teacher may let each individual learner read or do group dialog reading dramatizing different moods suggested in the dialog such as the moods expressing sadness, anger, or joyfulness.

PPP/3P's: Presentation, Practice, and Production

Actually this method of teaching is practical and beneficial for the beginning level.

Fundamental Principles of PPP

1. For presentation, the teacher should arrange the context and situation appropriate for everyday language use.

2. The teacher must explain, demonstrate, or use instructional media that can help make the learners understand the meanings of words and sentence patterns with the words, e.g. pictures, genuine or materials, or electronic media, and gestures.

3. For effective practice, the teacher should let the learners listen to the words and sentences several times. Then let them pronounce the words and read the sentences aloud.

4. In terms of usage, the teacher should let the learners think of the sentence

patterns they have learned. Then speak out their own sentences based on those sample ones.

The Teaching Techniques

1. When presenting vocabulary, the teacher properly and clearly pronounce each word several

times and show each instructional medium to give the meaning of the word.

2. Ask the learners to repeat both the word and the sentence

3. Other new words can be presented in the same way.

4. Encourage the learners to use the words they have learned in sentences:

4.1 The teacher points to the genuine or the real object, and asks the learners to say the sentence. This can be done for the whole class to say it or individually.

4.2 Ask each learner to point to the thing and say the sentence.

Some Sample Contents and Exercises for Khon Kaen Sports School Students

The lessons offered at Khon Kaen Sport School were designed for the students to

1. learn how to use English more, and

2. communication in English better.

Each day of teaching, there were teaching materials, instructional aids such as a visualizer, PowerPoint, songs in English, video clips, lotteries, and fun activities e.g. games and dance at the end of each lesson.

1. Getting to know each other

(Since it was the first lesson, the teacher asked the students to say a word of greeting like "Hello/Hullo," or "Good morning" before introducing oneself.)

- I am _____ (Full name) _____.
- I'm _____.
- My name is _____.
- My name's _____.

(Tell the students to choose only one sentence and continue with the next sentences.)

- You may/can call me _____ (nickname) _____.
- I'm in grade _____.

(The teacher and assistants introduced themse/ves as examples. before letting the students introduce themselves.)

2. Greetings

• Hi/Hey. (to greet someone whom we know very well) (This should be noted that it is impolite to greet a forener this way. It sounds very rude.)

• Hello/Hullo. (a friendly way to greet someone)

• Good morning. (to greet someone in the morning)

• Good afternoon. (to greet someone after 12:00 noon or in the afternoon)

• Good evening (to greet someone after six o'clock in the evening) (It should also be noted not to say "Good night" when meeting someone even in the late evening.)

And if we have time to carry on a conversation, we can use the following phrases and sentences to respond to the greeting:

- I'm fine. Thank you. And you?
- Fine, thanks. And yourself?
- I'm good. Thank you. How about you?

Exercises

(1) Complete the dialog with proper words.

Tom: Hi, Mike. How _____?

Mike: Pretty _____, thanks.

And _____?

Tom: _____. It's my birthday today.

Mike: Oh, _____.

Tom: Thank _____.

(2) What would you say if ...?

a. someone says something to you, but you don't hear all of it

- Pretty good. Thanks. And you?
- I'm OK. How about you?

Sample greetings

(1) A: Hi. How are you?

B: I'm fine. Thank you. And you?

A: Fine. Thanks.

(2) A: Good morning. How's it going?

B: Pretty good. How about you?

A: I'm good. ...

3. Special expressions

• Excuse me./Pardon me. (before interrupting someone, or when someone says something to you, but you can't hear it all)

• Cheers. (to celebrate a special occasion, to propose a toast)

• Good luck. (as a blessing)

• Congratulations. (to show we are happy or pleased with someone's success)

• Happy brithday.

• Merry Christmas.

• Happy New Year.

b. a friend tells you he or she has got an A in English

c. you meet your friends on Christmas Eve

d. you see your friend on New Year's Day

Methods of Teaching

The teachers applied the fundamental principles and techniques of teaching from those presented earlier in this paper by applying what was applicable and appropriate for the students at Khon Kaen Sports School. In other words, the teacher did not use only one method of teaching; we mixed them into "Eclectic Method or Eclecticism."

1. Presentation Session

1.1 The teacher (the one to present the lesson) pronounced words, expressions, and sentences which sounded natural for communication in English as good role models for the students. Some Thai was used to help them have a better understanding of what was presented. Instructional aids were also used.

1.2 While the teacher was speaking or explaining each point, the students could read the text along silently, and they could read what was translated or explained in Thai (if any).

2. Practice Session

The teacher gave mental support to the students, explaining to them that if they wanted to be good at another language, they would have to practice, practice, and practice. (Practice makes perfect.)

2.1 The whole class repeated after the teacher. Next the students practiced in small groups with some help from the teacher. Then they did it in pairs.

2.2 The students presented the dialogs they had learned in class. The teacher

helped correct the mistakes, emphasizing that they could learn from their mistakes.

3. Practical Language Usage Section

The students worked on the exercises: filling in words to complete sentences, answering questions with short answers and complete sentences, writing their own dialogs imitating the sample ones, and the vocabulary they had learned.

4. "Let's have fun in our English class."

About 45 minutes each day, at the end of each class, the students would do fun activities related to the lessons taught such as singing English songs, dancing along the video clips, playing questioning - answering games, guessing games, and team games accumulating points for the last day of the course. The team with the highest points would receive a prize.

The Assessment of the Course

1. The results of the post-test revealed that its average score was higher than that of the pre-test. (The lowest pre-test score was points; the highest was 23 points. The average was 17.23 while the lowest post-test score was 18, and the highest was 31; the average was 23.25.)

2. Their speaking performance evaluated by the teachers and the student-teachers was at a very satisfactory level.

3. From the teachers' and the student-teachers' overall observation, the students could understand what they had to do, follow the instructions correctly, answer all the questions, and have a lot of fun.

Suggestions for the Students' Speaking Development

1. In teaching a foreign language, the teacher must help the students realize the importance of speaking along with other skills. Listening and speaking skills should go together. For reading, the students should be able to talk about what they have read. For writing, they should be able to write for speaking too. They should be able to organize their thoughts, so when they speak, they can speak fluently.

2. The students must be encouraged to speak regularly. The teacher may suggest that they find a buddy for the practice of speaking, or if they cannot find a partner to talk to, they can read something aloud as though they are talking to someone. In addition, they can listen to English media and practice pronunciation along those media which nowadays can be found everywhere.

Bibliography

1. Doff, Adrian. (1996). *Teach English*. Cambridge: Cambridge University Press.
2. Larsen-Freeman, Diane and Anderson, Marti. (2011). **Techniques & Principles in Language Teaching**. New York: Oxford University Press.
3. Redman, Stuart, and Shaw, Ellen. (1999). **Vocabulary in Use**. New York: Cambridge University Press.
4. Richards, Jack C. (2001). Program Factors in Effective Foreign and Second Language Teaching. In Alex C.W. Fung; Erlinda C. Pefianco; and David C.B. Teather. **Language Education: Regional Issues in the 21st Century**. (pp.373-395). Bangkok: SEAMEO.

การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

The Development of Guidelines for School-Based Management in
Private Schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1

แจ่มจันทร์ เหตุถึง¹

สมบัติ ท้ายเรือคำ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 การวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ **ระยะที่ 1** ศึกษาองค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ **ขั้นที่ 1** ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง **ขั้นที่ 2** สัมภาษณ์องค์ประกอบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และ **ขั้นที่ 3** ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน **ระยะที่ 2** ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน และครู จำนวน 248 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และ **ระยะที่ 3** พัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ **ขั้นที่ 1** สัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 3 คน เพื่อหาประเด็นปัญหาและวิธีแก้ไขในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ **ขั้นที่ 2** ร่างแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 แบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการหลักการกระจายอำนาจ 2) องค์ประกอบด้านการหลักการมีส่วนร่วม 3) องค์ประกอบด้านการหลัก การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) องค์ประกอบด้านการหลักการบริหารตนเอง และ 5) องค์ประกอบด้านการหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล รองลงมาคือ หลักการบริหารตนเอง หลักการกระจายอำนาจ หลักการคืนอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการคืนอำนาจ จัดการศึกษา หลักการกระจายอำนาจ และหลักการบริหารตนเอง ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNImodified) ใน การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the components of the school-based management in the private schools, 2) investigate the present and desired conditions of the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, and 3) propose the guidelines for the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. This research was divided into 3 phases: **Phase 1** studying the components of the school-based management in the private schools, divided into 3 sub-steps, namely, **step 1**, study documents, texts, concepts, theories and related research, **step 2** synthesis of elements of school-based management as a base from document studies, and **step 3**, assessing the appropriateness of the components of school-based management by 5 experts. The key informants of **Phase 2** obtained by the use of stratified random sampling technique were 248 teachers and 21 administrators of the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 using school-based management. and **Phase 3**, developing guidelines for the administration of school-based operations of private schools, divided into 2 sub-steps, namely, **step 1**, interviewing 3 administrators, to find problems and solutions in the administration by using the school as a base, and **step 2**, draft the guidelines for managing schools using the base of private schools Informant group were 2 administrators and 1 deputy director. The research instruments consisted of the questionnaire regarding the development of the guidelines for school-based management in private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, the interview about the guidelines for school-based management in private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. The statistics used for data analysis were basic statistics, Priority Needs Index.

The research findings were as follows:

1. The study of components of the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 showed that there were 5 components as follows; 1) the decentralization of power, 2) the participation management, 3) the returning of educational management power to people, 4) the self-management aspect and 5) the checks and balances of power.

2. The investigation of the present and desired conditions of the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 revealed below.

2.1 The present condition of the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, as a whole and as an individual aspect was at high level. Ranging from high to low mean were the checks and balances of power, the self-management aspect, the decentralization of power, the returning of educational management power to people and the participation management.

2.2 The desired condition of the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, as a whole and as an individual aspect was at high level. Ranging from high to low mean were the participation management, the checks and balances of power, the returning of educational management power to people, the decentralization of power and the self-management aspect, respectively.

2.3 The findings of the Priority Needs Index (PNI modified) analysis of the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 showed the highest need to the lowest need as follows: the participation management, the returning of educational management power to people, the decentralization of power, the self-management aspect, and the checks and balances of power, respectively.

3. The guidelines for the school-based management in the private schools under Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 were found to have 5 aspects consisting of 1) the decentralization of power, 2) the participation management, 3) the returning of educational management power to people, 4) self-management, and 5) the checks and balances of power.

Keywords : The Development of Guidelines for School-Based Management

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) กล่าวถึง การปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 4 ด้านคือ 1) พัฒนาคุณภาพคนยุคใหม่ 2) พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ 3) พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และ 4) พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ผลจากการรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว ทำให้มีการเปลี่ยนแนวความคิดจากการบริหารแบบรวมอำนาจที่เน้นการปฏิบัติตามระเบียบ นโยบาย คำสั่ง และการควบคุมเพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหา อำนาจการบริหารอยู่ที่ส่วนกลางมาเป็นการบริหารแบบกระจายอำนาจ (Decentralization) เพื่อให้สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจในขอบข่ายหน้าที่ภาระงาน และการกำหนดความต้องการด้วยตนเองได้ ซึ่งลักษณะของการกระจายอำนาจดังกล่าวนี้ เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : SBM)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542) ได้กำหนดให้เอกชนมีอิสระในการจัดการศึกษาได้ทุกระดับและ

ทุกประเภท จากการสำรวจของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โรงเรียนเอกชนมีปัญหาในการจัดการศึกษา คือ 1) ครูส่วนใหญ่ไม่ได้เข้ารับการอบรมด้านการจัดการศึกษาเท่าที่ควร 2) ผู้บริหารและครูมีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การเรียนการสอนของเด็กไม่เพียงพอ มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาน้อย 3) มีปัญหาด้านอาคารสถานที่ ธุรการ ความสัมพันธ์กับชุมชนตลอดจนงบประมาณของโรงเรียน ซึ่ง Swansburg (1996) ได้ศึกษาไว้พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้บุคคลมีความไว้วางใจในองค์กรสูง รวมถึงสามารถเพิ่มประสิทธิภาพคนและผลผลิตขององค์กรได้ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำเครื่องมือซึ่งเป็นกรอบสำหรับโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีขอบข่ายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อให้โรงเรียนมีทิศทางในการดำเนินงานไปสู่การมีมาตรฐานและคุณภาพ โดยกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียน

ค้นหาวิธีการเพื่อพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ พัฒนาคุณภาพชีวิตและพัฒนาอาชีพโรงเรียน สร้างความมั่นใจเชื่อถือศรัทธาแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และประเทศชาติ การศึกษาเอกชนจึงมีบทบาทสำคัญที่ได้สร้างสรรค์และพัฒนาประชากรส่วนหนึ่งของประเทศให้มีความรู้ความสามารถ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสถานศึกษาและแนวทางพัฒนาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปปรับปรุงการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังต่อไปนี้

1. การบริหาร หมายถึง กระบวนการทางสังคมของบุคคลที่ทำหน้าที่การวางแผนการจัด การองค์กร จัดคนเข้าทำงาน สั่งการและควบคุมการทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การพัฒนาการบริหารจัดการของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งเน้นให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาโดยอาศัยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบความเป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการตัดสินใจบริหารจัดการตนเองอย่างแท้จริง
3. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) หมายถึง การดำเนินงานทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน ได้แก่

หลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

4. โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคลากรภาคเอกชนดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนทั้งทางด้าน การบริหารทั่วไป การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดอุดรธานี

6. ครูโรงเรียนเอกชน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยมีประสบการณ์การสอนในโรงเรียนเอกชน ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีการศึกษา นับตั้งแต่วันที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งในโรงเรียนปัจจุบันในจังหวัดอุดรธานี

7. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจำแนกประเภทของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยการกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ. 2546 โดยใช้นักเรียนเป็นเกณฑ์ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภทคือ

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 300 คน

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301-1,000 คนขึ้นไป

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 1,001 คนขึ้นไป

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ประสานงานส่งเสริมสนับสนุน กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลโรงเรียนในสังกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบผสานวิธีระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รวม 740 คน จำแนกเป็น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 42 คน ครู 698 คน มีการแบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ รวม 30 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 21 คน ครู 248 คน รวม 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาลำดับความต้องการจำเป็น (ดัชนี Priority Needs Index: PNI) โดยเรียงลำดับความสำคัญของค่าที่ได้

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน รวมทั้งหมด 3 คน โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ในการพิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ประเมินแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบ พบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านหลักการกระจายอำนาจ องค์ประกอบด้านหลักการมีส่วนร่วม องค์ประกอบด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน องค์ประกอบด้านหลักการบริหารตนเอง และองค์ประกอบด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันในของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล รองลงมาคือ หลักการบริหารตนเอง หลักการกระจายอำนาจ หลักการคืนอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ หลักการมีส่วนร่วม รองลงมาคือหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษา หลักการกระจายอำนาจ และหลักการบริหารตนเอง ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่าลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารฯ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม
- 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน
- 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สรุปผลได้ดังนี้

1. องค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านหลักการกระจายอำนาจ 2) องค์ประกอบด้านหลักการมีส่วนร่วม 3) องค์ประกอบด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) องค์ประกอบด้านหลักการบริหารตนเอง และ 5) องค์ประกอบด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2.1 สภาพปัจจุบันในของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการบริหารตนเอง หลักการกระจายอำนาจ หลักการคืนอำนาจ และหลักการมีส่วนร่วม

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ดังนี้ หลักการมีส่วนร่วม หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษา หลักการกระจายอำนาจ และหลักการบริหารตนเอง ตามลำดับ

2.3 ลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เป็นดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจ ด้านหลักการกระจายอำนาจ ด้านหลักการบริหารตนเอง และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ตามลำดับ

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 นั้น ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านหลักการกระจายอำนาจ 2) องค์ประกอบด้านหลักการมีส่วนร่วม 3) องค์ประกอบด้านหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้กับประชาชน 4) องค์ประกอบด้านหลักการบริหารตนเอง และ 5) องค์ประกอบด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุล ซึ่งเกิดจากการสังเคราะห์จากนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่าน จนได้องค์ประกอบที่เป็นแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของธวัชชัย รัตตัญญู (2551 : 259-264) ว่า หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วย 7 หลักการ คือหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบและ หลักการมีภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุน และหลักการพัฒนาทั้งระบบ

2. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญมี เดิมกะยอม (2551 : 123-124) เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 ว่า การพัฒนาวิชาชีพผู้บริหาร และการสร้างความตระหนักความรู้ความเข้าใจใน SBM ด้านการบริหารจัดการที่เป็นระบบ รวมถึงการมีวิสัยทัศน์ และการให้รางวัล ของผู้บริหารที่มีวิธีคิดและวิธีปฏิบัติงานที่เป็นระบบ มีส่วนช่วยในการพัฒนาสถานศึกษา

และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของประดิษฐ์ โกมุทธิยานนท์ (2551 : 76-82) ที่ได้ศึกษาแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ ผลการวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน มีส่วนช่วยให้การบริหารงานนั้นมีความคล่องตัว รวมถึงภาวะผู้นำของผู้บริหารในการพัฒนาทั้งระบบ

3. ลำดับความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดังนี้ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักการคืนอำนาจ และด้านหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลเป็นลำดับสุดท้าย

3. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ให้เสนอรูปแบบ การบริหารสถานศึกษา โดยใช้การกระจายอำนาจในการตัดสินใจตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนงานและงบประมาณของโรงเรียน และรับทราบข้อมูลจากกลุ่ม/ฝ่ายเพื่อประเมินคุณภาพโรงเรียนและนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ผู้เรียนในเขตบริการได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง มีคุณภาพได้มาตรฐานโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีหลักในการบริหารและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาและบุคลากรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องและความยุติธรรม ซึ่งเป็นไปตามองค์ประกอบของแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของอุทัย บุญประเสริฐ (2542 : 50) ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมุ่งกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยแต่ละโรงเรียนมีคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน แนวความคิดพื้นฐานนั้นเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา ซึ่งมีรูปแบบการบริหารที่สำคัญมีอย่างน้อย 4 รูปแบบได้แก่ รูปแบบที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก รูปแบบที่ครูเป็นหลัก รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก และรูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก ผลกระทบที่สำคัญในการกระจายอำนาจ ได้แก่ ด้านการเมือง การปกครอง นโยบาย การจัดโครงสร้างองค์การ

วัฒนธรรมองค์การ งบประมาณ การต่อต้านของคนบางกลุ่ม ความพร้อมของหน่วยงานระดับต่างๆ คณะกรรมการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและเวลา รูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย คือ รูปแบบที่มีการบริหารจัดการโดยมีชุมชนเป็นหลัก ทั้งนี้ ความเห็นต่อความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความพร้อมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไม่ต่างกัน และสอดคล้องกับพระฉิมพษ์ เพียรภูเขา (2560 : 19) ที่เสนอแนะว่า ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาแผนกลยุทธ์การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หรือวิทยาเขตอื่นๆ ผู้ความเป็นเลิศในทศวรรษหน้า และสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะพร แสนพันธ์ (2561 : 155) ที่เสนอแนะว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความสัมพันธ์การทำงานกับผู้ร่วมปฏิบัติงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาด้านต่างๆ ปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารงาน การนำข้อมูลและปัญหาการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตร และการปฏิบัติงานให้ยึดระเบียบแบบแผนเป็นแนวในการปฏิบัติ การวางแผน กฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติของหน่วยงานเน้นการมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

1. ธวัชชัย รัตตัญญู. (2551). การพัฒนารูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ดุษฎีนิพนธ์. ปร.ด. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยสยาม.
2. บุญมี เดิมกระยอม. (2551). การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2. สารนิพนธ์ ค.ม. ชัยภูมิ, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
3. ประดิษฐ์ โกมุทธิยานนท์. (2551). แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของศูนย์เครือข่ายตำบลบ่อสุพรรณ. ปรินิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

4. ปิยะพร แสนพันศิริม ศักดินาภรณ์ นันท์ และ
จำนงค์ ศรีมังกร3. (2561). ภาวะผู้นำของ
ผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของข้าราชการ
ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเลย เขต3. **วารสารวิทยาลัย
บัณฑิตเอเชีย 8(1) มกราคม-มิถุนายน, 155.**
5. พระวุฒิพงษ์ เพียรภูษา และเพ็ญณี แนนรท.
(2560). มุมมองด้านการบริหารจัดการของ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น สู่ความเป็นเลิศในทศวรรษ
หน้า. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 7(2)
กรกฎาคม-ธันวาคม, 19.**
6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
(2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ.2545.** กรุงเทพฯ, สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
7. อุทัย บุญประเสริฐ. 2542. การศึกษาแนวทาง
การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.
รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ, ครูสภาลาดพร้าว.

สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาของการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น A Study on the Current Situation and Problems in Promoting Vocational Training for Disabled Persons Through Local Governments

รัชณี จันทร์ทับทอง¹
อมรวิทย์ นาคทรพร²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7,774 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 380 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแบบสอบถามแบบสอบถามปลายปิดชนิดเลือกตอบ แบบประเมินค่า (Rating scale) และแบบคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า การแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่วนใหญ่ มีการแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบ ในการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการของบุคลากร ส่วนใหญ่ไม่เคยอบรม ส่วนการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ ในส่วนการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมคนพิการสู่การประกอบอาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ ตามลำดับ โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพปัญหาในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ระดับปัญหาลดลงประมาณ เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก และระดับปัญหาข้อมูลด้านความต้องการในการประกอบอาชีพของคนพิการในท้องถิ่นเพียงพอมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับ ปานกลาง

3. ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการให้ชัดเจน จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอ อีกทั้งควรมีการบูรณาการร่วมดำเนินงานกับเครือข่ายภาคีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ การส่งเสริมอาชีพคนพิการ, ปัญหาของการส่งเสริมอาชีพคนพิการ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

¹ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² อาจารย์ประจำภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

The purposes of this study was to study the current situation and problems in promoting vocational training for disabled persons through local governments. The population in this study were local governments with municipality and sub district administrative organization status of 7,774 offices. there were 380 samples selected proportionally and used 'Yamane's formula' for calculating the sample size by stratified random sampling. The instruments were collected by using vocational training of disabled persons through local governments questionnaire consists of close ended questions with rating scale and open ended questions. The data analysis was done by percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The results showed that:

1. The current situation, most of the appointment of persons responsible for disabled persons were operations management training in promoting vocational training for disabled persons, Never participation in budget allocation. In promoting vocational training for disabled persons through local governments showed the current situation overall operations were only intermediate. Special Issue on aspects was found in getting promoted career in a sustainable way was the highest level.
2. The problems in promoting vocational training for disabled persons through local governments were found problems with sufficient budget leading to support career for persons with severe disabilities were the highest. Opinions usually speak at a high level and problems of vocational needs of disabilities through local governments information with the lowest average, was at the medium Level.
3. The pedagogical implications of the study on vocational training of disabled persons through local governments were the local governments must recognize the importance of acceptance. Disability awareness was very important for promoting the quality of life. The Importance of clearly define roles and responsibilities in organizations, plan to allocate resources effectively, and collaboration with other organizations for helping to create real opportunities for people with disabilities through local governments were the keys to sustainable success.

Keywords: Promoting vocational training for disabled persons, Problems in promoting vocational training of disabled persons, Local governments.

บทนำ

คนพิการถือว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่งในสังคม ที่ยังไม่สามารถใช้ชีวิตส่วนตัวได้ตรงตามความต้องการของตนเองได้อย่างอิสระ ยังต้องให้คนในสังคมให้ความช่วยเหลือเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลสภาพความพิการ และการให้บริการของสังคมยังไม่เพียงพอ ไม่ตอบสนองความต้องการของคนพิการ ทำให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ไม่ดีเท่าที่ควร คนพิการส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับคนพิการได้ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งบริการของภาครัฐ ภาคเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ การรักษาพยาบาล การศึกษา การส่งเสริมอาชีพ และด้านอื่นๆ อีกทั้งคนในสังคมยังมีทัศนคติ ที่ยังไม่เชื่อมั่น

ในความสามารถของคนพิการ มองเห็นคนพิการเป็นบุคคลที่แตกต่างจากปกติ มุมมองต่อคนพิการเป็นลักษณะของกรรมมองคนพิการเป็นบุคคลที่น่าสงสาร น่าเวทนา ลักษณะการให้ความช่วยเหลือส่วนใหญ่จึงเป็นลักษณะการให้ความสงเคราะห์แก่คนพิการ หากคนในสังคมมีความรู้ความเข้าใจในคนพิการ มองคนพิการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความรู้ความสามารถเฉกเช่นเดียวกับคนปกติ หากแต่ต้อง ใช้งานความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับความพิการเพื่อใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งการใช้ชีวิตส่วนตัวและการอยู่ร่วมกันในสังคม เมื่อคนปกติปรับทัศนคติ และมีความรู้ความเข้าใจในคนพิการแล้ว เข้าใจความแตกต่างเฉพาะบุคคล ก็จะเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

ถ้าเรามีความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ที่ดีที่ถูกต้อง ก็สามารถแสดงออกมาเป็นการกระทำที่ถูกต้องและดีงามต่อคนพิการ ซึ่งจะส่งผลให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ ดังนั้น การที่จะพัฒนาคุณภาพคนพิการที่ชีวิตที่ดีขึ้นนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง คือ มุมมองทัศนคติที่มีต่อคนพิการ อีกทั้งการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นเรื่องที่ทุกคนต้องร่วมมือกันพัฒนา มิได้เป็นเรื่องของเฉพาะบุคคลหรือครอบครัวของคนพิการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนต่างๆ ของสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ดีขึ้นนั้น คนพิการและครอบครัวจะต้องใช้ชีวิตด้วยตนเองได้ในระยะยาว เป็นภาระของสังคมให้น้อยที่สุด จะต้องพัฒนาให้คนพิการมีความเชื่อมั่นในตนเอง สร้างพลังอำนาจให้แก่ตนเอง จนทำให้คนพิการเกิดศักยภาพสามารถใช้ชีวิตด้วยตนเองได้อย่างอิสระ พึ่งพาตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับคนปกติในสังคมได้อย่างมีความสุข นำผลไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้อย่างประสบความสำเร็จและยั่งยืน ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับคนพิการเป็นอย่างมาก โดยเห็นได้จากมีการกำหนดพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ พ.ศ.2550 ที่มุ่งหวังให้คนพิการทุกกลุ่มได้รับความสะดวกในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์และความคุ้มครองเพิ่มขึ้นจากเดิม ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการศึกษา การมีอาชีพ รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่ทำให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีกฎหมายและนโยบายต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานเอกชน เพื่อเข้ามาช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ดีขึ้น ก็ยังไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้ดีขึ้น คนพิการก็ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิเท่าที่ควร และคุณภาพชีวิตที่สำคัญของคนพิการคือ การมีงานทำ คนพิการจำนวนมากยังไม่ได้ประกอบอาชีพ จะเห็นได้จากฐานข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2559) พบว่า มีคนพิการในประเทศไทยที่ได้รับการจดทะเบียนทั้งสิ้น 1,725,601 คน คิดเป็นร้อยละ 2.52 ของประชากรทั่วประเทศ และในจำนวนนี้มีคนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน อายุ 15-60 ปี มีจำนวน 781,576 คน คนพิการที่ประกอบอาชีพ จำนวน 196,021 คน คิดเป็นร้อยละ 25.08 คนพิการที่สามารถประกอบอาชีพได้ ที่ยังคงไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 463,018 คน คิดเป็นร้อยละ 59.24 คนพิการที่ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ เนื่องจากพิการมากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ จำนวน 122,537 คน ร้อยละ 15.68

ซึ่งคนพิการกลุ่มนี้ ต้องอาศัยผู้ดูแลคอยช่วยเหลือ จากข้อมูลดังกล่าวเราจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ประเทศไทยประสบปัญหา คนพิการที่มีความสามารถทำงานได้และผู้ดูแลคนพิการที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ มีจำนวนคนที่ว่างงานสูงมากอยู่ในขั้นวิกฤตจริงๆ ซึ่งการไม่ได้ประกอบอาชีพของคนพิการนี้ แสดงให้เห็นว่าคนพิการยังไม่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เนื่องจากการไม่มีรายได้เป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างหนึ่ง แสดงว่ากฎหมายนโยบาย การให้ความช่วยเหลือคนพิการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร (วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์, 2559)

การส่งเสริมอาชีพแก่คนพิการ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คนพิการควรจะได้รับพัฒนาในแนวทางที่เหมาะสมกับศักยภาพของคนพิการ ประกอบอาชีพที่ถนัดตามความพิการที่สามารถทำได้ ซึ่งการส่งเสริมอาชีพจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้คนพิการสามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ เป็นการสร้างความเชื่อมั่น ตลอดจนมีการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรีเช่นบุคคลทั่วไป

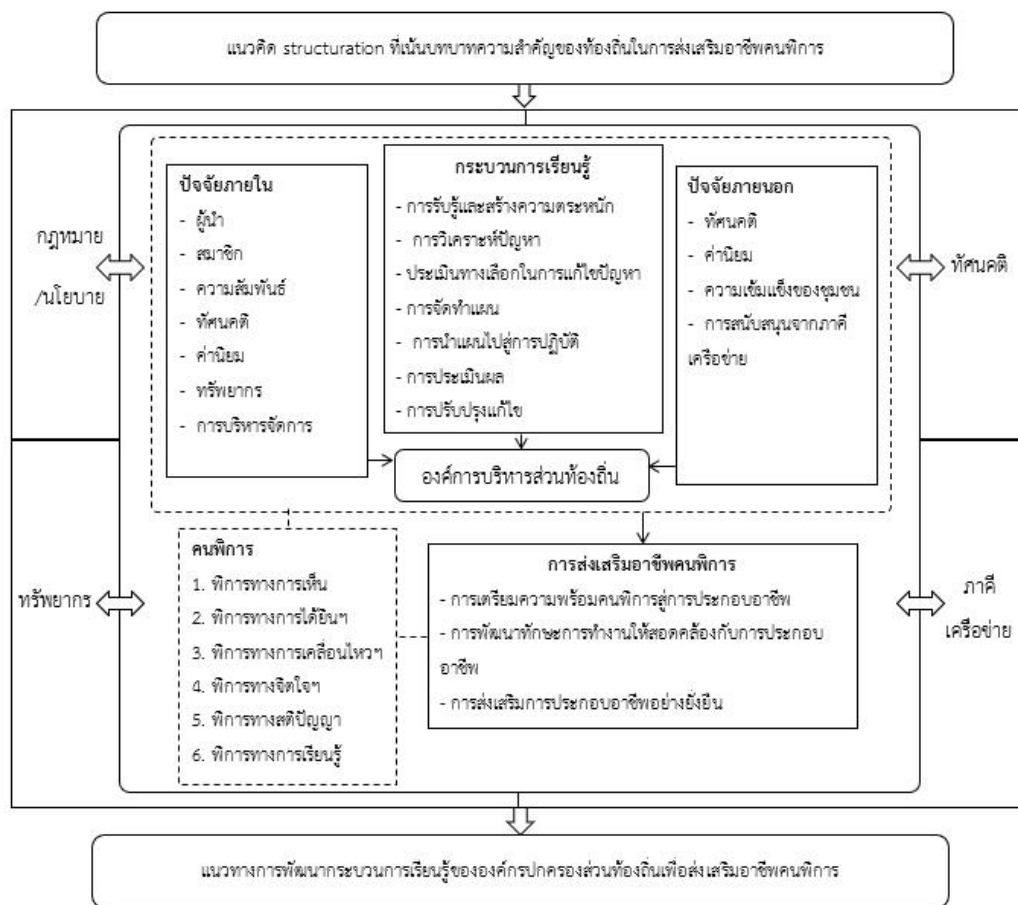
องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ซึ่งหน้าที่ที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งคนในท้องถิ่นนี้ก็ต้องให้ความสำคัญของคนพิการด้วยเช่นกัน ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการในท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเช่นเดียวกับคนปกติในท้องถิ่น ต้องจัดกิจกรรม โครงการ ดำเนินงานต่างๆ ที่ส่งเสริมให้คุณภาพชีวิตคนพิการดีขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการที่แสดงให้เห็นว่าหากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการเรียนรู้ที่ดี การบริหารจัดการที่ดี มีกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จะมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนาชุมชน รวมไปถึงคนพิการที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนส่งเสริมให้คนในท้องถิ่น ตระหนักถึงการอยู่ร่วมกัน บนพื้นฐานความแตกต่างเฉพาะบุคคล คนพิการสามารถมีอาชีพสร้างรายได้ ลดข้อจำกัด เพิ่มโอกาสให้แก่คนพิการ อันนำไปสู่ให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสภาพปัญหาของการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 7,774 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 380 แห่ง โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane, 1973) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวน 380 แห่ง

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ศึกษาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมคนพิการสู่การประกอบอาชีพ 2) การพัฒนาทักษะการทำงานให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ และ 3) การส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ ประเมินค่า (Rating scale) และข้อคำถามปลายเปิด โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ตอนที่ 3 สภาพปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีจากเอกสาร ตำราและงานวิจัย ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2) กำหนดเป็นข้อคำถามครอบคลุมกรอบแนวคิด และขอบเขตการวิจัย

3) หาค่าความตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) เท่ากับ 0.5 – 1.0

4) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

5) นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์เพื่อใช้เก็บข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์

3) รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ไปวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage)

2) วิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) วิเคราะห์ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้วิธีการสอบถาม โดยใช้แบบสอบถามแล้วนำเสนอสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ ในส่วนของการแต่งตั้งส่วนงาน การอบรมและการจัดสรรงบประมาณ

ข้อมูล	ร้อยละ
สภาพปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ	
1. การแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	
มีการแต่งตั้ง	50.9
ไม่มีส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบโดยตรงแต่มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	28.9
ไม่มีการแต่งตั้ง	20.3
รวม	100
2. การอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการของบุคลากร	
เคยอบรม	37.9
ไม่เคยอบรม	62.1
รวม	100
3. การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	
มีการจัดสรรงบประมาณ	37.9
ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ	62.1
รวม	100

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ การแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่วนใหญ่ มีการแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ คิดเป็นร้อยละ 50.9 รองลงมา ได้แก่ ไม่มีส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบโดยตรงแต่มีการมอบหมายผู้รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ คิดเป็นร้อยละ 28.9 และไม่มี การแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ คิดเป็นร้อยละ 20.3 ตามลำดับ ใน

การอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการของบุคลากร ส่วนใหญ่ไม่เคยอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 62.1 และเคยอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการของบุคลากร คิดเป็นร้อยละ 37.9 ส่วนการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 62.1 มีการจัดสรรงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 37.9

ตารางที่ 2 สภาพปัจจุบันของการดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามขั้นตอนการส่งเสริมอาชีพคนพิการในภาพรวม

การส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	การดำเนินงานในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การเตรียมความพร้อมคนพิการสู่การประกอบอาชีพ	2.87	.838	ปานกลาง
2. การพัฒนาทักษะการทำงานให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ	2.80	.796	ปานกลาง
3. การส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน	2.93	.642	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.87	.660	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 แสดงในส่วนการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.87$, S.D.=.660) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 2.93$, S.D.=.642) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมคน

พิการสู่การประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 2.87$, S.D.=.838) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ ($\bar{x}=2.80$, S.D.=.796) มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพปัญหาในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผลการดำเนินงาน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. งบประมาณเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.54	.997	มาก
2. กฎ ระเบียบ เอื้อต่อการดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.26	.981	ปานกลาง
3. ผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.41	.993	มาก
4. สมาชิกสภา ให้ความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.44	.974	มาก
5. บุคลากรในหน่วยงานเพียงพอ ในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.37	.998	ปานกลาง
6. บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.15	.978	ปานกลาง
7. ข้อมูลด้านความต้องการในการประกอบอาชีพของคนพิการในท้องถิ่นเพียงพอ	3.11	.983	ปานกลาง
8. ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการเพียงพอ	3.12	.959	ปานกลาง
9. ความร่วมมือของคนพิการและครอบครัว ได้ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมของ	3.21	.959	ปานกลาง

ปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ผลการดำเนินงาน		
	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
หน่วยงานในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ			
10. ความตระหนักและให้ความสำคัญในการประกอบอาชีพของคนพิการและครอบครัวในท้องถิ่น	3.25	.971	ปานกลาง
11. ความตระหนักในการดำรงชีวิตได้ด้วยตนเองของคนพิการในท้องถิ่น	3.28	.977	ปานกลาง
12. ทศนคติของคนในชุมชนต่อการประกอบอาชีพของคนพิการในท้องถิ่น	3.31	.948	ปานกลาง
13. ความร่วมมือของคนในชุมชนในการการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.15	.991	ปานกลาง
14. ความร่วมมือของภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ	3.28	.960	ปานกลาง
15. ขั้นตอนในการการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่จะร่วมกันส่งเสริมอาชีพคนพิการในท้องถิ่น	3.34	.981	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับปัญหาประมาณเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.54$, S.D.=.997) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สมาชิกสภา ให้ความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ($\bar{x} = 3.44$, S.D.=.974) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ($\bar{x} = 3.41$, S.D.=.993) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก บุคลากรในหน่วยงานเพียงพอ ในการดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ($\bar{x} = 3.37$, S.D.=.998) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง และขั้นตอนในการการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะร่วมกันส่งเสริมอาชีพคนพิการในท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.34$, S.D.=.981) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการให้ชัดเจน จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานให้เพียงพอ อีกทั้งควรมีการบูรณาการร่วมดำเนินงานกับเครือข่ายภาคีต่างๆ เพื่อให้เกิดการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากผลการวิจัย สภาพปัจจุบันในการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการแต่งตั้งส่วนงานหรือบุคคลที่รับผิดชอบงานด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่วนใหญ่ไม่เคยอบรม ส่วนการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังตระหนักถึงการส่งเสริมอาชีพของคนพิการในท้องถิ่น มีการแต่งตั้งส่วนงานหรือผู้ที่รับผิดชอบด้านการส่งเสริมอาชีพคนพิการ แต่ยังขาดการสนับสนุนและกระบวนการเรียนรู้ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ ส่งผลให้บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ อีกทั้งหน่วยงานยังขาดงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ หากมีการรับรู้และตระหนักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ถือเป็นจุดเริ่มต้น มีพลังที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับที่กาญจนา รอดแก้ว (2550) กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้เกิดจากความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการกระตุ้นให้รับรู้และเกิดความตระหนักในปัญหาและเป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในขั้นตอนอื่นๆ ตามมา

ในส่วนการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม มีการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพคนพิการอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมคนพิการสู่การประกอบอาชีพ และด้านการพัฒนาทักษะการทำงานให้สอดคล้องกับการประกอบอาชีพ ตามลำดับ โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่

ประสบความสำเร็จ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังตระหนักในการส่งเสริมอาชีพคนพิการอยู่น้อย มุ่งเน้นไปที่โครงสร้างพื้นฐานมากกว่าคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เข้มแข็ง ไม่มีการบูรณาการเครือข่าย ขาดการระดมสมองร่วมกันดำเนินการส่งเสริมอาชีพคนพิการ หากจะดำเนินการให้การส่งเสริมอาชีพคนพิการให้ประสบความสำเร็จเกิดการพัฒนาวางอย่างยั่งยืน ต้องทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับประโยชน์ ร่วมรับผิดชอบและร่วมประเมินผล (ฉลาด จันทสมบัติ, 2553) เพื่อให้เกิดกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจในตัวเอง การค้นหาตัวตนที่แท้จริง การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจเพื่อเลือกปฏิบัติ และการคงไว้ซึ่งการปฏิบัติ (เบญจรงค์ ศรีสุระ และคณะ, 2559) ซึ่งในความคิดของ Anthony Giddens (Bryant and Jary, 1991) ก็เกิดการวิพากษ์และตั้งคำถามถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำการ (agency) และโครงสร้าง (structure) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคนพิการในฐานะผู้กระทำการ ดังนั้นจะต้องเป็นผู้เริ่มเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานในการพัฒนางานเกี่ยวกับคนพิการที่จะสามารถเปลี่ยนโครงสร้างของสังคมที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นทัศนคติที่มองคนพิการในแง่ลบก็จะกลายมาเป็นมองคนพิการในแง่บวก กฎหมายและนโยบายที่ยังไม่เห็นความสำคัญของการส่งเสริมอาชีพผู้พิการก็จะให้ความสำคัญมากขึ้น รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรและความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยิ่งย่น

2. สภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิจัย สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า สภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งบประมาณไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ อยู่ในระดับมาก และสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ข้อมูลด้านความต้องการในการประกอบอาชีพของคนพิการในท้องถิ่นไม่เพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า งบประมาณถือเป็นกลไกสำคัญที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากงบประมาณ

ไม่เพียงพอแล้วจะส่งผลกระทบต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับเสาวลักษณ์ คำหาญสุนทร (2562) ที่กล่าวว่า หากขาดงบประมาณจะทำให้การติดตามงานในการพัฒนาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการไม่เป็นปัจจุบัน ขาดความต่อเนื่อง เพราะไม่มีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังผลหากงบประมาณไม่เพียงพอก็จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ ยากขึ้น ส่งผลให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ อีกทั้งสภาพปัญหาข้อมูลด้านความต้องการในการประกอบอาชีพคนพิการในท้องถิ่นไม่เพียงพอ อาจจะเพราะว่าหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ในท้องถิ่นมีการประสานงาน มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ย่อมมีความใกล้ชิด มีความรู้ ความเข้าใจ การเข้าถึงข้อมูลของคนในท้องถิ่นจึงไม่เป็นอุปสรรคมากนัก (นลินรัตน์ รักกุล, 2552)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากข้อมูลที่ได้จากการวิจัย เมื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมอาชีพคนพิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ดำเนินการจัดสรรงบประมาณบุคลากรวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงานส่งเสริมอาชีพคนพิการให้เพียงพอ มีการบูรณาการดำเนินการร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการให้ประสบความสำเร็จและยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบวิจัยคุณภาพ จัดเวทีให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันสภาพปัญหา และแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

1. กรรวิภากร หงส์งามและคณะ. (2552). การสร้างระบบติดตามและประเมินผลกองทุนส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิตคนพิการ. สำนักส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

2. กาญจนา รอดแก้ว. (2550). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในเขตภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
3. ฉลาด จันทรมบัติ. (2553). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วารสารการบริหารและพัฒนา, 2 (1), 175-189.
4. ทวี เชื้อสุวรรณทวี. (2558). โอกาสในการทำงานที่เหมาะสมกับความพิการ : รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. นครปฐม : บริษัทไนส์คอร์ป เอส.อี. จำกัด.
5. นลินรัตน์ รักกุศล. (2552). การนำเสนอแนวทางส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
6. เบญจรงค์ ศรีสุระ, วิณา อิศรางกูร ณ อยุธยา และกุหลาบ ปุริสาร. (2559). กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจการดูแลสุขภาพตนเองในผู้สูงอายุ โรคเบาหวาน บ้านเต้านอ ตำบลศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 6(2) กรกฎาคม-ธันวาคม, 21.
7. วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ และ จุไร ทัพพงษ์. (2554). บทวิพากษ์นโยบายและข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติเกี่ยวกับคนพิการในประเทศไทย : ความเสมอภาคในโอกาสของการมีงานทำและไม่ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.ilo.org/wcmsp5/groupg/public/asia/ro-bangkok/sro-bangkok/documents/publication/wcms_162885.pdf
8. สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2554). พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550 ฉบับอ้างอิง (ปรับปรุงครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:ดีสุวรรณชัยพลายเซอร์วิส.
9. เสาวลักษณ์ คำหาญสุนทร และเพ็ญณี แนนรท. (2562). แนวทางการบริหารงานของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชน: กรณีศึกษาศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการในชุมชนตำบลหนองกุงเงิน อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 9(2), กรกฎาคม-ธันวาคม, 69.
10. Bryant, C. G., & Jary, D. (1991). Introduction: coming to terms with Anthony Giddens. Giddens' theory of structuration: A critical appreciation, 1-31.
11. Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.

**การดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน
ของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดอุดรธานี**
**Entrepreneur's Operation and Guidelines for Operation Development
of Community Enterprises in Udon Thani Province**

ภาคิน อนันต์โสภณ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1). เพื่อศึกษาการดำเนินงานของผู้ประกอบการ (2). เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและ (3). เพื่อหาแนวทางการพัฒนาของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยมีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ จังหวัดอุดรธานี เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 115 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามการดำเนินงานของผู้ประกอบการ และแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนา ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัย พบว่า

1. การดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายหัวข้อโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ ปัจจัยความสำเร็จด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รองลงมาคือด้านความเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทางของวิสาหกิจ ด้านการบริหารจัดการและบริหารสมาชิกด้านการผลิต ด้านการตลาด และปัจจัยด้านการเงิน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ในภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ระดับการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานีมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านการเงิน และด้านการตลาด ซึ่งมีแนวทางในพัฒนาการแสวงหาความรู้และทักษะด้านการตลาด การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดการความเสี่ยงในด้านต้นทุนและการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมด้านการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ

คำสำคัญ : การดำเนินงาน, ผู้ประกอบการ, แนวทางพัฒนา, วิสาหกิจชุมชน

Abstract

The purposes of this research were: (1). to study of the entrepreneurs operations, (2). to compare opinions on the operations of community enterprise entrepreneurs and (3). to find an approach to development of the community enterprise operations in Udon Thani Province classified by gender, age, educational level, occupation and average monthly income with a community enterprise group certified for product quality in Udon Thani Province. The sample group consisted of 115 samples. Questionnaires were used as research instruments including the operation questionnaire of the operator and interview forms for the development. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance and pair testing using the Scheffe method.

¹อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ, วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

The results of the research:

1. The operation of the community enterprise entrepreneurs in Udon Thani Province was at a high level, when considering each aspect, it was found that the aspect which had the highest mean was the success factors for information and learning exchanges, followed by leadership and benefit management, the participation and the direction of the enterprise management and member management, production, marketing and financial factors respectively.

2. The comparison of opinions about community enterprise management in Udon Thani Province was found that community enterprise entrepreneurs classified by gender, age, education level, occupation and average monthly income were different, in overall, had significantly different opinions on operations at .05 level.

3. The guidelines for the development of community enterprise operations, were found that the operational level of community enterprise entrepreneurs in Udon Thani province had least mean values in 3 aspects, namely production, finance and marketing. The guidelines for development were as follows: search for knowledge and marketing skills, product standard development, product design, risk management in cost and various management, marketing support and promotion, product design, technology factors and developmental on various skills.

Keywords: Operations, Entrepreneurs, Development Guidelines, Community Enterprises

1. บทนำ

การกำหนดเป้าหมายรวมการพัฒนาของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 ประกอบด้วย ระบบเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและมีผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และเป็นสังคมผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการขนาดกลางและ ขนาดเล็ก สามารถใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการสร้าง คุณค่าสินค้าและ บริการมีระบบการผลิตและให้บริการจากรายได้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น และมีการลงทุนในการผลิตและ บริการฐานความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งกระจายการผลิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมและชุมชน รวมทั้งกระจายการผลิตและการ ให้บริการสู่ภูมิภาค โดยเศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพและมี ปัจจัยสนับสนุน อาทิ ระบบขนส่งโลจิสติกส์ พลังงาน และการลงทุนวิจัยและพัฒนาที่เอื้อต่อการ ขยายตัวของภาคการผลิตและบริการ วิสาหกิจชุมชนเป็นรูปแบบหนึ่งในการ ยกระดับรายได้ชีวิตความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของ ชาวบ้านหรือเกษตรกรเหล่านี้มีรายได้สูงขึ้นจะส่งผลกระทบ ด้านบวกต่อภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ การประกอบวิสาหกิจชุมชนควรมุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชนส่งเสริมให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และวัตถุดิบในชุมชนโดยคนในชุมชนเพื่อคน ในชุมชนโดยการพัฒนาวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง และวิสาหกิจเพื่อสังคม

การเติบโตของธุรกิจวิสาหกิจชุมชนนั้นเป็นแรง ขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลและ หน่วยงานต่างๆได้เห็นความสำคัญในการพัฒนาธุรกิจ ประเภทวิสาหกิจชุมชนให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน จังหวัด อุดรธานี นับว่าเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่ ได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ และศักยภาพของพื้นที่ธุรกิจวิสาหกิจชุมชนถือเป็นหน่วย ธุรกิจที่มีความสำคัญในการดำเนินการผลิต แปรรูป แปรร สภาพ เปลี่ยนสภาพ เพิ่มมูลค่าให้กับตัวสินค้า และมี บทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมหากต้องการ พัฒนาธุรกิจวิสาหกิจชุมชนให้เติบโตไม่เพียงแต่จะมองด้าน กำลัการผลิตเพียงอย่างเดียวการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมัยใหม่ เชิงกลยุทธ์เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการวางแผนบริหาร การตลาดให้กับธุรกิจเพิ่มความสามารถในการตอบสนอง ความต้องการที่หลากหลายได้มากกว่า มีลักษณะพิเศษได้ มากกว่าและในราคาที่ถูกลง ถือเป็นการสร้างข้อได้เปรียบ เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และชุมชนพึ่งตนเองได้มาก ยิ่งขึ้น โดยจังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ประมาณ 11,730 ตาราง กิโลเมตร การปกครองแบ่งออกเป็น 20 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอกุมภวาปี อำเภอโนนสะอาด อำเภอหนองหาน อำเภอทุ่งฝน อำเภอไชยวาน อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ

อำเภอบ้านดุง อำเภอบ้านฝ้อ อำเภอน้ำโสม อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม อำเภอหนองแสง อำเภอนายูง อำเภอพิบูลย์รักษ์ อำเภอกู่แก้ว อำเภอประจักษ์ศิลปาคม มีหน่วยการปกครองแบ่งออกเป็น 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลนคร 3 เทศบาลเมือง 44 เทศบาลตำบล และ 132 องค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วยภูเขาที่สูง ที่ราบ ที่ราบลุ่ม และพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น แบ่งออกได้ 2 บริเวณ คือบริเวณที่สูงทางทิศตะวันตกและทางทิศใต้ สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ภูเขา บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลอนลึก มีความสูงจากระดับ น้ำทะเลปานกลางประมาณ 200 เมตร สภาพภูมิประเทศลักษณะนี้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตอำเภอน้ำโสม อำเภอหนองวัวซอ อำเภอโนนสะอาด อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ และด้านตะวันตกของอำเภอกุดจับและอำเภอบ้านฝ้อ มีเทือกเขาสูงสลับเนินเตี้ย บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นสลับพื้นที่นา มีที่ราบลุ่มอยู่บริเวณริมแม่น้ำ เช่น ลำน้ำโสม ลำปาว บริเวณพื้นที่ลูกคลื่นทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันออก สภาพภูมิประเทศ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น มีที่ดอนสลับที่นา บางส่วนเป็นที่เนินเขาเตี้ย ๆ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ยประมาณ 187 เมตร สภาพภูมิประเทศลักษณะนี้ครอบคลุมพื้นที่บริเวณอำเภอบ้านฝ้อ อำเภอกุดจับ อำเภอเมือง อำเภอกุมภวาปี อำเภอหนองแสง อำเภอไชยวาน อำเภอเพ็ญ อำเภอทุ่งฝน อำเภอสร้างคอม และอำเภอบ้านดุง มีที่ราบลุ่ม เป็นบริเวณกว้างในเขต อำเภอเมืองอุดรธานี และอำเภอกุมภวาปี ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำปาว พื้นที่ลูกคลื่นดังกล่าวจะมีพื้นที่สูง ซึ่งเป็นป่าสงวนแห่งชาติเดิมทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือในเขตอำเภอบ้านดุง นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำต่างๆเช่น ห้วยน้ำสวย ห้วยหลวง ลำน้ำเพ็ญ ห้วยดาน ห้วยไฟจานใหญ่ และแม่น้ำสงคราม และโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง สูงกว่าระดับน้ำทะเล โดยเฉลี่ยประมาณ 187 เมตร พื้นที่เอียงลาดลงสู่แม่น้ำโขงทางจังหวัดหนองคาย ประกอบด้วยทุ่งนา ป่าไม้และภูเขา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายและดินลูกรัง ชั้นล่างเป็นดินดาน ไม่เก็บน้ำหรืออุ้มน้ำในฤดูแล้ง พื้นบางแห่งเป็นดินเค็มซึ่งประกอบการกสิกรรมไม่ค่อยได้ผลดี พื้นที่บางส่วนเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีพื้นที่ราบแทรกอยู่กระจัดกระจายสภาพพื้นที่ทางตะวันตกมีภูเขาและป่าติดต่อกันเป็น แนวยาว มีเทือกเขาสำคัญคือเทือกเขาภูพานทอดเป็นแนวยาวตั้งแต่เขตเหนือสุดของจังหวัด มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการอนุมัติการจัดทะเบียนแล้วจำนวน 115 ราย (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน กองบริหารมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สำนักงานมาตรฐาน

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม) แบ่งประเภทเป็นออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) ประเภทอาหาร 2) ประเภทเครื่องดื่ม 3) ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย 4) ประเภทของที่ใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก 5) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร (แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย พ.ศ. 2559) แต่การดำเนินการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีข้อมูลส่วนบุคคลที่ต่างกันจึงมีการดำเนินการที่แตกต่างกัน

ด้วยเหตุดังกล่าวส่งผลให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษา การดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานีเพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศรวมถึงปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจชุมชนนำผลการวิจัย ให้เกิดประโยชน์ในการให้คำปรึกษา การแนะนำองค์ความรู้ในการยกระดับพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดอุดรธานีต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี โดยกำหนดตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1.1 ตัวแปรต้นเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) การดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี 2) การดำเนินงานของผู้ประกอบการ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการผลิต ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการและบริหารสมาชิก ด้านการเงินด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทางของวิสาหกิจ ด้านความเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์ และด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์จังหวัดอุดรธานี ที่ขึ้นทะเบียนจำนวน 115 ราย (ข้อมูลจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ณ วันที่ 31 มิถุนายน พ.ศ. 2561) โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง 90 ราย ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดย 1) การเลือกพื้นที่ 6 กลุ่ม ได้แก่ อำเภอหนองหาน อำเภอทุ่งฝน อำเภอไชยวาน อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ อำเภอบ้านดุง การสุ่มแบบสะดวก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลักของกลุ่ม และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ปรับปรุงจาก (พิชัย สารภักดิ์ และคณะ, 2562)

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานีปรับปรุงจาก (ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร และคณะ, 2556)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของวิสาหกิจชุมชนปรับปรุงจาก (สมชาย น้อยฉ่ำ, 2561)

ตอนที่ 4 สัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี

วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
2. กำหนดรูปแบบของเครื่องมือที่จะสร้าง โดยผู้วิจัยกำหนดรูปแบบของเครื่องมือการวิจัยออกเป็น 4 ตอน
3. สร้างเครื่องมือสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางพัฒนาการ

ดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดอุดรธานีมีลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

4. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. เขียนร่างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารและด้านธุรกิจและวิสาหกิจชุมชน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามแต่ละข้อตั้งแต่ 0.67-1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนแล้วนำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้ประกอบการและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดอุดรธานี ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิตถึงประธานวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองภายใน 3 สัปดาห์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การทดสอบเอฟ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี

ระดับการดำเนินงานของผู้ประกอบการรายด้าน	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านความเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์	4.21	0.60	มาก
2. ด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.33	0.57	มาก
3. ด้านการบริหารจัดการและบริหารสมาชิก	4.17	0.57	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทางของวิสาหกิจ	4.18	0.65	มาก
5. ด้านการผลิต	4.17	0.54	มาก
6. ด้านการเงิน	4.01	0.52	มาก
7. ด้านการตลาด	4.15	0.64	มาก
รวม	4.17	0.58	มาก

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกเป็นเพศชาย 22 คน คิดเป็นร้อยละ 19.13 เป็นเพศหญิง 93 คน คิดเป็นร้อยละ 80.86 ระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ การศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า จะมีการศึกษา สูงสุดในระดับปริญญาตรีคิดเป็น ร้อยละ 24.34 รองลงมา เป็นผู้ตอบแบบสอบถามในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็น ร้อย ละ 51.30 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นคิดเป็นร้อยละ 7.82 ตามลำดับ

1. ระดับการดำเนินการของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, $SD = 0.58$) โดยการ เรียงลำดับ จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ด้านข้อมูลข่าวสารและการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รองลงมาคือด้านความเป็นผู้นำและการ จัดการผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทาง ของวิสาหกิจตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการ ดำเนินการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด อุดรธานี จำแนกตามข้อมูลเพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพหลักของกลุ่ม และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนในภาพรวมมี ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการพัฒนาระดับการดำเนินงาน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานีมี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้าน การเงิน และด้านการตลาด ซึ่งมีแนวทางในพัฒนาการ แสวงหาความรู้และทักษะด้านการตลาด การพัฒนา มาตรฐานผลิตภัณฑ์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดการ

ความเสี่ยงในด้านต้นทุนและการบริหารจัดการด้านต่างๆ สนับสนุนส่งเสริมด้านการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และพัฒนาทักษะด้านต่างๆ

การอภิปรายผล

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการดำเนินงานของผู้ประกอบการ และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ใน จังหวัดอุดรธานีตามความวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่ง ผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. การดำเนินการ ของวิสาหกิจชุมชน ใน จังหวัดอุดรธานี เพื่อค้นหาแนวทางพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยได้ความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในการ ให้ คำปรึกษา สนับสนุน วิถีชีวิตชุมชน ภูมิปัญญา ชาวบ้าน เอกอภิมณฑลชุมชน สร้างความโดดเด่น โดยเฉพาะ อาหาร พื้นบ้านและอาหารแปรรูป และเปิดบริการให้นักท่องเที่ยว ปัจจุบันวิสาหกิจชุมชนชนในจังหวัดอุดรธานี มีสถานที่ ท่องเที่ยว สำคัญของจังหวัด สามารถสร้างรายได้ให้ ครอบครัว นอกจากนั้นวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการพัฒนา ตนเองในด้านการเรียนรู้ การจัดการความรู้ใน องค์กรของ ตน ซึ่ง Wasko & Faraj (2000) ได้อธิบายว่า การจัดการ ความรู้เป็นส่วนสำคัญเป็นอย่าง ยิ่งต่อการพัฒนาองค์กร ซึ่ง การจัดการความรู้คือ การค้นพบ การแลกเปลี่ยน การ ถ่ายทอดองค์ ความรู้ และการได้มาซึ่งองค์ความรู้ ในความรู้ ที่กระจำจืดโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือการนำ ความรู้ที่อยู่ใน คน เช่น ประสบการณ์ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนกัน ซึ่งการพัฒนา วิสาหกิจชุมชนให้เป็นองค์กรแห่งการ เรียนรู้ก็คือวิถีทางที่จะ ช่วยให้้องค์กรประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชนพงษ์ อาภรณ์พิศาล (2560) ได้ทำการศึกษา

วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการ บริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันสามารถพึ่งตนเองได้จะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของวิสาหกิจชุมชนอย่างต่อเนื่องมีการปรับตัวเกิดความหลากหลายของสินค้า โดยภาครัฐเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนและส่งเสริมความเข้มแข็ง สามารถสร้างเป็นเครือข่ายในชุมชนได้ การวิเคราะห์ปัจจัยสนับสนุนจาก ภาครัฐ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และด้านการเป็น ผู้ประกอบการในการในภาพรวมพบว่า มีทุกปัจจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากส่วนแบบจำลองสมการ โครงสร้างของประสิทธิภาพของการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนในภาคกลางของประเทศไทย

2. ด้านการตลาดเป็นปัจจัยการดำเนินงานของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากที่สุด ความสวยงามของผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ได้รับรองมาตรฐานสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชัย สารภักดีและคณะ (2562) ได้อธิบายไว้ว่า เพื่อเป็นการเพิ่มยอดขายและใช้เป็นจุดสนใจของลูกค้าเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ และบรรจุภัณฑ์ที่สะอาดปลอดภัย ขนาดของผลิตภัณฑ์ราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของสินค้า/ผลิตภัณฑ์และ ราคาสามารถแข่งขันกับคู่แข่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาพร แสงทอง (2553) ได้อธิบายไว้ว่าวิสาหกิจชุมชนควรจะมีการออกแบบผลิตภัณฑ์ เช่น ฉลาก ตราสินค้า และบรรจุภัณฑ์ เพื่อส่งผลการดึงดูดผู้บริโภคและสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์

3. ด้านการบริหารจัดการและบริหารสมาชิกเป็นปัจจัยการดำเนินงานของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมาก มีการตรวจสอบ การประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงาน การบริหารประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมีการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของงานโครงการ มีการควบคุมการดำเนินงาน และวิธีการปฏิบัติงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย น้อยฉ่ำ และคณะ (2561) กล่าวว่า การจัดองค์กรได้มีการระบุและอธิบายงานที่จะมอบหมายให้สมาชิกดำเนินการ โดยผู้นำกลุ่มจะออกตรวจติดตามผล หากเจริญเติบโตไม่ดีก็ปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

4. ด้านการเงินเป็นปัจจัยการดำเนินงานของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากข้อมูลปัจจัยด้านการเงิน ในด้านแหล่งเงินกู้จากสถาบันการเงิน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับมาก และด้านเงินทุนของผู้ประกอบการ มีสอดคล้องกับงานวิจัยของปานศิริ พูนผล (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการ

ตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP (ระดับ 1-5 ดาว) ในจังหวัดขอนแก่นผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการยังขาดแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพื่อการผลิตและขยายกิจการ รองลงมาคือ ด้านมีระบบบัญชีที่น่าเชื่อถือ ด้านการควบคุมการเงินการวางแผนและตรวจสอบรายรับรายจ่ายที่เข้มงวด และด้านใช้เครดิตการค้า

5. ด้านการมีส่วนร่วมและกำหนดทิศทางของวิสาหกิจเป็นปัจจัยการดำเนินงานของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากสมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม มีส่วนร่วมในการเขียนแผนการดำเนินงาน โครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนพ จิตการณ. และคณะ (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี พบว่าการให้โอกาสแสดงความคิดเห็นและการยอมรับฟัง เป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน รวมทั้งช่วยกันดูแลรักษากฎระเบียบ ข้อบังคับ

6. ด้านความเป็นผู้นำและการจัดการผลประโยชน์เป็นปัจจัยการดำเนินงานของผู้ประกอบการ ภาวะผู้นำอย่างผู้ประกอบการ การตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิษฐานก ชัยสุขและคณะ (2559) กล่าวว่าผู้นำของวิสาหกิจชุมชนต้องมีความเสียสละให้แก่กลุ่ม ให้ความช่วยเหลือแนะนำกลุ่มได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ มีการวางแผนที่ดี มีการควบคุมการปฏิบัติงานของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ มีความกระตือรือร้น เป็นที่ยอมรับของชุมชน

7. ด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นปัจจัยการดำเนินงานของผู้ประกอบการ อยู่ในระดับมากท่านเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เสมอ มีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และมักจะเห็นโอกาสทางธุรกิจที่แตกต่างออกไปเสมอ การพบปะสนทนากับผู้อื่น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านได้เห็นโอกาสทางธุรกิจ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ การประชุมสัมมนา ระหว่างกันทำให้รับรู้โอกาสทางธุรกิจสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงธรรม ชีระกุล (2548). การสื่อสารจึงเป็นกลยุทธ์ที่มีความสำคัญต่อองค์กรในการบริหารที่จะทำให้งานขององค์กรดำเนินต่อไปและช่วยในการประสานงานของหน่วยงาน ในแง่ของการบริหารองค์การการสื่อสารทำให้เกิดความหมาย และทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน การสร้างความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การสร้างความเจริญและพัฒนาองค์กร การควบคุมและประสานงาน

แนวทางการพัฒนาระดับการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านการเงิน และด้านการตลาด นำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนา ดังนี้ พบว่าจะต้องอาศัยการพัฒนาจากภาครัฐ การฝึกอบรมและการพัฒนาภายในองค์กรวิสาหกิจชุมชนเอง การแสวงหาความรู้และทักษะด้านการตลาด การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์การออกแบบผลิตภัณฑ์ การจัดการความเสี่ยงในด้านต้นทุนและการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริมด้านการตลาด การออกแบบผลิตภัณฑ์ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของธพรพรหม สาขา ณ สกลนคร. และคณะ. (2556) ได้สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับสนับสนุนวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า ภาครัฐควรสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการให้กับวิสาหกิจชุมชนแบบครบวงจรและต่อเนื่องเช่น การทำบัญชีการใช้เทคโนโลยีการผลิตการออกแบบผลิตภัณฑ์ การสร้างแบรนด์สินค้าและการจัดการด้านตลาดโดยให้สถาบันการศึกษาโดยเฉพาะมหาวิทยาลัยในท้องถิ่นเป็นพี่เลี้ยงและฝึกปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการวิจัยไปปรับใช้กับรูปแบบวิธีการบริหาร การดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมทั้ง 7 ด้าน เพื่อมาตรฐานระบบการจัดการวิสาหกิจชุมชน ให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ สินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพดีและเป็นที่ยอมรับ

1.2 ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำให้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงาน การจัดการปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการบริหารจัดการและบริหารสมาชิก ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม และกำหนดทิศทางของวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยด้านผู้นำและการจัดการผลประโยชน์ และปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยังประโยชน์ทางการศึกษาแก่ผู้สนใจต้องการศึกษา และในการทำวิจัยต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการศึกษาการดำเนินการของผู้ประกอบการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดอื่นที่มีขนาดประชากรใกล้เคียงกันเพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย รวมถึงศึกษาถึงปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อความล้มเหลวเพื่อสร้างความเข้มแข็ง เพื่อยกระดับมาตรฐานระบบการจัดการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

1. กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). **แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี 2559**. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
2. ชนพงษ์ อาภรณ์พิศาล. (2560). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ในภาคกลางของประเทศไทย**. คุุณินพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
3. ธพรพรหม สาขา ณ สกลนคร และคณะ. (2556) **แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตกลุ่มทะเลสาบสงขลา**. รายงานการวิจัย คณะศิลปศาสตร์, สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
4. ธิญชนก ชัยสุข และคณะ. (2559). การจัดการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพไม้กวาดลายดอกแก้ว ตำบลดงสุวรรณ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. **วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก 2(2) กรกฎาคม - ธันวาคม**.
5. ทงธรรม ธีระกุล. (2548). **การสื่อสาร: กลยุทธ์สู่ความสำเร็จขององค์กร**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก www.tci-thaijo.org/ (6 ธันวาคม 2560).
6. ประภาพร แสงทอง. (2553). **แนวทางการพัฒนาทางการตลาด สำหรับผลิตภัณฑ์ชุมชน : กรณีศึกษาวิสาหกิจแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าเกาะยอ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา**. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา 3(1) มกราคม-มิถุนายน**.
7. ปานศิริ พูนผล และคณะ. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการตลาดของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP (ระดับ 1-5 ดาว) ในจังหวัดขอนแก่น. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 7(พิเศษ) เดือนตุลาคม**.
8. พิชัย สารภักดิ์ และคณะ. (2562). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีต่อการตัดสินใจเลือกรับประทานอาหารตามสั่งของผู้บริโภคในเขตเทศบาลตำบลตลาด อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 9(พิเศษ) เดือนพฤศจิกายน**.

9. สมชาย น้อยน้ำ และคณะ (2561). การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. **วารสารเกษมบัณฑิต 19(พิเศษ) มีนาคม**.
10. อรรถพร จิตการุณ และคณะ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุทัยธานี. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 5(1) มกราคม-มิถุนายน**.
11. Wasko, M. and Faraj, S. (2000). It is What One Does: Why People Participate and Help Others in Electronic Communities of Practice. **Journal of Strategic Information Systems, 9(2-3), 155–173**.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิด
สร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

วิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Development of Problem-based Learning Activities together with Learning Management
for Development Creative Professional Experience Course Studying of Graduate
Diploma Program in Teaching Profession Students at College of Asian Scholars

วรวิทย์ ตันชนะเทวินทร์¹,

อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²

กุลลาป บุริสาร³

วรารกร ตันชนะเทวินทร์⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 2) เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู จำนวน 175 คน ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 175 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบจำเพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน/หลังเรียน 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ Dependent Sample t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย คะแนนระหว่างเรียนทั้งหมด (E_1) และมีคะแนนหลังเรียนทั้งหมด (E_2) มีค่า E_1/E_2 มีค่า 81.37/86.99 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

2) ค่าดัชนีประสิทธิผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ค่าดัชนีประสิทธิผล (E_i) ในการเรียนรู้ .7185 หรือร้อยละ 71.85 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิต มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 35.99$, S.D. = 3.48) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 53.24$, S.D. = 3.01) แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

¹ประธานหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย/อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

³รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย/อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

⁴อาจารย์ประจำ วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม

4) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.47) อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน/ การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

Abstract

The purposes of this research were: 1) to develop problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking. Professional Experience Course studying of Graduate Diploma Program in Teaching Profession students of College of Asian Scholars, to be effective in accordance with the specified criteria, 2) to study the effectiveness index on the problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking, 3) to compare the academic achievement before and after of students who learned with problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking and 4) to assess satisfaction of students who learned problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking. The research target groups were 175 students of the Graduate Diploma in Teaching Profession, studied at the first semester of academic year 2018, which was obtained by purposive sampling. Research tools were: 1) 6 Learning management plans development of problem-based learning activities together with learning management, 2) academic achievement test before study/after study and 3) student satisfaction assessment form. The statistics used for data analysis were Percentage, Mean, Standard Deviation and test the hypothesis by using the dependent sample T-Test.

The results of the research showed that:

1) The development of problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking of Graduate Diploma Program in Teaching Profession students of College of Asian Scholars. E1/E2 equal to 81.37 / 86.99, which was in accordance with the criteria 80/80 standard.

2) The effectiveness index on the problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking, learning effectiveness index (Ei) .7185 or 71.85 percent. It was higher than the specified criteria.

3) The academic achievement before and after of students who learned with problem-based learning activities together with learning management for developing creative thinking, there was an average scores before learning was at the average level ($\bar{x}$ = 35.99, S.D. = 3.48). After class, there was an average ($\bar{x}$ = 53.24, S.D. = 3.01). It showed that the academic achievement after learning was higher than before learning with the statistically significant different was at the .01 level.

4) The satisfaction of students who learned with problem-based learning activities together learning management for developing creative thinking was ($\bar{x}$ = 4.63, S.D. = 0.47), and it was at the most level.

Keywords: Development of problem-based learning activities, creative thinking learning management

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็น ซึ่งเป็นผลจากการปฏิรูปเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการเตรียมความพร้อมด้านต่างๆทักษะเพื่อการดำรงชีวิต สารวิชาที่มีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สารวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่นั้น ต้องมีการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (วิจารณ์ พานิช, 2555)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - Based Learning: PBL) ทราบว่า การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานได้พัฒนามาจากความคิดของ John Dewey นักการศึกษาของอเมริกัน John Dewey ให้คำแนะนำ ว่านักศึกษาควรจะนำเสนอปัญหาในชีวิตจริงและช่วยในการหาคำตอบโดยการค้นพบข้อมูลในการแก้ปัญหาของนักศึกษาเอง และเริ่มมีการใช้ใหม่อีกครั้ง ในปี ค.ศ.1960 ในรูปแบบของการสอนแบบฝังไว้ในวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากผลงานของBruner และ Piaget (1960) วิธีการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ใช้เทคนิคกระบวนการแก้ปัญหาแบบกลุ่มและการเรียนเป็นรายบุคคล

ในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ถูกกล่าวถึงกันอย่างกว้างขวางถึงแนวการสอนเพื่อพัฒนาบุคคลให้มีทักษะความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ทักษะการคิดเชิงระบบ (Critical Thinking) ทักษะการสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Communication and Collaboration) ความรู้พื้นฐานทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Literacy) ความรู้พื้นฐานด้านการใช้สื่อ (Media Literacy) และความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy) เป็นต้น (อิสริยะ สัตกุลพิบูลย์ และคณะ, 2554) ทั้งนี้จากพื้นฐานแนวคิดการศึกษายุคศตวรรษที่ 21 นำมา

สู่การพัฒนากรอบนโยบายการศึกษาในประเทศที่เรียกว่าการศึกษา 4.0 (Education 4.0) ได้มีการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

จากที่กล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะนำการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อการแก้ปัญหาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ให้มีประสิทธิภาพ 80/80

2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลัง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ Illinois (University) สหรัฐอเมริกา (Torp; & Sage. 1998: citing Illinois Problem-Based Learning Network., 1996), สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2554) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

ขั้นที่1 ขั้นการสร้างสมมติฐาน กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่ปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้หรืออยากเรียนได้และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่2 ขั้นเตรียมการศึกษาและทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจกับปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ๆที่

ขั้นที่3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียนค้นคว้าดำเนินการศึกษา ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการหลากหลาย

ขั้นที่4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนร่วมกัน อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่5 สรุปและประเมินค่า ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเองและ ประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ตรวจสอบโดยพยายาม แนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปที่ที่หลากหลายผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาประเมินผลงาน

3.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

ประยุกต์ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของ ทิศนา ขัมมณี (2553) อารี พันธมณี (2557) ได้ศึกษาค้นคว้าและได้เสนอแนวทางการสอนความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของDavis (1968) ,Blaunt & Klausmier (1968) และTorrance (1962) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการสอนของ William (1970) และของ Osborn (1963) ดังนี้

Davis (1972) ได้รวบรวมแนวคิดของนักจิตวิทยา และนักการศึกษาที่กล่าวถึงเทคนิคในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นมาตรฐาน เพื่อใช้ในการฝึกฝนบุคคลทั่วไปให้ผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นเทคนิคเหล่านี้ ได้แก่ การระดมสมอง (Brainstorming) หลักการสำคัญของการระดมสมอง คือ การให้โอกาสคิดอย่างอิสระ โดยเลื่อนการประเมินความคิดออกไปไม่มีการวิพากษ์วิจารณ์ในระหว่างที่มีการคิด การวิจารณ์หรือการประเมินผลใด ๆ ก็ตามที่เกิดขึ้นใน

ระหว่างการคิด จะเป็นสิ่งขัดขวางความคิดสร้างสรรค์ จุดประสงค์ของการระดมสมองก็เพื่อจะนำไปสู่การที่สามารถแก้ปัญหาได้ Alex Osborn เป็นผู้คิดเทคนิคนี้ขึ้น โดยแบ่งเป็นขั้นตอนออกเป็น 4 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ตัดการวิจารณ์ออกไป ช่วยให้เกิดการรับรู้โดยมีสถานการณ์ที่สร้างสรรค์ซึ่งจำเป็นต่อการเกิดจินตนาการ

ขั้นที่ 2 ให้อิสระ ยิ่งมีความคิดที่กว้างไกลมากเท่าใดก็ยิ่งดี เพราะเป็นไปได้ที่ความคิดที่ดูจะไร้สาระอาจจะนำไปสู่บางสิ่งที่มีจินตนาการได้

ขั้นที่ 3 ต้องการปริมาณ ขั้นนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายของการระดมสมอง ยิ่งมากความคิดก็ยิ่งมีโอกาสที่จะพบความคิดดี ๆ ได้มากขึ้น

ขั้นที่ 4 การผสมผสานและปรับปรุงความคิด นั่นคือ การขยายความคิดให้กว้างออกไป ในระหว่างการอภิปรายนักเรียนจะพิจารณาความคิดของตนเองและของเพื่อนตามลำดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รายวิชาฟิสิกส์ประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียนนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประกอบด้วย

1. ศึกษารายละเอียด รายวิชาฟิสิกส์ประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
2. ผู้ศึกษาได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. ดำเนินการเครื่องมือได้แก่ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจ
4. นำเครื่องมือที่ได้ดำเนินการแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำเครื่องมือที่ได้ดำเนินการแล้ว เสนอต่อผู้ร่วมดำเนินการวิจัยและเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพ
6. ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ
7. ดำเนินการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน
8. สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
9. ดำเนินการวิจัยเชิงการทดลอง (Experimental Research) แบบแผนการทดลองขั้นต้น (Pre Experimental

Design) ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design

10. ประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียน และ ประเมินผลหลังเรียนของแต่ละแผน

11. ภายหลังการสอนตามครบทุกแผนแล้ว ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

12. ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย คณะระหว่างเรียนทั้งหมด (E_1) และมีคะแนนหลังเรียนทั้งหมด (E_2) มีค่า E_1 / E_2 มีค่า 81.37/86.99 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีค่าดัชนีประสิทธิผล (E_i) ในการเรียนรู้ 71.85 หรือร้อยละ 71.85 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 35.99, S.D. = 3.48$) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 53.24, S.D. = 3.01$) แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.63, S.D. = 0.47$) อยู่ในระดับมากที่สุด

การอภิปรายผล

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย คณะระหว่างเรียนทั้งหมด (E_1) และมีคะแนนหลังเรียนทั้งหมด (E_2) มีค่า E_1 / E_2 มีค่า 81.37/86.99 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เน้นการถ่ายโอนความรู้ และให้ความสำคัญกับการตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสงสัย อยากรู้ อยากเห็น ซึ่งนำไปสู่การวางแผน ลงมือปฏิบัติ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลผลสรุปผลและนำเสนอข้อมูล อีกทั้งการจัดทำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบ แก้ไข จากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทาง กระบวนการตามขั้นตอนและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้ได้แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เครือวัลย์ แสงโสภา (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพในอ่างเก็บน้ำคลองลากงา อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเฉลี่ยเท่ากับ 85.33/85.17 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และ วันเพ็ญ เหมระโท และคณะ (2557) ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วงจรไฟฟ้า พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81/81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้ง และ ศิรินาฏ ภาณุศิริ (2558) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “เขียนเชิงสร้างสรรค์ ภาษาไทย” และความฉลาด ทางอารมณ์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 82.00/80.77 และ 86.90/82.92 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และมนต์ชัย พงสกรณฤกษ์ (2552) ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพ 86.13/89.81 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 และจิรภัค สุวรรณเจริญ (2562) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญบุรีธานี พบว่า มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.34/82.57 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และฟาริดา แสงเอี่ยม (2557) ได้ศึกษา การพัฒนา

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะความคิดสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 87.69/84.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 35.99, S.D. = 3.48) หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 53.24, S.D. = 3.01) แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นขั้นตอนกระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดี เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน จึงส่งผลต่อการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐภาส ถาวรวงษ์ (2551) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน รายวิชาพรีคลินิก หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตรมหาวิทยลัยศรีนครินทร์วิโรฒ พบว่าด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักของมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สภา พันธสะอาด (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาลสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี เนื้อหาวิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้น กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน ที่เรียนด้วย รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มควบคุมจำนวน 30 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลหลังเรียนของกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักแบบปกติ สูงก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสุระพรพนม พนมฤทธิ์และคณะ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนา

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์และการรับรู้สมรรถนะของนักศึกษา พบว่า นักศึกษากลุ่มที่เรียน โดยวิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่เรียนโดยใช้การกำกับตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเพ็ญประภา เบญจวรรณและอริยาคุหา (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโภชนาการ และโภชนาบำบัด เรื่องพิษภัยของอาหารด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาลและความพึงพอใจในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาลกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักศึกษาชั้นปีที่1 คณะพยาบาลศาสตรมหาวิทยลัยนราธิวาสราชนครินทร์ปีการศึกษา 2552 จำนวน 43 คน พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโภชนาการและโภชนาบำบัด เรื่องพิษภัยของอาหารโดยใช้ปัญญาเป็นฐานก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมนัสวี ธนะปัด (2558) ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ในนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาครุศาสตรบัณฑิตสาขาสหกรรม คณะครุศาสตรบัณฑิตสาขาสหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่1ปีการศึกษา 2556 จำนวน 75 คน พบว่า กลุ่มที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้การจัดการปฏิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสมใจ สืบเสาะ (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์ เชิงพระราชานเว็บเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า มิติด้านผลงานสร้างสรรค์ได้แก่ ความแปลกใหม่ ความเหมาะสมในการแก้ปัญหา ความละเอียดลออใน และการสังเคราะห์โดยผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์มิติด้านจิตใจและบุคลิกภาพซึ่งประกอบด้วยด้านความอยากรู้อยากเห็นและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์มิติด้านผลการสร้างสรรค์ ซึ่งซึ่งประกอบด้วยด้านความแปลกใหม่ความเหมาะสม ในการแก้ปัญหา และความละเอียดลออในการสังเคราะห์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมนต์ชัย พงสกรณวงศ์ (2552) ได้ทำการศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุดมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนฯ ทำให้สามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่างอุตสาหกรรม แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และจิรภัค สุวรรณเจริญ (2562) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย ทักษะความคิดสร้างสรรค์รายด้านทุกด้านสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพพระหว่างเรียน นักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 4.63, S.D.=0.47) อยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญประภา เบญจวรรณและอริยา คูหา (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโภชนาการและโภชนาบำบัดเรื่องพิษภัยของอาหารด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ปีการศึกษา 2552 จำนวน 43 คน พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และธนสร กิริม (2553) การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการเปียบวิวิชัย นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาการเปียบวิวิชัย จำนวน 21 คน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย มีความพึงพอใจต่อการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนใน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.1422 อยู่ในระดับมาก และตันติกร คมคาย (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์สนับสนุนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ

มนต์ชัย พงสกรณฤงษ์ (2552) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่างอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนฯ ทำให้สามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และปรณัฐ กิจรุ่งเรือง (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นในภาพรวมในระดับมาก และจิรภัค สุวรรณเจริญ (2562) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่า มีความพึงพอใจต่อรูปแบบในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ก่อนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ครูผู้สอนและนักศึกษาควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ให้เกิดให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ต้องจัดตามความเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษาแต่ละคนโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละคน

1.3 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ควรปรับพื้นฐานความรู้ให้มีความพร้อมก่อน

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2.1 ครูผู้สอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อประกอบการสอนได้ เนื่องจากมีประสิทธิภาพเป็นไปมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

2.2 ครูผู้สอนต้องประเมินก่อนเรียน ระหว่างเรียนและประเมินหลังเรียน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษาสูงสุด

2.3 การสอนโดยใช้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อ

พัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นการส่งเสริมความสามารถทางการเรียนรู้ของบุคคล คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักศึกษา

3. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ควรเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ กับวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อนำไปใช้ต่อไป

3.2 ควรเปรียบเทียบวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาอื่น

3.3 ควรมีการศึกษาตัวแปร หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. เครือวัลย์ แสงโสดา. (2556). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพในอ่างเก็บน้ำคลองลำกง. อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์.
2. จิรภัค สุวรรณเจริญ. (2562). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. วารสารวิจัยและนวัตกรรมทางสุข 2(1) มกราคม – มิถุนายน.
3. ญัฐภาส ถาวรวงษ์. (2551). การประเมินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (PBL) ของรายวิชาฟิสิกส์. หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
4. ดวงใจ พุทธเชม. (2560). การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เป็นทีมด้วยกระบวนการแบบโครงงานผ่านอินโฟกราฟิก. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม 4(1) มกราคม – มิถุนายน.
5. ตันติกร คมคาย. (2561). การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานโดยใช้สื่อสังคมออนไลน์สนับสนุนวิชาคณิตศาสตร์พื้นฐานที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 5(2) กรกฎาคม – ธันวาคม.
6. ทิศนา แคมมณี. (2553). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มี ประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ธนสร กิรัมย์. (2553). การดำเนินกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning: PBL) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาการเปรียบเทียบวิธีวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
8. บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
9. ประณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2553). ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษาทางศาสตร์การสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิชาชีพครู. วิทยานิพนธ์การศึกษาหลักสูตรปริญญาคุษภักบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร
10. ปาริชาติ บัวเจริญ. (2562). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์มรรคมคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย 7(1) มกราคม-มิถุนายน.
11. เพ็ญประภา เบญจวรรณและอริยา คูหา. (2557). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโภชนาการและโภชนบำบัดเรื่องพิษภัยของอาหารด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักศึกษาพยาบาล. คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

12. ฟาริดา แสงเอี่ยม. (2557). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะความคิดสร้างสรรค์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์ 16(1) มกราคม – มิถุนายน.
13. มนัสวี ธนะปัด. (2558). การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และในจังหวัดน่าน โดยการวิเคราะห์เส้นทางแบบกลุ่มพหุคูณ. การศึกษาปริญญามหาบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
14. มนต์ชัย พงศกรณฤงษ์. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรม. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนมหาวิทยาลัยศิลปากร.
15. วิจารย์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสรี-
16. สฤษดิ์วงศ์วิสุทธิ ตรีเงิน. (2562). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดขั้นพื้นฐานของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต ที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและเทคนิคการเรียนรู้แบบ K-W-L การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10.
17. ศินีนาฏ กำภูศิริ. (2558). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง “เขียนเชิงสร้างสรรค์ภาษาไทย” และความฉลาด ทางอารมณ์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม; 4(2) พฤษภาคม – สิงหาคม.
18. สมใจ สืบเสาะ. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบสร้างสรรค์บนเว็บเพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา, คณะครุศาสตร์และเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
19. สุระพรรณ พนมฤทธิ์และคณะ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และการกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณและการรับรู้สมรรถนะของนักศึกษา. สถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข.
20. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). เพื่อนครูคิด มิตรครูแนวทางการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
21. อารี พันธุ์มณี. (2557). ฝึกให้คิดเป็น คิดให้สร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสิทธิ์ศรีเมือง. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ. การวิเคราะห์กลุ่มพหุ (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). สาขาวิจัย และประเมินผลการศึกษาบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
22. อีสริยะ สัตกุลพิบูลย์ และคณะ. (2554). คู่มือฉบับพกพา “ปฏิรูปการศึกษาไทย”. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พรินท์ซิดี.
23. Davis, Keith. (1972) Human Behavior at Work. New York: McGraw-Hill.
24. Nathan S. Blount and Herbert J. Klausmeier (1968). Published by The University of Wisconsin Press. Madison, Wisconsin.
25. Osborn, A.F. (1963) Creative Imagination. 3rd ed. New York : Charles Scridners Sons.
26. Torp, Linda & Sage, Sara. (1998). Problem as Possibilities: Problem-Based-Learning Learning for K- 12. Alexandria, Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development.
27. William, J. Reddin. (1970). Managerial Effectiveness. New York: McGraw-Hill.

การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

The Development of Creative Thinking Ability and Learning Achievement Through STEM Education Learning

ปุนยาวันร์ คำทองจันทร์¹

รัชนิวรรณ อนุตระกูลชัย²

สุรัชย์ อนุตระกูลชัย³

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียน 1/2 โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม ใช้รูปแบบการวิจัยการทดลองขั้นต้น แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลอง เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา จำนวน 8 แผน 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความคิดสร้างสรรค์/การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา/ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The objectives of this research were to: 1) compare between before and after learning of grade-7 students' creative thinking ability through STEM education learning and 2) compare between before and after learning of the students' learning achievement through STEM education learning. The sample used in the study consisted of 36 grade-7 students from Classroom No. 1/2 in Noen Sang Wittayakarn School, Noen Sang District, Nong Bualampoo Province, during the second semester of the 2018 academic year. The sample group was selected through a random sampling using classrooms as sampling units. The study followed the One-Group Pretest-Posttest Design procedure for experiment. The research tools included: 1) 8 lesson plans on STEM education learning, 2) a creative thinking ability test and 3) a learning achievement test. The collected data were analyzed by means of computing arithmetic mean, standard deviation and a t-test.

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

² อาจารย์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

³ ผู้บริหาร บริษัททีโอที จำกัด (มหาชน)

The findings:

1. The students' creative thinking ability at the close of instruction was found to be significantly higher than their pretest score at the .01 level of significance; and
2. The students' learning achievement at the close of instruction was found to be significantly higher than their pretest score at the .01 level of significance.

Keywords: Creative thinking, STEM education learning, Learning achievement

บทนำ

ในยุคที่โลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 หลายประเทศได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนในชาติของตนเอง เพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญ คือ “ศักยภาพของระบบการศึกษา ที่ส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์” ดังนั้น ระบบการศึกษาในหลายประเทศ จึงได้มีการปรับเปลี่ยนปรับทิศทางการจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาวางแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ หนึ่งในสมรรถนะสำคัญนั้น คือ ความสามารถในการคิดเป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของกระบวนการทางสมองที่ทุกคนมีมาตั้งแต่กำเนิด หากได้รับการพัฒนาและการส่งเสริมอย่างเป็นระบบ ก็จะเกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ ตลอดจนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งความสามารถในการประดิษฐ์คิดค้นสิ่งแปลกใหม่ (ปริยานุช พายุบุตร, 2557) ดังที่ วิชัย วงศ์ใหญ่ (2542) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้และมีส่วนสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนได้รับการกระตุ้นอย่างถูกวิธีและมีปริมาณที่เหมาะสมเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม ความคิดสร้างสรรค์ก็จะเจริญเติบโตเต็มศักยภาพ ดังนั้นการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในสังคมปัจจุบัน เพราะสังคมมีการเปลี่ยนแปลงและมีปัญหาใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้เรียนจึงต้องได้รับการฝึกฝนให้รู้จักการคิดใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ต้องพบในชีวิตประจำวัน (อารี สันหลวี, 2540)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เน้นกระบวนการทำงาน และจัดการอย่างเป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการออกแบบงาน รวมทั้งสร้างพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จึงควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการใช้ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์

จากการประเมินความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ ในรายวิชาการประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลำภู ปีการศึกษา 2558– 2560 พบว่า ร้อยละของจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้ คือ 58.85, 60 และ 61.46 ตามลำดับ (โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร, 2558–2560) จากการวิเคราะห์หาสาเหตุ พบว่า นักเรียนมักจะคิดออกแบบชิ้นงานตามแบบหรือตัวอย่างที่ครูนำเสนอ ขาดการวางแผนการออกแบบชิ้นงาน นักเรียนไม่มีความมั่นใจ ไม่กล้าที่จะแสดงออก ขาดการคิดริเริ่มหรือการคิดที่แปลกใหม่ ทำให้ชิ้นงานส่วนใหญ่ไม่มีความหลากหลาย

การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เป็นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ 4 สาขา ได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี กระบวนการทางวิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดและสร้างนวัตกรรมที่ใช้ความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ 4 สาขา ทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดในศาสตร์ต่าง ๆ ทำให้เห็นความสัมพันธ์และคุณค่าของสิ่งที่เรียน สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนเข้ากับชีวิตจริง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2557)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน ออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงาน ตามขั้นตอนของสะเต็มศึกษา เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ไปพร้อมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถที่จะดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา
- 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

- 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
- 2) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้องเรียน 1/2 โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 36 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนนความคิดสร้างสรรค์	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	36	12.53	1.65	22.52	.000**
หลังเรียน	36	18.75	1.32		

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

รูปแบบการวิจัย ใช้รูปแบบการวิจัยการทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) แบบกลุ่มทดลองกลุ่มเดียวมีการวัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One group pretest - posttest design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษารายวิชาการประดิษฐ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52-4.69)
- 2) แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด เป็นแบบทดสอบอัตนัยจำนวน 4 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) 0.67-1.00
- 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการประดิษฐ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) 0.67-1.00 ค่าความยากง่าย 0.43-0.77 ค่าอำนาจการจำแนก 0.40-0.93 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.98

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

จากการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนมีการแจกแจงแบบปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่า Shapiro-Wilk .947 และ .950 ตามลำดับ (P-value .082 และ .108)

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าที่ 22.52 P-value .000 รายละเอียดดังตารางที่ 1

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนเรียนและหลังเรียน
ด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา

จากการทดสอบการแจกแจงของข้อมูลคะแนน
สอบก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบก่อนเรียน
และหลังเรียนมีการแจกแจงแบบปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าShapiro-Wilk .946 และ .943
ตามลำดับ (P-value .076 และ .063)

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลัง
เรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อน
เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าที่
22.52 P-value .000 รายละเอียดดังตารางที่2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนนสอบ	จำนวนนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
ก่อนเรียน	36	17.08	1.96	14.12	.000**
หลังเรียน	36	23.86	2.03		

** หมายถึง มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

อภิปรายผลการวิจัย

1) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็ม
ศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา เป็นแนวทาง
การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี
วิศวกรรม และคณิตศาสตร์ ผ่านการทำกิจกรรมที่มุ่งแก้ปัญหา
ที่พบเห็นในชีวิตจริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ
การแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึง
การได้ความรู้แบบองค์รวมที่สามารถนำความรู้ไป
ประยุกต์ใช้ สอดคล้องกับแนวคิดของประสาธน์ เนื่องเฉลิม
(2557) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มี
ลักษณะเป็นการเรียนรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเรียนรู้
แบบสืบเสาะหาความรู้ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียน
สามารถพัฒนาทั้งทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา และ
กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะที่
จำเป็นในการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง เกิดความ
เข้าใจอย่างแท้จริงไม่ใช่แค่การท่องจำอย่างเดียว และ
สอดคล้องกับแนวคิดของประภาพรพรหม ประเสริฐศรี (2558)
ที่กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องเกิดจากการ
เรียนรู้ การทำงานที่หลากหลายรูปแบบ แล้วนำมาประยุกต์
ให้เกิดขึ้นงานรูปแบบใหม่ ๆ ในระดับที่มีความซับซ้อนขึ้นไป
อีกขั้นหนึ่ง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานของเสาวคนธ์
สกุลศรี (2560) ที่ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตาม
แนวคิดสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด
สะเต็มศึกษา เรื่องไฟฟ้า มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูง
กว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำเพชร กะการดี (2560) ได้ศึกษา
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้รูปแบบสะเต็มศึกษา
เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์
เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า
นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา
เรื่องแรงและการเคลื่อนที่ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูง
กว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้สะเต็ม
ศึกษาสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษารั้งนี้ ผู้วิจัยได้
ดำเนินการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน คือ ขั้นระบุปัญหา
ขั้นรวบรวมข้อมูลและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ขั้นออกแบบวิธี
แก้ปัญหา ขั้นวางแผนและดำเนินการแก้ปัญหา ขั้นทดสอบ
ประเมินผลและปรับปรุง และ ขั้นนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา
ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนผ่านการลงมือ
ปฏิบัติจริง ทดลอง สังเกตด้วยตนเอง อีกทั้งนักเรียนสามารถ
นำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ซึ่ง
แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการการเรียนรู้ในห้องเรียนและชีวิต
จริง ทำให้การเรียนนั้นมีความหมายต่อนักเรียน ซึ่งนักเรียน
จะเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียน ผลการวิจัยนี้
สอดคล้องกับงานของ อับดุลยามี นหะยีชาเดร์ (2559) ที่
ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษาที่มี
ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยา ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้
ตามแนวทางสะเต็มศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ชีววิทยาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานของ ปาจริย์ เนรมิต
พานิชย์ (2560) ที่ศึกษาการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้

ด้วยรูปแบบสะเต็มศึกษาเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษา เรื่องแรงแม่เหล็ก สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการทำผลวิจัยไปใช้

1) ผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมให้ครูนำการจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา มาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี หรือนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ให้กล้าคิดในสิ่งแปลกใหม่ กล้าสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สังคมและประเทศชาติ

2) การจัดการเรียนรู้สะเต็มศึกษา ครูควรส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ได้ใช้จินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีอิสระในการเรียนรู้ โดยครูจะทำหน้าที่แนะนำ หรือ ชี้แนะ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนได้กล้าแสดงออก กล้าคิด และใช้จินตนาการของนักเรียนได้อย่างเต็มศักยภาพและสร้างสรรค์มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- น้ำเพชร กะการดี. (2560). **การจัดการเรียนรู้แบบ บูรณาการโดยใช้รูปแบบสะเต็มศึกษา เพื่อพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ เรื่อง แรงและการเคลื่อนที่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ปาจริย์ เนรมิตพาณิชย์. (2560). **การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสะเต็มศึกษา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ในชั้นเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้น**

ประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ประภาพรณ ประเสริฐศรี ชีรพงษ์ วิริยานนท์ และทักษิณา เครือหงส์. (2558). การสร้างชุดฝึกประกอบตัวเรือนแหว่น เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน วิชางานรูปพรรณเครื่องประดับ 2. **วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ**. 6(1), 45-52.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2557). **การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในศตวรรษที่ 21**. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ปริยานุช พายบุตร. (2557). **การพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยวิธีการแบบเปิด (Open approach)**. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี. (2558-2560). **ผลการประเมิน ความสามารถในการด้านความคิดสร้างสรรค์ ในรายวิชาการประดิษฐ์ ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1**. โรงเรียนโนนสังวิทยาการ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2542). **กระบวนการทัศน์ใหม่: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล**. กรุงเทพมหานคร : เอสอาร์ปรีนเตอร์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2557). **สะเต็มศึกษา (STEM Education)**. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- เสาวคนธ์ สุกุลศรี. (2560). **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวสะเต็มศึกษา เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

11. อับดุลยามีน หะยีชาเดร์. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางสะเต็มศึกษา ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยา ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การสอนวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
12. อารี สันทรวี. (2540). รูปแบบการเรียนการสอน เด็กปัญญาเลิศ. ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

การปรับปรุงและพัฒนาร้านค้าปลีก : กรณีศึกษา ร้านตันอ้อยมินิมาร์ท

Improvement and Development the Retail Shop :

A case study of Ton Aoi Minimart

อารีย์ นัยพินิจ¹, สุกานดา นาคะปักชิด²,
ภัทรขวัญ พิลางาม³, ภัทรวดี เพิ่มวณิชกุล⁴,
เทียนทิพย์ บัณฑุพาณิชย์⁵, เกศินี วิเชียรชัย⁶,
พิไลวรรณ ปักเคน⁷, ปฏิพัทธ์ พงพพรหม⁸,
ประกายทิพย์ แสงชา⁹, รตินันท์ อินทร์มณี¹⁰

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การปรับปรุงและพัฒนาร้านค้าปลีก : กรณีศึกษา ร้านตันอ้อยมินิมาร์ท” จังหวัดขอนแก่น เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาร้านค้าปลีกให้สามารถอยู่รอดได้อย่างเข้มแข็ง ในสภาวะการแข่งขันที่สูงและในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายปิดและมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วย 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการและแบบสอบถามสำหรับลูกค้า จากแบบสอบถามสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ประกอบการ จำนวน 3 คน และการสุ่มลูกค้าแบบไม่เจาะจง จำนวน 30 คน ซึ่งเป็นผู้ที่ประกอบธุรกิจอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับร้านตันอ้อยมินิมาร์ท ในระยะ 200 เมตร

ผลการวิจัย การปรับปรุงและพัฒนาร้านตันอ้อยมินิมาร์ท จังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. การปรับวิธีการจัดเรียงสินค้า โดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่ในการจัดวางให้เหมาะสม พร้อมทั้งปรับรูปแบบการจัดวางสินค้าตามสายสายการผลิต ทำให้เพิ่มความสะดวกในการหยิบจับสินค้าของลูกค้า ส่งผลให้ระยะเวลาในการซื้อสินค้าของลูกค้าลดลงเฉลี่ย 1 นาที

2. กำหนดกลยุทธ์เพื่อสร้างความได้เปรียบ ได้แก่ การรับประกันสินค้า การให้เครดิตแก่ลูกค้าประจำ การให้ส่วนลดเงินสดแก่ลูกค้า รวมถึงการขยายช่องทางการบริการทางออนไลน์ และการทำกิจกรรมส่งเสริมทางการตลาดแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะสม ร้านค้ามียอดขายเพิ่ม 25 เปอร์เซ็นต์

ดังนั้น จากแบบสอบถามการวัดระดับความพึงพอใจลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการที่ร้านตันอ้อยมินิมาร์ท พบว่า ลูกค้ามีความพึงพอใจ ร้านค้าสะอาด การจัดเรียงสินค้ามีความเป็นระเบียบสามารถหาสินค้าที่ต้องการได้ง่าย และสะดวก แสงสว่างภายในร้านเพียงพอสามารถมองเห็นสินค้าได้ชัดเจน และการมีโปรโมชั่นส่งเสริมการขายเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : ร้านค้าปลีก, กรณีศึกษา

Abstract

The research “Improvement and develop The Retail shop : A case study of Ton Aoi Minimart” Khon Kaen Province. This education was action research. The objective was to improve and develop The Retail Shop to survive. In a highly competitive environment and in the current economic climate. Tools used to collect information such as questionnaires for 3 entrepreneurs and 30 customers, business operator is vicinity located of Ton Aoi Minimart within 200 meters.

The results were as follows ; . Improvement and develop Ton Aoi Minimart Khon Kean Province.

1. The improvement of a store by the method of ordering goods from the manual 8 steps to success. By adjusting the container to fit the goods. With a change in the layout, the goods are sorted along

¹⁻⁵อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

⁶⁻¹⁰นักศึกษาผู้ทำโครงการ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

the production lines. Make it easier to pick up customers and it reduces the time spent buying a customer's product by an average of one minute.

2. The development of a store by devising a strategy to create a trade advantage for Ton Aoi Minimart store get a guarantee of goods, the provision of credit to regular customers, a discount on cash when buying goods in full at a specified number of stores, expansion of sales and service channels, And the organization of sales promotion to stimulate the same customers who used to buy goods with the store and new customers to buy goods with the store. Making the circulation rate of internal merchandise higher can reduce the rate of waste in the warehouse. Makes the Ton Aoi Minimart store a 25 percent increase in sales within 3 months of the improvement and development of the store.

So, according to the survey of satisfaction level of the customers who came into service at the Ton Aoi Minimart store, customers are satisfied, the store is clean, the ordering is orderly, can find the goods easily and conveniently, the light inside the shop can clearly see the goods, and the promotion is increasing.

Keywords: The retail shop, a case study

บทนำ

นับแต่ปี 2556 ร้านค้าปลีกเติบโตลดลง โดยปัจจัยหลักเกิดจากเศรษฐกิจประเทศโดยรวมอยู่ในระหว่างการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจในเชิงมหภาค ซึ่งต้องรอผลจากการดำเนินการอีกหลายปี รวมถึงกำลังซื้อของผู้บริโภคระดับฐานรากยังไม่ดีขึ้นและการมีหนี้ครัวเรือนสูง นอกจากนี้ยังพบว่ามูลค่ายอดขายสินค้าอุปโภคบริโภค (FMCG หรือ Fast Moving Consumer Goods) ยังลดลงอีกด้วย ด้านภาคครัวเรือนผู้บริโภคระดับกลางยังติดอยู่กับหนี้เครดิตการ์ด การลงทุนภาคเอกชนก็ยังไม่ฟื้นตัว และสถานการณ์ราคาสินค้าเกษตรก็ยังมีแนวโน้มไม่ค่อยดีเท่าที่ควร (Brandbuffet, 2017)

และนอกจากนี้ร้านสะดวกซื้อที่เข้ามามีอิทธิพลต่อยอดขายของร้านค้าปลีก จึงส่งผลให้ร้านค้าปลีกที่ไม่ได้มีการปรับตัวไม่สามารถแข่งขันต่อไปได้ เนื่องจากนี้ร้านค้าปลีกมีสินค้าที่ดูเก่า และอาจหมดอายุ หรือปล่อยให้มีฝุ่นเกาะตามชั้นวาง ป้ายราคาไม่ชัดเจน และสถานที่รอบ ๆ บริเวณร้านดูไม่เป็นระเบียบไม่สะอาด จึงทำให้ผู้บริโภคไม่อยากจะเข้ามาใช้บริการกับทางร้าน ดังนั้น ร้านค้าปลีกควรมีการดูแลรักษาความสะอาดภายในร้านค้า เป็นการสร้างบรรยากาศให้ผู้บริโภคอยากเข้ามาใช้บริการ ถือเป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของร้านค้าปลีก และยังช่วยดึงดูดผู้บริโภคให้เข้ามาใช้บริการ (S.Vutikorn, 2017)

จากที่กล่าวมาข้างต้นคณะผู้จัดทำได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และมีแนวทางที่จะทำการ

แก้ปัญหาโดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในร้านค้าปลีก และได้นำความรู้ที่ได้ศึกษามาใช้พัฒนาร้านค้า ได้แก่ จัดร้านตามคู่มือการจัดร้านค้าปลีก 8 ขั้นตอนสู่ความสำเร็จ วางกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับร้านค้า จัดโปรโมชั่นและกิจกรรมส่งเสริมการขาย พัฒนาบรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างความแตกต่าง

วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ทางทฤษฎีมาปรับใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงร้านต้นอ้อยมินิมาร์ททำให้สามารถแข่งขันได้ในสถานการณ์ปัจจุบัน

2.2 เพื่อขยายช่องทางการจัดจำหน่ายให้มีความหลากหลายสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มลูกค้ามากขึ้น

2.3 เพื่อขยายรูปแบบการจำหน่ายสินค้าให้มีความหลากหลายเพื่อเร่งอัตราการหมุนเวียนของสินค้าให้เร็วขึ้นและลดการเกิดต้นทุนจม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชากรในซอยอดุลยาราม 1 ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 33 คน แบ่งเป็นเจ้าของกิจการ 3 คนและลูกค้า 30 คน โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ แบบสอบถามปลายปิด และการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

การปรับปรุงและพัฒนา ร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท มีกระบวนการ ดังต่อไปนี้

3.1 การสำรวจพื้นที่และเก็บรวบรวมข้อมูล การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลสามารถจำแนกออกเป็น 3 ช่วง ดังต่อไปนี้

3.1.1 เป็นการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเบื้องต้นจากเจ้าของกิจการโดยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามปลายปิดเพื่อหาปัญหาของร้านค้าจากมุมมองของเจ้าของกิจการร่วมกับการสำรวจและสังเกตร้านค้าและบริเวณโดยรอบร้านค้า

3.1.2 เป็นการลงพื้นที่สำรวจความต้องการของลูกค้า โดยใช้แบบสอบถามปลายปิดเกี่ยวกับทำเลที่ตั้ง สินค้าและบริการ แผนผังร้าน การจัดเรียงสินค้า การตกแต่งร้าน การส่งเสริมการขาย และความแตกต่างของสินค้าของร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท และการสัมภาษณ์เพิ่มเติมเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล การแจกแบบสอบถามเป็นการแจกแบบสอบถามแบบไม่เจาะจง พื้นที่ในการศึกษา คือ บริเวณโรงพยาบาลกึ่งศาล โรงพยาบาลหนองแขง โรงพยาบาลและบริการ 4 มหาวิทยาลัยขอนแก่น และโรงพยาบาลและบริการ 2 มหาวิทยาลัยขอนแก่น (คอมเพล็กซ์) เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีลูกค้าของร้านต้นอ้อยมินิมาร์ทเป็นจำนวนมาก

3.1.3 เป็นการลงพื้นที่สำรวจศักยภาพทางการแข่งขันของกลุ่มแข่งขัน โดยร้านที่ได้ทำการสำรวจประกอบด้วย ร้าน A ตั้งอยู่บริเวณในซอยใกล้กับโรงพยาบาลกึ่งศาล และร้าน B ตั้งอยู่บริเวณซอยอตุลยาราม 1 ถัดจากร้านต้นอ้อยมินิมาร์ทไปประมาณ 100 เมตร

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลและหาสาเหตุของปัญหาจากการลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ความคิดเห็นของลูกค้าและศักยภาพของกลุ่มแข่งขัน สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา ใช้ SWOT Analysis

3.1.2 การเลือกกลุ่มเป้าหมายและวิเคราะห์ตำแหน่งทางการตลาด ใช้ STP

3.1.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการแข่งขันในธุรกิจ ใช้ Five Force Model

3.1.4 กำหนดกลยุทธ์ ใช้ TOWS Matrix

3.1.5 แปรผลแบบสอบถาม ใช้ Microsoft Excel

3.3 การวางแผนการปรับปรุงร้านค้าและเสนอแผนการปรับปรุงร้านค้าแก่เจ้าของกิจการ

วางแผนการปรับปรุงร้านค้าโดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาประกอบการวางแผน โดยเริ่มจาก

การทดลองทำภาพ 3 มิติการจัดเรียงสินค้าภายในร้านตามทฤษฎีที่ได้ทำการศึกษาและให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า รวมถึงการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ให้เหมาะสมกับร้านและสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างแท้จริงแล้วนำเสนอแผนแก่เจ้าของกิจการ

3.4 การปรับปรุงและพัฒนาร้านค้า

3.4.1 การปรับปรุงร้านเป็นการนำแผนที่เสนอแก่เจ้าของกิจการมาปฏิบัติ โดยการปรับปรุงร้านค้ายึดตามหลักการตกแต่งร้านค้าที่ดี จากคู่มือ 8 ขั้นตอนสู่ความสำเร็จ คือ หลัก 5 ส ได้แก่ แสง เสียง สะอาด สะดวกสบาย โดยการปรับเปลี่ยนภาชนะสำหรับวางสินค้าให้เหมาะสมกับสินค้า ติดป้ายราคาสินค้าให้ชัดเจนลูกค้าสามารถมองเห็นได้ง่าย ทำความสะอาดบริเวณร้านค้าและสินค้าให้มีความสะอาดและเป็นระเบียบ การจัดเรียงสินค้าจัดตามสายการผลิต เพื่ออำนวยความสะดวกในการเลือกซื้อสินค้าของลูกค้า ทำให้ลูกค้าสามารถซื้อสินค้าได้เร็วขึ้น และกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อสินค้าประเภทอื่น ๆ ที่อยู่ในสายการผลิตเดียวกัน ส่งผลให้สินค้ามีอัตราการหมุนเวียนเร็วขึ้น และสามารถลดอัตราของเสียในคลังสินค้าได้เพิ่มขึ้น

3.4.2 การพัฒนาร้านค้าโดยใช้ กลยุทธ์การสร้างสินค้าที่สร้างความแตกต่างและการทำกิจกรรมส่งเสริมการขาย ดังต่อไปนี้

3.4.2.1 กลยุทธ์ 3 ข้อที่นำมาใช้ในการสร้างข้อได้เปรียบของร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท คือ การรับประกันสินค้า, การให้เครดิตแก่ลูกค้าประจำ หรือการให้ส่วนลดแก่ลูกค้าและการขยายช่องทางการขายและการให้บริการ

3.4.2.2 การแบ่งขายเม็ดเงินซีแพนซี เป็นวิธีที่ช่วยในการลดของเสียในสินค้าคงคลังและถือเป็นสินค้าสร้างความแตกต่าง เนื่องจากไม่มีคู่แข่งรายใดแบ่งขายเม็ดเงินซีแพนซี และการออกแบบตราสินค้าของสินค้าสร้างความแตกต่างจะช่วยให้บรรจุกฎให้ดึงดูดมากขึ้น

3.4.2.3 กิจกรรมส่งเสริมการขาย คือ การจัดทำโปรโมชั่นสินค้าเพื่อเร่งอัตราการหมุนเวียนของสินค้าและลดอัตราการเกิดของเสียในคลังสินค้า การแจกของสมนาคุณให้กับลูกค้าในโอกาสพิเศษเพื่อเป็นการสร้างความจงรักภักดีต่อร้านค้าของลูกค้า การจัดทำไปลิ้วประชาสัมพันธ์ข่าวสารการปรับปรุงร้านค้าเพื่อให้ลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ได้รับข่าวสาร

3.5 การติดตามผล

เป็นการติดตามผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้ แบบสอบถามปลายปิดร่วมกับการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากร จำนวน 33 คน แบ่งเป็นเจ้าของกิจการ 3 คนและลูกค้า 30 คน

สรุปผลการวิจัย

จากการสำรวจ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นลูกค้าร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60 เป็นลูกค้าร้าน A และร้าน B รวม 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 โดยการแปรผลแบบสอบถามแยกออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

4.1 แบบสอบถามสำหรับผู้ประกอบการจากแบบสอบถามการวัดระดับความพึงพอใจ การปรับปรุงและพัฒนาร้านต้นอ้อยมินิมาร์ทสำหรับผู้ประกอบการในหัวข้อที่ได้ทำการพัฒนาพบว่า ความถี่ในการเช็ควันหมดอายุของสินค้า เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.33 อยู่ในเกณฑ์ ดี การติดป้ายราคาสินค้า เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก การจัดเรียงสินค้าภายในร้านมีความสะดวกในการหาสินค้า เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.33 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก ทางเดินภายในร้านมีความสะดวกในการหาสินค้า เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.99 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก เครื่องอำนวยความสะดวกภายในร้าน เช่นตะกร้า เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 2 อยู่ในเกณฑ์ ดี ร้านค้าสะอาด มีความเป็นระเบียบ เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก การจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย เพิ่มขึ้นโดย 0.33 อยู่ในเกณฑ์ ดี การติดป้ายสินค้าลดราคา เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.33 อยู่ในเกณฑ์ ดี การจัดบันทึกบัญชี เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1.33 อยู่ในเกณฑ์ พอใช้ ตามลำดับ

4.2 แบบสอบถามสำหรับลูกค้า

จากแบบสอบถามการวัดระดับความพึงพอใจ การปรับปรุงและพัฒนาร้านต้นอ้อยมินิมาร์ทสำหรับลูกค้าในหัวข้อที่ได้ทำการพัฒนาพบว่า การจัดเรียงสินค้าภายในร้านมีความสะดวกในการหาสินค้า เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.67 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก ร้านค้ามีแสงสว่างเพียงพอสามารถมองเห็นสินค้าชัดเจน เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.28 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้านค้าสะอาดมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.67 อยู่ในเกณฑ์ ดีมาก การมีโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 0.94 อยู่ในเกณฑ์ ดี ตามลำดับ

จากการสำรวจความต้องการโปรโมชั่นส่งเสริมการขายของลูกค้าร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท พบว่า ลูกค้าต้องการให้มีการจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขาย เป็นการให้

ส่วนลด จำนวน 8 คน การแลกสินค้า จำนวน 1 คน การแจกสินค้า 5 คน และการแถมสินค้า จำนวน 4 คน ตามลำดับ

จากการปรับปรุงร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท
ให้มีความสะอาดทั้งภายในบริเวณร้านค้าและสินค้าภายในร้าน การใช้ภาชนะสำหรับวางสินค้าที่เหมาะสมกับสินค้า การติดป้ายราคาที่ชัดเจน การจัดเรียงสินค้าอย่างเป็นระเบียบและจัดเรียงตามสายการผลิต จะช่วยอำนวยความสะดวกในการหยิบจับสินค้าของลูกค้าทำให้สามารถลดระยะเวลาในการซื้อสินค้าลง เฉลี่ย 1 นาที และกระตุ้นให้ลูกค้าเกิดความต้องการซื้อสินค้าประเภทอื่น ๆ ที่อยู่ในสายการผลิตเดียวกัน ทำให้สินค้ามีอัตราการหมุนเวียนเร็วขึ้น สามารถลดอัตราของเสียในคลังสินค้าได้เพิ่มขึ้น

การพัฒนาร้านค้าโดยใช้กลยุทธ์
สินค้าสร้างความแตกต่าง และการส่งเสริมทางการตลาดพบว่า การมีกลยุทธ์ที่เข้มแข็งจะพัฒนาให้ร้านค้าสามารถสร้างความได้เปรียบคู่แข่งทางการค้าได้ โดยกลยุทธ์ 3 ข้อที่นำมาใช้ในการสร้างข้อได้เปรียบของร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท คือ การรับประกันสินค้า เป็นการรับเคลมหรือเปลี่ยนสินค้าให้กับลูกค้า กรณีที่สินค้าที่ซื้อไปมีปัญหาต่าง ๆ ร้าน A และร้าน B ไม่มีการรับประกันสินค้าให้กับลูกค้า ในขณะที่ร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท มีการรับประกันสินค้า เพื่อเป็นการแสดงความรับผิดชอบในการขายสินค้า และถือเป็นการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าที่มาซื้อของที่ร้าน , การให้เครดิตแก่ลูกค้าประจำ เป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับลูกค้าประจำ หรือการให้ส่วนลดแก่ลูกค้า ทำให้ลูกค้ามีความต้องการซื้อสินค้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น การขยายช่องทางการขายและการให้บริการ เป็นการอำนวยความสะดวกในการสั่งซื้อของลูกค้า ทำให้ลูกค้าสามารถมีทางเลือกในการสั่งสินค้ามากขึ้นเมื่อมีสินค้าสร้างความแตกต่างของร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท เนื่องจากไม่มีคู่แข่งรายใดแบ่งขายเมตีสเฟนซี การแบ่งขายเป็นวิธีที่ช่วยในการลดของเสียในสินค้าคงคลัง เพราะสินค้ามีอัตราการหมุนเวียนเร็วขึ้น และทำให้มีผลกำไรที่เพิ่มขึ้น

การทำการกิจกรรมส่งเสริมการขาย คือ การจัดทำโปรโมชั่นสินค้าทำให้อัตราการหมุนเวียนของสินค้าเพิ่มขึ้นและสามารถลดอัตราการเกิดของเสียในคลังสินค้า นอกจากนี้ยังสามารถทำให้อุดหนุนเพิ่มขึ้นจากเดิม 25 เปอร์เซ็นต์ การแจกของสมนาคุณให้กับลูกค้าในโอกาสพิเศษสามารถสร้างความจงรักภักดีต่อร้านค้าของลูกค้านำไปสู่การขยายฐานลูกค้าประจำของร้านค้า การจัดทำใบปลิวประชาสัมพันธ์ข่าวสารการปรับปรุงร้านค้า ทำให้ลูกค้าเก่าและลูกค้าใหม่ได้รับข่าวสาร

สรุปและอภิปรายผล

จากการปรับปรุงและพัฒนาร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท จะเห็นได้ว่า ระดับความพึงพอใจในหัวข้อที่ได้ปรับปรุงและพัฒนาจากแบบสอบถามของผู้ประกอบการและลูกค้า มีระดับความพึงพอใจที่เพิ่มขึ้นในทุกหัวข้อ ผลจากการปรับปรุงร้านค้า คือ ลูกค้าสามารถลดระยะเวลาในการซื้อสินค้าเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1 นาที และผลจากการพัฒนาร้านค้าโดยใช้กลยุทธ์ การสร้างสินค้าสร้างความแตกต่าง และการทำกิจกรรมส่งเสริมการขาย จากการสำรวจความต้องการโปรโมชั่นส่งเสริมการขายของลูกค้า พบว่า ลูกค้าร้านต้นอ้อยมินิมาร์ท ส่วนใหญ่ต้องการโปรโมชั่น การให้ส่วนลดเมื่อซื้อสินค้า รองลงมาต้องการโปรโมชั่น การแจกสินค้า ร้านค้าจึงได้มีการใช้โปรโมชั่นการให้ส่วนลด เมื่อลูกค้าซื้อสินค้าครบทุก ๆ 500 บาท ลูกค้าจะได้รับส่วนลดเงินสด ณ ที่จ่าย ทันที 5 บาท และมีการแจกของสมนาคุณสำหรับลูกค้าที่มาซื้อของในช่วงเทศกาลวันปีใหม่ ทำให้ร้านต้นอ้อยมินิมาร์ทสามารถเพิ่มยอดขายได้ถึง 25 เปอร์เซ็นต์ โดยนับจากก่อนการปรับปรุงร้านค้า

การทำกิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น การจัดโปรโมชั่นสินค้า การประชาสัมพันธ์ข่าวสารไปยังลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าได้รับข่าวสารต่าง ๆ ของร้านค้า มีผลต่อพฤติกรรมในการซื้อสินค้าของลูกค้า ส่งผลให้ร้านค้ามียอดขายเพิ่มมากขึ้น ซึ่งตรงกับงานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการในร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ของ ญัฐยา คำบัว และคณะ (2555) ที่กล่าวว่า “ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด บุคลากร กระบวนการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับแนวโน้มในการเลือกใช้บริการร้านค้าปลีกประเภทร้านสะดวกซื้อและร้านมินิมาร์ทอื่น ๆ ทั่วไปในทุกด้าน”

การมีกลยุทธ์ที่สามารถสร้างความได้เปรียบให้แก่กิจการและการมีความแตกต่างในตัวสินค้า จะทำให้ลูกค้าสามารถจดจำร้านค้าได้ ส่งผลให้ร้านค้ามีความน่าเชื่อถือ สามารถดำรงอยู่ได้และเติบโตได้ในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร น้อยวงศ์ และคณะ (2560) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจค้าปลีก: กรณีศึกษาบริษัท บิ๊กซูเปอร์มาร์เก็ต จำกัด โดยสอดคล้องในด้านการจัดหาสินค้าที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างครบครัน ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย โดยเพิ่มการส่งซื้อสินค้าผ่านโทรศัพท์และการสนทนาผ่านแอปพลิเคชัน และการจ่ายเงินแบบ

ออนไลน์ ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยการที่ลูกค้าสามารถเปลี่ยนสินค้าที่ชำรุดได้ ภายใน 1 วัน การมีโปรโมชั่นการให้ส่วนลดเมื่อลูกค้าซื้อสินค้าครบทุก ๆ 500 บาท ลูกค้าจะได้รับส่วนลดเงินสด ณ ที่จ่าย ทันที 5 บาท และมีการแจกของสมนาคุณสำหรับลูกค้าที่มาซื้อของในช่วงเทศกาลวันปีใหม่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับร้านค้า

1.1 การศึกษาข้อมูลสำหรับปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกควรจะดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถนำมาปรับกลยุทธ์ของร้านค้าให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

1.2 ร้านค้าควรมีการพิจารณานำ Social Network เข้ามาใช้ในการทำการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้มากขึ้น

1.3 ร้านค้าควรมีการพิจารณาการสร้างความสัมพันธ์ระยะยาวกับกลุ่มลูกค้าประเภทธุรกิจให้มากขึ้นและต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาในด้านกลยุทธ์การสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาวระหว่างลูกค้าแต่ละกลุ่มเพื่อสามารถกำหนดกลยุทธ์ และนำมาปรับใช้ในการส่งเสริมการตลาดได้อย่างเหมาะสม

2.2 ควรทำการศึกษากลยุทธ์ระดับหน้าที่ด้านอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับด้านการตลาดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความสามารถทางการแข่งขัน

เอกสารอ้างอิง

1. การบันทึกบัญชีเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้า. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/karbaychibauxngtn2560icccom/2-2-kar-banthuk-baychi-keiyw-kab-kar-sux-sinkha>.
2. ความรู้สึกเกี่ยวกับสีในเชิงจิตวิทยา. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/rainbowtheory1/02-thvdsi-si>.
3. เคล็ดลับที่จะทำให้ร้านโชห่วย เอาชนะร้านสะดวกซื้อ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.brandage.com/article/661/15>

4. ชูติภา โอภาสานนท์. (2528). **ก้าวสู่ความเป็นผู้ประกอบการ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม.
5. เซาว์ โรจนแสง และคณะ. (2528). **การบริหารธุรกิจขนาดย่อมและการค้าปลีก**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
6. ณัฐชยา คำบัว, อานาจ อมรเกียรติไพศาล และสุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์. (2555). ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการใช้บริการร้านแฟมิลีมาร์ทในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 2(1), 46-56.
7. ทฤษฎีสี. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://homegame9.com>.
8. **ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียงแบบ FIFO และ LIFO**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.ba-na-na.net/.com>.
9. ธานีวัชร ไชยตระกูลชัย (2558). **คู่มือการจัดการร้านค้าปลีก 8 ขั้นตอนสู่ความสำเร็จ**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก https://www.siammakro.co.th/mra_layout.
10. ธนพล รักธรรม. (2560). **วิเคราะห์แรงกดดันของธุรกิจที่ SME ควรจะรู้**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.nuttaputch.com>.
11. **ประเภทสินค้าคงคลังของ ABC (Activity Based Costing) คืออะไร**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.logisticafe.com/2009/12/.com>.
12. เนตร์พัฒนา ยาธิวาช. (2550). **การจัดการสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ: บริษัท ทริปปี้ล กรุ๊ป จำกัด.
13. มัลลิกา ต้นสอน. (2559). **ความแตกต่างของสินค้าท้องถิ่น**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก www.ar.or.th/ImageData/Magazine/10041/DL_EN_10242.th.
14. วีรุธ มาณะศิริานนท์. (2546). **การทำตลาด 23 วิธี**. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กสเปอร์เน็ท จำกัด.
15. **วงจรชีวิตขององค์การ (Organization life cycle : OLC)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.slideshare.net/Watcharin/organization-theory.com>.
16. ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2542). **9 in 1 รู้เพื่อเรื่องศัพท์การบริหารธุรกิจ/การบริหารธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์มและโซลท์แก๊ส จำกัด.
17. ศิริพร น้อยวงศ์, สุวรรณ เนียมประชา, สุจิตรา อร่ามพงษ์พันธ์ และยิ่งสรณ์ หาดพา. (2560). กลยุทธ์การดำเนินธุรกิจค้าปลีกไทย: กรณีศึกษาบริษัท บิ๊กซูเปอร์มาร์เก็ต จำกัด. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 7(1), 115-121.
18. สรรพชัย เลี้ยววาริณ. (2554). **ระบบปฏิบัติการ EPOS**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://bizzbackup.wordpress.com/tag/.com>
19. สิทธิยา ศุภศิริ. (2560). **การสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าให้สินค้าด้วยบรรจุภัณฑ์**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://idgthailand.com/.com>.
20. สุวรรณ เนียมประชา, ศิริพร น้อยวงศ์ และ ประเนตริ คงงาม. (2561). **ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดกับพฤติกรรมการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการในร้านสะดวกซื้อของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่น**. **วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย**, 8(1), 86-96.
21. สมคิด จาตุศรีพิทักษ์. (2556). **การพัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าแก่ผลิตภัณฑ์**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://souvenirbuu.wordpress.com/th>.
22. **หลักการใช้สี**. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://www.vattaka.com>.
23. **แอปพลิเคชันเกี่ยวกับการจัดการสินค้าคงคลัง Stock and Inventory Simple**, [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <http://play.google.com/store/apps/details?id=com.stockmanagment.next.app&hl>.

24. brandbuffet. (2560). สมาคมค้าปลีกไทย เผยช่องทางขายรุ่น-ร่วงรอบ 9 เดือน ชี้ค้าปลีก ปี 61 “O2O – Big Data”. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561. เข้าถึงได้จาก <https://www.brandbuffet.in.th/2017/12/thai-retail-association-reported-last-nine-month-of-retail-and-trends-forecast-2018/>.
25. S Vutikorn. (2560). 15-เคล็ดลับที่จะทำให้ร้านโชห่วย-เอาชนะร้านสะดวกซื้อ. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://www.brandage.com/article/661/>

มาตรการทางกฎหมายการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ Legal Measures, Renewal of Service Provider Registration in Healthcare Facilities

วิทวัส ผาบัสมิมา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเอกสารเรื่องนี้ พบว่า ปัจจุบันสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในประเทศไทยได้รับความนิยมจากชาวไทย และชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ที่ใช้ควบคุมกิจการดังกล่าวเป็นการเฉพาะยังไม่ครอบคลุมในด้านความปลอดภัยของผู้รับบริการ ตลอดจนมาตรฐานและคุณภาพของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เมื่อมีการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพแล้ว ก็ไม่มีกฎหมายที่ระบุว่าจะต้องต่ออายุใบอนุญาตผู้ให้บริการโดยสามารถ ทำให้สามารถบริการได้ตลอดชีพ เป็นการยากที่จะทราบว่าตัวผู้ให้บริการที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้น มีคุณสมบัติเพียงพอตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ หรือประพฤติดนเข้าข่ายลักษณะต้องห้ามในการเป็นผู้ให้บริการหรือไม่ อีกทั้งการที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้มีการต่ออายุการขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการย่อมทำให้ไม่มีการทดสอบความรู้ความสามารถเฉพาะด้านของตัวผู้ให้บริการว่ายังมีความสามารถที่จะให้บริการดังกล่าวได้อยู่หรือไม่ จึงส่งผลให้ผู้รับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพไม่ได้รับการคุ้มครองในความปลอดภัยของชีวิต ร่างกายและอนามัย

คำสำคัญ : สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ผู้ให้บริการ การต่ออายุ

Abstract

This documentary study found that: Nowadays, health establishments in Thailand are very popular with Thais and foreigners. The Health Establishment Act B.E. 2559 (2016) governs such affairs as not only in the safety of the service providers as well as the standards and quality of health establishments. Registration as a service provider in health establishments once registered as a provider of health facilities, There is no law that states that the service provider must renew the license by being able to provide a lifetime service. Is it sufficiently qualified as required by law, or whether or not to behave in a prohibited manner of service provider? Furthermore, the law does not require the renewal of the registration of the service provider, there is no testing of the specific knowledge of the provider to determine whether it is still capable of providing such services. As a result, service providers in health establishments are not protected for the safety of their lives. Body & Hygiene

Keywords: Health establishments. Service Provider. Renewal.

บทนำ

นับตั้งแต่อดีตเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสากลว่า “สุขภาพ” เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงย่อมส่งผลให้มนุษย์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข อย่างไรก็ตามจากกิจวัตรประจำวันของมนุษย์ย่อมส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพร่างกาย ก่อให้เกิดอาการเมื่อยล้าจากการทำงานประกอบ

กับการดำเนินชีวิตของแต่ละคนที่แตกต่างกันออกไป มนุษย์จึงรู้จักวิธีการแก้ปัญหาโดยการสัมผัสปวดตรงไหนก็นวดตรงนั้นหรือเอาเท้าแช่น้ำอุ่นเพื่อให้พ้นจากอาการเจ็บปวดเป็นต้น และพัฒนามาเรื่อยๆตามยุคสมัยจนเป็นศาสตร์ด้านหนึ่ง

เนื่องจากปัจจุบันเป็นยุคแห่งการพัฒนาในด้านต่างๆไม่ว่าจะทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ตลอดจนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้สังคม

เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้น การดำรงชีวิตของมนุษย์จึงเปลี่ยนไปจากในอดีตเพราะปัจจุบันการดำเนินชีวิตของมนุษย์ล้าวนแล้วแต่ต้องอยู่บนความรีบเร่งและเคร่งเครียดจากสภาพแวดล้อมต่างๆก็เพื่อความอยู่รอดของตนเองและครอบครัวส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์โดยตรง ผู้คนจึงหันมาสนใจและให้ความสำคัญแก่สุขภาพร่างกายมากยิ่งขึ้นจึงก่อให้เกิดกิจการที่ให้บริการเกี่ยวกับสุขภาพต่างๆมากมาย อาทิ ฟิตเนส ศูนย์กีฬาต่างๆและที่สำคัญคือสถานประกอบการเพื่อสุขภาพก็เป็นกิจการที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นกิจการที่ให้บริการในด้านการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพ โดยวิธีการบำบัดด้วยน้ำและการนวดร่างกายเป็นหลักจึงเป็นสถานประกอบการที่ตอบสนองความต้องการของผู้คนในปัจจุบัน ส่งผลให้กิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเปิดให้บริการเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจอย่างแพร่หลายทั่วประเทศ ทั้งยังก่อให้เกิดการสร้างงานและการสร้างรายได้หมุนเวียนเข้าประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยมีการนำเอาพืชสมุนไพรตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับการให้บริการจึงเป็นเอกลักษณ์ของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของไทย ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นรัฐจึงหันมาให้ความสำคัญกับกิจการประเภทดังกล่าวมากยิ่งขึ้น (อนันต์ เชื้อชาญกิจ เกิดวิชัย 2553) เมื่อการหันมาให้ความสำคัญต่อสุขภาพเป็นเสรีภาพของประชาชนที่จะเลือกใช้ชีวิตเพื่อตอบสนองในการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพร่างกายของตนให้แข็งแรง อย่างไรก็ตามเมื่อกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจจากประชาชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องหันมาให้ความคุ้มครองประชาชนผู้เข้ารับบริการจากสถานประกอบการดังกล่าว ตลอดจนความปลอดภัยของผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการ ทั้งความปลอดภัยในสุขอนามัยของชุมชนใกล้เคียงเพื่อให้ประชาชนทุกคนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายอย่างเท่าเทียมกัน

ประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 (พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559) ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้บังคับกับสถานประกอบการดังกล่าว โดยมีบทบัญญัติทั้งหมด 49 มาตรา และแบ่งออกเป็นทั้งหมด 7 หมวด ซึ่งหมวดที่ 1 กล่าวถึงคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ หมวดที่ 2 ว่าด้วยใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียน หมวดที่ 3 ว่าด้วยหน้าที่ของผู้รับอนุญาตและผู้ดำเนินการ หมวดที่ 4 ว่าด้วยการพักใช้ใบอนุญาต

การเพิกถอนใบอนุญาตและการลบชื่อออกจากทะเบียน หมวดที่ 5 ว่าด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ หมวดที่ 6 ว่าด้วยการอุทธรณ์ และหมวดที่ 7 ว่าด้วยบทกำหนดโทษ โดยพระราชบัญญัตินี้ได้ให้นิยามของคำว่า “สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ” หมายถึง สถานที่ที่สร้างขึ้นเพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้ กิจการสปา อันได้แก่ บริการที่เกี่ยวกับการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพโดยวิธีการบำบัดด้วยน้ำและการนวดร่างกายเป็นหลัก ประกอบกับบริการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงอีกอย่างน้อยสามอย่าง เว้นแต่เป็นการดำเนินการในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล หรือการอาบน้ำ นวดหรืออบตัวที่เป็นการให้บริการในสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ กิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงาม เว้นแต่การนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงามในสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล หรือในหน่วยบริการสาธารณสุขของหน่วยงานของรัฐหรือการนวดที่เป็นการให้บริการในสถานอาบน้ำ นวด หรืออบตัวตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ (พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559.มาตรา 3) และมีการบัญญัติถึงการขออนุญาตเปิดสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะประกอบกิจการดังกล่าวจะต้องได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต (พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559.มาตรา 12) ทั้งผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้ เป็นบุคคลล้มละลาย เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติด เป็นผู้อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เป็นผู้เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และยังไม่พ้นกำหนดสองปีนับถึงวันยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ในกรณีที่มีนิติบุคคลเป็นผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ผู้มีอำนาจจัดการแทนนิติบุคคลนั้นต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว (พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559.

มาตรา 13) ตลอดจนบทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดให้ผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยได้กำหนดแต่เพียงว่าผู้ใดประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต่อผู้อนุญาต (พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559.มาตรา 22)

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ยังไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามเจตนารมณ์ที่ตรากฎหมายขึ้น เนื่องจากกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นกิจการด้านการบริการทางสุขภาพที่สร้างงานและสร้างรายได้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก และเป็นกิจการที่ได้รับเชื่อมั่นจากผู้รับบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมายาวนาน จึงมีผู้ประกอบการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ผู้ประกอบการผู้ดำเนินการและผู้ให้บริการจำนวนมากขาดความรู้และทักษะในการประกอบกิจการ และการให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจของผู้รับบริการ จากปัญหาที่ผู้เขียนจะกล่าวในลำดับต่อไปนั้นบ่งชี้ให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวยังไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการยกระดับคุณภาพและสร้างมาตรฐานแก่กิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดหลักเกณฑ์หรือมาตรการเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้เขียนจะกล่าวถึงในลำดับต่อไป ทำให้เห็นว่าพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2559 ยังมีปัญหาทางกฎหมายที่ควรนำมาแก้ไขหลายประการดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาแนวคิด มาตรการทางกฎหมายการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

ขอบเขตการวิจัย

พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ใช้ควบคุมกิจการดังกล่าวเป็นการเฉพาะยังไม่ครอบคลุมในด้านความปลอดภัยที่ควรจะมีการกำหนดให้ผู้ที่จะขออนุญาตเปิดสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ที่รวมไปถึงการกำหนดการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการ

ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ให้บริการที่ถือเป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการหากตัวผู้ให้บริการไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะให้บริการหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายในภายหลังย่อมทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตร่างกายของผู้รับบริการ ในการศึกษาครั้งนี้เน้นการศึกษาเชิงเอกสารเป็นสำคัญซึ่งรวบรวมข้อมูลต่างๆ จาก พระราชบัญญัติต่างๆ กฎกระทรวงต่างๆ เอกสารหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางที่จะแก้ไขต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิธีวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) ตลอดจนวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative research) จากข้อมูลในเอกสารโดยทำการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร บทความ กฎหมายเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้นั้นนิรภัยสำหรับเด็กในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งศึกษากฎหมายอื่นๆ ตลอดจนข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องในการค้นคว้าทั้งประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลทางการศึกษาและข้อเสนอแนะต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ปัจจุบันสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นกิจการที่ได้รับความนิยมและสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมากเนื่องจากมีเอกลักษณ์ที่ดึงดูดชาวต่างชาติ อาทิ การนำเอาพืชสมุนไพรจากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้กับกิจการดังกล่าว ทั้งในปัจจุบันโลกอยู่ในยุคของการแข่งขันและการพัฒนาไม่ว่าจะในด้าน การเมือง เศรษฐกิจ สังคมตลอดจนวัฒนธรรมตลอดจนบุคลิกภาพและภาพลักษณ์ภายนอก ส่งผลให้ประชากรนั้นต้องหันมาพัฒนาศักยภาพของตนเองเพื่อแข่งขันกับบุคคลอื่นๆเพื่อการอยู่รอดของตนเองและครอบครัว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายก่อให้เกิดความเมื่อยล้าตลอดจนความเครียดจากการทำงานและการใช้ชีวิตที่จะต้องดำเนินไปอย่างรีบเร่งและแข่งขันอยู่เสมอ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพจึงเป็นตัวเลือกของผู้ที่สนใจดูแลและเสริมสร้างสุขภาพ ตลอดจนการนวดร่างกายเพื่อความผ่อนคลายหรือบำบัดด้วยน้ำ ประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุม

กิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะ โดยมีบทบัญญัติทั้งหมด 49 มาตรา โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้คำนิยามถึงคำว่า “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนให้ทำหน้าที่บริการเพื่อสุขภาพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ(พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 3)อีกทั้งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นได้ถูกกำหนดไว้ใน มาตรา 22 โดยได้กำหนดให้บุคคลใดก็ตามที่มีความประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นจะต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ(พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 22) และในมาตรา 23 ได้กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบ 18 ปี บริบูรณ์และได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และต้องไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า เป็นผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปีก่อนวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน หรือ เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ จากการศึกษากฎหมายพบว่าพระราชบัญญัติ รวมถึงพระราชกำหนดตลอดจนกฎกระทรวงและประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้น ก็ไม่พบว่ามีกฎหมายฉบับใดที่กำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นจะต้องมีการต่ออายุการเป็นผู้ให้บริการ จะเห็นได้ว่าการที่ได้กำหนดให้ผู้ที่มีประสงค์จะเป็นผู้ให้บริการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพต้องมีการยื่นคำขอต่อทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ ส่งผลให้ไม่มีการทดสอบความรู้ความสามารถตลอดจนความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของตัวผู้ให้บริการรวมทั้งไม่มีการตรวจสอบถึงการมีอยู่ในคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่กฎหมายกำหนด มีเพียงการกำหนดใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต วรรคสอง การขอต่ออายุใบอนุญาต ให้ผู้รับ

อนุญาตยื่นคำขอก่อนวันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอ ดังกล่าวแล้ว ให้ผู้ยื่นคำขอประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งคำสั่ง ไม่ต่ออายุใบอนุญาตจากผู้อนุญาต(พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 14) ทำให้พบว่า “ผู้รับอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ(พระราชบัญญัติ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 2) จึงทำให้ผู้ให้บริการมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการที่จะสัมผัสใกล้ชิดทางร่างกายกับผู้เข้ารับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องความเสี่ยงในความไม่ปลอดภัยในชีวิตและร่างกายตลอดจนสุขภาพอนามัยของผู้รับบริการ ซึ่งความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของประชาชนนั้นเป็นเรื่องที่รัฐควรให้ความสำคัญ

จากการศึกษาพบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการไม่กำหนดหลักเกณฑ์ในการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ซึ่งผู้เขียนจะขอกล่าวถึงข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้ ข้อเท็จจริงที่ นพ.วิศิษฐ์ ตั้งนภากร อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) กล่าวว่า พ.ร.บ. สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่ 27 ก.ย. 2559 และมีการประกาศใช้กฎหมายลูกอีก 6 ฉบับ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 28 เม.ย. 2560 ที่ผ่านมา ส่งผลให้ผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ต้องขึ้นทะเบียนให้ถูกต้องจึงจะสามารถประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการได้ และผู้ประกอบการเพื่อสุขภาพ ต้องรับผู้ให้บริการที่ได้รับใบรับรองการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพแล้วเท่านั้น โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อยกระดับคุณภาพของผู้ให้บริการ ขจัดปัญหาสพานวดไทยไม่มีมาตรฐาน คัดกรองผู้ประกอบการให้ได้รับบริการที่มีความปลอดภัย ลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นกับผู้รับบริการ ซึ่งผู้ให้บริการที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติ สามารถยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ โดยในเขตกรุงเทพฯ ยื่นคำขอ ณ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข จังหวัดนนทบุรี ส่วนต่างจังหวัด ให้ยื่น ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดในพื้นที่ ในวัน และเวลาราชการ หรือยื่น คำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่ www.spa.hss.moph.go.th ทุกช่องทาง ไม่เสียค่าธรรมเนียม และใบรับรองใช้ได้ตลอดชีพ ทั้งนี้ ยื่นคำขอพร้อมเอกสารหลักฐาน ได้ตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป

นพ.วิศิษฐ์ กล่าวว่า พ.ร.บ. กำหนดให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพ ที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (ตรวจสอบหลักสูตรที่ผ่านการรับรองได้ที่ เว็บไซต์ของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ www.thaispa.go.th) เป็นผู้ที่ไม่วิกลจริต ไม่ถูกพิพากษาถึงที่สุดในความผิดเกี่ยวกับเพศ/ทรัพย์สิน/ยาเสพติด หรือการคำประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปีก่อนวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน ไม่ป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรังหรือติดยาเสพติด ในกรณีที่ทราบภายหลังว่าคุณสมบัติไม่ครบ หรือมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าว จะถูกลบชื่อออกจากทะเบียนของ กรม สบส. ทันที

ทั้งนี้ กลุ่มผู้ให้บริการที่ได้รับวุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพ นอกเหนือจากหลักสูตรที่กรมฯ ให้การรับรอง สามารถนำหลักสูตรที่เรียนมาเทียบเคียงได้ หากผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดก็สามารถประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้ โดยผู้ให้บริการฯ กลุ่มดังกล่าวนี้ ต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนภายในวันที่ 21 มิถุนายน 2560 ส่วนกรณีของผู้พิการทางสายตาที่ประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ที่ได้รับการอบรม หรือถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตรของสถาบันการศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ก่อนวันที่ 27 กันยายน 2559 ให้ถือว่าเป็นวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่กรมให้การรับรอง กรณีนี้ สามารถยื่นลงทะเบียนได้ถึง 23 ธันวาคม 2560” อธิบดี สบส. กล่าว (Hfocus กม.ลูกสถานประกอบการสุขภาพ 6 ฉบับมีผลบังคับใช้แล้ว บอกเล่าปัญหาสภาเถื่อน นวดเถื่อน วันเสาร์ที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2560 <https://www.hfocus.org/content/2017/05/13880>. (สืบค้นเมื่อ 8/9/2563)

จะเห็นได้ว่าการที่พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นมาโดยมีเจตนารมณ์เพื่อควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพพร้อมทั้งยกระดับมาตรฐานของกิจการดังกล่าว แต่กลับพบว่า การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นสามารถทำได้ตลอดชีพซึ่งทำให้เป็นการยากที่จะทราบว่าตัวผู้ให้บริการที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นยังมีคุณสมบัติเพียงพอตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ หรือประพฤติดนเข้าข่ายลักษณะต้องห้ามในการเป็น

ผู้ให้บริการหรือไม่ อีกทั้งการไม่กำหนดให้มีการต่ออายุการขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการย่อมทำให้ไม่มีการทดสอบความรู้ความสามารถเฉพาะด้านของตัวผู้ให้บริการว่ายังมีความสามารถที่จะให้บริการดังกล่าวได้อยู่หรือไม่ จึงส่งผลให้ผู้รับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพอาจจะไม่ได้รับการคุ้มครองในความปลอดภัยของชีวิต ร่างกายและอนามัย ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐควรให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ เพราะฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ขององค์กรหรือหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าว จากการที่รัฐไม่มีมาตรการในการคุ้มครองผู้เข้ารับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ได้รับความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและอนามัย ดังนั้นการที่กฎหมายไม่กำหนดหลักเกณฑ์ในการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะส่งผลเสียต่อตัวผู้เข้ารับบริการ เพราะหากตัวผู้ให้บริการไม่มีความสามารถในการให้บริการเหมือนขณะยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการแล้วนั้น เช่น ตัวผู้ให้บริการอาจเป็นคนวิกลจริต ภายหลังจากขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการแล้ว หรือ กลายเป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเป็นที่รังเกียจของคนในสังคมภายหลังส่งผลให้ตัวผู้รับบริการที่เข้ามาใช้บริการก็ไม่สามารถจะหยั่งรู้ได้ว่าผู้ให้บริการคนใดไม่มีคุณสมบัติและความสามารถในการให้บริการได้อย่างถูกวิธีย่อมเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและอนามัยตลอดจนจิตใจของผู้รับบริการ ซึ่งจะส่งผลให้กิจการสปาและกิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงามซึ่งเป็นกิจการที่ได้รับความนิยมและสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยอย่างมากมายนั้นไม่มีมาตรฐานเพียงพอและส่งผลต่อความเชื่อมั่นของชาวต่างประเทศที่ให้ความสนใจในกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของไทย

สรุปแนวความคิดมาตรการทางการศึกษาการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

ในปัจจุบันสังคมไทยนิยมเข้ารับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสถานประกอบการดังกล่าวมีการประยุกต์เอาเรื่องการอาบน้ำ อบสมุนไพร อบไอน้ำ การนวดตามจุดต่างๆบนร่างกายมาให้บริการ หรือบางแห่งก็นำเอารูปแบบการบริการสปา การนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงามจากต่างประเทศมาให้บริการก็มี เนื่องจากในอดีตกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจัดอยู่ในข่ายสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการทั้งยังเป็นกิจการที่จัดอยู่ในกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงมีการตรากฎหมายสถานประกอบการเพื่อสุขภาพขึ้นมาเป็นการเฉพาะเพื่อควบคุมและแยกกิจการ

สถานประกอบการเพื่อสุขภาพออกจากกิจการในข่ายสถานบริการ ส่งผลให้สถานประกอบการเพื่อสุขภาพจึงถูกควบคุมและดูแลโดยกฎหมาย และรัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ทางเศรษฐกิจของประเทศไทยตลอดจนการส่งเสริมการท่องเที่ยว

นอกจากนี้ จากการศึกษาทฤษฎีทางกฎหมายมหาชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญที่มีสาระสำคัญ ดังนี้

หากกล่าวถึงสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของมนุษย์นั้น เมื่อเราเกิดมาเป็นมนุษย์นั้น สิ่งแรกที่จะได้เมื่อคลอดออกมา คือ สภาพบุคคลที่เป็นมนุษย์และย่อมได้รับความคุ้มครองจากรัฐโดยเสมอภาคกันและไม่สามารถยกความเป็นสภาพบุคคลให้ใครได้เพราะถือเป็นสิ่งที่ติดตัวมาโดยธรรมชาติตั้งแต่กำเนิด ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่คงอยู่กับมนุษย์ไปตลอดจนกว่าจะสิ้นสุดความเป็นมนุษย์ แนวความคิดในเรื่องการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพนั้นเป็นแนวความคิดที่ประเทศต่างๆให้ความสำคัญและตระหนักถึงเป็นอย่างมากจึงได้นำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญของแต่ละประเทศซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ โดยในบางประเทศก็ได้มีการแยกหมวดของสิทธิและเสรีภาพเอาไว้เป็นการเฉพาะอีกด้วย ดังนั้นสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจึงเป็นพื้นฐานของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งรัฐจะต้องให้การรับรองและคุ้มครองในคามมีอยู่ของสิทธิดังกล่าว โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในอดีตที่ผ่านมาได้รับรองไว้ใน มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง และในมาตรา 31 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย อีกทั้งในมาตรา 29 ได้บัญญัติว่าการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ดังนั้นเมื่อรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศได้มีการบัญญัติรับรองถึงสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชนไว้โดยชัดแจ้ง ทั้งความในมาตรา 26 การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐทุกองค์กร ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้นตามบทบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้นย่อมส่งผลให้รัฐหรือหน่วยงานของรัฐทุกองค์กรมีหน้าที่ที่จะต้องจัดการหรืออำนวยความสะดวก

ประชาชนในรัฐได้รับการคุ้มครองตามสิทธินั้นตามที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ ดังนั้นจึงเป็นกรณีที่รัฐมีความผูกพันที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศกำหนดไว้ ซึ่งก็คือการที่รัฐมีหน้าที่จะต้องให้การคุ้มครองในสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค (บรรเจิด สิงคะเนติ, 2547) หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน) 2) การคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐาน

การที่ระบอบกฎหมายยอมรับสิทธิมนุษยชนตลอดจนสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานนั้นย่อมมีผลจำกัดขอบเขตการกระทำของรัฐ ทั้งนี้เนื่องจากบทบัญญัติว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสิทธิพลเมืองซึ่งถือว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญจะกำหนดเขตแดนแห่งสิทธิของปัจเจกบุคคลซึ่งรัฐไม่สามารถก้าวล่วงได้หรือหากสามารถก้าวล่วงได้ย่อมจะต้องทำตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม รัฐไม่ได้มีฐานะเป็นเพียงผู้ที่จะก้าวล่วงแดนแห่งสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลเท่านั้น ในอีกด้านหนึ่งรัฐยังมีหน้าที่ในการคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานเหล่านั้นด้วย การกิจดังกล่าวนี้ทำให้รัฐต้องจัดโครงสร้างตลอดจนกระบวนการทางกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เช่น การกำหนดให้มีศาลปกครองตรวจสอบการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล ยิ่งไปกว่านั้นรัฐยังมีหน้าที่ปกครองคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานจากการล่วงละเมิดโดยบุคคลที่สามด้วย ตัวอย่างเช่น ในกรณีที่ปรากฏว่ามีภัยอันตรายคุกคามชีวิตหรือความปลอดภัยในร่างกายของบุคคลจากบุคคลที่สามอันเป็นภัยอันตรายที่เกิดจากการกระทำโดยผู้กระทำไม่มีอำนาจกระทำได้ รัฐย่อมมีหน้าที่เข้าขัดขวางการกระทำนั้นเพื่อปกป้องคุ้มครองชีวิตและความปลอดภัยในร่างกายของบุคคลที่ถูกล่วงละเมิด อาจกล่าวเป็นหลักได้ว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานที่ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่เพียงแต่จะทำให้รัฐมีหน้าที่งดเว้นกระทำที่จะก้าวล่วงแดนแห่งสิทธิขั้นพื้นฐานของปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังทำให้รัฐมีหน้าที่กระทำการปกป้องคุ้มครองสิทธิจากการถูกล่วงละเมิดโดยบุคคลที่สามอีกด้วย (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2557)

อภิปรายผล

1. ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการ

สมควรมีกฎหมายว่าด้วยสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมไปถึง กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการสปา และกิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงาม พ.ศ.2560 ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง สถานประกอบการเพื่อสุขภาพที่ต้องมีผู้ดำเนินการ ประกาศกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์การใช้ชื่อสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เรื่องหลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ผู้ดำเนินการหรือผู้ให้บริการได้รับการสถาบันการศึกษา หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ อื่นๆ ประกาศกระทรวงสาธารณสุข กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ประกาศกระทรวงสาธารณสุขกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.2560 ตลอดจนสถานประกอบการเพื่อสุขภาพต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหรัฐอเมริกา (Massage Practice Act) รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา(California Massage Therapy Act)

2. จากการศึกษาพบว่าในต่างประเทศมีการกำหนดการหลักเกณฑ์ในการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ดังต่อไปนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการบัญญัติกฎหมายที่มีผลเป็นการควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยปรากฏอยู่ใน สหรัฐอเมริกาได้มีการบัญญัติกฎหมายที่ควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยปรากฏอยู่ใน พระราชบัญญัติการปฏิบัติเกี่ยวกับการนวด (Massage Practice Act) ซึ่งได้กำหนดถึงการเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ สภานิติบัญญัติยอมรับว่าการนวดเป็นสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อสาธารณสุข นักนวดบำบัดผู้นั้นต้องมีความรู้ด้านกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาและเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับหน้าที่ของเนื้อเยื่อที่ได้รับการรักษาและการทำงานทั้งหมดของร่างกาย. การนวดเป็นวิธีการรักษาและกฎระเบียบจึงมีความจำเป็นเพื่อปกป้องประชาชนจากผู้ปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม จึงจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของสาธารณสุขความปลอดภัยและสวัสดิการในการควบคุมการนวดในประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัด จะต้องกำหนดขึ้นในขอบเขตที่จำเป็นเพื่อปกป้องประชาชนจากอันตราย "การนวด" หมายถึง การจัดการกับเนื้อเยื่ออ่อนของร่างกายมนุษย์ด้วยมือ เท้า แขนหรือข้อศอก ไม่ว่าจะเป็นการบำบัดดังกล่าวจะได้รับความช่วยเหลือจากวาริ

บำบัดซึ่งรวมถึงการให้น้ำหรือการบำบัดด้วยความร้อนจากอุปกรณ์ไฟฟ้าหรือเครื่องกล หรือการประยุกต์ใช้สารเคมีหรือสมุนไพรในร่างกายมนุษย์ ("Massage" means the manipulation of the soft tissues of the human body with the hand, foot, arm, or elbow, whether or not such manipulation is aided by hydrotherapy, including colonic irrigation, or thermal therapy; any electrical or mechanical device; or the application to the human body of a chemical or herbal preparation.) "คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการนวดบำบัด ("Board" means the Board of Massage Therapy.) "นักนวดบำบัด" หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ("Massage therapist" means a person licensed as required by this act, who administers massage for compensation.) "ใบอนุญาต" หมายถึง ขั้นตอนบุคคลซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "ผู้ประกอบการวิชาชีพ" ใช้กับคณะกรรมการเพื่อขออนุญาตประกอบวิชาชีพนวดหรือประกอบกิจการ ("Licensure" means the procedure by which a person, hereinafter referred to as a "practitioner," applies to the board for approval to practice massage or to operate an establishment.) การต่ออายุใบอนุญาต คณะกรรมการกำหนดวิธีการขอต่ออายุใบอนุญาตนักการนวดบำบัด ซึ่งจะรวมถึงการฝึกอบรมไม่เกิน 25 ชั่วโมงในชั้นเรียน ตลอดจน คณะกรรมการจะต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการอนุมัติโครงการหรือหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการอาจรวมถึงหลักสูตรที่สอดคล้องกับเกณฑ์สำหรับหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่จัดขึ้นในห้องเรียน (The board shall prescribe by rule the method for renewal of biennial licensure which shall include continuing education requirements not to exceed 25 classroom hours per biennium. The board shall by rule establish criteria for the approval of continuing education programs or courses. The programs or courses approved by the board may include correspondence courses that meet the criteria for continuing education courses held in a classroom setting.)

รัฐแคลิฟอร์เนีย (California) ประเทศสหรัฐอเมริกา กฎหมายของรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่เรียกว่า พระราชบัญญัติการนวดบำบัด (California Massage Therapy Act) มีการระบุข้อกำหนดสำหรับสภาของรัฐ ที่จะ

ออกใบอนุญาตให้ผู้สมัครในการรับรองเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะหรือนักบำบัดโรค ตามกฎหมายที่มีอยู่อนุญาตให้เมืองมลรัฐออกข้อกำหนดบางอย่างเกี่ยวกับสถานประกอบการนวดหรือธุรกิจที่เป็นเจ้าของ แต่เพียงผู้เดียวที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายของรัฐที่มีอยู่หรือจ้างหรือใช้บุคคลที่ได้รับการรับรองเท่านั้น กฎหมายที่มีอยู่อนุญาตให้เมืองและมลรัฐที่มีเขตอำนาจศาล ที่มีข้อกำหนดด้านสุขภาพและความปลอดภัยที่เหมาะสมตามที่ระบุไว้เกี่ยวกับสถานประกอบการนวดหรือธุรกิจเหล่านี้ (This chapter shall be known and may be cited as the Massage Therapy Act. Whenever a reference is made to the Massage Therapy Act by any statute, it shall be construed to refer to this chapter.) มีการบัญญัติกฎหมายที่มีผลเป็นการควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการสปา โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือที่เรียกว่านักนวดบำบัด จะต้องต่ออายุใบรับรองทุกสองปีตามที่กำหนด โดยหนังสือรับรองที่ออกให้จะหมดอายุภายในสองปีวันแต่จะได้รับการต่ออายุใหม่ตามที่กำหนด (Except as otherwise provided, a certification issued pursuant to this chapter shall be subject to renewal every two years in the manner prescribed by the council. A certificate issued by the council shall expire after two years unless renewed as prescribed. The council may provide for the late renewal of a certificate.)

กรณีประเทศไทยมีกฎหมายที่ควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพโดยเฉพาะ โดยมีบทบัญญัติทั้งหมด 49 มาตรา โดยพระราชบัญญัตินี้ได้กล่าวได้ให้คำนิยามถึงคำว่า “ผู้ให้บริการ” หมายความว่า ผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนให้ทำหน้าที่บริการเพื่อสุขภาพในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ อีกทั้งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นได้ถูกกำหนดไว้ใน มาตรา 22 โดยได้กำหนดให้บุคคลใดก็ตามที่มีความประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นจะต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพและ ความในมาตรา 23 ได้กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต้องมีคุณสมบัติและไม่ลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ มีอายุไม่ต่ำกว่า

กว่าสิบ 18 ปีบริบูรณ์และได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และต้องไม่เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่า เป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี ก่อนวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน หรือ เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ

3. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบบทบัญญัติเรื่องปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ในการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของไทย กับบทบัญญัติในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์ในการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในต่างประเทศ จะพบว่า มลรัฐแคลิฟอร์เนีย มีการบัญญัติกฎหมายที่มีผลเป็นการควบคุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพประเภทกิจการสปา โดยมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรือที่เรียกว่านักนวดบำบัด จะต้องต่ออายุใบรับรองทุกสองปีตามที่สภากำหนด โดยหนังสือรับรองที่สภาออกให้จะหมดอายุภายในสองปีวันแต่จะได้รับการต่ออายุใหม่ตามที่กำหนด เพราะในต่างประเทศมีการกำหนดให้ผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นจะต้องมีการต่อทะเบียนหรือต่ออายุใบอนุญาต ซึ่งส่งผลโดยตรงให้ผู้รับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้นมีความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายและอนามัยมากยิ่งขึ้น จะส่งผลดีทำให้มีมาตรการทางกฎหมายที่ครอบคลุมกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพซึ่งเป็นกิจการที่ได้รับความนิยมให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล และก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการเข้ารับบริการในกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพดังกล่าวยิ่งขึ้น ส่งผลโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ

กิจการที่ให้บริการเกี่ยวกับการดูแลและเสริมสร้างสุขภาพร่างกายของมนุษย์โดยตรง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการควบคุมดูแลโดยรัฐอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่อาจตามมา อาทิ การได้รับบาดเจ็บจากการเข้ารับบริการ การให้บริการที่ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น นอกจากนี้การที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ผู้ที่จะประสงค์จะขอใบอนุญาตเปิดสถานประกอบการเพื่อ

สุขภาพในกรณีที่เกิดความเสียหายอย่างใด ๆ แก่ผู้รับบริการอันเกิดจากสถานประกอบการเพื่อสุขภาพหรืออาจต้องยกเลิกหรือเพิกถอนใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพก็อาจส่งผลให้ในกรณีที่มิเหตุเกิดขึ้นผู้เข้ารับบริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือรับผิดชอบจากผู้ประกอบการดังกล่าว อีกทั้งการที่กฎหมายมิได้กำหนดให้ผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพต้องต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการส่งผลให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อตัวผู้รับบริการในสถานประกอบการดังกล่าว ดังต่อไปนี้

การที่กฎหมายไม่กำหนดหลักเกณฑ์ในการต่ออายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะส่งผลเสียต่อตัวผู้รับบริการ เพราะหากตัวผู้ให้บริการไม่มีความสามารถในการให้บริการเหมือนขณะยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการแล้วนั้น เช่น ตัวผู้ให้บริการอาจเป็นคนที่ลึกลับหลังจากขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการแล้ว หรือ กลายเป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคจิตต่ออันเป็นที่รังเกียจของคนในสังคมภายหลัง ส่งผลให้ตัวผู้รับบริการที่เข้ามาใช้บริการก็ไม่สามารถจะหยั่งรู้ได้ว่าผู้ให้บริการคนใดไม่มีคุณสมบัติและความสามารถในการให้บริการได้อย่างถูกวิธีย่อมเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และอนามัยตลอดจนจิตใจของผู้รับบริการ ซึ่งจะส่งผลให้กิจการสปาและกิจการนวดเพื่อสุขภาพหรือเพื่อเสริมความงามซึ่งเป็นกิจการที่ได้รับความนิยมและสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทยอย่างมากมายไม่มีมาตรฐานเพียงพอและส่งผลต่อความเชื่อมั่นของชาวต่างประเทศที่ให้ความสนใจในกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของไทย

ข้อเสนอแนะ

1. สรุปรูปจากผลการศึกษาคควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 หมวดที่ 2 ว่าด้วยใบอนุญาตและการขึ้นทะเบียน โดยให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมความในมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยนำหลักเกณฑ์ในการต่อ

อายุการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

2. มาตรา 22 ผู้ใดประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต่อผู้อนุญาต

3. ผู้ใดที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามความในวรรคหนึ่งจะต้องยื่นคำขอต่ออายุใบขึ้นทะเบียนทุกสองปีนับแต่วันขึ้นทะเบียนและจะต้องผ่านการทดสอบและประเมินความรู้ความสามารถจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

4. การขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

เอกสารอ้างอิง

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559
2. “Massage Practice Act”
3. “Massage Therapy Act”
4. “California Massage Therapy Act”
5. บรรเจิด สิงคะเนติ. (2547). หลักพื้นฐานของสิทธิและเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตาม รัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ:วิญญูชน
6. วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2557). คำสอนว่าด้วยรัฐและหลักกฎหมายมหาชน. กรุงเทพฯ: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 75-76
7. อนันต์ เชื้อวชาญกิจ เกิดวิชัย. (2553). การจัดการธุรกิจสปา. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการธุรกิจสปา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

การพัฒนาสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
The Development of Management Information System for Research Management
of College of Asian Scholars

พงศกร ทวันเวช¹สุรัชย์ นุบผา²สำเภา พันเสนา³**บทคัดย่อ**

งานวิจัยและพัฒนาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 2) เพื่อหาประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศ 3) และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของระบบสารสนเทศที่ได้พัฒนาขึ้น โดยได้พัฒนาระบบขึ้นในรูปแบบเว็บแอปพลิเคชัน (Web Application) และได้นำหลักการพัฒนาระบบแบบ SDLC (System Development Life Cycle) มาใช้เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) คู่มือการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่ได้พัฒนาขึ้น 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียระบบ โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบบ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของการใช้งานระบบสารสนเทศที่ประเมินโดยอาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบบสารสนเทศ มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.85$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ระบบใช้งานสะดวกและไม่ซับซ้อน มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับที่หนึ่ง และผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบ ประเมินโดยอาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.50)

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศ, เว็บแอปพลิเคชัน

Abstract

This research aimed :1) to design and develop the management information system for research management of College of Asian Scholars, 2) to find the efficiency and to study satisfaction for developing information system, and designed a system with Web Application form and used the system development principles SDLC (System Development Life Cycle) for developing the system. The research tools were: 1) Manual of the management information system, 2) a questionnaire to study the effectiveness of using management information system evaluated by team of system specialists and 3) a questionnaire to assess the satisfaction of information system applications by the professors and staff.

The research results:

The efficiency evaluation results on the development of the shops management information system showed at a good level, the average were $\bar{X}=3.85$ and S.D. = 0.58, and the satisfaction of using the system was at a good level $\bar{X}=3.80$ and S.D. = 0.50.

Keywords: Information System, Web Application

¹⁻³อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

บทนำ

ภารกิจสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือการผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ และภารกิจดังกล่าวถูกประเมินโดยการประกันคุณภาพภายในที่ต้องสรุปข้อมูลในแต่ละปีการศึกษาเพื่อนำเสนอผลการดำเนินการด้านงานวิจัยของคณาจารย์ในสถาบัน ซึ่งที่ผ่านมาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียได้ดำเนินงานตามภารกิจในการผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์มาโดยตลอด แต่ปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศที่พร้อมใช้งานในภาพรวมของสถาบันยังไม่มี ระบบเดิมจะเก็บข้อมูลในลักษณะเอกสารเป็นไฟล์โดยเก็บข้อมูลแยกในแต่ละคณะวิชาและหลักสูตร เมื่อสิ้นปีการศึกษาจะมีการรวบรวมเพื่อนำเสนอในรูปแบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการประเมินผลการดำเนินงานด้านการวิจัยในการการประกันคุณภาพหลักสูตร (คู่มือการประกันคุณภาพภายในระบบอุดมศึกษา, 2557:107)

การบริหารงานวิจัยที่มีคุณภาพจะต้องมีระบบและกลไกที่ใช้ในการบริหารจัดการงานวิจัยภายในสถาบัน ซึ่งในระบบและกลไกที่มีคุณภาพนั้น จะต้องมีการมีระบบสารสนเทศที่ผู้บริหารสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจบนสถานการณ์ต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ได้ (โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับ (ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และเจษฎาพร ยุทธวิบูลย์ชัย, 2551) กล่าวว่า ระบบ

สารสนเทศ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน กรณีที่องค์กรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้จะช่วยให้การติดต่อสื่อสารมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับหน่วยงานภายในที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำข้อมูลไปใช้ เช่น สำนักทรัพยากรบุคคล สำนักประกันคุณภาพ ผู้บริหารของคณะรวมทั้งผู้บริหารในแต่ละหลักสูตร ให้มีระบบสนับสนุนการตัดสินใจในการบริหาร เพื่อติดตามผลการดำเนินงานวิจัยของอาจารย์และนักวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

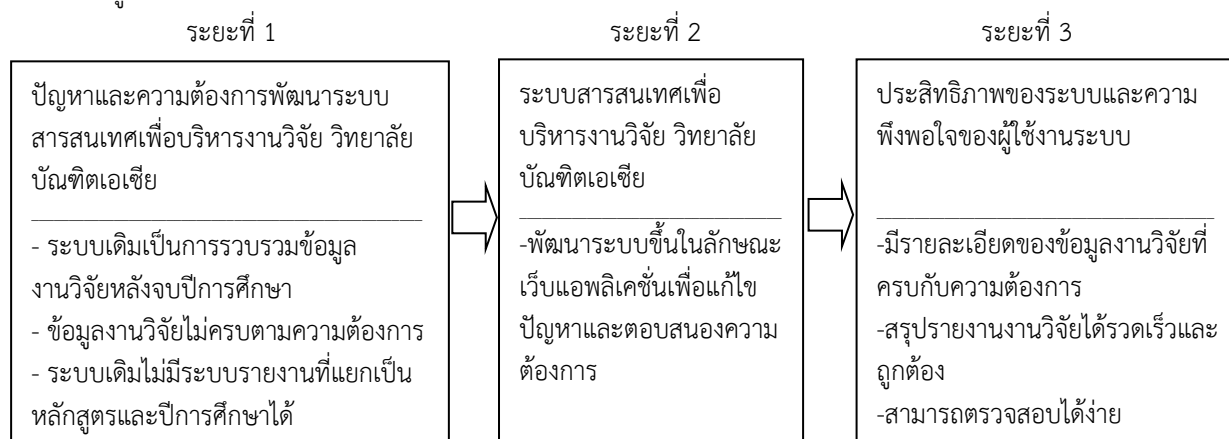
จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา จึงได้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว และทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถติดตามผลงานวิจัยในแต่ละหลักสูตรได้ทันที

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพและศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการพัฒนา ระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชียผู้พัฒนาได้ทำการศึกษา

หลักการของทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาระบบที่สามารถ นำมาประยุกต์ใช้งานได้ โดยแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร

ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System) หรือ MIS คือระบบที่ ให้สารสนเทศ ที่ผู้บริหารต้องการ เพื่อให้สามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพโดย จะรวมทั้ง สารสนเทศ ภายในและภายนอก สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรทั้งในอดีตและปัจจุบัน รวมทั้งสิ่งที่คาดว่าจะจะเป็นในอนาคต นอกจากนี้ระบบเอ็มไอเอสจะต้องให้สารสนเทศในช่วงเวลาที่เป็นประโยชน์ เพื่อให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการวางแผน การควบคุม และการปฏิบัติการขององค์กรได้อย่างถูกต้อง

2. คุณสมบัติของระบบ MIS

ระบบ MIS จะสนับสนุนการทำงานของระบบประมวลผล และการจัดเก็บข้อมูลรายวัน

ระบบ MIS จะใช้ฐานข้อมูลที่ถูกรวมเข้าด้วยกัน และสนับสนุนการทำงานของ ฝ่ายต่างๆในองค์กร

ระบบ MIS จะช่วยให้ผู้บริหารระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง เรียกใช้ข้อมูลที่เป็นโครงสร้างได้ตามเวลาที่ต้องการ

ระบบ MIS จะมีความยืดหยุ่น และสามารถรองรับความต้องการข้อมูลที่ เปลี่ยนแปลงไปขององค์กร

ระบบ MIS ต้องมีระบบรักษาความปลอดภัยของข้อมูล และสามารถจำกัดการใช้งานเฉพาะของบุคคลที่เกี่ยวข้องได้

3. วงจรการพัฒนากระบวนการ (System development Life Cycle : SDLC)

ขั้นตอนหรือกระบวนการในการพัฒนาระบบงาน ซึ่งมีจุดเริ่มต้นในการทำงานและจุดสิ้นสุดของการปฏิบัติงานการพัฒนาซอฟต์แวร์ ตามปกติแล้วจะประกอบไปด้วยกลุ่มกิจกรรม 3 ส่วนหลักๆ ด้วยกัน คือ การวิเคราะห์ (Analysis), การออกแบบ (Design) และการนำไปใช้ (Implementation) ซึ่งกิจกรรมทั้งสามนี้สามารถใช้งานได้ดีกับโครงการซอฟต์แวร์ขนาดเล็ก ในขณะที่โครงการซอฟต์แวร์ขนาดใหญ่ มักจำเป็นต้องใช้แบบแผนการพัฒนาซอฟต์แวร์ตามแนวทางของ SDLC จนครบทุกกิจกรรม ขั้นตอนที่ใช้ศึกษาขบวนการวิเคราะห์และออกแบบระบบประกอบด้วย

- การทำความเข้าใจกับปัญหา
- การรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ระบบ
- การออกแบบระบบ
- การพัฒนาระบบ และ จัดทำเอกสาร
- การทดสอบและบำรุงรักษาระบบ

- การส่งเสริมและการประเมินผลระบบ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงศกร ทวันเวช และคณะ (2560) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการร้านปรานีสาสปา โดยภาษา PHP และฐานข้อมูล Mysql เพื่อใช้ในการบริหารจัดการร้านปรานีสาสปา ทำให้ช่วยแก้ปัญหาการบันทึกข้อมูล การคิดค่าตอบแทนให้กับพนักงานได้รวดเร็วและถูกต้องมากยิ่งขึ้น

หทัยชนก แจ่มถิ่น และอนิรุทธิ์ สติมัน (2558) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัย และงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษา สำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งระบบมีความสามารถบันทึกข้อมูลรายละเอียดของงานวิจัยและสร้างสรรค์รวมทั้งไฟล์ข้อมูลและสามารถค้นหาข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน

เนาวรัตน์ ปิ่นอำนาจ (2559) ได้สร้างและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา เพื่อรวบรวมผลงานวิจัยของอาจารย์อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นประโยชน์และสะดวกต่อการจัดการ โดยนำเทคโนโลยีเชิงวัตถุ (Object Oriented Technology) มาใช้ในการวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนาและทำการทดสอบ และสามารถนำไปใช้งานได้ตรงกับความ ต้องการของผู้ใช้งาน

เทวัญ ทองทับ (2561) ได้พัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารงานวิจัยและฐานข้อมูลวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้พัฒนาระบบโดยใช้ ภาษา PHP และฐานข้อมูล Mysql ในการพัฒนาระบบโดยพัฒนาให้ครอบคลุมข้อกำหนดของ สถาบันรับรองมาตรฐานการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจและการบัญชีทั่วโลก (AACSB) เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ระบบจึงสามารถใช้ในการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลงาน และนำข้อมูลจากระบบสารสนเทศมาช่วยในการวางแผนของคณะวิชาตามกระบวนการ PDCA อย่างครบถ้วน

วิธีดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา แบ่งเป็น 3 ระยะ 5 ขั้นตอน

1. ขั้นการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

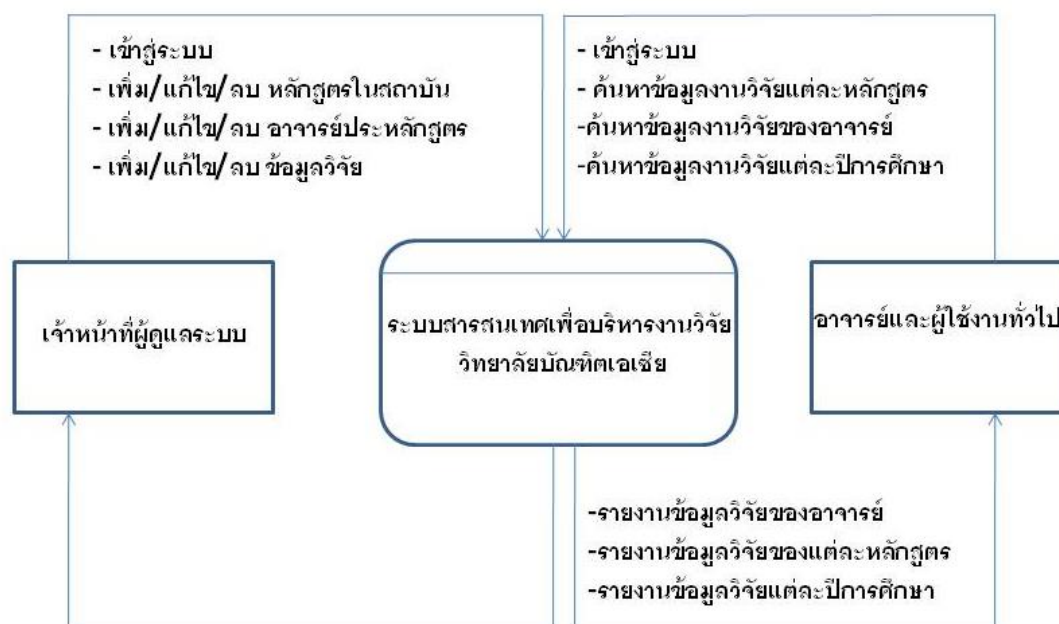
ผู้พัฒนาระบบได้มีการเก็บข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ของงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย และสอบถามความต้องการของ ผู้ใช้ระบบ เพื่อนำไปเป็น ข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์และออกแบบระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วย

ข้อมูลงานวิจัย ข้อมูลอาจารย์และนักวิจัยประจำหลักสูตร ข้อมูลการเผยแพร่ ข้อมูลการนำไปใช้เพื่อประกอบการประเมินการประกันคุณภาพ

2. ขั้นตอนการออกแบบระบบ

การวิเคราะห์และออกแบบระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยการออกแบบระบบนั้นได้มีการออกแบบโดยใช้แผนภาพการไหลของข้อมูลระดับสูงสุด (Context Level Data Flow Diagram) และแผนภาพการไหลของกระแสข้อมูล

(Data Flow Diagram) โดยอธิบายการทำงานของระบบ และแสดงความสัมพันธ์ของระบบงาน กับข้อมูล รวมทั้งแสดงส่วนติดต่อกับส่วนต่างๆ ภายในระบบ โดยในส่วน ของการทำงาน ติดต่อกับอาจารย์และผู้ใช้งานทั่วไป และเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบ ได้นำแผนภาพการไหลของกระแสข้อมูล (Data Flow Diagram) ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้อง กับระบบ ซึ่งในระบบนั้น มีผู้เกี่ยวข้อง กับระบบอยู่ 2 ส่วน คือ อาจารย์และผู้ใช้งานทั่วไป กับส่วนผู้ดูแลระบบ

ภาพที่ 2: Data Flow Diagram Level 0

3. ขั้นตอนการพัฒนาระบบ

ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย นั้น สามารถจำแนกการพัฒนาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วน การสร้างฐานข้อมูล เป็นการสร้างฐานข้อมูล โดยใช้โปรแกรม MySQL

ส่วนการสร้างส่วนติดต่อกับผู้ใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อจัดการเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เป็นการพัฒนาโปรแกรมในส่วนของการติดต่อกับผู้ใช้งาน (User Interface) ที่ทำการออกแบบหน้าจอให้เหมาะสมกับการใช้งาน โดยใช้ การเขียนโปรแกรมบนเว็บโดยภาษา PHP

4. ขั้นตอนการทดสอบระบบ

การทดสอบระบบเมื่อทำการพัฒนาจนเกิดความสมบูรณ์สามารถแบ่งกระบวนการทดสอบระบบได้ดังนี้

การทดสอบในแต่ละส่วน (Unit Testing) เป็นการทดสอบระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ตามโมดูลต่าง ๆ ที่ได้ทำการพัฒนาไว้โดยผู้พัฒนาเป็นผู้ทดสอบเองเพื่อหาข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น การทดสอบการยอมรับระบบ (Acceptance Test) นั้นเป็นการทดสอบระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยการให้ กลุ่มตัวอย่างทำการทดสอบระบบ คือ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาระบบจำนวน 5 คน และผู้บริหารคณะวิชาและผู้ใช้งานทั่วไป จำนวน 5 คน

5. ขั้นตอนการประเมินผลระบบ

การประเมินผลระบบ พิจารณาจากความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้จากระบบ โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการออกแบบและด้านประสิทธิภาพ

และในส่วนของการประเมินความพึงพอใจของระบบได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของ ไคเคอร์ท นั้นจะประกอบด้วยมาตรฐาน 5 ระดับ และมาตรฐานเชิงปริมาณ 5 ระดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินระดับเกณฑ์ การให้คะแนนเชิงคุณภาพ เชิงปริมาณความหมาย

คะแนนเชิงคุณภาพ	เชิงปริมาณ	ความหมาย
ดีมาก	4.51-5.00	โปรแกรมที่พัฒนามีความพึงพอใจในระดับดีมาก
ดี	3.51-4.50	โปรแกรมที่พัฒนามีความพึงพอใจในระดับดี
ปานกลาง	2.51-3.50	โปรแกรมที่พัฒนามีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
น้อย	1.51-2.50	โปรแกรมที่พัฒนามีความพึงพอใจในระดับน้อย
น้อยมาก	1.00-1.50	โปรแกรมที่พัฒนามีความพึงพอใจในระดับน้อยมาก

สรุปผลการดำเนินงานวิจัย

1. ในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีผลการดำเนินงานดังนี้

1.1 ผลการดำเนินงานในส่วนหน้าหลัก หลังจากมีการเข้าสู่ระบบ หากอาจารย์และนักวิจัยจะตรวจสอบข้อมูลงานวิจัยของตนเอง สามารถจะเข้าไปดูในส่วนผลงานวิชาการและงานสร้างสรรค์ จะปรากฏข้อมูลงานวิจัยทั้งหมดของผู้ใช้งานทันที

no	วิจัย	เผยแพร่	ปีเผยแพร่
1	The Wants of Graduate Study of Thai Teachers Teaching English at Schools in the Nor	CASNIC 2017	2560
2	แอปพลิเคชันพจนานุกรมภาษาอีสานแบบออนไลน์: The Isan language dictionary application	ราชบัณฑิตยสถาน 2017 ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (เดือน ตุลาคม 2560)	2560
3	พัฒนา APEC Digital Opportunity Center : ADOC เพื่อพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และโอกาสในโมเดลเศรษฐกิจ A Model of APEC Digital Opportunity Center : ADOC to develop the Innovation and Technology of the people with Basic Education	ราชบัณฑิตยสถาน 2017 ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (เดือน ตุลาคม 2560)	2560
4	การพัฒนาแบบเรียนคณิตศาสตร์และการจัดการเรียนการสอน	ราชบัณฑิตยสถาน 2017 ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (เดือน ตุลาคม 2560)	2560
5	การพัฒนาแบบเรียนคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนในสถานศึกษา	การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ	2556
6	การพัฒนาแบบเรียนคณิตศาสตร์และการจัดการเรียนการสอน	CASNIC 2016	2559

ภาพที่ 4: หน้าจอหลักของผู้ใช้งานระบบและการแสดงผลงานวิชาการ

1.2 สามารถตรวจสอบข้อมูลการวิจัยของอาจารย์ประจำในแต่ละหลักสูตร เพื่อเป็นการติดตามให้มีผลงานวิจัยเป็นไปตามแผนการดำเนินงาน ซึ่งสามารถเลือกรายงานในแต่ละหลักสูตรได้

ลำดับที่	อาจารย์ประจำหลักสูตร	ชื่อวิจัย	เผยแพร่	ปีเผยแพร่
1	น.ส.บุษบา คาสี	ระบบตรวจสอบผลการเรียนออนไลน์ของนักศึกษาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น: Online Graduation Checking System of College of Asian Scholars, KhonKaen Province	วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 2017 ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (เดือน ตุลาคม 2560)	2560
2	นายปรีณันท์ นวลอินทร์	การพัฒนาแบบเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน : สารในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ การพัฒนาระบบสารสนเทศ	2556

ภาพที่ 5: หน้าจอแสดงการรายงานผลงานวิจัยในแต่ละสาขาวิชา

1.3 ผลการดำเนินงานในส่วนของการรายงานข้อมูลเฉพาะงานวิจัยของอาจารย์แต่ละท่านสามารถตรวจสอบได้ว่าการมีส่วนร่วมในงานวิจัยแต่ละชิ้น โดยเลือกลำดับที่ของอาจารย์และงานวิจัยเพื่อเป็นการตรวจสอบ ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่างานวิจัยชิ้นนั้นใครมีส่วนร่วมบ้าง

no	ชื่อวิจัย	ผู้วิจัย	เผยแพร่	ปีงบประมาณ
1	ระบบตรวจสอบการยื่นขอทุนของนักศึกษาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น: Online Graduation Checking System of College of Asian Scholars, KhonKaen Province	น.ส. นพนา	วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 2017 ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (เดือน ตุลาคม 2560)	2560
2	ระบบตรวจสอบการยื่นขอทุนของนักศึกษาวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น: Online Graduation Checking System of College of Asian Scholars, KhonKaen Province	นายสุวิทย์ ขุนอยู่	วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 2017 ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (เดือน ตุลาคม 2560)	2560

ภาพที่ 6: หน้าจอแสดงการมีส่วนร่วมในงานวิจัย

1.4 ผลการดำเนินงานในส่วนของการรายงานข้อมูลภาพรวมของงานวิจัยในแต่ละหลักสูตรเพื่อใช้ในการบริหารงานวิจัย ซึ่งจะให้ผู้ใช้งานสามารถที่จะเลือกปีการศึกษาสำหรับการรายงาน ซึ่งจะแสดงให้เห็นรายละเอียดสรุปงานวิจัยในแต่ละปีการศึกษามีทั้งหมดกี่เรื่องและเป็นการเผยแพร่ประเภทไหนซึ่งจะสามารถนำไปใช้สนับสนุนข้อมูลการประกันคุณภาพประจำปีการศึกษาได้

no	หลักสูตร	ประเภทวิชาการ(ชาติ)	ประเภทวิชาการ(นานาชาติ)	วารสาร TCI(ชาติ)	วารสาร TCI(นานาชาติ)	รวม
1	การจัดการทั่วไป	0	0	0	0	0
2	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	0	1	4	1	6
3	การตลาด	1	0	2	0	3
4	การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ	0	0	2	0	2
5	การบัญชี	0	0	1	0	1
6	การจัดการธุรกิจค้าปลีก	0	0	1	0	1
7	การจัดการธุรกิจกีฬา	0	0	1	0	1
8	นิติศาสตร์	0	0	2	0	2
9	ศิลปศาสตร์	0	2	1	1	4
10	พยาบาลศาสตร์	1	0	1	0	2
11	เทคโนโลยีสารสนเทศ	0	0	8	0	8
12	การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ	0	0	1	0	1

ภาพที่ 7: หน้าจอแสดงการรายงานจำนวนงานวิจัย แยกเป็นประเภทการนำเสนอในแต่ละหลักสูตร และปีการศึกษาที่ต้องการรายงาน

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ

2.1 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย และทดสอบการใช้งานระบบเสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยได้นำระบบที่ติดตั้งไปทดลองการใช้งานและประเมินหาความพึงพอใจของผู้ใช้งานระบบ จำนวน 10 คน เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการพัฒนาระบบจำนวน 5 คน

และผู้บริหารคณะวิชาและผู้ใช้งานทั่วไป จำนวน 5 คน โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่

2.1.1 ด้านประสิทธิภาพ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ด้านประสิทธิภาพ โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 3.85, S.D. = 0.58) เมื่อจำแนกเป็นรายชื่อ พบว่า

ตารางที่ 2 ผลการประเมินด้านประสิทธิภาพ

	ด้านประสิทธิภาพ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1	ระบบใช้งานสะดวกและไม่ซับซ้อน	4.25	0.50	ดี
2	สามารถค้นหาหรือเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย	4.00	0.82	ดี
3	มีข้อมูลที่ต้องสมบูรณ์และครบถ้วน	3.50	0.58	ดี
4	มีข้อมูลที่มีประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน	3.75	0.50	ดี
5	ความปลอดภัยของข้อมูล	3.75	0.50	ดี
	เฉลี่ย	3.85	0.58	ดี

2.1.2 ด้านความพึงพอใจในการใช้งานระบบสารสนเทศ ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้ ด้านการออกแบบระบบ โดยภาพรวมมี ความพึงพอใจอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย = 3.77, S.D. = 0.50) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบ

	ความพึงพอใจในการใช้งานระบบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1	รูปแบบการใช้งานระบบ ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล	3.67	0.52	ดี
2	การออกแบบเมนูให้ใช้งานง่ายไม่ซับซ้อน	3.83	0.50	ดี
3	ความเหมาะสมในการวางตำแหน่งของส่วนประกอบบนจอภาพ	3.50	0.55	ดี
4	ความสะดวกในการใช้งานโปรแกรมทั้งรูปแบบและระบบรายงานข้อมูล	3.83	0.41	ดี
5	นำข้อมูลไปบริหารงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ในสถาบันได้	4.00	0.63	ดี
	เฉลี่ย	3.77	0.50	ดี

โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความพึงพอใจต่อประสิทธิภาพของระบบอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.85, S.D. = 0.58) และผลการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบ ประเมินโดยอาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.50)

อภิปรายผล

การพัฒนากระบวนสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย โดยใช้แนวคิดวงจรการพัฒนากระบวน (System Development Life Cycle: SDLC) ในการพัฒนา เป็นแนวทางในการช่วยในการวิเคราะห์ระบบ โดยเริ่มต้นตั้งแต่การทำความเข้าใจกับปัญหา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ระบบ ออกแบบและพัฒนากระบวนจนถึงประเมินการใช้งานระบบ โดยประสิทธิภาพการทำงานของระบบที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนสารสนเทศ มีประสิทธิภาพ

ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านระบบใช้งานสะดวกและไม่ซับซ้อน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นลำดับที่หนึ่ง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ส่วนอื่น ๆ ด้านข้อมูลที่ต้องสมบูรณ์และครบถ้วน ด้านการค้นหาหรือเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ง่าย ด้านมีข้อมูลที่มีประโยชน์ตรงกับความต้องการของผู้ใช้งาน และด้านความปลอดภัยของข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญก็ประเมินประสิทธิภาพในระดับดีเช่นกัน และการประเมินความพึงพอใจในการใช้งานระบบ ที่ประเมินโดยผู้ใช้งานที่เป็นผู้บริหารคณะวิชาและผู้ใช้งานทั่วไป ผลการประเมินความพึงพอใจจะอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นำข้อมูลไปบริหารงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ในสถาบันได้ เฉลี่ยสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ซึ่ง สอดคล้องกับ งานวิจัยของเนาวรัตน์ ปิ่นอำนาจ (2559) ที่ได้สร้างและพัฒนากระบวนสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา.การประชุมวิชาการ

และเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา พบว่าสามารถพร้อมสำหรับการนำไปใช้ และตรงตามความต้องการผู้ใช้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ให้อาจารย์และเจ้าหน้าที่เข้ามาใช้ระบบอย่างทั่วถึง

1.2 เผยแพร่คู่มือการใช้งานระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัยผ่านเว็บไซต์ของสถาบัน

1.3 ควรมีการสำรวจความเห็นของผู้ใช้งานเป็นระยะเพื่อนำมาปรับปรุงระบบให้ทันต่อความต้องการใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากหน่วยงานต่างๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มระบบที่ให้อาจารย์และนักวิจัยสามารถดำเนินการนำข้อมูลเข้าสู่ระบบด้วยตนเองและนำข้อมูลบทความเข้าไปในระบบเพื่อให้สามารถนำไปสืบค้นและหาความรู้เพิ่มเติมได้

2.2 ระบบควรเพิ่มข้อมูลวิจัยตั้งแต่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินงานวิจัย

2.3 ระบบควรสามารถเพิ่มข้อมูลผลงานวิชาการด้านอื่นๆของอาจารย์ได้

เอกสารอ้างอิง

1. พงศกร ทวันเวช, สำเภา พันเสนา, วิวิศน์ ตั้งบริบูรณ์รัตน์ และ แสงโสม อมรรัตนพงศ์. (2560). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการร้านปราณิสาสปา. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 7 (พิเศษ), 266-276.

2. หทัยชนก แจ่มถื่น และอนิรุทธิ์ สติมัน. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ระดับบัณฑิตศึกษาสำหรับบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal 8(2), 893-911.
3. เนาวรัตน์ ปิ่นอำนาจ. (2559). การสร้างและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา. 2 ธันวาคม.
4. เทวัญ ทองทับ. (2561). การพัฒนาระบบสารสนเทศการบริหารงานวิจัยและฐานข้อมูลวิจัย คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารวิชาการ ปชมท 7(1), 10-21.
5. น้ำลีน เทียมแก้ว. (2558). การพัฒนาระบบบริการสารสนเทศเพื่องานวิจัย สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วารสารห้องสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ ปีที่ 4 :82-95.
6. โอภาส เอี่ยมสิริวงศ์. (2554). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ=Management Information System : MIS. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
7. ศรีไพร ศักดิ์รุ่งพงศากุล และ เจษฎาพร ยุทธนวิบูลย์ชัย. (2551). ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยี การจัดการความรู้. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ ฯ ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

The Relationship between Using Information Technology and School Administration
under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1

สุพัตรา ศักดิ์ไสย¹

ภัทรธมณณ์ เรืองวิทยาวุฒิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 2) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 จำนวน 296 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการจัดเก็บข้อมูล
2. การบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล
3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูงกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ต่อการบริหารสถานศึกษา ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยต้องมี การวางแผนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเป็นระบบเพื่อให้การบริหารงานในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes for this research were to study: 1) the using information technology under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, 2) the school administration under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, and 3) the relationship between using information technology and school administration under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1. The samples of this research were 296 teachers under the office of Saraburi Primary Education Area Office 1. The questionnaires were 5 rating scales with reliability of using information technology was 0.96 and

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

² อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

school administration was 0.93. The statistics used for analysis of the data to obtain various descriptive statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, Conbach's alpha coefficient and Pearson's correlation coefficient.

The finding were as follows:

1. The using information technology under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 as a whole was at a high level. When considering each individual aspect was also at a high level too. The sequence of them were that: the use of the information, the data collection, the data processing, the inspection data, data analysis, and the data storage.

2. The school administration under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 as a whole was at a high level. When considering each individual aspect was also at a high level too. The sequence of them were that: academic management, the general administration, budget management and personnel management.

3. The using information technology was positively associated at high level with school administration under Saraburi Primary Educational Service Area Office 1, overall, there was a significant positive correlation with the level of .01. The results of the research concluded that: the used of information technology in educational institutions is related to the administration of education. Therefore, it was important to used information technology. Which requires systematic planning of information technology in order to manage in various areas more effectiveness and efficiently.

Keywords: Information Technology, School Administration

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทและมีความสำคัญมากต่อการบริหารงานภายในสถานศึกษา จึงได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 9 ที่มีสาระสำคัญว่าด้วยเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาที่รัฐต้องจัดโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่องทาง และการสื่อสารโทรคมนาคมเพื่อการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการจัดให้มีโครงสร้างและหน่วยงานเฉพาะเพื่อรับผิดชอบด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ ยังต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนให้มีขีดความสามารถในการผลิต และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยต้องให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่เหมาะสม มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 22)

จะเห็นได้ว่า ปัจจุบันยังมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ยังคงประสบปัญหาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยให้การบริหารจัดการศึกษาก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวนี้นี้ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทุกแห่งต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารจัดการศึกษาแบบเดิม ๆ มาเป็นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และตอบโจทย์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศ ถ้าหากผู้บริหารสถานศึกษา มีการวางแผนการดำเนินงานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่ดีได้แล้วก็ย่อมจะทำให้การบริหารงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบ มีความสะดวกรวดเร็วต่อการตัดสินใจ และมีความน่าเชื่อถือในการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (จุฬาลักษณ์ อักษรณรงค์, 2561: 179) ดังนั้นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารในสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องอาศัยบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจ และมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้เพื่อการบริหาร และการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ปัญหาจากการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมา จะพบว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีใช้ในการบริหารจัดการศึกษา และการเรียนการสอนนั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังมีผู้บริหารและครูที่มีความสนใจหรือมีความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีจำนวนน้อยมาก ประกอบกับยังไม่ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ความต้องการในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศยังไม่เป็นระบบที่ดี การสื่อสารยังไม่มีประสิทธิภาพหลายเท่าที่ควร และยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน จึงทำ

ให้การดำเนินงานต่าง ๆ ในสถานศึกษามีปัญหาในด้านการเก็บข้อมูล การประมวลผล ประกอบกับสถานศึกษายังไม่มีหน่วยงานที่จะดำเนินงานในด้านนี้ จึงไม่สามารถเชื่อมโยงงานต่าง ๆ ให้สะดวก และรวดเร็วได้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาประสบปัญหาเกี่ยวกับการรับ และการส่งข่าวจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของตน และเขตพื้นที่อื่น ๆ จึงทำให้การจัดส่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกิดความล่าช้า มีข้อมูลที่ผิดพลาด คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 48) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมจิตร ขวัญแดง (2560: 75-79) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องสภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นการดำเนินงานที่ต้องอาศัยการวางแผน และการตัดสินใจโดยข้อมูลสารสนเทศจะต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการในด้านการกิจต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องมีความรอบคอบ มีความถูกต้องของข้อมูล ต้องทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และเพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาจึงต้องมีขอบข่ายครอบคลุมงานทุกด้านที่ต้องเป็นไปตามกระบวนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการจัดการระบบสารสนเทศทางการศึกษา จึงต้องประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) ด้านการตรวจสอบข้อมูล 3) ด้านการประมวลผลข้อมูล 4) ด้านการจัดเก็บข้อมูล 5) ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล และ 6) ด้านการนำข้อมูลไปใช้ (อดิศร โชคบัณฑิต, 2548: 26) ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมานี้สถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดระบบสารสนเทศให้ครอบคลุมการบริหารจัดการศึกษาทั้ง 4 งาน ซึ่งได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 34) ซึ่งการบริหารจัดการงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านนี้จึงจำเป็นต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นปัจจุบัน และเป็นระบบ จึงจะส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในด้านการบริหารงาน ซึ่งจะต้องอาศัยข้อมูล และความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่ายในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อทำให้เกิดความคล่องตัวในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (วีระ สุภากิจ, 2539: 318-319) ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำเป็นต้องมีการ

พัฒนาตนเอง โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นผู้ใฝ่รู้ โดยการศึกษา ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากเว็บไซต์ต่าง ๆ และยังสามารถพัฒนาตนเอง และครูให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการใช้โปรแกรมต่าง ๆ เกี่ยวกับระบบสารสนเทศทางการศึกษาได้ (ศศิธร จิตวิเศษ, 2561: 145) นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้บริหารและครูมีความเป็นผู้นำทางวิชาการในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาได้อีกด้วย และช่วยให้ครูสามารถเรียนรู้การดำเนินงานโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดทำสื่อการสอนต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และยังสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลสารสนเทศให้กับสถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาอื่น ๆ ได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการใช้ และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยมีกรอบแนวคิดการวิจัย โดยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของอดิศร โชคบัณฑิต (อดิศรโชคบัณฑิต, 2548: 26) ใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การรวบรวมข้อมูล 2) การตรวจสอบข้อมูล 3) การประมวลผลข้อมูล 4) การจัดเก็บข้อมูล 5) การคิดวิเคราะห์

และ 6) การนำข้อมูลไปใช้ ผนวกกับการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 34) ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ 2) ด้านการบริหารงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารทั่วไป ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,280 คน (ข้อมูล: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2560 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 296 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย เพื่อหาสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์ของการวิจัย หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 0.6 - 1 แบบสอบถาม มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 296 ฉบับ เกี่ยวกับเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการตั้งข้อคำถาม กำหนดขอบเขตของตัวแปร และสร้างแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 สร้างแบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้ 1) แบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 2) แบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเท่ากับ 0.96 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.93

ระยะที่ 3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา และความเชื่อมั่น แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อจัดพิมพ์ และนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อขอหนังสือจากทางวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 ในการแจกแบบสอบถามการวิจัยให้แก่ครู ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามส่งให้สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามแบบสอบถามด้วยตนเองโดยได้รับคืนทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์

4. นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักสถิติที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานของครูโดยการแจก

แจ้งความถี่ และการหาค่าร้อยละ โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยการใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการรวบรวมข้อมูล ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการคิดวิเคราะห์ และด้านการจัดเก็บข้อมูล ตามลำดับ

2. การบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

3. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อภิปรายผล

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำข้อมูลไปใช้ รองลงมา คือ ด้านการรวบรวมข้อมูลด้านการประมวลผลข้อมูล และด้านการตรวจสอบข้อมูล ซึ่งเท่ากัน

กับด้านการคิดวิเคราะห์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งอาจเป็นเพราะปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ทำให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการดำเนินงานในด้านต่างๆ อีกทั้งสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น มีการใช้ระบบออนไลน์และเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่าการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณวิมล คล้ายรัมย์ และดร. มารศรี สุธานี (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน เขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน เขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ด้านการประมวลผลข้อมูล ด้านการตรวจสอบข้อมูล ด้านการจัดเก็บข้อมูล และด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

2. การบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารวิชาการ รองลงมา คือ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งอาจเป็นเพราะสถานศึกษามีการวางแผนการบริหารงานและการดำเนินการในด้านต่างๆ เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีคุณภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่วางไว้ และเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น จึงเป็นผลให้ครูมีความเห็นว่าการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุศมาน หลีสันมะหมัด (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการบริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง และรายด้านแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ถึงระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับที่มาก การบริหารสถานศึกษาจะอยู่ในระดับมากด้วย ทั้งนี้เป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาจะช่วยให้การดำเนินงานในการบริหารสถานศึกษาด้านต่างๆมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้ครูมีความรู้ ทันสมัย และสร้างความสะดวกรวดเร็วในการทำงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของนิพิงค์ โจรจนกุล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอดอนตูม จากผลการวิจัยพบว่า 1) เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอดอนตูม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอดอนตูม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ให้กับครู โดยสนับสนุนให้ครูได้ศึกษาวิธีการและขั้นตอนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่างๆอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด และเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการ

บริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการวางแผนการดำเนินการเพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในแต่ละด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษากาการบริหารสถานศึกษาระดับภาค ทั้งนี้ เพื่อจะได้ภาพรวมของการบริหารงานในแต่ละด้านที่กว้างขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ:องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชินกรณ แก้วรักษา. (2554). **การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์, กาฬสินธุ์.
- จุฬาลักษณ์ อักษรณงค์. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8 (2), 178-188.
- นิพิงค์ โจรจนกุล. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อำเภอดอนตูม**. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).

5. วรณวิมล คล้ายรัศมี และดร.มารศรี สุธานี. (2558). การจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษาเอกชน เขตเทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
6. วีระ สุภากิจ. (2539). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
7. ศศิธร จิตรวิเศษ. (2561). การพัฒนาบุคลากรในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อช่วยการปฏิบัติงานในหน้าที่โรงเรียนเด็กกำพร้าธรรมอำเภอยะหมื่น จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 8 (2), 142-152.
8. สมจิต ขวัญแดง. (2554). สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่). Measurement. 30, 607-610.
9. อติศร โชคบัณฑิต. (2548). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
10. อุศมาน หลีสันมะหมัด. (2560). สภาพปัญหาของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 16. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
11. Krejcie, R.V., and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological

แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

Participative Networking Development Model to Quality Enhancement
of Primary Schools Under Buriram Primary Education
Service Area Office 4

พิชญ์ชญาญช์ พลรัตน์¹
สุจิตา หอวัฒนกุล²
ชัยยงค์ พรหมวงศ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 2) เพื่อสร้างแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และ 3) เพื่อยืนยันแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม กลุ่มแรกคือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน และกลุ่มที่ 2 คือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน รวม 28 คน โดยใช้การวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประกอบด้วยด้านแนวคิดพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) หลักการเครือข่ายความ 2) หลักการมีส่วนร่วม 3) หลักการเสริมพลังอำนาจ 4) คุณภาพการศึกษา ผลการรับรองแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีความเหมาะสม เป็นประโยชน์ และเป็นไปได้

คำสำคัญ : เครือข่ายความร่วมมือ, ยกระดับคุณภาพการศึกษา, การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study the components of the participatory networking system to enhance the quality of Primary Schools Under Buriram Primary Education Service Area Office 4. 2) to construct the participatory net-working model and 3) to certify the participatory networking system to enhance the quality of Primary Schools Under Buriram Primary Education Service Area Office 4. The population were 21 specialists and 7 experts by using Delphi Technique, the semi- structure interview and Likert's five rating scale were used in addition Median, interquartile range were the statistical instruments as well.

The research results of the cooperation network model to enhance the quality of education basic school under the office of Buriram Primary Educational Service Area 4, consisting of 4 basic concepts: 1) Principles of network, 2) Participation principles, 3) Principles of empowerment, 4) Educational quality. The results of the certification of the cooperation network model to enhance the quality of education in basic education institutions under the office of Buriram Primary Educational Service Area 4 was appropriate, beneficial and feasible.

Keywords: Cooperation network, enhance education, fundamental education

¹หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

²ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ไปทุกด้านทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพราะการพัฒนาประเทศนั้นต้องอาศัยคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ หน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้คนในชาติคือกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพให้มีความเจริญก้าวหน้า ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 5) ในด้านการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 8 และมาตรา 9 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และความหลากหลายในการปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากร มีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีมีความสามารถและอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องยึดเงื่อนไขและหลักการปฏิรูปการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการคือให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญการให้ความร่วมมือ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาเข้ามา มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมกำกับดูแลใช้การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการงาน ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการทั่วไป(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550.)

คุณภาพการจัดการศึกษา เป็นคำที่มีความหมายกว้างขึ้น อยู่กับผู้พูดและสถานการณ์หรือบริบทในขณะนั้นจะมุ่งหมายถึง เช่น คุณภาพการศึกษา อาจหมายถึงนักเรียนอ่านหนังสือไม่ออก คิดเลขไม่เป็น นักเรียนคิดวิเคราะห์ไม่ได้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไม่มีงานทำหรือตกงานเป็นจำนวนมาก สำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย คำว่าคุณภาพการจัดการศึกษาที่ยอมรับได้ตรงกันคือ คุณลักษณะผู้เรียนที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละระดับ ซึ่งก็มักจะพิจารณาจากผลการเรียนหรือคะแนนที่นักเรียนแต่ละคนได้

จากการทดสอบประเภทต่างๆ ของหน่วยงานนั้นๆ แต่ถ้าหากพิจารณาในระดับโรงเรียนหรือสถานศึกษาแล้วคุณภาพการจัดการศึกษาก็คือผลที่ได้จากการประเมินคุณภาพภายนอกซึ่งประเมินตามตัวชี้วัดต่างๆที่กำหนดขึ้นโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการนำเสนอความเป็นมาของปัญหา ผู้วิจัยขอเสนอหัวข้อความคิดของ IPESA MODEL (ชัยยงค์ พรหมวงศ์: 2558) ประกอบด้วย (1) สภาพที่พึงประสงค์ (2) สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน (3) ปัญหาที่เป็นอยู่ (4) แนวทางแก้ไขที่ได้ดำเนินการมาแล้วและ (5) ทางเลือกเพื่อแก้ปัญหาให้สมบูรณ์

ในฐานะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้ตระหนักถึงปัญหาการจัดการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จึงได้ทำการศึกษาวิจัย แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาระบบเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาคุณภาพการศึกษา สามารถบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสานงานในการพัฒนางานการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของการทำงานร่วมกัน การบูรณาการภารกิจในการทำงาน การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์การบริหารจัดการร่วมกัน ในการจัดทำนโยบายเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพและมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อสร้างแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
3. เพื่อยืนยันแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 ผู้บริหารและนักวิชาการระดับนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารระดับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 3 อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 6 คน กลุ่มที่ 5 ศิษยานุศิษย์ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure Interview) และเป็นเครื่องมือการวิจัยแบบเดลฟาย (Delphi technique) โดยใช้แบบสอบถามซึ่งนำไปสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รอบ ดังนี้

รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เป็นแบบสอบถามที่พัฒนามาจากกรอบทฤษฎีที่อ้างถึงในบทที่ 2 และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน

รอบที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) ซึ่งข้อคำถามที่นำมาใช้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและคำตอบของผู้เชี่ยวชาญจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากการตอบในรอบที่ 2 นี้ ผู้วิจัยทำการคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range)

รอบที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) จะมีข้อคำถามเหมือนกับรอบที่ 2 ทุกประการ โดยเพิ่มเติมในส่วนของการแสดงค่าสถิติ ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของคำตอบที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 พร้อมทั้งแสดงตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้เห็นว่ คำตอบของกลุ่มมีความสอดคล้องกันอย่างไร หากไม่ตรงกับความคิดเห็นของตน ก็สามารถเปลี่ยนแปลงคำตอบหรือยืนยันคำตอบของตนได้ การยืนยันความคิดเห็นเดิมที่ไม่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มนั้น ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งบอกเหตุผลประกอบท้ายตาราง ซึ่งถ้าผู้เชี่ยวชาญคนไหนไม่ตรงกับความคิดเห็นของกลุ่มและไม่มีเหตุผลอธิบายประกอบความคิดเห็นของตน ถือว่าเป็นการยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดเห็นของกลุ่มส่วนใหญ่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การติดต่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญโดยหนังสือราชการและติดต่อด้วยตนเองเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัยและขอทราบความสมัครใจในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่างๆเกี่ยวกับองค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านเพื่อคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 21 คน

2. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยติดต่อผู้เชี่ยวชาญโดยหนังสือราชการและติดต่อด้วยตนเองเพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ก่อนที่จะนัดวันสัมภาษณ์

3. การส่งแบบสอบถามรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งทางไปรษณีย์ ทางไลน์ และทาง e-mail เมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบเสร็จแล้วให้ส่งคืนกลับ การรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาให้ได้ทั้งสิ้น 18 ฉบับ โดยรอบนี้ใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562

4. การส่งแบบสอบถามรอบที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งทางไปรษณีย์ ทางไลน์ และทาง e-mail เมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบเสร็จแล้วให้ส่งคืนกลับ การรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาให้ได้ทั้งสิ้น 18 ฉบับ โดยรอบนี้ใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2562

5. การส่งแบบสอบถามรอบที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีคำถามเหมือนกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่จะเพิ่มค่า ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยส่งทางไปรษณีย์ ทางไลน์ และทาง e-mail เมื่อผู้เชี่ยวชาญตอบเสร็จแล้วให้ส่งคืนกลับ การรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาให้ได้ทั้งสิ้น 18 ฉบับ โดยรอบนี้ใช้ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2562

รวมเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 รอบ เป็นระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 75 วัน โดยในแต่ละรอบของการส่งแบบสอบถาม ถ้าหากผู้เชี่ยวชาญท่านใดที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามกลับคืนมาภายในเวลาที่กำหนด ผู้วิจัยจะ

ติดตามผลโดยไปพบด้วยตนเอง หรือติดต่อผ่านทางโทรศัพท์
ยังผู้เชี่ยวชาญท่านนั้น ทั้งนี้ จำนวนแบบสอบถามได้เท่าเดิม
คือ 18 ฉบับ เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการวิจัยแบบ
เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ทุกประการ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วย
ตนเองและทางไปรษณีย์ โดยใช้แบบสอบถามทั้ง 3 รอบ
และได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละรอบ ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 1

เมื่อรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และจากแบบสอบถาม
ในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญ
แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระเกี่ยวกับแบบจำลองความ
ร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน แล้วนำคำตอบที่มาประมวลตัดข้อความที่ซ้ำซ้อน
หรือส่วนที่เกินไปจากขอบข่ายที่กำหนดไว้ แล้วทำการ
วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำผลที่ได้ไป
สร้างแบบสอบถามในรอบที่ 2 ต่อไป

2) การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 2 ซึ่งเป็น
แบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญจัดอันดับความสำคัญของข้อความ
แต่ละข้อ แล้วนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน
ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของคำตอบแต่ละข้อ สร้างเป็น
แบบสอบถามในรอบที่ 3 โดยเพิ่มตำแหน่งของค่า มัธยฐาน
และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และนำนักคະແນนของ
ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นๆ ตอบในรอบที่ 2

3) การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 เมื่อเก็บ
รวบรวมข้อมูลแบบสอบถามในรอบที่ 3 ซึ่งมีข้อความ
เหมือนแบบสอบถามในรอบที่ 2 ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม
พิจารณาคำตอบของตนแล้ว ผู้วิจัยนำคำตอบมาทำการ
วิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้ว
นำมาแปรผลดังนี้

3.1 หาค่ามัธยฐาน (Medain)

จากแบบสอบถามมาตราส่วน
ประมาณค่า ที่ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็น 5
ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert Scale) ซึ่งแต่ละระดับ
มีความหมายดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ,
2536: 157)

1 หมายถึง แนวโน้มที่เป็นไปได้
น้อยที่สุด

2 หมายถึง แนวโน้มที่เป็นไปได้น้อย

3 หมายถึง แนวโน้มที่เป็นไปได้
ปานกลาง

4 หมายถึง แนวโน้มที่เป็นไปได้มาก

5 หมายถึง แนวโน้มที่เป็นไปได้
มากที่สุด

ค่ามัธยฐานที่คำนวณได้จากคำตอบของกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญ แปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้
(วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 8-11)

ค่ามัธยฐานที่อยู่ในช่วงระหว่าง 0.00-1.49
หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าโอกาสที่แนวโน้มนั้นเป็นไปได้
ได้น้อยที่สุด

ค่ามัธยฐานที่อยู่ในช่วงระหว่าง 1.50 -2.49
หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าโอกาสที่แนวโน้มนั้นเป็นไปได้
ได้น้อย

ค่ามัธยฐานที่อยู่ในช่วงระหว่าง 2.50 -3.49
หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าโอกาสที่แนวโน้มนั้นเป็นไปได้
ได้ปานกลาง

ค่ามัธยฐานที่อยู่ในช่วงระหว่าง 3.50 - 4.49
หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าโอกาสที่แนวโน้มนั้นเป็นไปได้
ได้มาก

ค่ามัธยฐานที่อยู่ในช่วงระหว่าง 4.50 -5.00
หมายถึง กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าโอกาสที่แนวโน้มนั้นเป็นไปได้
ได้มากที่สุด

3.6.3.2 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile
Range) ผู้วิจัยคำนวณหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ โดยการ
คำนวณค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 3 กับควอไทล์
ที่ 1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ข้อความใดที่มีค่าน้อยหรือ
เท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ
ข้อความนั้นสอดคล้องกัน (Consensus) แต่ถ้าค่าพิสัย
ระหว่างควอไทล์ของข้อความนั้นมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า
ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นไม่
สอดคล้องกัน (ปรานี ทองคำ, 2529 : 33)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่ามัธยฐาน

คำนวณหาค่ามัธยฐานของแต่ละ
ข้อความจากสูตรดังนี้

1.มัธยฐาน (Median) เป็นค่าแสดง
ถึงโอกาสของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นใน

$$Mdn = L + \left(\frac{\frac{N}{2} - fc}{fw} \right) i$$

เมื่อ Mdn แทน มัธยฐาน

L แทน ขอบเขตคะแนนขั้นต่ำของชั้นคะแนน
ที่มีฐานตกอยู่
 F_c แทน ความถี่สะสมชั้นคะแนนก่อนที่มีฐาน
ตกอยู่
 f_w แทน ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีฐานตก
อยู่
/ แทน อัตราภาคชั้นคะแนน
N แทน จำนวนคะแนนหรือจำนวนข้อมูล
ทั้งหมด

2. การหาค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

(Interguartile Range) การหาค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์
หาได้จากค่าความแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์
ที่ 3 (บุญชม ศรีสะอาด, 2532:68) โดยสูตรดังนี้

พิสัยระหว่างควอไทล์ (IR) = $Q_3 - Q_1$
สูตรการคำนวณหาค่าควอไทล์ที่ 3 (Q_3)

$$Q_3 = L + \left(\frac{\frac{3}{4}N - f_c}{f_w} \right) i$$

เมื่อ L แทน ขอบเขตคะแนนขั้นต่ำของชั้น
คะแนนที่มีควอไทล์ที่ 3 (Q_3) ตกอยู่
/ แทน อัตราภาคชั้นคะแนน
N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด
 F_c แทน ความถี่สะสมชั้นคะแนนก่อนที่มีควอ
ไทล์ที่ 3 ตกอยู่

f_w แทน ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีควอไทล์ที่
3 (Q_3) ตกอยู่
สูตรการคำนวณควอไทล์ที่ 1 (Q_1) ตกอยู่

$$Q_1 = L + \left(\frac{\frac{1}{4}N - f_c}{f_w} \right) i$$

Q_1 แทน ค่าควอไทล์ที่ 1 (Q_1)
L แทนขอบเขตคะแนนขั้นต่ำของชั้นคะแนนที่
มีควอไทล์ที่ 1 (Q_1) ตกอยู่

/ แทน อัตราภาคชั้นคะแนน
N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดทั้งหมด
 f_c แทน ความถี่สะสมชั้นคะแนนก่อนที่มี

ควอไทล์ที่ 1 (Q_1) ตกอยู่
 f_w แทน ความถี่ของชั้นคะแนนที่มีควอไทล์
ที่ 1 (Q_1) ตกอยู่

สรุปผลวิจัย

แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับ
คุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ซึ่งสรุปได้
ดังนี้

1. ด้านกระบวนการขั้นตอนของการสร้าง
เครือข่าย ที่ต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด คือ

1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้าง
เครือข่าย คือ การสร้างความตระหนักแก่สมาชิกในองค์กร
เพื่อการพัฒนา เปิดโอกาสให้บุคคล/องค์กรได้ร่วมมือกัน
ทำงานที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันแลกเปลี่ยนข้อมูล
ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติและพัฒนางาน การ
สร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้สมาชิกในองค์กรยอมรับซึ่งกัน
และกัน

2) ขั้นประสานหน่วยงานองค์กรเครือข่าย
คือ การประสานหน่วยงาน องค์กร เครือข่ายต่างๆ ด้วย
วิธีการที่หลากหลาย ตามบริบท การประสานหน่วยงาน/
องค์กรเครือข่ายที่เป็นแหล่งทรัพยากรทางวิชาการ การ
กระตุ้นการสื่อสารให้สมาชิกเครือข่ายสนใจทำกิจกรรม
ร่วมกัน รูปแบบการสื่อสารมีหลากหลายช่องทางเพื่อให้มี
ประสิทธิภาพ

3) ขั้นพันธสัญญาร่วมกัน ระดับมาก
การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และแนวทางการ
ดำเนินงานให้เป็นรูปธรรม สามารถปฏิบัติได้ การแต่งตั้ง
คณะทำงานยกร่างพันธสัญญาโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง (Partnership Agreement) การกำหนดปฏิทิน
การดำเนินงานตามพันธสัญญาให้ชัดเจนสมาชิกทุกคนมี
ส่วนร่วมในการแสดงความเห็น วางแผน และข้อตกลง
ร่วมกัน

4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย คือ การ
กำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ การบริหารจัดการของ
เครือข่ายให้ชัดเจน (Delegated Power) กำหนดเป้าหมาย
แผนงาน และปฏิทินการดำเนินงานของเครือข่ายที่ชัดเจน
กำหนดวิธีการและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมสนับสนุนและ
พัฒนาการบริหารจัดการเครือข่าย

5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ คือ สมาชิกใน
เครือข่ายมีความสัมพันธ์เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน สมาชิกมี
อิสระในความคิดยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
การเสริมสร้างวัฒนธรรมเครือข่ายในการยอมรับความ
คิดเห็นที่แตกต่างเพื่อขจัดความขัดแย้ง การจัดกิจกรรมและ
เวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนางาน

6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง คือ
มีการสร้างความเชื่อมั่น และยอมรับซึ่งกันและกันระหว่าง
สมาชิกในเครือข่าย จัดกิจกรรมสัมพันธ์/แลกเปลี่ยนเรียนรู้
ระหว่างสมาชิกในเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมการ

ใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการสื่อสาร แลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงาน

2. ด้านองค์ประกอบของเครือข่าย ที่ต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด คือ

1) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศของเครือข่าย เพื่อการบริหารจัดการและพัฒนา การสื่อสารข้อมูลสารสนเทศ

2) เทคนิค วิธีการพัฒนาสมาชิก คือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการที่หลากหลาย การเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง ผ่านช่องทางต่างๆ

3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) คือ ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ตามศักยภาพส่งเสริม สนับสนุนทรัพยากรอย่างเพียงพอ สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ดีด้วยพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

4) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำและสมาชิกเครือข่าย คือ มีวิสัยทัศน์และสามารถถ่ายทอดแนวความคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติ สามารถวางแผนการดำเนินงานให้เหมาะสมกับเป้าหมายองค์กร ยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนร่วมเครือข่าย

3. ด้านขอบข่ายการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่ต้องการให้เกิดในระดับมากที่สุด คือ

1) การพัฒนาหลักสูตร มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ คือ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดมาตรฐานและตัวชี้วัดโดยความร่วมมือของเครือข่ายในสาขาวิชาที่ต้องการ

3) การพัฒนาการวัดและประเมินผล การศึกษา คือ พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลายและสอดคล้องเหมาะสมกับสมรรถนะของหลักสูตร ประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประเมินคุณภาพทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT)

4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา คือ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา

5) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล มีการ วางแผนการนิเทศ และสร้างเครื่องมือนิเทศ

6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษา คือ สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและบริบท

7) การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา คือ เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงาน บริหารจัดการศึกษาบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง เป็นจริง ทันสมัย

อภิปรายผล

1. การวิจัยแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามขั้นตอนของการวิจัย ทำให้ได้แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่เป็นโครงสร้างเชื่อมโยงของกระบวนการ/ ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายและองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มบุคคล หน่วยงาน/ องค์กรต่างๆ ที่สมัครใจที่จะประสานเชื่อมโยงเข้าหากันเป็นเครือข่ายความร่วมมือ ทางด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีคุณภาพ กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตระหนัก ถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจ ของเครือข่าย 2) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิก เครือข่าย 3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) 4) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 5) การปฏิบัติงานของเครือข่าย และการสะท้อนผล ส่วนด้านขอบข่ายการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา 5) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม

และประเมินผล 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษา 7) การพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา

2. กระบวนการ/ ขั้นตอนการสร้างเครือข่าย จากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการ/ขั้นตอนการสร้างเครือข่ายในภาพรวมและ รายด้าน คำนึงถึงฐาน อยู่ในระดับ มากที่สุด และเมื่อพิจารณาผลการสนทนากลุ่ม ผลการ ประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะพบว่า ผู้เชี่ยวชาญยืนยันข้อค้นพบจากการวิจัยว่ากระบวนการ/ ขั้นตอน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับ คุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 นั้น ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสาน หน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธ สัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนา ความสัมพันธ์ และ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์และความ ต่อเนื่อง และเห็นว่าเครือข่ายจะช่วยโรงเรียนได้หลายด้าน ทั้งการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอน การแบ่งปันความรู้ การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตลอดจน การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มเครือข่าย ซึ่ง สอดคล้องกับสรุปผลการดำเนินการพัฒนา เครือข่ายของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) พบว่า จากการ ดำเนินงานเครือข่ายสถานศึกษา มีหลักในการบริหารมากขึ้น มีการวิจัย และใช้ข้อมูลในการบริหารมากขึ้น มีการทำงาน เป็นทีมมากขึ้น และมีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มากขึ้น เครือข่ายการบริหารสถานศึกษามีประโยชน์ต่อการ พัฒนาการเรียนการสอน ข้อสังเกตจากการวิจัยยังพบว่า เครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จะให้การช่วยเหลือในเรื่องการ ปรึกษาเชิงวิชาการ บุคลากรการพัฒนาการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการให้บริการด้าน สถานที่แหล่งเรียนรู้ต่างๆ การขยายเครือข่ายหรือสร้าง เครือข่ายกับสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากมีความเห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาจะสามารถช่วยโรงเรียนได้อย่างมากทั้งครู และผู้บริหาร โรงเรียนในเรื่องการพัฒนาวิชาชีพและการ บริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำ แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ

การศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปประยุกต์ใช้เพื่อ แก้ปัญหาในการบริหารงานด้านคุณภาพการศึกษา และควร พิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับเครือข่ายความร่วมมือ ด้วย

1.2 หน่วยงานระดับสถานศึกษา ควรมีการ ขยายเครือข่ายไปในวงกว้าง หรืออาจเพิ่มเติมภาระงานที่ จำเป็นอีกเพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ให้เกิดคุณภาพ ด้านการจัดการศึกษา หรืออาจเพิ่มเติมภาระงานที่จำเป็นอีก เพื่อช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงาน ให้เกิดคุณภาพ ด้านการ จัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา แบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อยกระดับคุณภาพ การศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น จึงควรมีการศึกษา ใน แต่ละองค์ประกอบหลักอย่างละเอียด เพื่อให้เป็นที่ ยอมรับว่าองค์ประกอบนั้นๆ จะส่งผลต่อการยกระดับ คุณภาพการศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อเป็น การต่อยอดในการนำแบบจำลองเครือข่ายความร่วมมือเพื่อย กระดับคุณภาพการศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเทียบเคียง หรือปรับปรุงแบบจำลองให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2558). **การวิจัยเชิงวิจัยและ พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2537). **“วิธีการและสื่อการ ฝึกอบรมแบบการพัฒนาโครงการจากกรณีงาน”** ในประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการ ฝึกอบรม. หน่วยที่ 9 หน้า 45-102 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด .2532. **วิธีการทางสถิติสำหรับการ วิจัยเล่ม 1**. กรุงเทพฯ. ภาควิชาพื้นฐาน: ของ การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ปราณี ทองคำ . 2539. **เครื่องมือวัดผลทางการ ศึกษา**. ปัตตานี. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

6. ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536).
เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร
และ การบริหารจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
ตามกฎหมายกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการ
กระจายอำนาจการบริหารและการจัด การศึกษา
พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด
Factors Influencing Members' Decision for Saving in Khon Kaen Public Health Saving and Credit Cooperative, Limited

ชลกัลป์ วรรณโก¹

อารีย์ นัยพินิจ²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาโดยมีการเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด จำนวน 400 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการออมเงินเดือนละครั้ง โดยหักจากบัญชีเงินเดือน และมีรูปแบบการออมเป็นการซื้อหุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์สูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง

ปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม พบว่า วัตถุประสงค์ในการออมของสมาชิกเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินมากที่สุด และตนเองเป็นผู้มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการตัดสินใจในการออม สำหรับปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออม ได้แก่ จำนวนรายได้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก นอกจากนี้การมีส่วนร่วมในสหกรณ์โดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการออมของสมาชิกเช่นกัน

คำสำคัญ : ปัจจัยที่มีผลต่อการออม / สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด

Abstract

The purpose of the research was to study the factors that have an effect on saving of the members in Khon Kaen Province Public Health Saving Cooperative Limited. It was descriptive research with all 400 members of the savings cooperatives analyzed by percentage, frequency, ordinal logistic regression, multi nominal logistic regression, mean and standard deviation.

The study also discovered the most impact on saving behaviors of the member usually save once a month and deduct from salary. The favorable type of saving was by buying stock in Khon Kaen Province Public Health Saving Cooperative Limited.

The social factor had the most impact in order to meet the precautionary expense and self-influences decision to saving and economics factor had high impact on saving behavior for instance income, deposit interest, furthermore getting information about Khon Kaen Province Public Health Saving Cooperative Limited, it was another factor that affects the saving behaviors of the members.

Keywords: Saving Factors, Member of Khon Kaen Province Public Health Saving Cooperative Limited

¹นักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทนำ

การสหกรณ์ในประเทศไทย เกิดขึ้นโดยมีมูลเหตุมาจากสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ประเทศไทยเริ่มมีการติดต่อซื้อขายกับต่างประเทศมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจของชนบทเปลี่ยนจากแบบเพื่อเลี้ยงตัวเอง มาสู่แบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่มขึ้น ชาวนาที่ไม่มีทุนรอนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงและยังถูกเอาเปรียบ จากพ่อค้า นายทุน ดังนั้น รัฐบาลโดยกระทรวงกรมพระคลังมหาสมบัติ (ปัจจุบันคือกระทรวงการคลัง) ได้เชิญเซอร์ เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคาร แห่งมิตราสประเทศอินเดีย เข้ามาสำรวจหาแนวทางช่วยเหลือชาวนา และได้เสนอให้จัดตั้ง “ธนาคารให้กู้ยืมแห่งชาติ” โดยให้กู้ยืมแก่เกษตรกร แบบมีที่ดินและหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกัน เพื่อป้องกันมิให้ชาวนาที่กู้ยืมเงินทอดทิ้งที่นาหลบหนีหนี้ ส่วนการควบคุมเงินกู้และการเรียกเก็บเงินกู้ ท่านให้จัดตั้งเป็นสมาคมเรียกว่า Cooperatives Society โดยมีหลักการร่วมมือกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งคำนี้ พระราชวรราชเจ้า กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยว่า “สมาคมสหกรณ์” จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้น ในปี พ.ศ. 2457 เป็นต้นมา และได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรก ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” จัดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 มีพระราชวรราชเจ้ากรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) สหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2531 โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน จำกัด” สำนักงานตั้งอยู่ในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน ตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น มีนายแพทย์คาร์ณ ไชยศิริ เป็นประธานกรรมการ ซึ่งการก่อตั้งครั้งแรกมีสมาชิกรวมตัวกัน จำนวน 125 คน เงินทุนเรือนหุ้นรวมจำนวน 216,650.-บาท ต่อมาคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ฯ ชุดที่ 1 ประจำปี 2535 ได้เสนอข้อมูลในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2535 เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2536 ว่าเจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในจังหวัดขอนแก่นจำนวนมาก ยังไม่มีการออมทรัพย์ ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันที่มั่นคงให้กับผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกและ

ครอบครัว ที่ประชุมใหญ่จึงได้มีมติให้แก้ไขข้อบังคับ แล้วจดทะเบียนใหม่ โดยเปลี่ยนชื่อจาก สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกระนวน จำกัด เป็น “สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด” ใช้ชื่อย่อ สอ.สธ.ขก. เลขหมายทะเบียนที่ อ.010431 ปัจจุบันสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 22/8 ถ.ศรีจันทร์ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิกที่ปฏิบัติงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขภายในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วย บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงพยาบาลขอนแก่น โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น ซึ่งปัจจุบัน มีสมาชิกรวมจำนวน 11,823 ราย สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น 10,292,068,990.71 บาท โดยแบ่งเป็นสมาชิกที่มีบัญชีเงินฝากจำนวน 7,399 คน เป็นเงิน 1,720,413,989.25 บาท

สมาชิกที่กู้เงินกับสหกรณ์จำนวน 7,751 คนเป็นเงิน 9,715,836,874.91 บาท

เมื่อคิดเป็นอัตราส่วนจะเห็นได้ว่าสมาชิกทั้งหมดมีส่วนในการออมเงินเฉลี่ยคนละ 145,514.16 บาท แต่มีภาระหนี้มากถึง 821,774.24 บาท และจากการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี พบว่าแม้สัดส่วนการเป็นหนี้ของสมาชิกจะมีอัตราอยู่ต่ำที่ลดลง แต่สัดส่วนการออมเงินของสมาชิกก็ลดลงเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นผลให้ผู้ศึกษา ต้องการศึกษาถึงพฤติกรรมในการออมเงิน และปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด เพื่อนำไปวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินของสมาชิก และเพื่อเพิ่มเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ต่อไป

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด
3. เพื่อเพิ่มเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาแบบตัดขวาง (Cross – sectional descriptive study) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออม

ทรัพยากรสาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ทำการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามส่งให้สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกหน่วยงานที่มีสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ในทุกอำเภอรวม 26 อำเภอ จำนวน 61 หน่วยงาน โดยเก็บข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ระหว่าง เดือนเมษายน ถึง มิถุนายน 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ได้ดำเนินการศึกษาโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามจากการสุ่มตัวอย่างสมาชิกตามความสะดวก จำนวน 400 ชุด โดยทำการศึกษาทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปโดยจะสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง/เงินได้รายเดือน หน่วยงานที่สังกัด ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนบุตร บุคคลที่ต้องอุปการะ เลี้ยงดู รายได้ ที่มาของรายได้ รายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และประเภทของรายจ่าย

2. พฤติกรรมและรูปแบบการออม จะเป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการออมของสมาชิกและครอบครัว ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนเงินออม วิธีการออม ความถี่ในการออม วัตถุประสงค์ในการออม และสถาบันที่ใช้บริการเงินออมเป็นประจำ ซึ่งในบางข้ออาจจะเลือกตอบได้หลายข้อ

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการออม ในส่วนนี้จะใช้แบบสอบถามลักษณะมาตรวัด ลิงเคิร์ต (Linkert scale) โดยมีคำตอบย่อยที่มีเกณฑ์ให้คะแนน 5 ระดับ ดังนี้

ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญสูงสุด ให้ 5 คะแนน

ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญสูง ให้ 4 คะแนน

ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญปานกลาง ให้ 3 คะแนน

ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญต่ำ ให้ 2 คะแนน

ปัจจัยที่มีระดับความสำคัญต่ำสุด ให้ 1 คะแนน

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเขียนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการออม

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายลักษณะประชากรทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพ จำนวนบุตร จำนวนบุคคลที่ต้องอุปการะ รายจ่าย และภาระหนี้สิน จากการศึกษพบว่า ลักษณะประชากรทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 340 คน สถานภาพสมรส มีอายุระหว่าง 41 – 45 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีบุตรและบุคคลที่ต้องเลี้ยงดูจำนวน 2 คน การศึกษาส่วนใหญ่จบระดับชั้นปริญญาตรี ประกอบอาชีพรับราชการ ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาล โดยมีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 40,001 บาท ถึง 45,000 บาท ซึ่งแหล่งที่มาของรายได้มาจากเงินเดือน ค่าจ้าง เงินบำนาญ และส่วนใหญ่มียารายจ่ายต่อเดือนอยู่ระหว่าง 40,001 ถึง 45,000 บาท การใช้จ่ายจะเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่ซึ่งหมายรวมถึงค่าสาธารณูปโภคด้วย

2. พฤติกรรมและรูปแบบการออม เป็นการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายพฤติกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบการออม วิธีการออม วัตถุประสงค์ในการออม ความถี่ในการออม (ออมบ่อยแค่ไหน) สถาบันการเงินที่ใช้บริการด้านการออม และเหตุผลที่เลือกใช้บริการสถาบันการเงินนั้น จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำนวน 317 คน มีรูปแบบการออมด้วยการซื้อหุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์ ร้อยละ 30.63 ใช้วิธีการหักจากบัญชีเงินเดือน และเป็นการออมเดือนละครั้ง ร้อยละ 62.75 และ 70.75 ตามลำดับ

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ซึ่งประกอบด้วย ผู้ที่มีอิทธิพล

ต่อการตัดสินใจ ความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงิน อัตราดอกเบี้ย การให้บริการ ความสะดวกใกล้บ้าน และการส่งเสริมการตลาด เช่น ของแจก ของสมนาคุณ โดยผลจากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านวัตถุประสงค์ในการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ส่วนใหญ่จะออมเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉินมากที่สุด จำนวน 256 คน (ร้อยละ 58.75) และลำดับรองลงมาจะออมเงินเพื่อเป็นหลักประกันหรือสร้างความมั่นคงในชีวิต คิดเป็นร้อยละ 26.50 ปัจจัยด้านสังคม พบว่า ตนเองเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.57 และคู่สมรสเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินมากในลำดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ย 4.01 ส่วนบุตร บิดามารดา เพื่อนสนิท เจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินในระดับปานกลางเท่านั้น สำหรับปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ที่มีอิทธิพลมากที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ จำนวนรายได้ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก และการมีส่วนร่วมในสหกรณ์โดยการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.69, 4.54 และ 4.51 ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลมากต่อการออม อันดับที่สอง ได้แก่ จำนวนรายจ่าย อันดับที่ยี่ห้า และอันดับที่หก ได้แก่ ภาระหนี้สิน และอายุการเป็นสมาชิก สำหรับการให้บริการของพนักงาน / เจ้าหน้าที่ และความสะดวกในการใช้บริการ ก็ยังคงมีอิทธิพลมากเช่นกัน ในขณะที่ความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน และกิจกรรมส่งเสริมการออม เช่น ของแจก มีอิทธิพลปานกลางเท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด นำมาอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ลักษณะสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด จากผลการศึกษาพบว่า เพศ สถานภาพ จำนวนบุตรหรือบุคคลที่ต้องอุปการะ ระดับการศึกษา อาชีพ ไม่มีผลต่อการออม เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ ส่วนใหญ่จะออมเงินในรูปแบบการซื้อหุ้นสหกรณ์ โดยใช้วิธีการหักจากบัญชีเงินเดือนๆ ละครั้ง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ พบว่า ตนเองเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออมเงินมากที่สุด สำหรับปัจจัยทางเศรษฐกิจ พบว่าจำนวนรายได้ และอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก มีผลต่อการตัดสินใจออมเงินมากที่สุด นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมในสหกรณ์โดยการได้

รับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสหกรณ์ก็ยังเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดลำดับที่สาม สำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลมากในลำดับถัดมา จะแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1) มีอิทธิพลมากค่อนข้างไปทางมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49) ได้แก่ จำนวนรายจ่าย ภาระหนี้สิน และอายุการเป็นสมาชิก

2) มีอิทธิพลมากค่อนข้างไปทางปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99) ได้แก่ การให้บริการของพนักงาน/เจ้าหน้าที่ เงื่อนไขการฝาก ถอน การรับผลตอบแทน และความสะดวกในการใช้บริการ

โดยทั้งสองระดับ จะมีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกัน สำหรับความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน และกิจกรรมส่งเสริมการออม มีอิทธิพลต่อการออมในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สายัณต์ แก้วบุญเรือง (2561) เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด ที่พบว่า รายได้ รายจ่าย อายุการเป็นสมาชิก การมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมเงินประเภทการซื้อหุ้นสหกรณ์ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการฝากเงินสหกรณ์ ได้แก่ รายได้ สถานภาพในสหกรณ์ และอัตราดอกเบี้ย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยและการนำไปใช้ประโยชน์

1) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ควรมีการนำปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินประเภทต่าง ๆ มาจัดทำแผนกลยุทธ์ในการระดมเงินออมของสมาชิกในแต่ละประเภทการออม เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สิน อายุการเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมเงินประเภทหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยควรให้มีการออมเงินประเภทหุ้นสหกรณ์ตามสัดส่วนรายได้หรือเงินเดือนของสมาชิกเป็นขั้นบันได หรือในอัตราก้าวหน้าตามฐานรายได้ เพื่อเป็นการระดมทุน และเพิ่มความมั่นคงให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด

2) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ควรนำเหตุผลในด้านอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก เงื่อนไขการฝาก ถอน การรับผลตอบแทน ความสะดวกในการใช้บริการ การให้บริการของพนักงาน/เจ้าหน้าที่ รวมทั้งการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออม มาใช้ในการจูงใจในการให้สมาชิกออมเงินด้านการฝากเงินกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนด้านการบริหารเงินทุนของสหกรณ์

เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากจะมีอัตราที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เสมอ

3) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสหกรณ์ให้สมาชิกได้รับรู้อย่างทั่วถึงเป็นประจำ เนื่องจากการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสหกรณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการออมในระดับที่ค่อนข้างสูง นั้นแสดงให้เห็นว่า ถ้าหากสมาชิกได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับสหกรณ์เป็นประจำ ต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลด้านผลการดำเนินงาน ข่าวประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ หรืออาจรวมไปถึงการโปรโมท โฆษณากิจกรรมการออมเงิน การประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ซึ่งการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารนั้นสามารถกระทำได้หลากหลายช่องทาง เช่น แผ่นพับประชาสัมพันธ์ จัดหมายข่าวรายเดือน รายไตรมาส การประชาสัมพันธ์ผ่านโครงการสหกรณ์สัญจรพบสมาชิกในแต่ละหน่วยงาน โครงการสัมมนาผู้แทนสมาชิก โครงการสัมมนาเจ้าหน้าที่การเงิน ซึ่งเป็นโครงการที่สหกรณ์ดำเนินการเป็นประจำทุกปีอยู่แล้ว รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตต่างๆ เช่น face book, website และ Line square กลุ่มสหกรณ์ ก็อาจจะมีส่วนทำให้การออมเงินของสมาชิกเพิ่มขึ้นได้อีกระดับหนึ่ง

4) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ควรมีการรณรงค์ ส่งเสริม แนะนำให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อสร้างนิสัยการใช้จ่ายแบบพอเพียง และการประหยัดอดออม เพื่อเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ไม่ก่อหนี้สินทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ซึ่งอาจจะรวมไปถึงการรณรงค์ให้สมาชิกมีอาชีพเสริม เช่น พืชผักสวนครัวรั้วกินได้ การเลี้ยงเป็ด ไก่ ปลา ที่สามารถทำได้โดยง่าย เพื่อใช้ประกอบอาหารในครัวเรือน และหากมีเหลือก็สามารถนำไปจำหน่ายเพื่อเพิ่มรายได้ นอกจากนี้ยังควรให้ความรู้และรณรงค์ให้สมาชิกจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย เพื่อเป็นการวางแผนค่าใช้จ่ายของตนเองและครอบครัว อันจะเป็นรากฐานในการออมที่ยั่งยืนแก่สมาชิก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะนี้ทุก ๆ 2-3 ปี และควรทำการศึกษาโดยใช้ประชากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด ที่เพิ่งสมัครเป็นสมาชิกใหม่ในช่วง 2-3 ปี เพื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเดิม และกลุ่มใหม่

2) ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ เช่น รูปแบบของผลตอบแทน ระยะเวลาในการได้รับผลตอบแทน การส่งเสริมการตลาด ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และความ

สะดวกหรือความพึงพอใจในการใช้บริการ ซึ่งมีผลต่อการออมเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด

3) ควรทำการศึกษาถึงพฤติกรรมและความพึงพอใจต่อประเภทการออมของสหกรณ์ เช่น การออมโดยการซื้อหุ้น การฝากเงิน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และกำหนดผลิตภัณฑ์เงินออมให้มีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละกลุ่มได้มากขึ้น เพื่อให้สมาชิกเกิดความสะดวกในการเข้าถึงการออมรูปแบบต่าง ๆ มากกว่านี้ ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกเกิดความรู้สึกอยากออมมากขึ้น

4) การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพประกอบด้วย เช่น การสัมภาษณ์สมาชิกรายบุคคล เพื่อศึกษาว่าสมาชิกที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างด้านตำแหน่ง สถานที่ปฏิบัติงาน รายได้ และการศึกษา จะมีความรู้ความตระหนัก และความสนใจเรื่องการออมเงินที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำมาปรับปรุงและวางแผนกลยุทธ์การเพิ่มเงินออมของสมาชิกสหกรณ์ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2560). **สารสนเทศสหกรณ์**. ค้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2562, จาก <http://www.cpd.go.th/>
2. กรัณฐรัตน์ ดวงใจสืบ. (2555). **พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตรมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
3. จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต. (2555). **เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
4. ชูชัย สมितिไกร. (2557). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. ค้น เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2562, จาก <http://www.thansettakij.com/>.
5. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). ความหมาย. ค้นเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2562, จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>.
6. พนิดา มูลพฤกษ์. (2558). **นิสัยการออมที่หายไป**. จุลสารศูนย์ประสานงานสารนิเทศสาขาเศรษฐศาสตร์, ปีที่ 23 (ฉบับที่ 2), 2.

7. สายันท์ แก้วบุญเรือง. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. รายงานการวิจัยสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด. 8. สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. (2561). คู่มือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. ขอนแก่น : สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด.	9. สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. (2560). รายงานประจำปี 2560 สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. ขอนแก่น : สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. 10. สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. (2561). รายงานประจำปี 2561 สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด. ขอนแก่น : สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขขอนแก่น จำกัด.

แนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น

Approach for Strengthening the Community Welfare Fund of Sila Municipality, Muang District, Khon Kaen Province

ประยูร เกาหมอ¹
ศุภวัฒน์กร วงศ์ธนวิสุ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น และ 2) เพื่อเสนอแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์เอกสาร การดำเนินการของกองทุน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย 132 คน สัมภาษณ์ คณะกรรมการกองทุน ผู้บริหาร ประชาชนทั่วไปทั้งผู้ที่เป็นและไม่เป็นสมาชิก วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้ความถี่และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า การที่จะทำให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลามีความเข้มแข็งจะต้องมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการกองทุนโดยพัฒนารูปแบบและกลไกในการดำเนินงานตั้งแต่ด้านการสมัครสมาชิก การจ่ายเงินสมทบ และการรับสวัสดิการให้มีความสะดวกรวดเร็วเข้าถึงได้ง่าย มุ่งเน้นการเข้าถึงชุมชนโดยการประชาสัมพันธ์กองทุนในหลายช่องทาง เช่น การบอกปากต่อปาก การเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านหรือชุมชนเพื่อประชาสัมพันธ์กองทุน การทำป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ควรหาทุนสนับสนุนจากแหล่งอื่นเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับสมาชิก รวมทั้งการขยายจำนวนสมาชิกกองทุนให้มากขึ้นจากเดิมที่อยู่เพียงร้อยละ 2.11 ของประชากรทั้งหมด โดยการเน้นการประชาสัมพันธ์หรือประกาศให้ประชาชนในชุมชนหรือหมู่บ้านทราบถึงสวัสดิการที่จะได้รับจากการเป็นสมาชิกกองทุน ควรสร้างเครือข่ายสมาชิกต่อสมาชิกในการบอกต่อถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นสมาชิกกองทุน

คำสำคัญ: ความเข้มแข็ง/ กองทุนสวัสดิการชุมชน/ เทศบาลเมืองศิลา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study situations of Community Welfare Fund of Sila Municipality, Mueang District, Khon Kaen Province, 2) to analyze the guidelines for strengthening the Community Welfare Fund of Sila Municipality, Mueang District, Khon Kaen Province. Data were collected by interview with 132 purposefully sampled persons, including representatives from the Fund Board, executives and staff of the Sila Municipality, members of the Fund, and local residents who were not members of the Fund. The interviews were conducted using a questionnaire which probed topics such as the method for expanding the membership of the Fund, opinions about the fund, and other relevant issues. This information was analyzed to present frequency, descriptive statistics of the sample and content analysis of their responses.

The study found that; To make the community welfare fund Municipality more strength will need to develop fund management system by the model to improve care, payment mechanism in operation since the subscription to pay compensation. and achieving is rapid easy access. Focus on community access by public funds into several channels, such as word of mouth, attend the village or community in order to

¹นักศึกษาปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น) วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่นมหาวิทยาลัยขอนแก่น

²อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ประจำ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น

promote community fund. The advertisement publicity should be found funding from other sources to increase confidence to members, including expanding the remember new. Members more fund the 2.11% of total population. By focusing on the public relations or announced to the people in the community or village to know to get welfare fund membership structure. The network can be increase if members can be telling the benefits that they gained from the membership of the fund.

Keywords: Strengthening, community security fund Sila Municipality

บทนำ

การจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทยในอดีตเริ่มจากระบบการช่วยเหลือเกื้อกูลกันอย่างไม่เป็นทางการของครอบครัว เครือญาติ และชุมชน อันเป็นทุนทางสังคมที่สั่งสมมาเป็นเวลาช้านาน โดยเฉพาะสถาบันทางสังคมหลักคือ วัด ซึ่งนอกจากจะเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนไทยแล้วยังเป็นศูนย์กลางการช่วยเหลือหรือสงเคราะห์ผู้ตกทุกข์ได้ยากมาโดยตลอด ต่อมาเมื่อสภาพสังคมไทยปรับเปลี่ยนเป็นชุมชนเมืองและผลิตสินค้าเพื่อการขายมากขึ้น ทำให้จำเป็นต้องเร่งพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมไทยมาโดยลำดับและส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของระบบสวัสดิการสังคมไทยรัฐบาลได้มอบให้คณะกรรมการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแห่งชาติได้พัฒนาโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนเพื่อส่งเสริมความมั่นคงของชุมชนโดยการพัฒนาความเข้มแข็งสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วและส่งเสริมการจัดสวัสดิการชุมชนในพื้นที่ใหม่ให้ครอบคลุมทั่วประเทศเป็นการสร้างเครือข่าย “สวัสดิการชุมชน” สร้างทุนทางปัญญาของชุมชนและสังคม และรัฐบาล ได้จัดงบประมาณสนับสนุนโครงการจำนวน 727.3 ล้านบาท องค์กรชุมชนจึงได้ตระหนักถึงความมั่นคงในชีวิตจึงได้ร่วมกันจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนและพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนที่หลากหลาย เน้นให้ชุมชนหันมาพึ่งพาพัฒนาธรรมประเพณีและความสัมพันธ์ในรูปแบบของสวัสดิการแบบครอบครัวเป็นสวัสดิการแบบพึ่งตนเองที่ชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันสร้างระบบ ร่วมบริหารจัดการและร่วมรับผลประโยชน์ เพื่อให้เป็นกองทุนที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน มีการสมทบงบประมาณจาก 3 ฝ่าย คือรัฐ ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมพลังสร้างสวัสดิการชุมชน รวมถึงการผลักดันนโยบายและกฎหมายกับสวัสดิการชุมชน โดยมีสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชนให้การสนับสนุน (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน, 2556ก)

การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดสวัสดิการของชุมชนตามแนวคิดของการพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันของคนในชุมชน พื้นที่ตำบลศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นพื้นที่หนึ่งที่ได้มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลาขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยมุ่งหวังให้ชุมชนเป็นผู้ริเริ่มดำเนินงานด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความยั่งยืนผ่านการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของกองทุนฯ จุดเริ่มต้นของกองทุนเกิดจากการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่ตั้งแต่ระดับหมู่บ้านไปจนกระทั่งถึงระดับตำบลด้วยความสมัครใจและมีเป้าหมายที่ต้องการจะดูแลซึ่งกันและกันตั้งแต่เกิดจนตายและอยู่บนพื้นฐานความเอื้ออาทรต่อกัน

การดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลานับตั้งแต่จัดตั้งปี พ.ศ. 2550 – พ.ศ.2561 กองทุนฯ ได้รับการรับรองโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดขอนแก่น มีสำนักงานตั้งอยู่เลขที่ 722 หมู่ที่ 14 ตำบลศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น สมาชิกของกองทุนฯ เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศิลา ซึ่งสมัครเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ จำนวนสมาชิกในปี 2550 มีจำนวนทั้งหมด 6,336 คน จากประชากรของเทศบาลเมืองศิลา จำนวนทั้งหมด 49,565 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ของจำนวนประชากรทั้งหมด สมาชิกของกองทุนฯ มีครอบคลุมทุกหมู่บ้านในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองศิลา ซึ่งมี 28 หมู่บ้าน จำนวนสมาชิกในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนทั้งหมด 1,078 คน จากประชากรของเทศบาลเมืองศิลา จำนวนทั้งหมด 51,074 คน คิดเป็นร้อยละ 2.11 ของจำนวนประชากรทั้งหมด รูปแบบการจัดสวัสดิการที่ผ่านมาได้ดำเนินงานจัดสวัสดิการให้การช่วยเหลือสมาชิก ให้แก่ กลุ่มเยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส สวัสดิการได้แก่ สวัสดิการเด็กแรกเกิด การรักษาพยาบาล การเสียชีวิต การให้ทุนการศึกษา เป็นต้น จากการทำงานที่ผ่านมาเป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างสวัสดิการในรูปของตัวเงินเท่านั้น

ยังขาดเรื่องของการสร้างความเป็นเจ้าของและความเป็นภาคีหุ้นส่วนกับคนในชุมชนนอกจากนี้จำนวนสมาชิกของกองทุนจากปีที่จัดตั้งถึงปี พ.ศ.2561 มีจำนวนลดลงเป็นอย่างมาก หากจะให้กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา มีความเข้มแข็งจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษามุมมองใหม่ จากหลากหลายแนวคิดของคนในชุมชนเพื่อให้กองทุนเกิดการพัฒนา

ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะประธานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา จึงมีความต้องการศึกษาสถานการณ์ของกองทุน วิธีการขยายจำนวนสมาชิกกองทุน และมุมมองของประชาชนต่อกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนเทศบาลเมืองศีลาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา
- 2) เพื่อเสนอแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานในปัจจุบันในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สภาพการดำเนินงานปัจจุบัน โครงสร้างองค์กร ผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค การบริหารจัดการกองทุน และแนวทางพัฒนาขยายขนาดของกองทุนในอนาคต

ขอบเขตด้านพื้นที่

เทศบาลเมืองศีลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการกองทุน ผู้บริหารเทศบาลเมืองศีลา และสมาชิกกองทุนสวัสดิการ (ตัวแทนหมู่บ้านละ 2 คน) และประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองศีลาที่ไม่ได้เป็นสมาชิก หมู่บ้านละ 2 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยนี้ ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน ผู้บริหาร และประชาชนทั่วไปทั้งผู้ที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกกองทุนฯ จำนวนหมู่บ้านละ

2 คน จากหมู่บ้านจำนวน 28 หมู่บ้าน รวมเป็นจำนวน 132 คน ที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่สะท้อนให้เห็นสถานการณ์ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางในการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบการสัมภาษณ์ ที่ได้กำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการขยายจำนวนสมาชิก มุมมองต่าง ๆ ของกองทุนสวัสดิการชุมชนที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมวลผลและเสนอการวิจัยในลักษณะเชิงพรรณนาวิเคราะห์

การวิจัยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ร่วมกันในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษานำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากนั้นสรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์ เพื่อวิเคราะห์หามุมมองต่าง ๆ ของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ 3 เตรียมข้อมูลที่จะสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็นได้แก่ 1) สถานการณ์ของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา 2) ปัญหาอุปสรรคการของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา และ 3) แนวทางการพัฒนาของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาสรุป วิเคราะห์ และจัดหมวดหมู่ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุน ผู้บริหาร และประชาชนทั่วไปทั้งที่เป็นและไม่เป็นสมาชิกกองทุนฯ จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน จากหมู่บ้านจำนวน 28 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 132 คน ผลการศึกษา พบว่า

สถานการณ์ปัจจุบันของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ประกอบการสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุน ผลการศึกษาพบว่า

1. โครงสร้างการบริหารงานของกองทุน

สวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา เป็นการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการกองทุน ซึ่งมาจากการคัดเลือกจากสมาชิกของกองทุน โดยแบ่งเป็นตำแหน่งประธาน รองประธาน คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ แบ่งแยกบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน มีที่ปรึกษากองทุนฯ คือนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองศีลา และ ปลัดเทศบาลเมืองศีลา มีการประชุมคณะกรรมการและกรรมการเครือข่ายแบบเป็นทางการเป็นประจำทุกเดือน

2. ระเบียบการเป็นสมาชิก ผู้เป็น

สมาชิกต้องเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านตำบลศีลา มีการออกระเบียบการเป็นสมาชิกภาพ ปี พ.ศ. 2561 ไว้ แต่จากจำนวนประชากรทั้งหมดของตำบลศีลา ซึ่งมีจำนวน 51,074 คน มีผู้ที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก 1,078 คน คิดเป็นร้อยละ 2.11 ของจำนวนประชากรทั้งหมดของตำบลศีลา โดยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จำนวน 681 คน ช่วงอายุ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 61 ปีขึ้นไป จำนวน 394 คน อาชีพส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมาคือ พ่อบ้าน แม่บ้าน ผู้ที่อยู่บ้านเฉย ๆ ผู้ไม่มีอาชีพ และเด็ก จำนวน 328 คน

3. ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการ

ตามระเบียบกองทุนมีการจัดสวัสดิการ จำนวน 12 ประเภท ได้แก่ 1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/การคลอดบุตร 2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยนอนรักษาพยาบาล 3) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต 4) สวัสดิการคนด้อยโอกาส/พิการ 5) สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ 6) สวัสดิการเพื่อการศึกษา 7) สวัสดิการวัฒนธรรมประเพณี 8) สวัสดิการเยาวชน 9) สวัสดิการภัยพิบัติ 10) สวัสดิการด้านสิ่งแวดล้อม 11) สวัสดิการการพัฒนาผู้นำสู่ความสำเร็จ และ 12) สวัสดิการอื่นๆ ตามที่มติที่ประชุมเห็นชอบ ผลการดำเนินงานการจัดสวัสดิการในปี พ.ศ. 2561 มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก 8 ประเภท มีจำนวนสมาชิกผู้รับสวัสดิการ ทั้งหมด 522 คน ได้แก่ 1) สวัสดิการเกี่ยวกับเด็กแรกเกิด/การคลอดบุตร จำนวน 3 คน 2) สวัสดิการเกี่ยวกับการเจ็บป่วยนอนรักษาพยาบาล จำนวน 108 คน 3) สวัสดิการกรณีเสียชีวิต จำนวน 22 คน 4) สวัสดิการคนด้อยโอกาส/พิการ จำนวน 6 คน 5) สวัสดิการเพื่อพัฒนาอาชีพ จำนวน 2 คน 6) สวัสดิการวัฒนธรรมประเพณี จำนวน 5 คน 7) สวัสดิการภัยพิบัติ จำนวน 200 คน และ 8) สวัสดิการอื่น ๆ ตามที่มติที่ประชุมเห็นชอบ ได้แก่ สวัสดิการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดงานศพ จำนวน 3 คน สวัสดิการกรณีเกิดอัคคีภัย จำนวน 1 คน

4. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ได้แก่

1) นโยบายการออมสัจจะวันละ

1 บาท เดิมในช่วงก่อตั้งกองทุนฯ ระเบียบกำหนดให้สามารถเบิกถอนคืนได้ ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการปรับปรุงระเบียบองค์กรชุมชนเป็นไม่สามารถเบิกถอนคืนได้ โดยรัฐสมทบในอัตราส่วน 1:1 ทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการเป็นสมาชิก สมาชิกส่วนใหญ่จึงชักชวนกันลาออกเกือบทั้งหมด ทำให้สถานะทางการเงินของกองทุนฯ เพราะการลาออกของสมาชิกหมายถึงการเบิกเงินกองทุนคืน สภาพกองทุนที่มีเงินสะสมอยู่มากและมีแนวโน้มจะขยายขึ้นเรื่อย ๆ จึงเปลี่ยนแปลงไป ในปี พ.ศ. 2560 จึงได้มีการฟื้นฟูกองทุนขึ้นมาใหม่เป็น “กองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืน” เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้ชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันโดยไม่หวังผลตอบแทน โดย “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา” แบบกองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืนนี้เป็นการออมที่เสียสละคนละ 1 บาท/คน/เดือน รวบรวมเพื่อให้สามารถจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ให้ครอบคลุมตั้งแต่แรกเกิดจนเสียชีวิตให้กับสมาชิก ได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 เป็นต้นมา จากสัดส่วนของประชากรในชุมชนกว่าห้าหมื่นคน มีประชาชนสมัครเป็นสมาชิก “กองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืน” จำนวน 1,078 คน ซึ่งเสมือนการเริ่มต้นทำงานใหม่ ในปี พ.ศ. 2560 ทำให้ปัจจุบันกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลามีอายุเพียงไม่ถึง 3 ปี ถือเป็นกองทุนฯ ที่ตั้งขึ้นมาใหม่

2) สภาพทางเศรษฐกิจ เนื่องจาก

สมาชิกกองทุนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นผู้สูงอายุ ผู้มีรายได้น้อย ผู้ที่ไม่มีรายได้แน่นอน ทำให้การออมของสมาชิกไม่สม่ำเสมอ กล่าวคือ แม้จะเป็นการออมสัจจะวันละ 1 บาท แต่ในการเก็บเงินจากสมาชิก ผู้ที่ทำหน้าที่เหรียญจะเรียกเก็บ 2 หรือ 3 เดือน ครั้งทำให้เงินที่ถูกเก็บออมไว้ถูกนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เมื่อเหรียญถูกออกไปเก็บเงินสัจจะ สมาชิกจึงไม่มีเงินให้

3) ประชาชนทั่วไปขาดความเชื่อมั่น

ในกองทุน “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศีลา” แบบกองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืนนี้ เป็นการออมที่เสียสละคนละ 1 บาท/คน/เดือน แม้คณะกรรมการดำเนินงานจะพยายามสร้างความหนักแน่นโดยการประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก

4) การขยายจำนวนสมาชิกกองทุน “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา” แบบกองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืนนี้ เป็นการออมที่เสียสละคนละ 1 บาท/คน/เดือน เป็นไปได้ยาก เนื่องจากผู้ที่ประกอบอาชีพอื่นที่มีงานประจำอยู่แล้วมองว่าการดำเนินงานบริหารงานกองทุนแบบค่อยเป็นค่อยไป เห็นผลช้า ประกอบกับเขามีสวัสดิการอื่น ๆ ที่ได้จากการประกอบอาชีพอยู่แล้ว

5. แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา งานวิจัยนี้ค้นพบว่า สร้างความเข้มแข็งให้แก่กองทุนนั้น จะต้องค้นหาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกลไกในการดำเนินงานที่จะขยายจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น โดยมีวิธีการ ดังนี้

1) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน ทราบถึงสวัสดิการที่จะได้รับการเป็นสมาชิกกองทุนแบบกองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืน ว่าเป็นการออมที่เสียสละคนละ 1 บาท/คน/เดือน เท่านั้น ซึ่งแม้จะไม่สามารถเบิก - ถอนเงินออมสัจจะแบบกองทุนคืนได้ แต่สมาชิกจะได้สวัสดิการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 12) ประเภทดังที่ได้กล่าวมา ซึ่งสวัสดิการที่ให้นี้แตกต่างจากสวัสดิการตามกฎหมายที่ได้จากการทำงาน แต่เป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเงินที่นำมาอมนั้นนับเป็นการช่วยผู้ยากไร้ ผู้สูงอายุ ผู้พิการได้ทางอ้อม

2) การหาทุนสนับสนุนสมทบ “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา” เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจในความเข้มแข็งของกองทุน ไม่ลาออกกลางคัน รวมทั้งการบอกต่อชักชวนผู้อื่นเข้ามาเป็นสมาชิกการสร้างเครือข่ายสมาชิกต่อสมาชิก เป็นการบอกต่อถึงประโยชน์ที่สมาชิกได้รับการเป็นสมาชิกกองทุนว่า แม้เพียงน้อยนิดก็ตามแต่ยังสามารถช่วยต่อชีวิตและเสริมสร้างคุณค่าทางจิตใจแก่สมาชิกได้

3) การพัฒนารูปแบบการทำงานเพื่อให้กองทุนสามารถเข้าถึงได้ง่ายมีความสะดวก ทั้งด้านการสมัครสมาชิก การจ่ายเงินสมทบ และการรับสวัสดิการต่างๆ

4) คณะกรรมการดำเนินงานควรจัดเวทีหมุนเวียนไปให้ความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการกองทุนถึงหมู่บ้าน/ชุมชน ให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้านทั้งเทศบาล เพื่อเกิดความเข้าใจที่ดีต่อ “กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา” แบบกองทุนออมสัจจะแล้วไม่ได้คืน เป็นการออมที่เสียสละคนละ 1 บาท/คน/เดือน ว่าเป็นการร่วมมือกันสร้าง

สวัสดิการช่วยเหลือ เกื้อกูลกันระหว่างสมาชิกและประชาชนในชุมชน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ในการจัดสวัสดิการชุมชนสิ่งที่สำคัญ คือ ชุมชนต้องคำนึงถึงความสามารถของชุมชนเองและเข้าใจว่าการจัดสวัสดิการชุมชนนั้นไม่ใช่ระบบประกันแต่การจัดสวัสดิการชุมชนเป็นกระบวนการชุมชนที่สร้างหลักประกันความมั่นคงของคนในชุมชนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการจัดการตนเอง การให้ความช่วยเหลือกันและกัน ฉันทญาณมิตรให้ความรักความเอื้ออาทรต่อกัน ให้การดูแลเอาใจใส่กันและกัน การจัดสวัสดิการชุมชนมิใช่เพียงแค่การช่วยเหลือทางการเงินเท่านั้น แต่สวัสดิการเป็นทั้งกำลังใจ กำลังทรัพย์ และความรู้ เป็นกระบวนการของการให้อย่างมีคุณค่า ให้อย่างมีศักดิ์ศรี มีส่วนร่วมเป็นธรรมและเท่าเทียม (สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน), 2556ข) ซึ่งปัจจัยที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กองทุนสวัสดิการชุมชนประกอบด้วย ผู้นำ กลยุทธ์การบริหาร การได้รับการสนับสนุนจากรัฐ และการมีส่วนร่วมของสมาชิก (อนงค์นาถ ทองจะปะ และศิวัช ศรีโกลางกุล, 2560) สอดคล้องกับที่สุมิตร โพธิ์สะอาด (2553) ซึ่งศึกษาแนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละ 1 บาท) ตำบลนครไทย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก พบว่า แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการแนวทางหนึ่งคือการเดินทางออกไปประชุมสัญจรไปทุกหมู่บ้าน เพื่อให้เกิดการรับรู้ และทำให้เกิดการมีส่วนร่วมให้คนในชุมชนได้มีเวทีในการแสดงความคิดเห็นและยังทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกันและจะก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างสมาชิก ชุมชนและคณะกรรมการในกองทุนด้วย และการศึกษาของนิตยา ดอกไม้, รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์ สุกิจขอเชือกกลาง และสุทธิชัย ยังสุข (2557) ที่ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเชิงกลยุทธ์ กรณีศึกษา: กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลพรหมพิราม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก พบว่า การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนเกิดจากการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่ด้วยความสมัครใจโดยมีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งและกันในเรื่องที่จำเป็นพื้นฐาน ได้แก่ การเกิด เจ็บ ตาย ซึ่งจุดแข็งของกองทุนฯ คือการสร้างภาคีเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ

มีโครงสร้างการบริหารโดยการกระจายอำนาจความรับผิดชอบ โดยแบ่งการทำงานตามความรู้ความสามารถของคณะกรรมการ มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกได้อย่างทั่วถึง และ เน้นการทำงานเป็นหมู่คณะ

2. **ด้านปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานกองทุน** สวัสดิการชุมชนนั้น การศึกษาของปิยะพงษ์ สันทิไชย และ ประจักษ์ บัวผัน (2557) ที่ศึกษาการบริหารกองทุนสวัสดิการ ชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัญหาในการบริหารกองทุนสวัสดิการ ชุมชน คือ คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่ ปรีกษากองทุนสวัสดิการชุมชน และผู้เกี่ยวข้องกับกองทุน สวัสดิการชุมชนยังไม่ค่อยมีการรับฟังความคิดเห็นของ สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนเท่าที่ควร ดังนั้น ควรรับฟัง ความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน มีการ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ควรมีการพัฒนาเรียนรู้ การขยายสมาชิกให้ครอบคลุมกว้างขวางเพื่อให้กองทุนฯ มีความเข้มแข็งมากขึ้น

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว มีการศึกษาของสิริรัตน์ เกียรติปฐมชัยและสมบุรณ์ เจริญจิระตระกูล (2555) ที่ ศึกษาลักษณะการดำเนินงานปัญหาของเครือข่ายสวัสดิการ ชุมชนจังหวัดสงขลาและตัวแบบการสร้างควมยั่งยืนให้กับ กองทุนสวัสดิการ พื้นที่ศึกษา ตำบลเขาพระ ตำบลท่าข้าม และตำบลชิงโค จังหวัดสงขลา พบว่า เครือข่ายสวัสดิการ ชุมชนในจังหวัดสงขลาหรือกองทุนสัจจะวันละบาท แม้จะมี เครือข่ายการจัดตั้งที่ดีตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับจังหวัด สมาชิกเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่ระบุว่าด้วยการ จัดสวัสดิการบางรายอาจดำเนินไปแบบขาดฐานความรู้ ประกอบกับสมาชิกส่วนใหญ่ตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกด้วย เหตุผลที่ต้องการรับสวัสดิการเป็นหลัก ปัญหาความยั่งยืน ของเงินกองทุนเมื่อถึงเวลาที่ต้องจ่ายเบี้ยสวัสดิการเป็นเงิน บำนาญจึงเป็นประเด็นที่แกนนำเครือข่ายสวัสดิการชุมชน ตำบลมีความกังวล แหล่งเงินที่ไหลเข้าสู่กองทุนสวัสดิการ ชุมชนในพื้นที่จังหวัดสงขลาที่อยู่สองช่องทางหลักคือเงิน สัจจะวันละบาทที่สมาชิกต้องส่งเข้ากองทุนปีละ 365 บาท และพึ่งพาเงินสมทบจากรัฐบาลผ่านโครงการสนับสนุนการ จัดสวัสดิการชุมชน (โครงการสมทบเงิน 1:1) รวมทั้งเงิน สนับสนุนจำนวนหนึ่งจาก อบต. นอกจากนั้นยังไม่พบ แนวคิดใหม่ในการหารายได้เข้าสู่กองทุน (โปรดพิจารณา เพิ่มเติมสมศรี พิณเกษม และบุษกร จารูชิราธนากุล, 2557)

3. **ข้อค้นพบในการค้นหาแนวทางสร้างความ** **ความเข้มแข็งของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองศิลา** **อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น** ในเรื่องของการดำเนินงาน ของคณะกรรมการกองทุน พบว่านอกเหนือจากการแต่งตั้ง คณะทำงานให้มีบทบาทหน้าที่ชัดเจนแล้ว การศึกษาของ พรณวิภา สุวรรณชุมภู (2557) พบว่า ในการดำเนินงาน กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนฯ ควรกำหนดการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน ฯ ให้ มีความชัดเจนในการทำงานเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุน สวัสดิการชุมชนฯ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ควร เปิดโอกาสแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของกองทุน สวัสดิการชุมชนฯ ควรมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียน สมาชิก บัญชีรับ-จ่าย ของกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรให้ โอกาสสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน ฯ มีการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชน และ สอดคล้องกับที่ณัฏฐาภา สงกลิ่น และนพปฎล สุนทรนนท์ (2557) ที่ศึกษาการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การ บริหารส่วนตำบลขอนแก่นสารเดช อำเภอนองม่วง จังหวัด ลพบุรี พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารกองทุนชุมชน คือ การจัดทำงานในรูปแบบคณะกรรมการโดยมีการแบ่ง หน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจนภายใต้กฎระเบียบ ข้อบังคับที่วางไว้ การสนับสนุนการทำงานที่โปร่งใส สามารถ ตรวจสอบได้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอ เช่นเดียวกับการศึกษาของปฏิมากรณ์ โคก ลือชา (2554) ที่ศึกษาการเสริมสร้างการดำเนินงานของ กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบัวขาว อำเภอกุฉิ นารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การบริหารจัดการกองทุน ฯ ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรมีการระดม ความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก และควรทำการ ฝึกอบรมคณะกรรมการและสมาชิกให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชนและสิทธิประโยชน์ที่จะ ได้รับอย่างทั่วถึง

นอกจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การศึกษา ของอุดมศักดิ์ เดโชชัย (2559) เกี่ยวกับพัฒนาการกองทุน สวัสดิการชุมชนสู่กองทุนสวัสดิการรัฐสมทบ กรณีศึกษา กองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า แนวคิดของเครือข่ายที่พัฒนามาจากกองทุนสวัสดิการชุมชน สามารถเชื่อมโยงทรัพยากรชุมชนของจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดใกล้เคียง โดยผนึกกำลังกับทุนเงินตราของชุมชน

ที่มีอยู่ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน ธนาคารชุมชน ทำให้บางชุมชนสามารถยกระดับไปเป็นผู้ประกอบการชุมชนทั้งรูปแบบของธุรกิจชุมชนและวิสาหกิจชุมชนได้ ขบวนการองค์กรชุมชนสวัสดิการจังหวัดนครศรีธรรมราชสามารถใช้ฐานขององค์กรการเงินชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างขีดความสามารถของระบบสวัสดิการชุมชนโดยได้เชื่อมโยงทุนชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่น ทรัพยากร ป่า ดิน น้ำ ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาได้ และท้ายที่สุดการวิจัยของประสิทธิ์ วิชัย และภัทรธิรา ผลงาม (2559) ซึ่งได้ค้นหาแนวทางการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชน กรณีศึกษาในชุมชนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า กลไกการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการของกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก มี 3 ด้าน คือ 1) กลไกการขับเคลื่อนด้านการบริหารจัดการกองทุนฯ มี 4 กิจกรรม คือ การประชุมคณะกรรมการกองทุนฯ การพัฒนาสำนักงานที่ทำการกองทุนฯ พร้อมทั้งจัดหาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนฯ การพัฒนาศักยภาพในด้านการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการกองทุนฯ และการบริหารจัดการการดำเนินงานประมาณสนับสนุนกองทุนสวัสดิการจากภายนอก 2) กลไกการขับเคลื่อนด้านการจัดสวัสดิการของกองทุนฯ มี 2 กิจกรรม คือ การสำรวจความต้องการในด้านการจัดสวัสดิการและการจัดทำระเบียบกองทุนฯ โดยปรับปรุงด้านการจัดสวัสดิการให้ตรงตามความต้องการและเป็นปัจจุบัน 3) กลไกการขับเคลื่อนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการจัดสวัสดิการ มี 3 กิจกรรม คือ การประชาสัมพันธ์ข่าวสารความเคลื่อนไหวของกองทุนฯ กิจกรรมกองทุนสวัสดิการสัญจรและการศึกษาดูงานกองทุนที่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) คณะกรรมการบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน ที่ปรึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกับกองทุนสวัสดิการชุมชน ควรมีเวทีรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยการประสานงานกับชุมชน
- 2) การระดมความช่วยเหลือจากองค์กรภายนอก ยังเป็นเรื่องที่จำเป็นสำหรับการบริหารกองทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนเมือง ซึ่งเป็นศูนย์รวมของความเจริญและการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ห้างร้าน และ

3) บริษัทต่าง ๆ หากคณะกรรมการกองทุนฯ สามารถหาความร่วมมือได้ เช่น การออกหนังสือรับรองเพื่อหักภาษี ให้แก่ห้างร้าน บริษัท หรือนิติบุคคลที่ร่วมบริจาคเข้ากองทุนฯ ซึ่งจะช่วยขยายขนาดกองทุนฯ ให้เพิ่มขึ้นได้

4) ควรเปิดโอกาสและพื้นที่ให้ได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กองทุนฯ จัดขึ้นในชุมชนจะเป็นการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมทำให้ประชาชนได้ให้ความสำคัญกับระบบสวัสดิการและสนใจที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนกองทุนให้ประสบผลสำเร็จได้

5) กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลเมืองสีลาควรมีการทำการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพของกองทุนฯ และการส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ ๆ ให้แก่คณะกรรมการกองทุนและสมาชิกกองทุนฯ อย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

1. ณัฏฐาภา สังกสิน และนพพล สุนทรนนท์. (2557). การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองสาหร่าย อำเภอหนองม่วง จังหวัดลพบุรี. วารสารการเงิน การลงทุน การตลาด และการบริหารธุรกิจ, 4 (3), 238 – 256.
2. นิตยา ดอกไม้, รัตเกล้า เปรมประสิทธิ์, สุกิจ ขอเชื้อกลาง และสุทธิชัย ยังสุข. (2557). การบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนเชิงกลยุทธ์ กรณีศึกษา: กองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบลพรหมพิราม อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. วารสารสักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 20(3), 1-14.
3. ปฎิมากรณ์ โคกลือชา. (2554). การเสริมสร้างการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบัวขาว อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. รายงานการศึกษานิเทศะ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
4. ประสิทธิ์ วิชัย และ ภัทรธิรา ผลงาม. (2559). การวิจัยและพัฒนาการขับเคลื่อนการจัดสวัสดิการชุมชน กรณีศึกษาในชุมชนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 7(1), 102-107.

5. ปิยะพงษ์ สนธิไชย และประจักษ์ บัวผัน. (2556). การบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal* 6(3), 571 – 585.
6. พรรณวิภา สุวรรณชุมภู. (2557). การดำเนินงานกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
7. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2556). **ประวัติกองทุนสวัสดิการชุมชน**. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.codi.or.th/welfare/index>.
8. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน. (2556ข). **ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชน**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
9. สมศรี พิณเกษม และบุษกร จารุวิชิตานากุล. (2557). บทบาทการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 4(2), 112 – 121.
10. สิริรัตน์ เกียรติปฐมชัย และ สมบูรณ์ เจริญจิระตระกูล. (2555). ปัญหาการจัดการกองทุนการออมและสวัสดิการชุมชน. *วารสารเศรษฐศาสตร์บริหารศาสนสถานพัฒนศาสตร์*, 6(1), 107 – 133.
11. สุมิตร โพธิ์สะอาด. (2553). **แนวทางการพัฒนากองทุนสวัสดิการชุมชน (กองทุนวันละ 1 บาท) ตำบลนครไทย อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก**. รายงานการศึกษาระยะ ปริญญาตรี ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
12. อนงค์นาถ ทองจะเปื้อ และศิวัช ศรีโสภากุล. (2560). บทเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยจังหวัดขอนแก่น กรณีศึกษาเปรียบเทียบตำบลพระลับและเทศบาลเมืองศิลา. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 7(1), 25- 36.
13. อุดมศักดิ์ เดโชชัย. (2559). การศึกษาพัฒนาการกองทุนสวัสดิการชุมชนสู่กองทุนสวัสดิการรัฐสมทบ กรณีศึกษากองทุนสวัสดิการชุมชนจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 8(1), 21-29.

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

The Directional Development of Private School's Student Care System of
Udon Thani Primary Education Area Office 1

จิตราพร สุทธิสาร¹

สุรชา อมรพันธ์²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตอนที่ 2 ได้แก่ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาเอกชน จำนวน 21 คน ครูที่ปรึกษาสถานศึกษาเอกชน จำนวน 227 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น จำนวน 269 คน ซึ่งได้จากการใช้ตาราง Krejcie and Morgan ใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในระยะที่ 3 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index)

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษารายการประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) องค์ประกอบด้านการคัดกรองนักเรียน 3) องค์ประกอบด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) องค์ประกอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) องค์ประกอบด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI modified) ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

This research aimed to: 1) study the elements for the directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1, 2) Study current and desirable circumstances of the directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. and 3) develop the directions to operate private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. The sample of this study was divided into two groups. The first group consisted of 21 private school directors, 21 heads of private schools' student care system, and 227 private schools' counsellors. The populations of the study numbers were 269 in total. The sample of this study was selected by using Krejcie and Morgan's table and used stratified sampling techniques. The second group of the sample, who was selected for stage 3 of the study, were three directors of the private school which has the operations of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1. The data was collected by questionnaires and interviewing as research instruments to analyse the statics and data into percentages, means, standard deviations and priority needs index.

After collecting and analysing the data, the results were as follows;

1. The elements on operating the private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 consisted of 5 elements, namely recognition of individual students, student screening, student support, protection and problem solving, and student referral.

2. The study of current and desirable circumstances of the directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 showed as follows;

2.1 The current circumstances of the directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 was at high level overall. When considered on each element, the results were high on every element. The greatest to least were student support, protection and problem solving, recognition of individual students, student referral, and student screening.

2.2 The desirable circumstances of the directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 was at high level overall. When considered on each element, the results were "constantly" on every element. The greatest to least were student referral, student support, protection and problem solving, recognition of individual students, and student screening.

2.3 The analysis of the standard deviations and priority needs index modified (PNI modified) in the directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 The greatest to least were student referral, recognition of individual students, student screening, protection and problem solving, and student support.

3. The directional development of private schools' student care system of Udon Thani Primary Educational Service Area Office 1 consisted of five elements, namely recognition of individual students, student screening, student support, protection and problem solving, and student referral.

Keywords: The Directional Development of Student Care System

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนที่มีคุณภาพ โดยกล่าวว่า การปฏิรูปการศึกษานั้นเป็นหัวใจสำคัญที่จะประสบผลสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลหลายฝ่ายที่สำคัญที่สุดคือครู ซึ่งเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้โดยตรง จะต้องเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการศึกษาของชาติให้เกิดผลประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมต่อเด็กและเยาวชนมากที่สุด สถานศึกษาจะต้องแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนอย่างมีความสุขและสามารถอยู่ในระบบการศึกษาได้ตลอดหลักสูตร โดยการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและเน้นการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีทักษะในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ประเทศไทยได้กำหนดวิสัยทัศน์ ปี พ.ศ. 2550 ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ประชาชนคนไทยต้องมีคุณธรรม มีวินัย จริยธรรม มีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มีความเข้าใจการเมืองและมีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งในการพัฒนาคนประการหนึ่ง คือ ใช้แนวทางในการพัฒนาความมีวินัย ใฝ่รู้ คุณธรรมจริยธรรมดั่งนั้น จึงมีคุณลักษณะเป็น คนดี คนเก่งและมีความสุข กรมสามัญศึกษาได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย โดยกำหนดกรอบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย จำแนกเป็น 6 ด้าน คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา การแสดง ความเคารพ ความสะอาด การเข้าแถว การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวปฏิบัติของโรงเรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานระบบหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวงสาธารณสุขโดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน ครอบคลุมทั้งด้านปัจจัย ด้านผลิต ด้านกระบวนการ กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้ครู อาจารย์ในสังกัดเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างเป็นระบบมีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผล

ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่พร้อมสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรมและมีชีวิตที่สงบสุขให้สมกับข้อความที่ว่า “เก่ง ดี มีสุข” โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนให้ความร่วมมือกันทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ผู้วิจัยในฐานะผู้จัดการและคณะกรรมการการบริหารภายในโรงเรียน ที่ดูแลงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านงานกิจการนักเรียน ซึ่งต้องมีหน้าที่ที่ต้องส่งเสริมพัฒนา คัดกรอง ป้องกัน แก้ไขความประพฤติที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ให้ได้รับการพัฒนา มีความสมบูรณ์ทั้งในด้านความรู้คุณธรรม จริยธรรมและมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ มีความสนใจและตระหนักถึงความสำคัญในการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ตลอดจนถึงการพัฒนาแนวทางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้ดีและมีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา สภาพปัญหาการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 เพื่อจะได้นำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นสารสนเทศใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้ พัฒนานำแนวทางดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการปกครอง และงานด้านแนะแนวเพื่อประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเอกชนสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ให้มีระบบ มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจนพร้อมด้วยเอกสาร หลักฐาน การปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้ โดยจำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อ

2. แนวทางพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง วิธีการดำเนินงานในการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละด้าน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้จัดการสถานศึกษาเอกชน ผู้อำนวยการสถานศึกษาเอกชน

4. หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูประจักษ์ ครูที่ปรึกษาที่ได้รับมอบหมาย

6. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มโรงเรียนเอกชนสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รวมทั้งหมด 30 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นขนาด 3 ขนาด (ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ประกอบด้วย

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มโรงเรียนเอกชนสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีจำนวนนักเรียน 1 – 300 คน

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มโรงเรียนเอกชนสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีจำนวนนักเรียน 301 – 1,000 คน

6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดอุดรธานี กลุ่มโรงเรียนเอกชนสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ที่มีจำนวนนักเรียน 1,001 คนขึ้นไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ซึ่งตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบองค์ประกอบในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 รวม 740 คน จำแนกเป็น ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 42 คน ครู 698 คน มีการแบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ รวม 30 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครู จำนวน 269 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าลำดับความต้องการจำเป็น (ดัชนี Priority Needs Index: PNI) โดยเรียงลำดับความสำคัญของค่าที่ได้

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) จากโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practice) ของโรงเรียนเอกชนที่เป็นต้นแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 3 คน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล องค์ประกอบด้านการคัดกรองนักเรียน องค์ประกอบด้านการส่งเสริมนักเรียน องค์ประกอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และองค์ประกอบด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

2.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ

2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI modified) ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ

3. แนวทางการการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อนักเรียน

อภิปรายผล

จากการวิจัยศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวีระศักดิ์ จันทะรัตน์ (2553 : 108-112) ได้ศึกษาการนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 พบว่า รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) ด้านการคัดกรองนักเรียน (3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (4) ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหา (5) ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรอง

นักเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วรา งามเสงี่ยม (2552) ได้ทำการศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ะยอง เขต 2 โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งต่อ

สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ตามลำดับ สอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ สุรัชต์ ขาตะรักษ์ (2550) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข้การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงจากคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI modified) ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาและด้านการส่งเสริมนักเรียนตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าด้านการส่งต่อนักเรียนเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับที่ 1 รองลงมาคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการส่งเสริมนักเรียนเป็นลำดับสุดท้าย

3. แนวทางการการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

พบว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้แนวทางไว้ว่า ให้ดำเนินการโดยให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน การออกเยี่ยมบ้าน และเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน เช่น ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านสภาพครอบครัว ตลอดถึงการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน เช่น พฤติกรรมความถนัด จากนั้นให้ประสานและพูดคุยกับผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนอย่างแท้จริง ทำให้สามารถเข้าใจและสามารถติดตาม ในกรณีที่เกิดปัญหา เช่น การเจ็บป่วย การขาดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุ โดยจัดทำระเบียบสะสมนักเรียนเป็นรายบุคคลและใช้แบบประเมินพฤติกรรมของนักเรียน บัญชีรายชื่อและสรุปผลการเรียนของนักเรียนแต่ละคน รวมทั้งแบบฟอร์มแนะนำตนเองของนักเรียน

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า แนว

ทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้แนวทางไว้ว่า โรงเรียนควรมีการคัดกรองนักเรียนโดยแยกกลุ่ม คือ การจัดการเรียนการสอนโดยแยกเด็กพิเศษ เรียนในห้องเรียนเป็นกลุ่มซึ่งไม่รวมกับเด็กปกติจะเรียนร่วมเฉพาะวันที่มีกิจกรรม การคัดกรองนักเรียนจะแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหา โดยจะมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียน กลุ่มปกติดำเนินการส่งเสริมกลุ่มปัญหาให้มีการแก้ไข้เขียนรายงาน กลุ่มเสี่ยงดำเนินการส่งต่อ สรุปผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ และจะประเมินผลนักเรียนเป็นรายบุคคล

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า แนว

ทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้แนวทางไว้ว่า โรงเรียนควรส่งเสริมนักเรียนที่มีความรู้พิเศษ และนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนรู้ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมโฮมรูมทุกเช้า มีการประชุมผู้ปกครองทุกปีการศึกษา จัดกิจกรรมโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม เช่น กีฬาสี วันสำคัญต่างๆ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้กล้าแสดงออก แสดงความคิดเห็นและกล้าที่จะแสดงความคิดความสามารถของตนเองทั้งภายใน

ห้องเรียนและสาธารณะชน โรงเรียนส่งเสริมนักเรียนหลายด้าน เช่นด้านวิชาการ มีการจัดการเรียนการสอนตามความสนใจของเด็ก เช่น มีห้องเรียนภาคปฏิบัติและมีห้องเรียน IEP มีป้ายนิเทศให้นักเรียนได้แสดงผลงานทางวิชาการ มีการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยจัดให้มีการเลือกตั้งสภานักเรียน มีการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

พบว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้แนวทางไว้ว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมและวางแผนการป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ จากนั้นมีการช่วยเหลือและติดตามผล การป้องกันและแก้ไข เช่น สิ่งเสพติด เพื่อไม่ให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน และสถานศึกษา ผ่านกิจกรรมการอบรมนักเรียน รวมทั้ง มีการวิเคราะห์แนวโน้มความเสี่ยง หรือปัญหาร่วมกัน กำหนดข้อปฏิบัติ วิธีการป้องกัน และแนวทางแก้ไข พร้อมกับประกาศให้ทราบโดยทั่วกันในสถานศึกษา

3.5 ด้านการส่งต่อนักเรียน

พบว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาให้แนวทางไว้ว่า โรงเรียนควรมีการส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อแก้ไข และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนควรจัดทำบันทึกข้อมูลนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้ส่งต่อให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน หรือผู้เชี่ยวชาญ โรงเรียนมีเครือข่ายที่พร้อมและประสานความร่วมมือกันกับทางโรงเรียนจะทำให้การส่งต่อได้ผลและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการแนะแนวอย่างเป็นระบบ ให้ครูได้มีการพูดคุยกันเพื่อการส่งต่อ เพื่อจะได้รู้ และเข้าใจในปัญหาของนักเรียนได้ถูกต้อง และแก้ไขได้ถูกวิธี

ทั้งนี้ โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียนเพื่อร่วมกันเสนอแนวคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอไม่หยุดนิ่งในแนวทางใดแนวทางหนึ่ง โดยต้องคำนึงถึงประโยชน์ต่อนักเรียนให้สูงสุด ใช้เทคนิค วิธีการที่มีคุณภาพเหมาะสมและหลากหลาย กำหนดแผนการปฏิบัติงานได้อย่างชัดเจน ชี้แจงแก่บุคลากรทั้งโรงเรียนเพื่อความเข้าใจตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูมิ สุรพงษ์รัตน์ (2558 : 54) ว่าด้วย กลยุทธ์การนิเทศ

กำกับ ติดตามและประเมินผล โดยพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ความรู้ระบบการบริหารงานกิจการนักเรียนและมีการประสานงานระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนตรวจสอบและนำเสนอชี้แจงปรึกษาหารือและแก้ไข โดยมีการวิเคราะห์ปัญหา การวิเคราะห์องค์ประกอบของงานกิจการนักเรียน การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งจำเป็นต่อกิจการนักเรียน รวมถึงพัฒนาระบบงานกิจการนักเรียนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

1. กรมสามัญศึกษา. (2544). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ.
2. ภูมิ สุรพงษ์รัตน์, อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์, และ กุหลาบ ปุริสาร. (2558). การพัฒนาระบบสารสนเทศงานบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนขอนแก่นพัฒนศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 5(2) กรกฎาคม – ธันวาคม, .
3. วรา งามเสงี่ยม. (2552). ปัญหาและแนวทางการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก, มหาวิทยาลัยบูรพา.
4. วีระศักดิ์ จันทะรัตน์. (2553). การนำเสนอรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุบลราชธานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
6. สุรัชต์ ชาตะรักษ์. (2550). การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ความพึงพอใจของผู้บริโภคร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จ.ขอนแก่น

Traditional retail store consumer satisfaction of consumers

in Wiang Kao District, Khon Kaen Provinces

สุวรรณี ศรีบุญ¹

อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²

สมโภชน์ วัลยะเสวี³

นพดล มั่งมี⁴

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น และ (2) เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น 400 คน ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาครั้งนี้ สถิติที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ค่า f-test และ factor analysis ผลการศึกษาพบว่า

1) ความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าผู้ใช้บริการพึงพอใจในด้านสินค้าและคุณภาพ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่และการแก้ปัญหา ด้านสถานที่ ด้านความรวดเร็ว ความสะดวกสบายในการให้บริการ ด้านความประทับใจในการให้บริการ และ ด้านมารยาทของผู้ให้บริการ ตามลำดับ

2) จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ไขห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า ที่พบว่า การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ไขห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า เมื่อจำแนกตามเพศ ในเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3) ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (ไขห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า เมื่อจำแนกตามสถานภาพ อาชีพ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ

คำสำคัญ ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม, ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of this study were: (1) to study the satisfaction of using traditional retailers, in Wiang Kao District and (2) to study the comparison of personal characteristics and satisfaction with the use of traditional retail stores in Wiang Kao District, Khon Kaen Province. The samples used in the study were users of traditional retail stores, in Wiang Kao District, Khon Kaen Province with total number of 400 people. Questionnaires were used as a tool in this study. The statistics used in the study were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, f-test and factor analysis. The results showed that;

1) The satisfaction of using the traditional retail stores in Wiang Kao District, Khon Kaen Province, in overall was mostly at a low level, and was found that service users were most satisfied with the product and quality, followed by the care and solution of the location, speed convenience of service, the impression of the service and the manners of the service providers respectively.

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย, หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

^{3,4} อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

2) From the comparison of the satisfaction of traditional retail stores in Wiang Kao District, it was found that the satisfaction level of the traditional retail stores in Wiang Kao District when classified by gender in gender, age, education and income was a significant difference at the .01 level.

3) The results of a comparison of the satisfaction of traditional retail stores in Wiang Kao District, found status and occupation no different.

Keywords: Traditional Retailers, Satisfaction

บทนำ

ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม (Traditional Trade) หรือที่เรียกติดปากว่าร้านโชห่วย มีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยมาอย่างยาวนาน เพราะเป็นแหล่งการจ้างงานและเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ โดยในปี 2560 มูลค่าของธุรกิจค้าปลีกมีอัตราการจ้างงานสูง คิดเป็นร้อยละ 27.5 หรือ ประมาณ 2.9 ล้านคน ของการจ้างงานจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภค โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิต ร้านค้าปลีกและผู้บริโภคเป็นความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้งในสังคมไทยในอดีต ด้วยรูปแบบของธุรกิจค้าปลีกที่เป็นธุรกิจที่มีลักษณะเป็นร้านค้าขนาดเล็ก ขายสินค้าที่ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ใช้เงินลงทุนในการทำธุรกิจไม่สูงมากนัก มีการบริหารงานกันเองภายในครอบครัว การดำเนินงานไม่ซับซ้อนด้วยการซื้อสินค้ามาและขายสินค้าไป อีกทั้งไม่มีการใช้เทคโนโลยีและการบริหารจัดการสมัยใหม่มากนัก การดำเนินธุรกิจค้าปลีกขนาดเล็กภายใต้สังคมในยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันนั้น จึงมีความเสี่ยงสูงที่จะขาดทุน เนื่องจากปัจจุบันร้านค้าขนาดใหญ่หรือร้านสะดวกซื้อมีมากขึ้น และส่งผลถึงร้านค้าปลีก (โชห่วย) (อวิस्ता กิจสวน, 2561)

เนื่องจากรูปแบบทั่วไปของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมหรือโชห่วย แต่เดิมอาจจะเป็นการขายสินค้าในร้านโชห่วยข้างถนน ใกล้ตลาด หรืออยู่ปากซอย ขนาดร้านประมาณ 1-2 คูหา มีสินค้าวางขายหลากหลายชนิด ส่วนใหญ่หน้าร้านเป็นที่ขายสินค้า และมีเจ้าของร้านหรือเด็กเฝ้าหน้าร้าน คอยให้บริการขายสินค้าเมื่อมีลูกค้าเข้ามาซื้อ ส่วนด้านหลังก็จะเป็นที่สต็อกเก็บสินค้า บริเวณส่วนที่เหลือก็จะใช้เป็นที่พักอาศัยของเจ้าของกิจการและครอบครัวนั่นเอง แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไปจากการค้าขายแบบดั้งเดิมมาสู่ยุคการค้าขายสมัยใหม่ มาตรฐานการดำรงชีวิตของผู้บริโภคก็ดีขึ้น ผู้บริโภคเริ่มมีความรู้และมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น ทำให้ผู้บริโภคเริ่มต้องการสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ต้องการความสะดวกสบายในการซื้อสินค้าที่รวดเร็วมากขึ้น ต่อมาในปัจจุบันจึงได้เปลี่ยนมา

ทั้งประเทศ ซึ่งเป็นลำดับที่ 2 รองจากภาคบริการ และมีมูลค่าซื้อขายรวม 1.83 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product: GDP) ซึ่งเป็นอันดับ 3 รองจากภาคบริการ (ร้อยละ 32.6) และ ภาคการผลิต (ร้อยละ 27.7) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งเชื่อมโยงและกระจายสินค้าขั้นสุดท้ายเป็นร้านค้าปลีกขนาดใหญ่หลายรูปแบบ ทำให้ร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่มีการปรับปรุงการจัดวางสินค้า และการบริการที่ทันสมัยเป็นระบบและมีมาตรฐานใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการให้บริการลูกค้า เพื่อที่จะดึงดูดลูกค้าให้เข้าร้านและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างสมบูรณ์ (องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าพัฒนา, 2563)

สำหรับสัดส่วนตลาดค้าปลีกในปัจจุบัน จะพบว่าแบ่งตลาดเป็นธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ (Modern Trade) กว่า 50% (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) นอกเหนือจากนี้จะเป็นร้านสะดวกซื้อ (Convenience Store) จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันร้านโชห่วย แบบดั้งเดิมกำลังประสบปัญหาอย่างหนักในการแข่งขันกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ที่เปิดดำเนินการอย่างแพร่หลายในหลายพื้นที่ จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับร้านโชห่วย ตามทัศนคติของผู้บริโภคที่อ้นยานี เคนคำภา (2559) ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริโภคมีแรงจูงใจในการรอคอยการลดราคาสินค้าเพิ่มมากขึ้นและนิยมการไปซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกสมัยใหม่แทนการซื้อสินค้าจากร้านโชห่วย เพราะสามารถซื้อสินค้าทุกอย่างที่ต้องการได้จากร้านค้าปลีกสมัยใหม่ รวมถึงราคาจำหน่ายของสินค้าที่ถูกกว่าร้านโชห่วยแบบดั้งเดิม แรงจูงใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าบริโภคดังกล่าวส่งผลกระทบต่อกำไรและเป็นการทำลายผู้ค้าปลีกแบบดั้งเดิมที่ดำเนินธุรกิจในตลาด การขยายตัวของร้านค้าปลีกสมัยใหม่ส่งผลกระทบต่อร้านโชห่วย ทำให้มีร้านโชห่วยจำนวนหนึ่งต้องปิดกิจการหรือปรับเปลี่ยนเป็นร้านสะดวกซื้อ เพราะไม่สามารถแข่งขันด้านต้นทุน ด้านเทคนิคการบริหาร การบริการต่างๆ เนื่องจากผู้ซื้อเริ่มคุ้นเคยกับความทันสมัย ทำให้ร้านโชห่วยมีรายได้ลดลง

จนกระทั่งถึงจุดหนึ่งก็ต้องเลิกกิจการ ผลกระทบดังกล่าวก็ได้กลายเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากพื้นที่กรุงเทพฯ และขยายไปยังพื้นที่ปริมณฑล โดยร้านโชห่วยที่ได้รับผลกระทบมากก็คือร้านที่มีทำเลอยู่ใกล้แหล่งร้านค้าปลีกสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงรัศมี 1-10 กิโลเมตรที่อยู่รอบห้างค้าส่ง-ค้าปลีกขนาดใหญ่ และมีแนวโน้มที่ยอดขายจะลดลงเรื่อยๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2561) ได้ระบุเช่นเดียวกันว่า ธุรกิจค้าปลีกค้าปลีกขนาดเล็กซบเซาลง ในปี 2560 ร้านค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภค (FMCG) มีจำนวนกว่า 4.1 แสนร้านค้าทั่วประเทศ โดยธุรกิจขายของชำหรือโชห่วยคิดเป็น 97% ขณะที่ร้านสะดวกซื้อและมินิมาร์ท ซึ่งเป็นคู่แข่งสำคัญของโชห่วยมีจำนวนเพียง 18,153 แห่ง น้อยกว่าโชห่วยถึง 20 เท่า แต่ในระยะหลัง จำนวนสาขาเปิดใหม่เพิ่มขึ้นในอัตราสูงและสูงกว่าการขยายตัวของร้านโชห่วยมาก การที่โชห่วยมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้ธุรกิจยังครองส่วนแบ่งการตลาดสูงที่สุด อย่างไรก็ตาม ฐานลูกค้าโชห่วยมีแนวโน้มลดลงต่อเนื่อง ไม่เพียงเท่านั้น ร้านค้ามีรายได้เฉลี่ยเพียง 6.3 ล้านบาทต่อปี ต่ำกว่าร้านสะดวกซื้อซึ่งรายได้เฉลี่ยสูงถึง 10 ล้านบาทต่อปี

อำเภอเวียงเก่าเดิม เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอภูเวียง มีประชากรทั้งหมด 19,950 คน เป็นท้องที่อำเภอที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของจังหวัดขอนแก่น มีเทือกเขาภูเวียงที่เคยเป็นแหล่งชุมชนโบราณที่มีอารยธรรมเมื่อหลายพันปีล่วงมาแล้ว มีการขุดพบกระดูกมนุษย์โบราณ เครื่องมือเครื่องใช้ทำจากโลหะสำริด พระนอนสมัยทวารวดีรวมทั้งภาพเขียนสี สมัยก่อนประวัติศาสตร์ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว (กระทรวงมหาดไทย, 2563)

ธุรกิจค้าปลีกแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะร้านขายของชำหรือร้านโชห่วยในเขตพื้นที่ อำเภอเวียงเก่า ซึ่งเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดขอนแก่น ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงทำให้ร้านค้าปลีกนั้นผุดขึ้นมาเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เกิดความแตกต่าง และเพื่อให้เพิ่มยอดขาย พร้อมทั้งแนวทางที่เจ้าของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมจะต้องมีการปรับตัวโดยลดจุดด้อย เพิ่มจุดแข็งซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญก่อนรับ ความช่วยเหลือจากภาครัฐ ยกตัวอย่างเช่น ต้องมีความพร้อมทั้งในด้านการจัดตกแต่งร้านให้มี ความสะอาด สวยงาม จัดหมวดหมู่สินค้าให้เป็นสัดส่วน หรือสร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง เพื่อดึงดูดผู้บริโภคและรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย ความต้องการของผู้บริโภคคือสิ่งสำคัญที่ ผู้บริโภคไม่ควรละเลยการใช้กลยุทธ์หรือกลวิธีต่าง ๆ อาจทำให้ประสบผลสำเร็จในระยะสั้น แต่การให้ ความสำคัญกับผู้บริโภคการ

เสนอบริการที่ประทับใจเป็นกันเองและมีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคจะทำให้ร้านค้าประสบความสำเร็จได้ยาวนานกว่า นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องยอมรับ คำวิจารณ์หรือคำตำหนิจากผู้บริโภค เพราะการวิจารณ์เป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนถึงความรู้สึกของผู้บริโภคได้เป็น อย่างดีเมื่อมี คำวิพากษ์วิจารณ์ใดก็ตามจากผู้บริโภคร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรจะได้รับทราบและแก้ไข ข้อบกพร่องนั้นลักษณะการบริการของแต่ละร้านนั้นจะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับ ประเภทของร้านค้าปลีก หลายแห่งอาจจะขยายเวลาการให้บริการที่ยาวนานกว่าคู่แข่งแต่ถ้าเป็นธุรกิจค้าปลีกแบบบริการตนเอง มักจะใช้ การบริการในรูปแบบอื่น ๆ ที่ไม่เน้นการบริการแบบใช้พนักงานขายแต่มีการใช้ป้าย เป็นสื่อแทน เป็นต้น การประกอบธุรกิจค้าปลีกในยุคปัจจุบัน ให้ประสบความสำเร็จนั้น ร้านค้าปลีก แบบดั้งเดิม จึงต้องมีการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมควรเริ่มต้น ด้วยการทำความเข้าใจ ในความต้องการของผู้บริโภคแล้วนำมาใช้ปรับปรุงการบริหารร้านให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น โดยการนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันของร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมต่อไป พร้อมทั้งยังช่วยในการเพิ่มยอดขายให้ธุรกิจได้อีกทางหนึ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการเปรียบเทียบคุณลักษณะส่วนบุคคลกับความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยวิธีเก็บข้อมูลผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น จำนวน 400 คน และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็น แนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยครั้งนี้อย่างเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ถึงเจ้าของกิจการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสนับสนุนการวิจัย

2. ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามออกไปยังกลุ่มเป้าหมายจำนวน 400 ชุด

3. จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง ภายใน 30 วัน

4. สามารถรวบรวมแบบสอบถามที่ สมบูรณ์ มาจนครบ 400 ชุด

5. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม

6. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้ วิธีทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น สามารถนำข้อมูลที่ได้มารวบรวมทำการจัดกลุ่มวิเคราะห์แบ่งตามข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม ซึ่งมีทั้งหมด 6 ค่าถาม คือ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ หลังจากนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ความพึงพอใจตามข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่และ

ร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่าจังหวัดขอนแก่นวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. วิเคราะห์สมมติฐานปัจจัยประชากรศาสตร์ที่ต่างกัน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยระหว่าง 2 กลุ่ม ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวกับเพศ และสถิติ f-test (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มขึ้นไป สำหรับหาความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มขึ้นไป ใช้สูตร Anova (f-test) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างของ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และอาชีพ ให้มีความสำคัญแตกต่างกันหรือไม่กับความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น

5.4 วิเคราะห์องค์ประกอบของความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม(โซ่ห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer- Olkin Measure of Sampling Adequacy) เมื่อได้ค่า KMO เท่ากับ 0.5 และเข้าสู่ 1 แสดงว่าข้อมูลที่ได้มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพ
4. ระดับการศึกษา
5. รายได้ต่อเดือน
6. อาชีพ

ตัวแปรตาม (dependent Variable)

ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกใน
เขตอำเภอเวียงเก่า
จังหวัดขอนแก่น

4. สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลพื้นฐาน ผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม กรณีศึกษาผู้บริโภคในเขตอำเภอเวียงเก่าทั้งหมด 400 คน ส่วนใหญ่มีเพศหญิง จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 72.75 และเพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.25 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 มีสถานภาพสมรส จำนวน 217 คน คิดเป็นร้อยละ 54.25 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย หรือ ปวช. จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 59.00 มีรายได้ต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีอาชีพลูกจ้าง/ พนักงานบริษัท จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00

2. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในเขตอำเภอเวียงเก่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย (Mean=2.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสินค้าและคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (Mean=2.65) รองลงมา ด้านการดูแลเอาใจใส่และการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ย (Mean=2.23) ด้านสถานที่ มีค่าเฉลี่ย (Mean=2.12) ด้านความประทับใจในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย (Mean=1.97) ด้านความรวดเร็ว ความสะดวกสบายในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย (Mean=1.96) ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โซห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โซห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โซห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า เมื่อจำแนกตามสถานภาพ อาชีพ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โซห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า พบว่า สามารถแบ่งความพึงพอใจการให้บริการออกเป็น 8 องค์ประกอบ

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร การตอบคำถามที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย ความสะอาดของหีบห่อสินค้า สินค้ามีให้เลือกหลายขนาด หลายยี่ห้อ และผู้ให้บริการช่วยเหลือในทุกๆ ด้านเป็นอย่างดี รวม 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง

.539 ถึง .700 มีค่าไอแกนเท่ากับ 11.675 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการให้บริการ

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร ให้คำแนะนำในการรับบริการได้อย่างดี และความแม่นยำและรวดเร็วในการคิดราคาสินค้า รวม 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .695 ถึง .798 มีค่าไอแกนเท่ากับ 9.202 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการให้คำแนะนำและคิดราคาสินค้าที่รวดเร็ว

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร มีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ และมีสินค้าหลายระดับราคาให้เลือกซื้อ รวม 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .679 ถึง .771 มีค่าไอแกนเท่ากับ 7.761 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านจิตสำนึกในการให้บริการและความหลากหลายในการให้เลือกซื้อ

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร ระยะเวลาในการ เปิด-ปิด ให้บริการ และมีสถานที่จอดรถเพียงพอกับความต้องการ รวม 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .502 ถึง .754 มีค่าไอแกนเท่ากับ 6.742 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านระยะเวลาการเปิดและสถานที่จอดรถเพียงพอ

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปร ต้อนรับลูกค้าด้วยความยิ้มแย้ม แจ่มใส รวม 1 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .776 มีค่าไอแกนเท่ากับ 6.649 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านการต้อนรับลูกค้า

องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปร มีน้ำเสียงที่เป็นมิตรไพเราะ และมีการให้บริการและเข้าถึงตัวผู้ใช้บริการที่รวดเร็ว รวม 2 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .571 ถึง .600 มีค่าไอแกนเท่ากับ 6.205 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านน้ำเสียงที่เป็นมิตรและเข้าถึงตัวผู้ใช้บริการ

องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วยตัวแปร ความสดใหม่และมีฉลากระบุวันหมดอายุของสินค้า รวม 1 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .859 มีค่าไอแกนเท่ากับ 6.073 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านความสดใหม่ของสินค้า

องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วยตัวแปร ท่าเล สถานที่ตั้งร้าน เดินทางได้สะดวก รวม 1 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .744 มีค่าไอแกนเท่ากับ 5.275 และเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ด้านสถานที่ตั้งร้าน

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. **ความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย)** ในเขตอำเภอเวียงเก่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อยค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.15 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านสินค้าและคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (Mean=2.65) รองลงมา ด้านการดูแลเอาใจใส่และการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ย (Mean=2.23) ด้านสถานที่ มีค่าเฉลี่ย (Mean=2.12) ด้านความประทับใจในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย (Mean=1.97) ด้านความรวดเร็ว ความสะดวกสบายในการให้บริการ มีค่าเฉลี่ย (Mean=1.96) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราภรณ์ สุวรรณ และรุติกาภรณ์ สัจจะบุตร (2559) ชื่อเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจด้านส่วนประสมการค้าปลีก และพฤติกรรมการบริโภค ของลูกค้ากับแนวโน้มการใช้บริการร้านสุพรรณ เมื่อพิจารณาความพึงพอใจในส่วนส่วนประสมการค้าปลีกแต่ละด้านพบว่า ลูกค้าร้านสุพรรณ มีความพึงพอใจด้านทำเล ที่ตั้งโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความหลากหลายของประเภทสินค้าด้านส่วนประสมการสื่อสาร การตลาด ด้านการบริการลูกค้า ด้านนโยบายราคา และด้านการออกแบบร้านและการจัดวางสินค้า ตามลำดับ

2. **จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย)** ในเขตอำเภอเวียงเก่า ที่พบว่า การเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตอำเภอเวียงเก่า เมื่อจำแนกตามเพศ ในเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธนี อภิรมย์พฤษยา (2557) ชื่อเรื่อง แรงจูงใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าบริโภคจากร้านโชห่วยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ลักษณะประชากรด้านเพศ สถานภาพที่แตกต่างกันมีแรงจูงใจในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่ร้านโชห่วยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน และพฤติกรรมในการเลือกใช้บริการร้านโชห่วย ด้านสถานที่สะดวกในการเลือกใช้บริการและระยะห่างจากร้านสะดวกซื้อที่แตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่ร้านโชห่วยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านราคา ด้านสินค้าและบริการด้านสถานที่จัดจำหน่าย

และด้านส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคที่ร้านโชห่วยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชื่นสมล บุนนาค (2559) ชื่อเรื่อง ความพึงพอใจในปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกดั้งเดิม (โชห่วย) ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เพศมีผลต่อความพึงพอใจในปัจจัยทางการตลาด เฉพาะแค่ทางด้านพนักงานขายเท่านั้น โดยเพศหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าเพศชาย ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ ไม่มีนัยสำคัญ อายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจในปัจจัยทางการตลาดที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะด้าน ราคา สถานที่ การส่งเสริมการขาย และพนักงานขาย โดยมีช่วงอายุที่แตกต่างกันอย่างน้อย 2 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 ช่วงอายุที่ 15-20 ปี กับ 31-40 ปี คู่ที่ 2 คือ ช่วงอายุที่ 21-25 ปี กับ 31-40 ปี และ 41-50 ปี ส่วนด้านสินค้าและการบริการไม่มีผลต่ออายุที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 รายได้มีผลต่อความพึงพอใจปัจจัยทางการตลาดโดยเฉพาะในด้านราคา สถานที่ การส่งเสริมการขาย และพนักงานขาย โดยมีช่วงรายได้ที่แตกต่างกันอย่างน้อย 2 คู่ ได้แก่ คู่ที่ 1 มีรายได้น้อยกว่า 7,000 บาท กับ 17,001-22,000 บาท และ 22,001-30,000 บาท คู่ที่ 2 ได้แก่ 7,001-12,000 บาท กับ 12,001-17,000 บาท และ 17,001-22,000 บาท ส่วนด้านสินค้าและการบริการไม่มีนัยสำคัญที่ 0.05

3. **ผลการเปรียบเทียบระดับความพึงพอใจการให้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม (โชห่วย)** ในเขตอำเภอเวียงเก่า เมื่อจำแนกตามสถานภาพ อาชีพ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณณิ ทิพย์เลอเลิศ (2558) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ผลการวิจัยปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) ที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมแตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ (เฉลี่ยต่อเดือน) 10,000 - 20,000 บาท มีค่าเฉลี่ยการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีก แบบดั้งเดิมสูงสุด

สรุป

ความพึงพอใจการใช้บริการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ในเขตอำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย โดยพบว่าผู้ใช้บริการพึงพอใจในด้านสินค้าและคุณภาพ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการดูแลเอาใจใส่และการแก้ปัญหา ด้านสถานที่ ด้านความรวดเร็ว ความสะดวกสบายในการให้บริการ ด้านความประทับใจในการให้บริการ และ ด้านมารยาทของผู้ให้บริการ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. เจ้าของกิจการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม คือผู้ที่ต้องพบเจอและใกล้ชิดกับผู้บริโภค โดยตรง จึงควรสร้างและบริหารความสัมพันธ์ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยเน้นสร้างความคุ้นเคย และเป็นกันเอง

2. เจ้าของกิจการร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมยังควรต้องตอบสนองความต้องการของลูกค้าอย่างรวดเร็ว เช่น การหยิบส่งสินค้าให้ลูกค้า การบริการในจุดชำระเงิน เป็นต้น ขณะเดียวกัน ควรที่จะจัดระเบียบสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ เมื่อลูกค้าต้องการเลือกสินค้าเอง ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการนี้ได้เป็นอย่างดีซึ่งช่วยให้เกิดการบริการที่รวดเร็วยิ่งขึ้น

3. ควรให้บริการด้วยความสุภาพ พุดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส

4. ควรมีความรู้ความเข้าใจในตัวสินค้า เพื่อที่จะให้ข้อมูลและคำแนะนำกับลูกค้าได้

5. ควรจัดวางสินค้าให้เป็นหมวดหมู่ การติดป้ายราคาสินค้า การรักษาความสะอาด และการเพิ่มแสงสว่าง ภายในร้านอย่างเพียงพอ

เอกสารอ้างอิง

1. กระทรวงมหาดไทย. (2563). ข้อมูลอำเภอเวียงเก่าจังหวัดขอนแก่น. กระทรวงมหาดไทย, กรุงเทพมหานคร.
2. จิราภรณ์ สุวรรณ และธิดาทิพย์ สัจจะบุตร. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจด้านส่วนประสมการค้าปลีก. ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.

3. ชื่นสมล บุนนาค. (2559). ความพึงพอใจในปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกซื้อสินค้าในร้านค้าปลีกดั้งเดิม (โช่วย) ในเขตกรุงเทพมหานคร. ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
4. ฉันทานี เคนคำภา. (2559). กลยุทธ์การค้าปลีก (ร้านสะดวกซื้อ) ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในร้าน Banthon Oriental Supermarket in Bath, United Kingdom. ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
5. ปฏิกิร ทิพย์เลอเลิศ. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภคจากร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในจังหวัดกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
6. เมธนี อภิรมย์พฤษภา. (2557). แรงจูงใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าบริโภคจากร้านโช่วยในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. ศูนย์การวิจัยแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
7. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ข้อมูลพฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคในร้านโช่วย. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร.
8. สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). สัดส่วนตลาดค้าปลีกในปัจจุบัน. สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร.
9. อวิस्ता กิจสวน. (2561). ศึกษาพฤติกรรมการตลาดของร้านโช่วยในยุคไทยแลนด์ 4.0 เพื่อความอยู่รอด กรณีศึกษา ร้านโช่วย ในเขตอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ.
10. องค์การบริหารส่วนตำบล, เมืองเก่าพัฒนา. (2563). ข้อมูลร้านค้าปลีก. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเก่าพัฒนา, ขอนแก่น.

การรับรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

Perception of Professional Laws, Ethics, Ethics Code of Nursing Student,
College of Asian Schollars

ธิดารัตน์ เลิศวิทยากุล¹, ปวีศา เทาดี²
นฤมล พรหมสา³, วิลาวัลย์ เวทสิทธิ์⁴
วรารณ ดิบุตรสี⁵, อินทิรา โนนกลาง⁶
จินดารัตน์ แสงมี⁷

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ เจตคติ การนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ เจตคติ การนำไปใช้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2,3 และ4 เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักศึกษาพยาบาลปีการศึกษา 2562 จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามการรับรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ จำนวน 22 ข้อ ด้านเจตคติจำนวน 10 ข้อ และด้านการนำไปใช้ในหอผู้ป่วย จำนวน 11 ข้อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และหาค่าความเที่ยงรายด้านดังนี้ ด้านความรู้ เท่ากับ 0.87 ด้านเจตคติ เท่ากับ 0.71 และด้านการนำไปใช้เท่ากับ 0.76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และวิเคราะห์สถิติเปรียบเทียบ non- parametric ของ Kruskal Wallis Test ผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}$ =4.01, S.D.=0.26), เจตคติภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}$ =3.36, SD=0.27) และการนำไปใช้ในหอผู้ป่วยมีความเหมาะสมระดับมาก (ร้อยละ 80.08) การเปรียบเทียบความแตกต่างด้านความรู้ เจตคติ และการนำไปใช้ในหอผู้ป่วย ระหว่างชั้นปีที่ 2,3 และ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : การรับรู้ กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม จรรยาบรรณ

Abstract

The purposes of this research were to study the level of knowledge, attitudes, and applying knowledge of Professional Laws, Ethics and Ethics Code in real situations on the ward and to compared the differences between knowledge, attitudes and application of nursing students in year 2, 3 and 4 as concern about professional law, Ethics and Ethics Code of Nursing Students in College of Asian Scholars (CAS). The sample group was 121 nursing students for academic year 2019. The research instruments were a Questionnaire on Professional Laws, Ethics and Ethics Code of Nursing Students in CAS consist in 3 aspects, namely 22 questions of knowledge, 10 questions of attitude, 11 questions application in ward, verify the questionnaire that IOC content compliance is 0.67-1.00 and the reliability was the accuracy in each aspect as follows: Knowledge aspect was equal to 0.87, Attitude aspect was 0.71 and the application aspect was 0.76. The data were analyzed by descriptive statistics, frequency, percentage, mean, standard deviation, One-way ANOVA and the Kruskal Wallis Test's non-parametric comparison statistics.

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²⁻⁷นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

The research results were found that Level of knowledge about Professional Laws, The Ethics and Ethics Code of nursing students at a high level ($\bar{X}$ = 4.01, SD = 0.26), a high overall attitude ($\bar{X}$ = 3.36, SD = 0.27) and application in the wards were very appropriate (80.08 %). Comparison of differences in knowledge, attitudes and application in wards between years 2, 3 and 4, there was no statistically significant difference of 0.05.

Keywords: Perception, Professional Laws, Ethics, Ethics Code

บทนำ

สภาการพยาบาลควบคุมกำกับ การปฏิบัติงาน ด้านวิชาชีพโดยกำหนดพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540) ในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์ ซึ่งให้ความหมายของ “การพยาบาล” ว่าเป็น การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อ เจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริม สุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล และให้ความหมายของการผดุงครรภ์ ว่า การกระทำเกี่ยวกับการดูแล และการช่วยเหลือหญิงมีครรภ์ หญิงหลังคลอด และทารกแรกเกิด รวมถึงการตรวจ การทำคลอด การ ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด รวมทั้งช่วยเหลือแพทย์ กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้ โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และ ศิลปะการผดุงครรภ์ ดังนั้นพยาบาลวิชาชีพ จึงต้องประกอบ วิชาชีพพยาบาล” ด้วยการปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลต่อ บุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยกระทำการต่อไปนี้ 1) สอน แนะนำ ให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย 2) กระทำต่อร่างกายและจิตใจของบุคคล รวมทั้ง จัดสภาพแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาความเจ็บป่วย บรรเทา อาการของโรค การกลุ้มใจของโรค และการฟื้นฟูสภาพ 3) กระทำตามวิธีที่กำหนดไว้ในการรักษาโรคเบื้องต้น และให้ ภูมิคุ้มกันโรค และ 4) ช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค¹

ปัจจุบันพยาบาลวิชาชีพได้รับรู้กฎหมายและ จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล ตั้งแต่การเรียนในหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่2,3 ในแต่ละสถาบัน และเมื่อ จบการศึกษาในแต่ละแหล่งงานได้มีการอบรมเกี่ยวกับ กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพก่อนการปฏิบัติวิชาชีพ ก่อนปฏิบัติงานอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยการนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม เมื่อเจอ สถานการณ์จริงพบว่าโดยส่วนใหญ่วิเคราะห์สถานการณ์ หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุมปัญหาและแนว

ทางแก้ไขปัญหา และหากพยาบาลไม่สามารถนำความรู้ เจตคติ และการประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่าง เหมาะสม ในด้านกฎหมายวิชาชีพพยาบาลอาจจะก่อให้เกิด ผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และชีวิตของผู้รับบริการได้

การขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย นักศึกษา พยาบาลได้พบกับสถานการณ์หรือกิจกรรมการพยาบาลใน การปฏิบัติงานที่อิงกฎหมายและจริยธรรมวิชาชีพอยู่เสมอ ดังตัวอย่างเช่น การสื่อสารในทีมสุขภาพ การสื่อสารกับ ผู้ป่วยและครอบครัว การปฏิบัติตามพยาบาลตามมาตรฐาน วิชาชีพ การทำสัญญายินยอมการรักษา การทำหัตถการ และในกิจกรรมที่กล่าวมา เกิดสถานการณ์ที่สะท้อนการ ปฏิบัติงานที่สอดคล้องตามกฎหมายที่มีความคาดเคลื่อนอยู่ ในหลายๆสถานการณ์ตัวอย่างเช่น มีกรณีศึกษาเพศหญิงที่ ถูกล่วงละเมิดทางเพศจากเจ้าหน้าที่รถไฟ และแจ้งความจึง ถูกส่งไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ขณะเดียวกันที่ กรณีศึกษารอการชักประวัติ รู้สึกว่ามี 2-3 คนดูเอกสารของ เธอพูดคุยกันและส่งสายตาทุกมุมองมาที่เธอ และมีเสียง วิพากษ์วิจารณ์ว่า “กรณีนี้ที่กำลังเป็นข่าวในหน้า หนังสือพิมพ์ “ผู้รับบริการต้องอดทนกับสายตา และคำพูดที่ สะท้อนความรู้สึกในการพูดถึงเรื่องราวของเธอ จากกรณี ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้รับบริการโดยพยาบาลรายนี้ทำให้ ผู้รับบริการถูกมองว่าตนเองโดนตีตราทางสังคม รู้สึกอับอาย ขาดความเชื่อมั่น อาจส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความคิดฆ่าตัว ตายตามมา² อย่างไรก็ตามยังมีหลายเหตุการณ์ที่พยาบาลได้ ใช้ความรู้ความสามารถที่สอดคล้องกับกฎหมายวิชาชีพ ดังเช่นกรณีตัวอย่างที่ผู้ป่วยอายุ 13 ปีเป็นวัยรุ่น ขณะที่ ผู้ปกครองและญาติพร้อมใจกันปกปิดไม่ให้ผู้ป่วยรับรู้ ข้อมูล เกี่ยวกับตนเองและขอให้พยาบาลช่วยกันปกปิดข้อมูลด้วย จึงเกิดเป็นประเด็นจริยธรรมขึ้นระหว่างความต้องการรับรู้ ข้อมูลของผู้ป่วยและการไม่ให้รับรู้ข้อมูลของผู้ปกครองและ ญาติ พยาบาลควรปฏิบัติอย่างไร การที่พยาบาลจะบอก หรือไม่บอกความจริงแก่ผู้ป่วยนั้น พยาบาลจะทำหน้าที่เป็น ทั้งผู้ให้ความร่วมมือและผู้ประสานความร่วมมือ ระหว่าง ผู้ป่วยเด็กและผู้ปกครอง พยาบาลจำเป็นต้องมีความเอื้อ

อาหารต่อเด็กและผู้ปกครองเป็นพื้นฐานเพื่อสร้างความไว้วางใจ โดยแสดงออกถึงความตั้งใจจริง และใช้ความรู้ความสามารถในการเข้าถึงจิตใจผู้อื่น ที่สำคัญในขณะนี้คือผู้ปกครองเพื่อค้นหาเหตุผลที่ผู้ปกครองต้องการปกปิดข้อมูลกับผู้ป่วยเสียก่อน ทั้งนี้หากพยาบาลคำนึงถึงสิทธิที่ผู้ป่วยควรได้รับ คือ สิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง พยาบาลจะบอกความจริงแก่ผู้ป่วย ทั้งนี้ในการพิจารณาว่าจะบอกหรือไม่บอกความจริงแก่ผู้ป่วย พยาบาลควรยึดหลักการทำประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้ป่วยเป็นสำคัญ กรณีที่ผู้ปกครองให้ข้อมูลว่าผู้ป่วยกลัวการเป็นมะเร็งมาก และรับรู้ว่ามะเร็งเป็นโรคที่ใครเป็นแล้วต้องตายไม่มีทางรักษาหายทำให้ตนเองหมดอนาคต การบอกความจริงในทันทีทันใดอาจมีผลทำให้ผู้ป่วยคิดสั้น นำไปสู่การฆ่าตัวตาย หากไม่สามารถยอมรับความจริงได้อาจเป็นผลเสียต่อผู้ป่วยและผู้ปกครอง ในกรณีเช่นนี้พยาบาลอาจจะยังไม่บอก ความจริงในขณะนี้เพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยและผู้ปกครอง แต่จะต้องคิดหาวิธีการบอกอย่างค่อยเป็นค่อยไปในโอกาสต่อไป และใช้ศักยภาพด้านการดูแลแบบเอื้ออาทรในการเข้าถึงจิตใจของผู้ป่วยเด็กในการบอกความจริง และคิดหาหนทางป้องกันการฆ่าตัวตายไว้ด้วย

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่จะสำเร็จเป็นพยาบาลวิชาชีพ จากศึกษาเรื่องพฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้ป่วยของผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชธานี พบว่าพฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้ป่วยที่มีมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ใช้คำพูดและกริยาที่สุภาพต่อผู้ป่วย ให้การดูแลผู้ป่วยอย่างเท่าเทียมกันแม้ผู้ป่วยมีศาสนา ภาษา วัฒนธรรมที่แตกต่างจากตนเอง และไม่ใช่คำพูดหรือกริยาทำทางที่ทำให้ผู้ป่วย สะเทือนใจด้อยศักดิ์ศรี และพฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้ป่วยที่มีน้อยที่สุด 3 ลำดับ คือ บอก ความจริงที่เป็นข่าวร้ายแก่ผู้ป่วยเมื่อผู้ป่วยมีความพร้อมทางร่างกายและจิตใจ บอก ความจริงที่เป็นข่าวร้ายแก่ผู้ป่วยด้วยความเข้าใจและเห็นใจ และ จัดระบบการส่งต่อที่ รวดเร็วในกรณีผู้ป่วยไปรับการรักษานอกหอผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่พบจากงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมของพยาบาลที่ปฏิบัติต่อผู้รับบริการที่ถูกกล่าวถึงละเมิดทางเพศที่กล่าวมาแล้วนั้น พยาบาลได้กระทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพด้านการใช้คำพูด กริยาที่สุภาพต่อผู้ป่วย

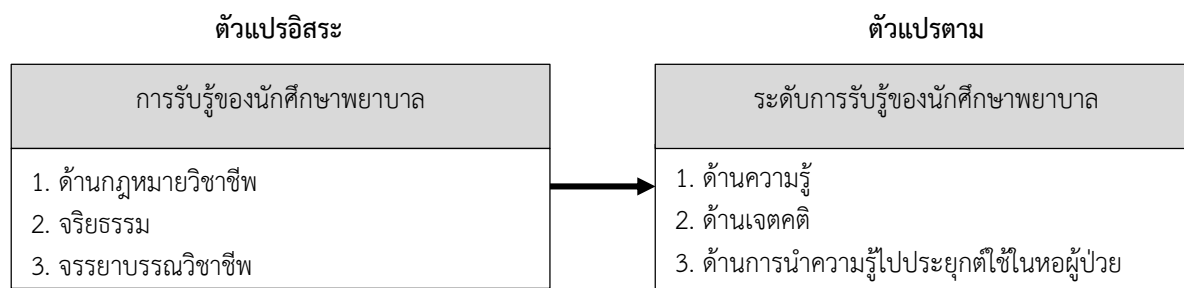
จากกรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติต่อผู้ให้บริการด้านสุขภาพซึ่งถือเป็นการกระทำต่อมนุษย์ จึงต้องใช้จริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพเพื่อคุ้มครองสิทธิผู้ป่วย ซึ่งถือว่าการพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์อย่างองค์รวม ผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการรับรู้ด้านจริยธรรมและกฎหมายวิชาชีพ ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจะต้องศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม นำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และเจตคติของนักศึกษาพยาบาลแต่ละชั้นปี เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และการปฏิบัติตามกฎหมายวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลให้มีประสิทธิผลในการใช้จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ
3. เพื่อศึกษาการนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย
4. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ เจตคติ การนำไปใช้ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2,3 และ 4

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การรับรู้ด้านบทบาทวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการประมวลและตีความข้อมูลต่าง ๆ จากการได้รับความรู้ เจตคติ และการนำไปประยุกต์ใช้ ในเรื่องกฎหมายวิชาชีพ จรรยาบรรณ และจริยธรรมวิชาชีพ ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 2,3 และ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนในปี พ.ศ. 2562 ซึ่งทำให้เกิดความเข้าใจและนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง
2. พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 และที่แก้ไขฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ชั้นปีที่ 2-4 ปีการศึกษา 2562 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 121 คน ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 4 เดือน (สิงหาคม-พฤศจิกายน 2561)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการรับรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ด้านความรู้ จำนวน 22 ข้อ ด้านเจตคติจำนวน 10 ข้อ และด้านการนำไปใช้ในหอผู้ป่วยจำนวน 11 ข้อ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน หาค่าความสอดคล้องตามวิธีอุปสรรค IOC เท่ากับ 0.67-1.00 และหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) รายด้านดังนี้ ด้านความรู้ เท่ากับ 0.87 ด้านเจตคติ เท่ากับ 0.71 และด้านการนำไปใช้เท่ากับ 0.76

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองผ่านแบบสอบถาม google form พิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่างโดยขอความยินยอม และรักษาความลับของกลุ่มตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเปรียบเทียบ 3 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และวิเคราะห์สถิติเปรียบเทียบ non- parametric ของ Kruskal Wallis Test (The Kruskal-wallis One-Way Analysis of Variance By Rank Test)

สรุปผลการวิจัย

1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า มีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จำนวน 117 คิดเป็นร้อยละ 96.69 ,ชั้นปีที่ 3 มีจำนวนมากที่สุด 88 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 และเกรดเฉลี่ย B มีจำนวนมากที่สุด 45 คนคิดเป็นร้อยละ 37.19 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=121)

ข้อมูลทั่วไปของ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	4	3.30
	หญิง	117	96.69
ชั้นปี	2	11	9.09
	3	88	72.72
	4	22	18.18
เกรดเฉลี่ย	A	12	9.91
	B ⁺	25	20.66
	B	45	37.19
	C	9	7.44
	C ⁺	30	24.79

2. ผลระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาปีที่ 2-4 โดย ภาพรวมอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.26) หาก พิจารณารายข้อพบว่ารายข้อที่ 2 บุคคลทั่วไปสามารถ ช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ได้รับผลตอบแทนมีระดับความรู้มี ความรู้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.61$, S.D.=0.62) รองลงมาคือ

รายข้อ 9 ท่านทราบว่าเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกต้อง ส่งคืนใบอนุญาตภายใน 7-10 วัน นับตั้งแต่วันที่ทราบจากการ ขาดการเป็นสมาชิกมีระดับความรู้มีความรู้ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.72) และระดับน้อยที่สุดคือรายข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง ต้องได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาในสาขาการพยาบาล และการผดุงครรภ์ เท่านั้นมีระดับความรู้มีความรู้ระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X}=2.93$, S.D.=1.46) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล

การรับรู้ด้านเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	ระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย วิชาชีพ จริยธรรมและ จรรยาบรรณวิชาชีพ (n=121)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
1. ผู้ที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลไม่สามารถกระทำการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้	4.25	1.16	มาก
2. บุคคลทั่วไปสามารถช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ได้รับผลตอบแทน	4.61	0.62	มากที่สุด
3. ข้อกำหนดสภาการพยาบาลระบุว่า การขึ้นทะเบียน การออกใบอนุญาต การต่อ ใบอนุญาต หรือหนังสือแสดงวุฒิอื่นในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต้อง เป็นไปตามข้อบังคับสภาการพยาบาล	4.50	0.94	มาก
4. ใบอนุญาตทุกประเภทมีอายุ 2-3 ปี นับจากวันที่ออกใบอนุญาต	4.39	0.85	มาก
5. ประเภทการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาต ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพพยาบาล ผู้ ประกอบวิชาชีพผดุงครรภ์ และผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์	4.06	1.15	มาก
6. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง ต้องได้รับปริญญา หรือประกาศนียบัตร เทียบเท่าปริญญาในสาขาการพยาบาล และการผดุงครรภ์ เท่านั้น	2.93	1.46	ปานกลาง
7. ท่านทราบว่าผู้ที่ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นสองที่สามารถขึ้น ทะเบียนและได้รับใบอนุญาตไม่จำเป็นต้องได้รับประกาศนียบัตรในสาขาการ พยาบาลและการผดุงครรภ์ ระดับต้น	3.80	1.42	มาก
8. การสิ้นสุดการเป็นสมาชิกของสภาการพยาบาลจะสิ้นสุดเมื่อใบอนุญาตหมดอายุ	3.55	1.30	มาก
9. ท่านทราบว่าเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกต้องส่งคืนใบอนุญาตภายใน 7-10 วัน นับตั้งแต่วันที่ทราบจากการขาดการเป็นสมาชิก	4.57	0.72	มากที่สุด
10. ข้อบังคับสภาการพยาบาลได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์ต้องรักษาจริยธรรมตามที่กำหนด	4.47	0.76	มากที่สุด
11. ผู้บริการที่ได้รับความเสียหายจากการพยาบาลมีสิทธิฟ้องร้องต่อสภาการ พยาบาล	4.23	0.82	มาก
12. เมื่อสภาการพยาบาลได้รับข้อร้องเรียนจากพฤติกรรมอันไม่สมควรเลขาธิการต้อง เสนอเรื่องที่สภาการพยาบาลได้รับการฟ้องร้องต่อกรรมการจริยธรรมโดยเร็ว	4.10	0.92	มาก
13. การแต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมต้องมีประธานคนหนึ่งและอนุกรรมการ จริยธรรมรวมกันไม่น้อยกว่าสามคนมีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริง เพื่อพิจารณา	3.98	1.00	มาก

การรับรู้ด้านเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ	ระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ (n=121)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความรู้
14.คณะกรรมการสามารถสอบสวนหลังจากได้ความเห็นของคณะกรรมการจริยธรรม	3.49	1.30	มาก
15.การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจากสมาชิกสามัญ ประกอบด้วยประธานและคณะกรรมการไม่จำเป็นต้องจำกัดจำนวน	4.00	0.93	มาก
16.คณะกรรมการจริยธรรมและอนุกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกบุคคลหรือออกหนังสือแจ้งเอกสารได้	4.33	0.77	มาก
17.พยาบาลผู้ถูกล่าหামีสิทธิทำคำชี้แจงมายื่นต่อประธานอนุกรรมการสอบสวนได้ภายใน 15 วัน	4.08	0.94	มาก
18.การวินิจฉัยชี้ขาดไม่จำเป็นต้องรอให้การสอบสวนเสร็จสิ้น	4.17	0.86	มาก
19.หากการสอบสวนไม่สมบูรณ์สามารถให้คณะกรรมการสอบสวนเพิ่มเติมได้	3.28	1.49	ปานกลาง
20.การวินิจฉัยชี้ขาดต้องมีคำสั่งจากสภาการพยาบาลไปยังผู้ฟ้องร้องเพื่อทราบและบันทึกข้อความตามคำสั่งไว้ในใบทะเบียน	4.18	0.95	มาก
21.หากพยาบาลถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติงานได้หากฝ่ายการพยาบาลรับรอง	3.85	1.24	มาก
22.ผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหากฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษจำคุกตามมาตรา46 โดยคำพิพากษาถึงที่สุด	3.39	1.39	ปานกลาง
โดยรวม	4.01	0.26	มาก

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ระดับมาก หลังจากที่ได้เรียนในรายวิชาจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพพยาบาล

3. ผลศึกษาเจตคติของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

พบว่า เจตคติของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียภาพรวมระดับมาก ($\bar{X}$ =3.36, SD=0.27) หาก

พิจารณารายข้อพบว่านักศึกษาพยาบาลมีเจตคติเชิงบวกมากที่สุดคือ ข้อคำถามที่ 6 ท่านรู้สึกพอใจที่พยาบาลป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับ ($\bar{X}$ =4.71, SD=0.68) และรองลงมาคือข้อคำถามที่ 3 ท่านรู้สึกพอใจที่พยาบาลขึ้นทะเบียน และต่อใบอนุญาต ตามข้อบังคับสภาการพยาบาลก่อนปฏิบัติงาน ($\bar{X}$ =4.64, SD=0.63) และระดับน้อยที่สุดคือรายข้อ 1 ท่านรู้สึกดีเมื่อเห็นผู้ช่วยพยาบาลสามารถแทงน้ำเกลือแทนพยาบาล ($\bar{X}$ =1.78, SD=1.17) และนักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ไม่ดีหรือรู้สึกไม่ดี เมื่อมีบุคคลแอบอ้างปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล ($\bar{X}$ =1.79, SD=1.26) และ เมื่อเห็นผู้ช่วยพยาบาลสามารถแทงน้ำเกลือแทนพยาบาล ($\bar{X}$ =1.78, SD=1.17) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ

เจตคติของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	ระดับเจตคติ (n=121)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านรู้สึกดีเมื่อเห็นผู้ช่วยพยาบาลสามารถพ่นน้ำเกลือแทนพยาบาล	1.78	1.17	น้อยที่สุด
2. ท่านรู้สึกไม่พอใจเมื่อเห็นผู้ช่วยพยาบาลไม่ได้รับค่าตอบแทนหลังจากช่วยเหลือผู้ป่วย	3.22	1.40	ปานกลาง
3. ท่านรู้สึกพอใจที่พยาบาลขึ้นทะเบียน และต่อใบอนุญาต ตามข้อบังคับสภาการพยาบาลก่อนปฏิบัติงาน	4.64	0.63	มาก
4. ท่านรู้สึกพอใจที่พยาบาลไม่ได้รับการรับรองปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย	3.80	1.29	ปานกลาง
5. ท่านรู้สึกไม่เห็นด้วยเมื่อรู้ว่าขาดจากสมาชิกภาพต้องส่งคืนใบอนุญาตต่อเลขาธิการใน 15 วัน	3.31	1.24	ปานกลาง
6. ท่านรู้สึกพอใจที่พยาบาลป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ป่วย	4.71	0.68	มาก
7. ท่านรู้สึกแย่ที่ผู้ป่วยไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิของผู้ป่วย	4.60	0.80	มาก
8. ท่านรู้สึกแย่เมื่อถูกสั่งพักใบอนุญาตหรือถูกสั่งใบเพิกถอนใบอนุญาต โดยไม่ผ่านการสอบสวน ทำให้ไม่สามารถประกอบวิชาชีพได้	4.36	0.9	มาก
9. ท่านรู้สึกพอใจที่พยาบาลถูกเพิกถอนใบอนุญาตโดยไม่ผ่านการวินิจฉัยอย่างถึงที่สุด	4.39	0.93	มาก
10. ท่านรู้สึกเฉยๆเมื่อมีบุคคลแอบอ้างปฏิบัติวิชาชีพพยาบาล	1.79	1.26	น้อยที่สุด
โดยรวม	3.66	0.27	มาก

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียชั้นปีที่ 2-4 มีเจตคติเชิงบวกต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2-4 ระดับมากหลังจากที่ได้เรียนในรายวิชาจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพพยาบาลและมีเจตคติเชิงลบต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ที่ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 ที่ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540)

4. ผลประเมินการนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย

พบว่า การนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมาก (ร้อยละ 80.08) หากพิจารณารายข้อพบว่าข้อคำถามที่ 7 พยาบาลวิชาชีพได้ดูแลผู้ป่วยตามหลัก

จริยธรรมวิชาชีพขณะปฏิบัติงาน (ร้อยละ 95.90) รองลงมาคือข้อคำถามที่ 4 พยาบาลวิชาชีพต้องต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี ข้อคำถามที่ 3 บุคคลที่สามารถ ขึ้นทะเบียน ขอและต่อใบอนุญาตวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต้องเป็นไปตามข้อบังคับสภาการพยาบาล (ร้อยละ 94.20) มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุดคือข้อคำถามที่ 1 ผู้ช่วยพยาบาลให้น้ำเกลือแก่ผู้ป่วยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน (ร้อยละ 19.80) มีความเหมาะสมมากที่สุด คือข้อคำถามที่ 1 ผู้ช่วยพยาบาล ให้น้ำเกลือแก่ผู้ป่วยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน (ร้อยละ 80.20) รองลงมาคือข้อคำถามที่ 11 คณะกรรมการปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สอง ซึ่งผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป (ร้อยละ 24.80) และมีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุดคือข้อคำถามที่ 6 บุคคลที่ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นสมาชิกสามัญจะขาดจากสมาชิกเมื่อใบอนุญาตนั้นจะสิ้นสุด ข้อคำถามที่ 7 พยาบาลวิชาชีพได้ดูแลผู้ป่วยตามหลักจริยธรรมวิชาชีพขณะปฏิบัติงาน (ร้อยละ 3.30) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในการดำเนินการจริงบนหอผู้ป่วย

การนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในการดำเนินการจริงบนหอผู้ป่วย	ตอบใช่		ตอบไม่ใช่		แปลผลเหมาะสม
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	
1. ผู้ช่วยพยาบาล ให้น้ำเกลือแก่ผู้ป่วยเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน	24	19.80	97	80.20	มากที่สุด
2. พนักงานบัญชี สามารถพาผู้ป่วยไปเข้าห้องน้ำ	96	79.30	25	20.70	มาก
3. บุคคลที่สามารถ ขึ้นทะเบียน ขอและต่อใบอนุญาตวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ต้องเป็นไปตามข้อบังคับสภาการพยาบาล	114	94.20	7	5.80	มากที่สุด
4. พยาบาลวิชาชีพต้องต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่มีอายุไม่เกิน 5 ปี	114	94.20	7	5.80	มากที่สุด
5. บุคคลซึ่งจบปริญญาในสาขาการพยาบาล การผดุงครรภ์สามารถขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่ง	110	90.90	11	9.10	มากที่สุด
6. บุคคลที่ขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นสมาชิกสามัญจะขาดจากสมาชิกเมื่อใบอนุญาตนั้นจะสิ้นสุด	91	75.20	4	3.30	มาก
7. พยาบาลวิชาชีพได้ดูแลผู้ป่วยตามหลักจริยธรรมวิชาชีพขณะปฏิบัติงาน	116	95.90	4	3.30	มากที่สุด
8. พยาบาลไม่ควรประกอบวิชาชีพพยาบาลหากถูกพักใช้ใบประกอบวิชาชีพ	95	78.50	26	21.50	มาก
9. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลซึ่งอยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหากฝ่าฝืนจะต้องถูกลงโทษจำคุกตามมาตรา 46 โดยคำพิพากษาถึงที่สุด	109	90.10	12	9.90	มากที่สุด
10. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตอาจขอรับใบอนุญาตอีกได้เมื่อพ้น 2 ปีนับตั้งแต่วันที่ถูกละเมิด	106	87.60	15	12.40	มากที่สุด
11. คณะกรรมการปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สอง ซึ่งผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป	91	75.20	30	24.80	มาก
โดยรวม	80.08		19.92		มาก

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย สามารถนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในการดำเนินการจริงบนหอผู้ป่วย ได้อย่างเหมาะสม หลังจากที่ได้เรียนในรายวิชาการพยาบาลสำหรับวิชาชีพพยาบาล

5. ผลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้เจตคติ การนำไปใช้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4

5.1 ระดับความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีระดับมาก โดยชั้นปีที่ 4

มีระดับความรู้มากที่สุด ($\bar{X}=4.13$, $SD=0.36$) รองลงมาคือชั้นปีที่ 3 ($\bar{X}=3.99$, $SD=0.28$) และชั้นปีที่ 2 ($\bar{X}=3.89$, $SD=0.20$) ตามลำดับ

5.2 เจตคติของนักศึกษาพยาบาลต่อพฤติกรรมเชิงกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีระดับมาก โดยชั้นปีที่ 4 มีระดับความรู้มากที่สุด ($\bar{X}=3.70$, $SD=0.37$) รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 ($\bar{X}=3.66$, $SD=0.29$) และชั้นปีที่ 3 ($\bar{X}=3.65$, $SD=0.28$) ตามลำดับ

5.3 การนำความรู้กฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีระดับมากถึงมากที่สุด

โดยชั้นปีที่ 4 มีระดับการนำไปใช้เหมาะสมมากที่สุด ร้อยละ 81.82 รองลงมาคือชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 80.17 และชั้นปีที่ 3 ร้อยละ 73.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ระดับการรับรู้ เจตคติ การนำไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลจำแนกตามชั้นปี

ระดับชั้นปี	n	ระดับความรู้		แปลผล	เจตคติ		แปลผล	การนำไปใช้		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.		$\bar{X}$	S.D.		ใช่	ไม่ใช่	
2	11	3.89	0.20	มาก	3.66	0.29	มาก	80.17	19.83	มาก
3	88	3.99	0.28	มาก	3.65	0.28	มาก	79.65	20.35	มาก
4	22	4.13	0.36	มาก	3.70	0.37	มาก	81.82	18.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 แสดงผลเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ เจตคติ การนำไปใช้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 พบว่า ความรู้ เจตคติ การนำไปใช้ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ด้านความรู้ เจตคติ

การนำไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วย ของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังตารางที่ 6, 7 และ 8

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 2, 3 และ 4

ความแตกต่างด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.487	2	.244	.910	.405
Within Groups	31.572	118	.268		
Total	32.059	120			

$p\text{-value} < 0.05$

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ หลังจากเรียนในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพพยาบาลในช่วงชั้นปี

ที่ 2 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งนักศึกษาปี 3 ปี 4 ยังมีความรู้ที่คงทนไม่ต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่เพิ่งเรียนวิชานี้ อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติ 0.05

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 2, 3 และ 4

ความแตกต่างด้านเจตคติเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาล	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	.004	2	.002	.010	.990
Within Groups	24.840	118	.211		
Total	24.844	120			

$p\text{-value} < 0.05$

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษา
พยาบาลทุกชั้นปี มีเจตคติเกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ

จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ไม่แตกต่างกัน อย่างมี
นัยสำคัญที่สถิติ 0.05

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลการนำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรมและจรรยาบรรณ
วิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 2,3 และ4

ความแตกต่างระหว่างการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยของ นักศึกษาพยาบาล	p
Chi-Square (χ^2)	2.000
df	2
Asymp. Sig.	.368

$p\text{-value} < 0.05$

จากตารางที่ 8 จากการทดสอบ สถิติ non-
parametric ของ Kruskal Wallis Test (The Kruskal-
wallis One-Way Analysis of Variance By Rank Test)
แสดงว่า การนำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม
และจรรยาบรรณวิชาชีพไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอ
ผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างชั้นปีที่ 2,3 และ4 ไม่
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการรับรู้กฎหมายวิชาชีพ
จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย
บัณฑิตเอเชีย พบว่าความรู้ เจตคติ และการนำไปใช้ใน
สถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยไม่แตกต่างกันระหว่างชั้นปี 2,3
และ 4 ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ว่า การจัดการเรียนการ
สอนในรายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพพยาบาล
ในช่วงชั้นปีที่ 2 ผู้สอนได้จัดกิจกรรมที่หลากหลายในการเรียน
เรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ การ
ประเมินผลโดยใช้เกมเป็น⁴ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามี
ความก้าวหน้าด้านการเรียนในรายวิชาจริยศาสตร์และ
กฎหมายวิชาชีพพยาบาลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดย 1)
ร้อยละของผู้ตอบถูกในแต่ละชุดข้อสอบก่อนเรียน (Pre-
test) มีคะแนนสูงกว่าร้อยละของผู้ตอบผิดในแต่ละชุด
ข้อสอบ 2) ร้อยละของผู้ตอบถูกในแต่ละชุดข้อสอบหลังเรียน
(Post-test) มีคะแนน สูงกว่า ร้อยละของผู้ตอบผิดในแต่ละ
ชุดข้อสอบ 3) ผลการเปรียบเทียบร้อยละของผู้ตอบถูก สูง
กว่า ร้อยละผู้ตอบผิดในแต่ละชุดข้อสอบก่อนและหลังเรียน
4) มีความพึงพอใจต่อข้อสอบเกมออนไลน์โดยรวมมากที่สุด
และใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริม
ผลการเรียนรู้รายวิชาจริยศาสตร์และกฎหมายวิชาชีพ

สำหรับนักศึกษาพยาบาล⁵ ผลการวิจัยพบว่า ผลการทดสอบ
ก่อนเรียนและหลังเรียนมีจำนวนผู้ตอบถูกมากขึ้น
2) คะแนนเฉลี่ยสอบปลายภาค มากกว่าสอบกลางภาค และ
3) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนการ
สอนแบบผสมผสานระดับมาก แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการ
จัดการเรียนการสอนและการประเมินผลที่หลากหลายมีผล
ต่อการรับรู้ด้านความรู้ เจตคติ ของนักศึกษาพยาบาล และ
ส่งผลให้ผลการสอบขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพพยาบาล
ในรายวิชาจรรยาบรรณและกฎหมายวิชาชีพพยาบาล
ประจำปี 2563 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ100⁶ นอกจากนั้นการนำ
ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณ
ของนักศึกษาพยาบาล ไปใช้ในหอผู้ป่วยได้ระดับมาก
อภิปรายได้ว่าการจัดการศึกษาของหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิตเน้นการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย ควบคู่กับการ
เรียนในภาคทฤษฎี ดังนั้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้
อย่างต่อเนื่องถึงการปฏิบัติงานเชิงวิชาชีพ สอดคล้องกับ
การศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงจริยธรรมวิชาชีพที่พยาบาล
ส่วนใหญ่ปฏิบัติขณะทำงานในบทบาทหน้าที่พยาบาลตาม
มุมมองของผู้บริหารทางการพยาบาลมีจำนวน 10 เรื่อง
ได้แก่ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 2) ความซื่อสัตย์ 3) ความ
อาหารต่อผู้ป่วย 4) การช่วยเหลือโดยไม่รับสิ่งตอบแทน 5)
การมีระเบียบวินัย 6) การเสียสละ 7) การมีพฤติกรรมการ
บริการและมีใจให้บริการที่ดี 8) การดูแลผู้ป่วยอย่างเท่า
เทียมและไม่เลือกปฏิบัติ 9) ความรับผิดชอบและ 10) การ
รักษาความลับ จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้ให้ครั้งนี้แสดง
ให้เห็นว่า พยาบาลไทยยังคงมีการรักษาจริยธรรมวิชาชีพใน
การปฏิบัติงานและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง⁷ ซึ่งการนำ
ความรู้ไปใช้ในหอผู้ป่วยจึงเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศและ
วัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ดี

โดยเฉพาะบรรยากาศองค์การด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน ตลอดจนปรับปรุงพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณา⁸ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ ที่มีข้อเสนอให้พยาบาลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อตัวพยาบาลเองเช่นเดียวกับการรับผิดชอบต่อผู้อื่น นอกจากนั้นหน่วยงานกำกับดูแลจริยธรรมพยาบาล ควรส่งเสริมจริยธรรมพยาบาลในด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางวิชาชีพ ด้านการร่วมทำก้าวหน้าให้แก่วิชาชีพ ด้านการประกอบวิชาชีพด้วยความเมตตา กรุณา ด้านหลักความยุติธรรมและความเสมอภาคให้มากกว่าจรรยาบรรณวิชาชีพด้านอื่นๆ รวมถึงองค์การทางการแพทย์ ควรสร้างบรรยากาศองค์การให้เหมาะสม เพื่อส่งเสริมจริยธรรมแก่พยาบาล โดยเฉพาะการลดความขัดแย้งในองค์กร การให้รางวัลอย่างยุติธรรมและเหมาะสมกับภารกิจ⁹ ดังนั้นวิชาชีพพยาบาลจึงเน้นจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมายวิชาชีพในการปฏิบัติการรักษาพยาบาลต่อมนุษย์ ซึ่งต้องบ่มเพาะคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เป็นนักศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาสมรรถนะจริยธรรมแห่งวิชาชีพและกฎหมายของนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในห้องผ่าตัดโดยรวมทุกห้องผ่าตัดมีคะแนนเฉลี่ยด้านคุณลักษณะทางจริยธรรมมากที่สุด รองลงมาเป็นการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเท่าๆ และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

1. สรุป

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรู้ เจตคติ และการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก และไม่แตกต่างกันระหว่างชั้นปี 2,3 และ 4 สะท้อนให้เห็นว่าวิชาชีพพยาบาลต้องการบุคคลที่มีความรู้ เจตคติ และการนำความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิชาชีพ จริยธรรม และจรรยาบรรณของนักศึกษาพยาบาล ไปใช้อย่างต่อเนื่องถึงการประกอบวิชาชีพ อย่างมีมาตรฐานวิชาชีพที่พึงปฏิบัติต่อมนุษย์อย่างองค์รวมทั้งร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1) นำผลการวิจัยไปใช้ในการกำกับติดตามคุณภาพการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและ

การปฏิบัติ ด้านกฎหมายวิชาชีพพยาบาล จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาล

2) นำผลการวิจัยเพื่อส่งเสริมการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมเชิงจริยธรรม ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย

3) เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะ นักศึกษาพยาบาลเชิงวิชาชีพพยาบาล

4) เป็นแนวทางในการพัฒนาผลการสอบขึ้นทะเบียนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลสถานการณ์จริงที่ซับซ้อนขึ้น

2) ควรศึกษาความคงทนของความรู้ เจตคติ และการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องในพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานที่แตกต่างตามประสบการณ์การทำงาน

3) ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะ พยาบาลวิชาชีพ ที่เหมาะสมและทันสมัยตามการเปลี่ยนแปลงของความคาดหวังในสังคม

เอกสารอ้างอิง

1. ดุจดาว พูลดี, ฉัตรสุมน พุทธิภิญโญ, นทีศน์ ศิริโชติรัตน์ และพัชรพร เกตมมงคล. (2559). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิแห่งหนึ่ง. วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข. 2 (1). มกราคม-เมษายน;1-13.
2. อิดารัตน์ เลิศวิทยากุล. (2560). การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 7(พิเศษ).ตุลาคม;104-116.
3. อิดารัตน์ เลิศวิทยากุล. (2562). ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมผลการเรียนรู้รายวิชาจริยศาสตร์ และกฎหมายวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย. 9(พิเศษ). พฤศจิกายน;125-132.
4. นฤนาท ยืนยง. (2552). พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี.1(1). ธันวาคม 2551- พฤษภาคม 2552; 110-123.

5. ภาวินี ศรีสันต์. (2561). **พฤติกรรมจริยธรรมต่อผู้ป่วยของผู้ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชธานี. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติราชธานีวิชาการ. ปีที่ 3, 1278-1289.**
6. มณี อาภานันท์กุล, วรณภา ประไพพานิช, สุภาณี เสนาดิสัย และพิศสมัย อรทัย. (2557). **จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล. วารสารสภาการพยาบาล. 29 (2). เมษายน-มิถุนายน; 5-20.**
7. ศรีเวียงแก้ว เต็งเกียรติ์ ตระกูล และ กิริติกานต์ ป้ายงเหลือม. (2553). **สมรรถนะจริยธรรมแห่งวิชาชีพและกฎหมายของนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในห้องผ่าตัด. วารสารกองการพยาบาล. 37(3). กันยายน-ธันวาคม; 37-51.**
8. สภาการพยาบาล. (2540). **พระราชบัญญัติวิชาชีพพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 ที่ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2540). (เอกสารอัดสำเนา)**
9. สภาการพยาบาล. (ม.ป.ป.). **ปัญหาจริยธรรมด้านการปฏิบัติการพยาบาล. (เอกสารอัดสำเนา)**
10. สภาการพยาบาล. (2563). **ประกาศผู้ผ่านการสอบขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการวิชาชีพพยาบาล. (เอกสารอัดสำเนา)**

การศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของโรงแรมโฆะ จังหวัดขอนแก่น A Study of Customer Satisfaction on Services of Kosa hotel, Khon Kaen

เศรษฐศิริ โขคบัณฑิต¹
อาทิตย์ ฉัตรชัยพลรัตน์²
สมโภชน์ วัลยะเสวี³
ทรรติกา จารุกำจร⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของโรงแรมโฆะ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล และปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด 7P's ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ บุคลากร และลักษณะทางกายภาพ เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ที่พัก และผู้ที่สนใจลงทุน ในการนำข้อมูลในงานวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้สำหรับการเตรียมความพร้อม และวางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าในปัจจุบัน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษานี้คือลูกค้าที่ใช้บริการของโรงแรมโฆะ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจผ่านแบบสอบถามและได้รับแบบสอบถามตอบกลับที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์จำนวน 400 ชุด สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การประมวลผลจากโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลที่ใช้บริการโรงแรมโฆะ จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59.50 มีอายุอยู่ในช่วง 20-39 ปี ร้อยละ 58.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 87.50 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 47.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระหว่าง 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 49.00 สถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.00 และมีวัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรม คือมาพักผ่อนคิดเป็น ร้อยละ 46.50
2. ปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด 7P's ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการของโรงแรมโฆะขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการให้บริการ ($\bar{X} = 4.27$) ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.19$) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X} = 4.14$) ด้านราคา ($\bar{X} = 4.13$) ด้านการจัดจำหน่าย ($\bar{X} = 4.89$) และด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ, ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด, โรงแรม

Abstract.

The objective of this research was to study the customer satisfaction on services of Kosa Hotel, Khon Kaen, Province, by using personal data and marketing mix factors (7P's) to be use for Hotel business entrepreneurs and those who interested in hotel investment. The 7P's were consisted of Product, Price, Place or distribution, Promotion, Process of Service, People or Employees and Physical Evidence. The samples in this study were the customers who came to use the services of Kosa Hotel, Khon Kaen. The researcher conducted a survey through questionnaires and received a completed and corrected response form of 400 copies. The data were analyzed by using the processing from the statistical software packages.

¹นักศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

^{3,4}อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

The results found that :

1. **Personal data** factor of the samples, it was found that the customers who came to use the hotel's services were mostly female, with a ratio of 59.50% versus 40.50% of males. 58.50% are between 20 and 39 years old. 87.50% had achieved a bachelor degree. 47.50% were employees of private companies. 49% earn an income of between 20,001 to 30,000 baht per month. 63% were married or living with a partner. 46.50% were visiting for leisure.

2. **Marketing mix factors** (7P's) affecting the customer satisfaction on services of Kosa Hotel, Khon Kaen, was at the highest level ($\bar{X} = 4.11$) in descending order were Product or Service was at the highest level ($\bar{X} = 4.33$) Process of Service ($\bar{X} = 4.27$), People or Employees ($\bar{X} = 4.19$), Promotion ($\bar{X} = 4.14$), Price ($\bar{X} = 4.13$), Place or distribution ($\bar{X} = 3.89$), and Physical Evidence ($\bar{X} = 3.85$) respectively.

Keywords: Satisfaction, Marketing mix Factors, Hotel

บทนำ

ภาพรวมของธุรกิจโรงแรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี 2557 ในช่วงที่ผ่านมา มีการชะลอตัวจากช่วงเดียวกันของปี 2556 เนื่องจากผลของภาวะเศรษฐกิจ ภาวะค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น รวมถึงผลกระทบจากเหตุการณ์การเมืองภายในประเทศในช่วงที่ผ่านมา ส่งผลให้ความคึกคักจากตลาดนักท่องเที่ยวชาวไทยปรับตัวลง โดยเฉพาะการลดลงของกลุ่มนักท่องเที่ยวประชุม สัมมนา และงานแสดงสินค้าต่าง ๆ ที่มาจากภาครัฐ และภาคเอกชนซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สร้างรายได้หลักให้กับธุรกิจโรงแรมในภูมิภาคนี้ เป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงปลายปีจะเริ่มฟื้นตัวดีขึ้นจากช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (High Season) แต่ในด้านของธุรกิจโรงแรมกลับไม่ได้รับแรงหนุนมากนัก เนื่องจากธุรกิจมีการแข่งขันด้านราคาค่อนข้างสูง (ชัยวัช โขเจริญสุข, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของชาติชาย โฆษะวิสุทธิ (2562) ประธานบริหารโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ที่ระบุว่าที่ผ่านมาธุรกิจไปได้ดีเมื่อโรงแรมครบรอบ 25 ปี ได้ขยายธุรกิจก่อสร้างตึกอาคารโรงแรมหลังใหม่เพิ่มอีก รวมห้องพักกว่า 200 ห้อง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้า ซึ่งภาคอีสานโดยเฉพาะขอนแก่น กลุ่มตลาดของโรงแรมจะไม่ใช่นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมธรรมชาติ แต่เป็นกลุ่มตลาดประชุมสัมมนาเป็นหลัก เนื่องจากขอนแก่นเป็นเหมือนศูนย์กลางการระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งแบงก์ชาติมาเปิดสำนักงาน มีศูนย์กระจายสินค้า มีมหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำให้ที่ผ่านมาธุรกิจโรงแรมในอีสานจึงพอไปได้ แต่อัตราราคาห้องพักเฉลี่ยอาจจะไม่สูงเหมือนกับเมืองท่องเที่ยวอื่นก็ตาม กระทั่งภาวะเศรษฐกิจ

ไม่ดีในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา อัตราการเข้าพักเฉลี่ยจากเดิมจะอยู่ที่ 70-80% ก็ลดลงเหลือราว 50% กว่า ๆ ส่วนด้านนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวขอนแก่นโดยตรงจะมีจำนวนน้อยมากประมาณ 2-3 % เท่านั้น และเหตุผลหลัก ๆ ของการมาเยือนขอนแก่นคือ มาประชุม สัมมนา โดยไม่มีการจองห้องพักล่วงหน้า เนื่องจากระยะเวลาของการเดินทางสั้นลง และการคมนาคมสะดวกมากขึ้น จึงทำให้คนสามารถเดินทางไปเข้าเย็นกลับได้ (ที่มา : หนังสือพิมพ์คมชัดลึก “ซีอีโอ โฆษะขอนแก่น เปิดแนวรุกสู่โรงแรมฟิวเจอร์”)

จากปัญหาและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทางโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น เห็นสมควรที่จะต้องทำการศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการใช้บริการของโรงแรมฯ เพื่อแสวงหาแนวทางบริหารจัดการในการแก้ปัญหาที่เป็นอยู่ในขณะนี้ให้ดีขึ้นกว่าเดิม และวางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าต่อการใช้บริการของโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าต่อการใช้บริการของโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's

ขอบเขตการวิจัย**1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือลูกค้าที่ใช้บริการหรือเคยใช้บริการโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ซึ่งยังไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ลูกค้าที่ใช้บริการหรือเคยใช้บริการโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 จำนวน 400 คน

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ และ ตัวแปรตาม ดังนี้

1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูลส่วนบุคคล

2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เวลาที่ใช้ในการวิจัยตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะโรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือลูกค้าที่ใช้บริการหรือเคยใช้บริการโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ซึ่งยังไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ ลูกค้าที่ใช้บริการหรือเคยใช้บริการโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 จำนวน 400 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ NON-PROBABILITY เนื่องจากยังไม่ทราบจำนวนของลูกค้าที่มาใช้บริการในปี 2562 ดังนั้นจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5 % โดยใช้สูตรการคำนวณของ กัลยา วานิชย์บัญชา (2549) คำนวณตามสูตร ได้ดังนี้

$$n = Z^2 / 4E^2$$

แทนสูตร

$$n = (1.96)^2 / 4(0.05)^2$$

$$= 384.16 \text{ หรือ } 385 \text{ คน}$$

ดังนั้นจึงเพิ่มขนาดตัวอย่างที่ควรใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการใช้บริการของโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามด้านปัจจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้า ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส และวัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรม โดยลักษณะคำถามเป็นลักษณะปลายปิด (Close-End Form)

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ

ความพึงพอใจต่อการใช้บริการโรงแรมของลูกค้า ในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์หรือการบริการ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด กระบวนการให้บริการ บุคลากร และลักษณะทางกายภาพ รูปแบบคำถามกำหนดมาตราวัดแบบประมาณค่า (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการใช้บริการของโรงแรม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open-End Form) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องการเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง ที่มาใช้บริการของโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเพื่อจะสามารถชี้แจงข้อสงสัยของผู้ตอบแบบสอบถามได้

2) แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการศึกษาวิจัย โดยผู้วิจัยทำการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้ทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ธุรกิจ วารสารต่าง ๆ บทความวิทยานิพนธ์ รายงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

3) เมื่อผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งหมด แล้วทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) โดยจำแนกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล นำเสนอในรูปแบบค่าความถี่ (Frequency และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's นำเสนอในรูปแบบค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติเชิงบรรยายหรือเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

ด้านความคิดเห็นหรือ ความพึงพอใจด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's และค่าความถี่ (Frequency) ใช้สำหรับวิเคราะห์รวบรวมข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2) สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2550)

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ใช้บริการ จำแนกตามข้อมูลด้านปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	162	40.50
หญิง	238	59.50
รวม	400	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	16	4.00
20-39 ปี	234	58.50
40-59 ปี	148	37.00
60 ปีขึ้นไป	2	0.50
รวม	400	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	42	10.50
ปริญญาตรี	350	87.50
สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.00
รวม	400	100.00
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	28	7.00
รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ	116	29.00
พนักงานบริษัทเอกชน	190	47.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	64	16.00
แม่บ้าน / เกษียณ	2	0.50
รวม	400	100.00

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. รายได้		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	28	7.00
10,001 - 20,000 บาท	126	31.50
20,001 - 30,000 บาท	196	49.00
30,001 - 40,000 บาท	32	8.00
40,001 - 50,000 บาท	12	3.00
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	6	1.50
รวม	400	100.00
6. สถานภาพ		
โสด	148	37.00
สมรส/อยู่ด้วยกัน	252	63.00
หม้าย / หย่าร้าง / แยกกันอยู่	0	0.00
รวม	400	100.00
7. วัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรม		
พักผ่อน	186	46.50
ติดต่อธุรกิจ	72	18.00
ประชุม	142	35.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นลูกค้าที่ใช้บริการของโรงแรมฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 59 มีอายุระหว่าง 20-39 ปี ร้อยละ 58.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 87.50 มีอาชีพเป็นพนักงาน

บริษัทเอกชน ร้อยละ 47.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 49.00 มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.00 และมีวัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรม คือ มาพักผ่อนคิดเป็น ร้อยละ 46.50

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของลูกค้าในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's

ความพึงพอใจของลูกค้าในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's	ระดับความพึงพอใจ			
	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	แปลผล	อันดับ
1. ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการ	4.33	0.85	มากที่สุด	1
2. ด้านราคา	4.13	0.86	มาก	5
3. ด้านการจัดจำหน่าย	3.89	0.84	มาก	6
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.14	0.80	มาก	4
5. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.27	0.85	มากที่สุด	2
6. ด้านบุคลากร	4.19	0.82	มาก	3
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	3.85	0.80	มาก	7
ภาพรวม	4.11	0.83	มาก	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการของโรงแรมโฆษณา ขอนแก่น ในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's ในภาพรวมอยู่

ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.33$) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการให้บริการ

($\bar{X}$ = 4.27) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.19) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$ = 4.14) ด้านราคา ($\bar{X}$ = 4.13) ด้านการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 4.89) และด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X}$ = 3.85) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคล ของลูกค้าต่อการใช้บริการของโรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และวัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้บริการของโรงแรมส่วนใหญ่ ร้อยละ 59 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20-39 ปี ร้อยละ 58.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 87.50 มีอาชีพส่วนใหญ่เป็นพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 47.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท ร้อยละ 49.00 มีสถานภาพสมรส/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 63.00 และมีวัตถุประสงค์ของการใช้บริการโรงแรมคือ มาพักผ่อนคิดเป็น ร้อยละ 46.50

2. ผลการศึกษาปัจจัยด้านส่วนประสมทางการตลาด 7P's ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการของโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น มีระดับความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.11) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.33) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการให้บริการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X}$ = 4.27) ด้านบุคลากร ($\bar{X}$ = 4.19) ด้านการส่งเสริมการตลาด ($\bar{X}$ = 4.14) ด้านราคา ($\bar{X}$ = 4.13) ด้านการจัดจำหน่าย ($\bar{X}$ = 4.89) และด้านลักษณะทางกายภาพ ($\bar{X}$ = 3.85) ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการวิจัยและข้อค้นพบในด้านปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's โดยเฉพาะ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของลูกค้าที่ใช้บริการของโรงแรมโฆษะ ขอนแก่นในระดับมากที่สุด ดังนี้

1) ปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการ ส่งผลต่อความพึงพอใจและเลือกใช้บริการโรงแรมโฆษะ จังหวัดขอนแก่น ในระดับมากที่สุดเป็นอันดับที่หนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาสกร อักกะโชติกุล (2557) และจันทิมา รักมันเจริญ (2558) พบว่า ห้องพักรับความสะดวกเรียบร้อยก่อนเข้าพัก สภาพของห้องพักและห้องพักมีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานครบครัน ส่งผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าในการเลือกใช้บริการที่พักในระดับมาก

ที่สุด สอดคล้องกับพัชรากร ชมพูนุช (2553) พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการบริการมากที่สุด และงานวิจัยของอรุณี ลอมเศรษฐี (2554) พบว่า ชื่อเสียงของที่พัก ห้องพักรับมีให้เลือกหลายระดับส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของลูกค้าในระดับสูง

2) ปัจจัยด้านกระบวนการให้บริการ ลูกค้ามีความพึงพอใจและตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมโฆษะ ขอนแก่น อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับที่สอง อาจเป็นเพราะว่า มีระบบการชำระค่าที่พัก ค่าบริการต่าง ๆ ได้หลายวิธี มีระบบการจองห้องพักที่แม่นยำ มีสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพักรับ/ที่พัก รวมถึงการมีพนักงานเพียงพอต่อการให้บริการ จึงส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภาสกร อักกะโชติกุล (2557) และชัยวัฒน์ ชัยสิริพร (2558) พบว่า ความเพียงพอของพนักงาน ระบบการสำรองที่พัก การชำระค่าที่พักที่หลากหลาย และความสะดวกในการหาข้อมูลที่พักส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจเลือกใช้บริการโรงแรมของลูกค้าในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ การะเกด แก้วมรกต (2554) และนิติพล ภูตะโชติ (2551) ที่พบว่า การให้บริการที่รวดเร็ว ให้บริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้า และมีจำนวนพนักงานเพียงพอกับจำนวนลูกค้า ส่งผลต่อความพึงพอใจและการตัดสินใจต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมมากที่สุด

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการทำวิจัย

ด้านผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับการบริการ ผู้ใช้บริการมีระดับความพึงพอใจและให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการด้านโรงแรม จำเป็นต้องออกแบบที่พัก รวมถึงห้องต่าง ๆ ที่มีการตกแต่งที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่น สวยงาม มีห้องพักให้ลูกค้าได้เลือกที่หลากหลาย รวมถึงการที่ที่พักมีทัศนียภาพที่สวยงาม เช่น สามารถมองเห็นวิวธรรมชาติ เช่น ทุ่งนา ป่าเขา แม่น้ำ ตึกสูงระฟ้าในเมือง วัด วาอาราม ได้จากห้องพัก จะช่วยสร้างความประทับใจได้ตั้งแต่ครั้งแรก และทำให้นักท่องเที่ยวสนใจใช้บริการซ้ำเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวอีกครั้ง และที่สำคัญผู้ประกอบการไม่ควรคำนึงเฉพาะเรื่องราคาถูกเพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ความสำคัญในการปรับปรุงสภาพห้องพักและการให้บริการด้านต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ลูกค้าเกิดความประทับใจ เพราะการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการโรงแรมของลูกค้าไม่ได้คำนึงถึงเฉพาะปัจจัยทางด้านราคาเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มเครื่องมือในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม นอกจากการแจกแบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลาย ชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการกระจายการเก็บข้อมูลให้ครอบคลุมในทุกช่วงฤดูกาลตลอดทั้งปี ทั้งในช่วงเทศกาลท่องเที่ยวและไม่ใช่วงเทศกาลท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แม่นยำมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

1. กรมการท่องเที่ยว (2558). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศปี 2558. สืบค้นจาก <http://www.tourism.go.th/home/details/11/221/24333>
2. การะเกด แก้วมรกต. (2554). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการโรงแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
3. กัลยา วานิชย์บัญชา. (2550). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
4. จันทิมา รักมันเจริญ. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมและรีสอร์ท ของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่เศรษฐกิจ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
5. ชัยวัช โขวเจริญสุข. (2558). สภาพการณ์ธุรกิจโรงแรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สืบค้นจาก <https://www.lhbank.co.th/Aboutus/Lists>
6. ชัยวัฒน์ ชัยสิริพร. (2558). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อโรงแรมขนาด 3 ดาวในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
7. ชัยสมพล ชาวประเสริฐ. (2547). การตลาดบริการ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
8. ชาตชาย โฆษะวิสุทธิ. (2562). ซีอีโอ 'โฆษะขอนแก่น' เปิดแนวรุกสู่โรงแรมฝ่าวิกฤติ. สืบค้นจาก <https://www.thansettakij.com/content/430003>
9. นิติพล ภูตะโชติ. (2551). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกพักโรงแรมที่จังหวัดหนองคาย. ขอนแก่น : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
10. บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
11. พัทธกร ชมพูนุช. (2553). ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกโรงแรม ที่พัก และรีสอร์ท ในเขตบางแสน จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา.
12. ภาสกรณ์ อักกะโชติกุล. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมรายวันของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
13. สำนักงานสถิติจังหวัดขอนแก่น. (2562). สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2559-2561. สืบค้นจาก <http://www.kkmuni.city/center/images/tourism-khonkaen-61.pdf>

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดี
ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี

The Relationship between Personal Characteristics and Good Leader of Head of Child
Development Center under the Local Administrative
Organizations in Singburi Province

ออมใจ แสงสว่าง¹

ภัทรธณชนก เรืองวิทยาวุฒิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี 2) ศึกษาการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี และ3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณลักษณะของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี เท่ากับ 0.90 และได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านคุณลักษณะทางสติปัญญา ด้านคุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม ด้านคุณลักษณะทางสังคม และด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ตามลำดับ

2. การเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านผู้นำจริยธรรม และด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดี ของหัวหน้าศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ .01 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณลักษณะเฉพาะบุคคลมีผลต่อการเป็นผู้นำที่ดี ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลในการแต่งตั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีศักยภาพในการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบความสำเร็จ

คำสำคัญ: คุณลักษณะเฉพาะบุคคล การเป็นผู้นำที่ดี หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

² อาจารย์ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

Abstract

The purposes of this study were: 1) to study the personal Characteristics of the head of child development center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province. 2) to study the good leader of the head of child development center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province and 3) to study the relationship between the personal Characteristics and the good leader of head of child development center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province. The samples of this research were 144 teachers of child development center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province. The questionnaires were 5 rating scales with reliability of personal characteristics as 0.90 and reliability of good leader as 0.94. The statistics used an analysis of the data to obtain various descriptive statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, conbach's alpha coefficient and pearson's correlation coefficient.

The finding were as follows:

1. The personal Characteristics of the head of child development center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province in overall was at a high level. When considering each aspect was the high level every level. The order from high to low, as follows: Social Background, Social Characteristic, Personality and Task-related Characteristic.
2. The good leader of the head of child development center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province in overall was at a high level. When considering each aspect was at the high level every level. The order from high to low, as follows: Transformational Leadership, Moral Leadership and Transactional Leadership.
3. The Relationship between the personal characteristics and good leader of head of child Development Center under the Local Administrative Organizations in Singburi Province in overall was at a moderate level to a very high level with statistical significance at the level of .01. The results revealed that the personal characteristics affect good leader. therefore must pay attention in consideration personal characteristics in the appointment of the head of child development center to achieve personal characteristics in the appointment of the head potential in good leader to be success.

Keywords: Personal Characteristics, Good Leader, Head of Child Development Center

บทนำ

จากปัญหาการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และรวมไปถึงความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบไปยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องมีการจัดการศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการให้กับเด็กระดับปฐมวัยในช่วงอายุ 2-5 ปี ให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 (2560: 113) จึงจำเป็นต้องปรับระบบการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาเด็กให้สมวัยอย่างมีคุณภาพ และมีมาตรฐาน ซึ่งการบริหารจะประสบความสำเร็จได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงานตามแผน และนโยบายต่าง ๆ

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่จะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของการบริหารงานในองค์กร ดังนั้นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องมีคุณลักษณะของการเป็นผู้นำที่ดี จึงจะได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงานในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามเป้าหมาย (สมพงศ์ เกษมสิน, 2542) ซึ่งองค์ประกอบของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สำคัญก็คือ ทรัพยากรบุคคลที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยทำให้การบริหารงานเกิดประสิทธิผลหรือสามารถสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นภายในองค์กรได้ทุกเมื่อ ดังนั้น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงเป็นบุคคลที่ต้องมีคุณลักษณะและมีความเป็นผู้นำที่ดี ดังที่ ภัทรธรมณธน เรื่องวิทยาวุฒิ (2559: 130) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ เพราะ

ผู้นำเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และผู้นำจะมีอิทธิพลต่อผู้ตามทั้งในแง่ของอำนาจ การให้แรงจูงใจ ผู้นำต้องทันต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาตนเอง คิดหายุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการใหม่ ๆ มาปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงาน ต้องให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร และต้องนำการเปลี่ยนแปลง (Leading change) และการแก้ปัญหา ดังนั้นหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารงานให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในองค์กร และการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำที่ยอดเยี่ยม พัฒนาระบบวิธีปฏิบัติให้เกิดขึ้นในองค์กรให้มีความทันสมัย (ศิริดา แพงไทย, 2559: 11) และต้องสนองต่อนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งที่ผ่านมาจะพบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดคุณลักษณะการเป็นผู้นำที่ดี ทั้งนี้จะเป็นสาเหตุที่ทำให้ขาดความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งคุณลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลของผู้นำจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และยังแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดีอีกด้วย จากปัญหาที่กล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดของ Bass, (1990: 79-81) มาเป็นกรอบในการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 1) คุณลักษณะทางกาย 2) คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม 3) คุณลักษณะทางสติปัญญา 4) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6) คุณลักษณะทางสังคม ผสมกับการศึกษาการเป็นผู้นำที่ดี ตามแนวคิดของ Burn (1978: 43-44) ประกอบด้วย 1) ด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน 2) ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 3) ด้านผู้นำจริยธรรม ซึ่งจากการศึกษาที่ผ่านมาจะพบว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่ค่อยได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเท่าที่ควร ประกอบกับสาเหตุอันเนื่องมาจากคุณลักษณะของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยังขาดคุณลักษณะผู้นำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสำนักการศึกษาเทศบาลเมืองสระบุรี (2557, อ้างถึงใน ปวีณรัชมิศา เป็ลวงค์, 2558: 4) ที่ได้ศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้บริหารไม่มีการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำ ไม่มีความสามารถในการพัฒนา และการสร้างทีมงานให้มีประสิทธิภาพ ขาดการวางแผน บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ กลัวการเปลี่ยนแปลง ไม่ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ และยังไม่สอดคล้องกับ กฎเกณฑ์ เหลืองทอง (2556: 4) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

เทศบาลเมืองพะเยา พบว่า ปัญหาของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ใช่อำนาจที่มีอยู่บริหารอย่างเหมาะสมกับอำนาจที่ได้รับ อันเป็นสาเหตุให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือ ผู้ร่วมงานมองว่าผู้นำของตนขาดคุณลักษณะ ของการเป็นผู้นำที่ดี

จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า คุณลักษณะเฉพาะบุคคลเป็นสิ่งสำคัญที่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกคนควรมี และจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทั้งในด้านคุณลักษณะทางกาย ด้านคุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม ด้านคุณลักษณะทางสติปัญญา ด้านคุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และด้านคุณลักษณะทางสังคม ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้สามารถส่งผลต่อศักยภาพในการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา และทำวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อนำผลจากการวิจัยมาไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะบุคคล และการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี
2. เพื่อศึกษาการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดี ของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสิงห์บุรี จำนวน 76 แห่ง รวมทั้งสิ้น 234 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสิงห์บุรี จำนวน 234 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ

เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 144 คน

3. ตัวแปรที่วิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะเฉพาะบุคคลใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะทางกายภาพ 2) คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม 3) คุณลักษณะทางสติปัญญา 4) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6) คุณลักษณะทางสังคม

3.2 ตัวแปรตาม คือ การเป็นผู้หน้าที่ดี ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้นำการแลกเปลี่ยน 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 3) ผู้นำจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 1 ชุด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรีใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) คุณลักษณะทางกายภาพ 2) คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม 3) คุณลักษณะทางสติปัญญา 4) คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ 5) คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และ 6) คุณลักษณะทางสังคม โดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิคเคอร์ต (Likert) อ้างถึงใน สุขญา ศรีอริยะกุล (2558) มาปรับปรุงแก้ไขเพราะมีเนื้อหาสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยของผู้วิจัย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นผู้หน้าที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ผู้นำการแลกเปลี่ยน 2) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 3) ผู้นำจริยธรรมโดยแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้น้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของ ลิคเคอร์ต (Likert) อ้างถึงใน สุทธากุล ช้างใหญ่ (2558) มาปรับปรุงแก้ไขเพราะมีเนื้อหาสอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยของผู้วิจัย

การดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารงานและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้หน้าที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดมาสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดโครงสร้างขอแบบสอบถามและสำนวนภาษาของข้อคำถาม เพื่อออกแบบลักษณะรูปแบบของข้อคำถามให้เหมาะสม

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องตามจุดมุ่งหมาย และขอบเขตของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำตรวจสอบเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขคำถามให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข และได้ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบ

2. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปวิเคราะห์ข้อมูลโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน โดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

2.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของครูวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

2.2 ข้อมูลคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.3 ข้อมูลการเป็นผู้หน้าที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านคุณลักษณะทางสติปัญญา ด้านคุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม ด้านคุณลักษณะทางสังคม และด้านคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน ตามลำดับ

2. การเป็นผู้นำที่ดีของ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียง ตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง ด้านผู้นำจริยธรรม และด้านผู้นำการแลกเปลี่ยน ตามลำดับ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญที่ .01

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมีผลต่อการเป็นผู้นำที่ดี ฉะนั้นจึงต้องให้ความสำคัญในการพิจารณาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลในการแต่งตั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีศักยภาพในการเป็นผู้นำที่ดี ซึ่งจะเป็นผลให้การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบความสำเร็จ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. คุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จึงพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะบุคคล มาใช้ในการ

บริหารงานภายในองค์กร โดยครอบคลุมทั้งคุณลักษณะ

ทางกาย คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม คุณลักษณะทางสติปัญญา คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน และคุณลักษณะทางสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การการเป็นผู้นำที่ดี

1.1 คุณลักษณะทางกายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาจึงมีบุคลิกภาพดี มีบุคลิกภาพที่สง่างาม แต่งกายสุภาพถูกกาลเทศะ วางตัวดีกับผู้พบเห็น

1.2 คุณลักษณะภูมิหลังทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมกับตำแหน่ง มีความสามารถในการแสวงหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ และปรับตัวเข้ากับสังคมทุกระดับ

1.3 คุณลักษณะทางสติปัญญาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ดี มีปฏิภาณไหวพริบ ในการแก้ปัญหา และสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงาน มีความร่วมมืออันดีต่อกัน

1.4 คุณลักษณะทางบุคลิกภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการอบรมในหลักสูตรนักบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีการพัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับด้านตำแหน่ง การใช้วาจาในการสื่อสาร การแต่งกาย การวางตัวในสังคม และการปฏิบัติตนต่อผู้ร่วมงาน

1.5 คุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความผูกพัน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความสามารถในการบริหารจัดการ มีความมุ่งมั่นไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และมีความสามารถในการนิเทศติดตามงาน และบริหารจัดการงานให้กับผู้ร่วมงาน

1.6 คุณลักษณะทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นผู้ที่มีเกียรติ เชื่อถือได้ เป็นที่เคารพศรัทธาของบุคคลทั่วไป มีความเอาใจใส่ต่อผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการประสานงานภายใน และภายนอกหน่วยงาน

2. การเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแสดงออก ถึงการเป็นผู้นำ

มีความสามารถในการบริหารงานในด้านต่างๆ มีบุคลิกภาพ น่าเชื่อถือมีความรับผิดชอบเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีวิสัยทัศน์ เพื่อให้การบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความทัดเทียมกับสถานศึกษาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุคปัจจุบัน

2.1 ผู้นำการแลกเปลี่ยนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแสดงออกต่อครูเมื่อปฏิบัติงานได้สำเร็จตามข้อตกลง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานที่มีความพยายามทุ่มเทกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย และทำงานได้ดีตรงตามเป้าหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 ผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยภาพรวม ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสามารถในการบริหารงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ส่งเสริม ชื่นนำให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการพัฒนาความสามารถของตนเองไปสู่ระดับความสามารถที่สูงขึ้น ตระหนักถึงภารกิจ

2.3 ผู้นำจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความซื่อสัตย์ ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบ มีความยุติธรรม โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ และมีความเมตตาปราณีเอื้ออาทรต่อผู้ร่วมงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี มีความสัมพันธ์ทางบวก โดยภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลมาใช้ในการบริหารภายในองค์กร ส่งผลต่อการเป็นผู้นำที่ดี สามารถบริหารงานได้ประสบผลสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ สายขุน (2559, น. 95) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกาญจนาภิเษก พบว่า มีความความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ทางบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Meredith (2008) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทดสอบลักษณะผู้นำของผู้บริหารในลักษณะของแบบรายงานตนเอง ลักษณะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลง ลักษณะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านสถิติ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของตนเอง โดยการเป็นผู้นำที่ต้องแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และหาโอกาสในการศึกษาต่อ มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา และสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ร่วมงาน ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่สูงขึ้น

1.2 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างของการเป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ยึดมั่นตามหลักคุณธรรมและจริยธรรม สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ร่วมงาน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถช่วยให้มีบรรยากาศในการทำงานที่มีแต่ความราบรื่น และมีความสุข

1.3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถนำความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะเฉพาะบุคคลของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี ในเชิงลึกโดยการสัมภาษณ์ เข้าถึงปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาคุณลักษณะเฉพาะบุคคลและการเป็นผู้นำที่ดีของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี และจังหวัดอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

1. กฤษณะ เหลืองทอง. (2556). **ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

2. แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. (2558). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
3. ปวีณรัศม์ชา เป็นวงศ์. (2558). **คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองสังกัดเทศบาลจังหวัดสระบุรี**. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
4. พัชรินทร์ สายขุน. (2559). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนกาญจนาภิเษก**. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
5. ภัทรธม ณฑน์ เรืองวิทย์ วุฒิ . (2559). **คุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6 (1), 130-133.
6. ศศิรดา แวงไทย. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21**. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย, 6 (1), 11.
7. สุทธากุล ช้างใหญ่. (2558). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอเมือง จันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1**. มหาวิทยาลัยบูรพา.
8. สมพงษ์ เกษมสิน. (2542). **การบริหารบุคคลแผนใหม่**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์.
9. Bass, B. M. (1990). **Bass & Stogdill's handbook of leadership theory, research, and managerial application (3 rd ed.)**. New York: The Free Press.
10. Burns, J.M. (1978). **Leadership. Theory of leadership**. New York : Harper and Row.
11. Krejcie, R.V., and Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement. 30, 607 – 610.
12. Meredith, C. L. (2008) **The relationship of emotional intelligence and transformational leadership behavior in non-profit executive leaders**. Dissertation Abstracts International, 68(11), 810-A.

คำแนะนำในการเตรียมต้นฉบับบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์

บทความวิชาการ มีความยาวไม่ควรเกิน 5 หน้า กระดาษ A4 เป็นบทความที่รวบรวมหรือเรียบเรียงจากหนังสือเอกสาร ประสพการณ์หรือเรื่องแปล เพื่อเผยแพร่ความรู้ในสาขาต่างๆ หรือแสดงข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าทาง วิชาการ บทความวิชาการควรประกอบด้วย ชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน email address พร้อมสถานที่ทำงาน คำนำ เนื้อความ บทสรุป เอกสารอ้างอิง

บทความวิจัย มีความยาวไม่ควรเกิน 8 หน้า กระดาษ A4 ควรประกอบด้วย ชื่อเรื่องภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อผู้เขียน ชื่อที่ปรึกษา email address พร้อมสถานที่ทำงาน บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คำสำคัญ (keywords) ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษละ 3-5 คำ เนื้อเรื่อง เอกสารอ้างอิง เนื้อเรื่องประกอบด้วย

* บทนำ (Introduction) บอกความเป็นมาหรือที่มาของปัญหา วัตถุประสงค์ของการทดลอง และอาจะรวมการ ตรวจเอกสาร

* วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ (Materials and Methods)

* ผลการทดลอง (Results)

* วิจารณ์ผล/อภิปรายผล (Discussions) อาจเขียนกับผลการทดลองได้

ทั้งนี้หากเป็นบทความภาษาต่างประเทศจะต้องมีบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

2. คำแนะนำในการเขียนและพิมพ์

2.1 คำแนะนำทั่วไป

บทความที่เสนอต้องพิมพ์ลงบนกระดาษขนาด A4 พิมพ์หน้าเดียว พิมพ์ด้วย Microsoft Word of Windows การตั้งค่า หน้ากระดาษ ขอบด้านบนและด้านล่าง 2.5 ซม. ด้านซ้ายและด้านขวา 2.5 ซม. พิมพ์ 2 คอลัมน์ กว้าง 7.6 ซม. ระยะห่าง 0.8 ซม.

2.2 แบบและขนาดตัวอักษร

บทความภาษาไทย ใช้ตัวอักษรแบบ TH Sarabun PSK ชื่อบทความใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวหนา ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อและเนื้อความต่างๆใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ ชื่อหัวข้อและหัวข้อย่อยใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวหนา

2.3 การอ้างอิงและเอกสารอ้างอิง

การอ้างอิงในบทความ อาจใช้การอ้างอิงแบบตัวเลข หรือแบบนาม – ปี ตามมาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิงท้ายบทความ เอกสารอ้างอิงทุกฉบับจะต้องมีการอ้างอิงหรือกล่าวถึงในบทความรายละเอียดของ เอกสารอ้างอิง ประกอบด้วย

ชื่อสกุลผู้เขียน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือหรือชื่อของบทความหรือชื่อของเอกสารที่พิมพ์. สำนักหรือสถานที่พิมพ์.

ทั้งนี้การเขียนให้เป็นไปตามรูปแบบของชนิดเอกสารที่อ้างอิงแบบ APA

3. เกณฑ์การพิจารณาบทความ

บทความจะต้องได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้น บทความวิชาการและบทความวิจัยมีผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง ภายในและภายนอกเป็นผู้ประเมิน 2 คน ซึ่งกองบรรณาธิการอาจให้ผู้เขียนปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นและทรงไว้ซึ่งสิทธิในการ ตัดสินลงพิมพ์หรือไม่ก็ได้

เกณฑ์การพิจารณาบทความ มีดังนี้ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คุณค่าทางวิชาการ ความสมบูรณ์ของเนื้อหาและ โครงสร้าง ภาที่ใช่ ความชัดเจนของสมมติฐาน/วัตถุประสงค์ ความชัดเจนของการนำเสนอ และการจัดระเบียบบทความ ความ ถูกต้องตามวิชาการ การอภิปรายผล และการอ้างอิงที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

4. คำแนะนำการส่งเรื่องลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น

กองบรรณาธิการมีความยินดีที่จะรับบทความและงานวิจัยจากทุกท่านทั้งที่เป็นสมาชิกและไม่ได้เป็นสมาชิกตีพิมพ์และ เผยแพร่ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ขอนแก่น ทั้งนี้ กองบรรณาธิการขอสงวนลิขสิทธิ์ในการตรวจทาน และแก้ไขต้นฉบับ และพิจารณาเรื่องการจัดพิมพ์เพื่อความสะดวกแก่การพิจารณาจึงขอแนะนำการเตรียมต้นฉบับดังนี้

5. การกำหนดวาระการออกวารสาร

วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย มีกำหนดวาระการออก 4 ฉบับต่อปี คือ

ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม

ฉบับที่ 2 เมษายน – มิถุนายน

ฉบับที่ 3 กรกฎาคม – กันยายน

ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม

6. ประเภทของเรื่องที่จะตีพิมพ์

6.1 บทความทางวิชาการ(Article)เกี่ยวกับการศึกษา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ นิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ศิลปะศาสตร์ การบริการนวัตกรรมการ และอื่นๆ

6.2 บทความพิเศษ (Special Articles)

6.3 รายงานการวิจัย (Research Report)

6.4 บทความปริทัศน์ (Review Article)รวบรวม หรือเรียบเรียงจากเอกสารหรือหนังสือต่างๆ เพื่อเผยแพร่และฟื้นฟูงานด้านวิชาการ

6.5 ปกิณกะ (Miscellany) เป็นบทความข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในด้านวิชาการ ข่าวดังวิชาการ หรือสิ่งที่น่าสนใจ

7. เงื่อนไขการส่งเรื่องตีพิมพ์

7.1 เป็นต้นฉบับที่ยังไม่เคยตีพิมพ์ หรือกำลังรอลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น

7.2 นิพนธ์ต้นฉบับที่เป็นบทความทางวิชาการ และรายงานการวิจัย จะต้องผ่านการประเมินคุณภาพ และเห็นชอบจากผู้ประเมิน (Peer Reviewers) ถ้าต้องมีการปรับปรุงแก้ไข ผู้เขียนต้องส่งนิพนธ์ต้นฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้กองบรรณาธิการตามกำหนด

7.3 กองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้กับผู้เขียนบทความที่ได้รับการตีพิมพ์จำนวน 1 ฉบับ

7.4 ความคิดเห็นในบทความที่ลงพิมพ์ในวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียนี้ เป็นของผู้เขียนเท่านั้นมิได้เป็นความคิดเห็นของวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

8. การเตรียมนิพนธ์ต้นฉบับ

8.1 ต้นฉบับพิมพ์หน้าเดียวโดยใช้กระดาษ A4 (216 x 279 มม.) จำนวน 8-10 หน้า ส่งต้นฉบับมายัง www.casjournal.cas.ac.th

8.2 บทความย่อภาษาไทยไม่เกิน 15 บรรทัด และภาษาอังกฤษ ไม่เกิน 202 คำ (15 บรรทัด) รวมกันไม่เกิน 1 หน้ากระดาษ

8.3 กรณีมีภาพประกอบ ตาราง แผนภูมิ ต้องใส่หมายเลขกำกับภาพ ตาราง และแผนภูมิตามลำดับให้ครบถ้วน

9. รูปแบบของการเขียนและการเตรียมต้นฉบับ

9.1 บทความวิจัย

9.1.1 ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลางและมีภาษาอังกฤษกำกับในบรรทัดถัดไป ชื่อผู้เขียนให้ระบุให้ครบทุกคนอยู่ใต้ชื่อเรื่องโดยเยื้องไปทางขวามือทำสัญลักษณ์ ¹เรียงตามลำดับ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการและสถานที่ทำงานของผู้เขียนพิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถ

9.1.2 บทความย่อภาษาไทย ระบุคำสำคัญ 3-5 คำ และบทความย่อภาษาอังกฤษระบุ Keywords จำนวน 3-5 คำ

9.1.3 เรียงลำดับเนื้อหาดังนี้ บทความย่อภาษาไทย – ภาษาอังกฤษ บทนำ วัตถุประสงค์การวิจัย สมมุติฐาน ขอบเขตของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัยโดยสรุป อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ และเอกสารอ้างอิง (เท่าที่อ้างอิงในบทความ)

9.2 บทความวิชาการ

9.2.1 ประกอบด้วยชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทนำ เนื้อหา วิจารณ์ สรุป และเอกสารอ้างอิง

9.2.2 ชื่อเรื่องพิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง ชื่อผู้เขียนอยู่ใต้ชื่อเรื่อง โดยเยื้องไปทางขวามือ ส่วนตำแหน่งทางวิชาการ และสถานที่ทำงานของผู้เขียนพิมพ์ไว้เป็นเชิงอรรถ

10. การเขียนเอกสารอ้างอิง

10.1 การอ้างอิงเอกสารในเนื้อเรื่อง

ใช้ระบบนาม ปี ชื่อผู้แต่ง

ภาษาอังกฤษให้เขียนชื่อสกุลเท่านั้น กรณีที่ผู้แต่งไม่เกิน 3 คน ให้เขียนชื่อผู้แต่งทุกคน ในการอ้างอิงครั้งแรก และถ้ามีการอ้างอิงอีกให้ใช้ et al หรือคณะ ต่อท้ายชื่อผู้แต่งคนแรกแต่ในกรณีที่ผู้แต่งมากกว่า 3 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือคณะ ในการอ้างอิงทุกครั้ง

10.2 เอกสารอ้างอิงท้ายเรื่อง

ควรมีเฉพาะรายชื่อเอกสารที่ได้อ้างอิงในเนื้อเรื่องเท่านั้น โดยระบุชื่อผู้แต่งทุกคน ในกรณีที่ไม่เกิน 6 คน ส่วนกรณีที่มากกว่า 6 คนขึ้นไป ให้เขียนชื่อผู้แต่งคนแรกตามด้วย et al หรือคณะ

10.3 การเรียงลำดับเอกสาร

10.3.1 เรียงเอกสารภาษาไทยไว้ก่อนภาษาอังกฤษ

10.3.2 เรียงตามอักษรตัวแรกของชื่อผู้เขียน และใส่หมายเลขกำกับ

10.3.3 ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษเรียงตามอักษรตัวแรกของชื่อสกุล

10.3.4 ถ้าอักษรตัวแรกเหมือนกัน ให้เรียงตามอักษรถัดไปเรื่อยๆ

10.3.5 ถ้าผู้เขียนคนเดียวกัน ให้เรียงลำดับตามปีที่พิมพ์

10.4 รูปแบบการเขียน

10.4.1 วารสารเขียนตามรูปแบบดังนี้

ชื่อผู้แต่ง. (ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ของวารสาร, หน้า.

หรือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ.). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร, ปีที่ (ฉบับที่), หน้า.

ตัวอย่าง

รศ.ดร.ถวัลย์วงศ์ ไกรโรจนานันท์. (2549). สื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต. วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย,

1, 143-150.

10.4.2 หนังสือภาษาไทย ที่มีผู้เขียนคนเดียวหรือมากกว่า 2 คน ให้เขียนเรียงดังนี้

- ชื่อผู้แต่งทุกคน คั่นด้วย , และคนสุดท้ายจบด้วย .

- ปี พ.ศ. หรือ ค.ศ. เขียนอยู่ในวงเล็บ จบด้วย .

- ชื่อหนังสือใช้ ตัวหนา จบด้วย .

- ครั้งที่พิมพ์ เขียนอยู่ในวงเล็บ จบด้วย .

- ชื่อเมืองที่พิมพ์ ตามด้วย :

- สำนักพิมพ์ จบด้วย.

10.4.3 หนังสือภาษาอังกฤษเรียงลำดับเช่นเดียวกับภาษาไทย แต่แตกต่างกันในการเขียนชื่อผู้แต่ง คือ

- ใช้ชื่อสกุลขึ้นต้น ตามด้วย , อักษรย่อ ชื่อต้น , อักษรย่อชื่อกลาง

- ผู้แต่งแต่ละคนคั่นด้วย ,

- ผู้แต่งคนสุดท้าย นำด้วย & และจบด้วย .

10.4.4 หนังสือที่มีบรรณาธิการ

- ใช้หลักการเช่นเดียวกับหนังสือที่มีผู้แต่งคนเดียวหรือมากกว่า 2 คน แต่มีข้อแตกต่างดังนี้

- หนังสือภาษาไทย เดิม (บรรณาธิการ) จบด้วย . ไว้ตามหลังชื่อบรรณาธิการคนสุดท้าย

- หนังสือภาษาอังกฤษ เดิม (Ed.) กรณีบรรณาธิการคนเดียว หรือเดิม (Eds.) กรณี

- บรรณาธิการมากกว่า 1 คน จบด้วย .

10.4.5 การอ้างอิงจากปริณยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตและดุษฎีบัณฑิต เช่นวันดี ธารามาศ. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบอัตราการจัดสรรของเยื่อช่องท้องในการทำเพอริโตเนียลไดอะไลซิส ระหว่างแบบเร่งเวลากับไม่เร่งเวลา. วชิยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

11. การส่งบทความ

เปิดรับบทความจากบุคคลภายในและภายนอกสถาบัน โดยจัดส่งไฟล์มาที่เว็บไซต์วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย www.casjournal.cas.ac.th วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เลขที่ 179/30 ถนนประชาสโมสร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โดยมีค่าใช้จ่ายในการตีพิมพ์ จำนวนเรื่องละ 3,000 บาท และสามารถรับวารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชียฉบับที่ตีพิมพ์ โดยให้กรอกใบสมัครตามรายละเอียดที่ระบุไว้ในใบสมัคร

12. ติดต่อสอบถาม

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลลาภ บุรีสาร โทร. 087-2227059
นางสาวอัญชลี มุลทิพย์ โทร.094-3694258
โทรศัพท์ 0-4324-536-8 ต่อ 403
www.casjournal.cas.ac.th